İSTANBUL KALKINMA AJANSI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KALKINMA BAKANLIĞI

Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

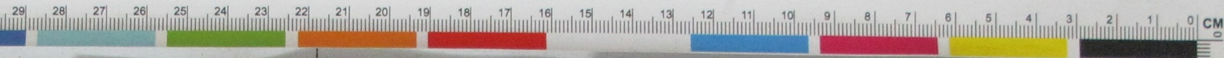
İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

CM

İ.B.B
ATATÜRK KİTAPLIĞI
K
5141
1924
Belediye Osmanlıca Kitaplar Koleksiyonu

رسالهٔ بهائیه

طریق نقشیه سالکارینه اصول و آداب ذکری تعلیم ایچون قلمه آلنمش کوزل بر کتابدر

طابع وناشری

بحریه بریق کاتبلرندن

علی فخری

معارف نظارت جلیله‌سنك ۲۳ ؛ نومرولی فی ۱۹ رمضان سنه ۳۱۸ وفی ۲۹ کانون اول ۱۱۶ تاریخلی رخصتنامه‌سیله

(مطبعهٔ بحریه) ده طبع اولنمشدر

سنه ۳۱۹

رسالهٔ بهائیه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی‌نهایه و شکر بی غایه اول مظهر مکونات وموجد معدومات اولان مقدر اقدار و خالق مختار حضرتلرینه اولسونکه نوع انسانی فصاحت نطقیله ممتاز وعلمیله سرفراز ایدوب مسجود ملائکهٔ عظام و محسود شیاطین لئام ایتدی .

(قطعه)

شرف علم و ادبله آدم • اولدی جمله ملکه اول مسجود
ادبی ترك ایله ابلیس لئیم • اولدی درکاه خدادن مطرود

وصلاة وسلام دخی اول شمس رسالت شامله وختم نبوت کامله اولان نبی مجتبی ورسول مقتدی حضرتلرینه اولسونکه انلر عالمدن ظلمت ضلالتی افنا ایدوب انوار هدایتی ابتدا ایتدی ورحمت رضوان دخی اول اقمار شریعت غرا واول انجم طریقت زهرا اولان آل عبا واصحاب وفا حضراتنه اولسونکه انلر دخی الله تعالی‌یه هجرت ورسولنه نصرت ایدوب اظهار شعار دین واشعار احکام یقین ایتدیلر .

(نظم)

شمس آفاق رسالتدر رسول مجتبی • آسمان شرعنك آل عبا اقماریدر
جمله اصحابی شعار دینی اظهار ایتمه‌ده • برج احکام یقینك انجم انصاریدر

اما بعد معلوم اوله‌که الله تعالی ارواح انسانیه‌یی عالم لاهوتده جوهر نوردن احسن تقویم اوزره خلق ایتدی ، نتکیم بیوردی [لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم] صکره اول ارواح انواریه‌یی فوق عرشده اسکان ایدوب مظهر ذاتی وصفتی ایتدی وانلری اول عرش برینده‌نچه مدت مقام مشاهده‌سنده مقیم ایتدی واول مقام مشاهده‌ده اول ارواح اول رتبه کمالات علمیه واداب عبودیه ایله موصوف اولدیلر که جمیع مخلوقاتدن اعلم واکرم اولوب خلافته مستحق اولدیلر ، انکیچون الله تعالی‌دن [انی جاعل فی الارض خلیفة] وعدینه مظهر اولدیلر ، صکره الله تعالی حضرتلری انلری یر یوزینه خلیفه ایتمك ایچون خاکدن انلره برقالب رعنا وبرجسد مستثنی ایجاد وتصویر ایتدی ، نتکیم قرآنده بیوردی [هو الذی خلقکم من طین] صکره اول ارواحی فوق عرشدن الوب عالم جبروته انزال ایتدی و عالم جبروتدن عالم ملکوته انزال ایتدی وعالم ملکوتدن عالم ملکه انزال ایتدی که اول جسد تیره‌داندر ، نتکیم اشارت ایدوب بیوردی [ثم رددناه اسفل سافلین] صکره اول ارواح نورانیه‌نك ذاتلرنده اولان نورانیتلری ونشأتلرنده اولان علم ومعرفتلری تیره‌دان جسده تعلق وتعشق سببیله ظلمت طبیعت بشریه ایله مخسوف وکثافت جسدیت عنصریه ایله مکسوف اولوب ذاتلرنده اولان نورانیت ممحوق ونشئه‌لرنده اولان علم ومعرفت منسوخ اولدی ، نتکیم الله تعالی بیوردی [واخرجکم من بطون امهاتکم لاتعلمون شیئا] صکره ینه الله تعالی اول ارواحی نشئهٔ اصلیه‌لرینه رجعت ومحتد اعلالرینه عودت ایتسونلر ایچون کتابلر انزال ایلدی واول کتابلرده مجاهدات حسنات واعمال صالحات بیان ایلدیکه ، هرکیم انلری ایشلر ایسه ظلمت طبیعتدن خلاص وکثافت جسددن نجات بولوب نشئهٔ

اصلیه‌سنه رجعت و نورانیت ذاتیه‌سنه عودت ایدوب حق تعالی‌یه کمال معرفت وجنابنه وصلت ایدر ، نتکیم الله تعالی بیوردی [فمن کانه یرجو لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا] .

(نظم)

خلق ایدوب احسن تقویم ایله ارواحی خدا
ایلدی مهتد مأوالرینی عرش برین
ایدیجك انلره عرش وزره خدا عرض جمال
اولدیلر ذات وصفاتینه مرایای گزین
صکره ایجاب ایدوبن حکمت صنع باری
ایده انسان ایله بو روی زمینی تزیین
حکمت بالغه‌سی منعی ایتدی اظهار
خاکدن روحلر ایچون برجسد ایتدی تدوین
الدی حق روحلری ایندیردی فضای عرشدن
خاکدن جسد ، نیکه قودی راز حزین
بو ایکی ضدی خدا عشق ایله تألیف ایتدی
ایده‌لر تاکه عبودیتنه وضع جبین
روحلر اولدقده بدن جسده ایتدی کناه
ایتدیرر آدمه البته کناه ، سوء قرین
جسد تیره وطن ایسه‌ده روح غربتده
حق تعالی اوله ارواحه بو غربتده معین
ذکر وطاعت ایدرك قید جسددن کچه‌لم
اوله‌لم روح معلا ایله اللهه یقین

الله تعالی کتب منزله‌ده بیان ایلدیکه مجاهدات حسنه وعبادات صالحه قتی چوق طریق اوزره‌در ، اکا بناء دینلدی « الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق » لکن اول طرق موصله بیننده تصفیهٔ روحه انسب

ووصول حقه اقرب اولان طریق (طریق ذکر) در ، زیرا حضرت علی کرم الله وجهه رسول الله صلی الله علیه وسلمدن حق تعالی‌یه اقرب طریق طلب ایلدکده رسول الله (اقرب طریق الی الله ، طریق ذکردر) بیوردیلر وانلره اول وقت طریق ذکری تلقین ایلدیلر وبیوردیلرکه (ابن آدم اوزرینه برساعت مرور ایتسه واول ساعت اللهی ذکر ایتمسه . اولکمسه جنته کیرسه بیله اول ساعت ایچون تحسر ایدرکه نیچون الله تعالی‌یه انده ذکر ایتمدم) وینه بیوردیلرکه [لیس لقوله لااله الا الله جزاء الا النظر الی وجه الله تعالی والجنة جزاء الاعمال] وینه بیوردیلرکه [ان القلوب تصدوا کما یصدوا الحدید وجلاءها ذکر الله] والله تعالی بیوردی [ولذکر الله اکبر] الله تعالی ذکرك اکبریتی ایله مؤکد حکم ایتمسی ذکرك عند الله افضل اعمال اولدوغنی اقتضا ایدر ، انکچون الله تعالی عبادندن ذکرك کثرتنی طلب ایلدی وعبادك ذکرینی ذکرینه سبب ایتدی وبیوردی [واذکر الله ذکرا کثیرا ، واذکرونی اذکرکم] ایمدی قولك برعملکه الله تعالینك ذکرینه سبب اوله اندن افضل وانفع عمل اولورمی ! وینه حدیث قدسیده بیوردی « انا جلیس من ذکرنی » وبو حدیث شریفدن مستفاد اولان بوکه ذاکر ذکر ایله الله تعالی‌یه اویله کمال قربیت وتمام انسیت تحصیل ایدرکه اول قربیت وانسیتك لازمی اولان جلوس که حق تعالینك شاننه محال ایکن حق تعالی انی ذاتنه اسناد ایتدی ، ایمدی طالب رضاء الله وراغب لقاء الله اولان کیمسه ذکره ملازمت ایتمك کرکدرکه رضاء اللهه نائل ولقاء اللهه واصل اوله .

(نظم)

حق سون ذکرك ایدر اکثار * دائم ایدر کندینه ذکرین شعار
ذاکر ایدر ذکر ایله حقه جلیس * ذاکره ذکر ایله اولور حق انیس
ذاکر اولور ذکر ایله مذکور حق * ذاکر اولور ذکر ایله منظور حق
قلبنه ذکر ایله ویررلر جلا * آنلر اولور آینهٔ کبریا

ذکر ایله ذاکر ایریشور قربته • ذکر ایله داخل اولور اولحضرته
ذاکر ایدر ذکر ایله کسب فنا • ذکر ایله اللهه ایدر التجا
دلده قومز ذکر صدادن اثر • ذاکری اول حب سوادن کسر
ذکری او کیم ایلیه ورد زبان • آکا اولور سر حقیقت عیان
مرغ صفت ذکر ایله ذاکر اوچر • ذکر ایله اول جمله هوادن کچر
ذاکره ذکر ایله کلور وجد وحال • ذاکر اولور ذکر ایله اهل وصال
ذکر ایله درکاه خدا فتح اولور • ذکر ایله اهواء نفس قدح اولور
ذکر ایله اللهه بولنلر لقا • آنلر ایمش حقه یقین اولیا
ذکر خدایی قومه دلدن صقین • تا اوله سن سنده خدایه یقین

طریق ذکر ایکیدر . بری (طریق ذکر جهری) وبری (طریق ذکر خفی) در . طریق ذکر خفی ذکر جهریدن افضلدر . زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی « خیر الذکر خفی وخیر الرزق مایکفی » وذکر خفی دخی ایکیدر . بر طریق (لساناً اخفا ایله ذکر) وبر طریق (قلبله ذکر) در وبو قلب ایله ذکر لسان ایله اخفاء ذکردن افضلدر . زیرا الله تعالی افضل انبیا اولان نبیسنه بونکله امر ایلدی وبیوردی [واذکر ربک فی نفسک تضرعا وخیفة] ورسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی « الذکر الذی لاتسمعه الحفظة سبعون ضعفا » وطریق ذکر قلبی دخی درت طریق اوزره در . اولکی طریقده (اسم جلالی قلبله حبس نفس ایدرک ذکر ایدرلر) ایکنجی طریقده (کلمه توحیدی حبس نفس ایتمیه رک قلبله ذکر ایدرلر) اوچنجی طریق (کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایدرک قلبله ذکر ایدرلر) اما کلمهٔ توحیدی تصویرده فکرلرینی تحریک ایتدکلری کبی رأسلرینی دخی فکرلرینه تبعیتله تحریک ایدرلر . دردنجی طریقده (کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکر ایدرلر) اما اعضالرینی اصلا تحریک ایتمزلر واویله ذکرلرینی اخفا ایدرلرکه برکیمسه انلرک ذکرلرینه واقف ومطلع اولماز . بوطریق ایسه دیکر اوچ طریقدن افضلدر . زیرا بوطریق

ریا

ریا وسمعه دن مصون واطلاع اغیاردن محفوظدر . بوطریقده اولان (کیفیت ذکر قلبی) خضر علیه السلامک خواجه عبدالخالق غجدوانی یه تلقین ایتدیکی وجه اوزره باقیدر . اصلا انک اوزرینه برشیء زیاده ونقصان اولنامشدر . بو طریقک اساسی دخی متابعت سنت وعمل عزیمت واجتناب بدعت ودوام عبودیت وجذبهٔ محبت ذاتیه در وبو طریقک نسبتی نسبت جامعه در . زیرا بوطریقده سلوک احدیت (ذات حق) ایله در . آنک ایچون دیمشلر درکه (بوطریقه برقدم وضع ایتمک سائر طریقلره بیک قدم وضع ایتمکدن افضلدر) وبو طریقده دخی جذبهٔ محبت ذاتیه ایله فقط تجلیٔ احدیت ذاتیتیله تحقق بولنور . اما سائر طریقده تعلق اسماء افعال اولنور اندن صکره تعلق افعال صفات اولنور . اندن صکره تجلیٔ ذات احدیت بولنور . بوطریقک بدایتنده نهایتی درک اولنور . انکچون بوطریقک بدایتنده واصل اولنلر سائر طریقک نهایتنده واصل اولنلردن چوقدر ؛ بو اجلدندرکه بو طریقه طریق (اندماج) و (طریق اجمال) دینلدی وانکچون بوطریقده بی حساب خواجکان عظام ومشایخ کرام ظهور ایدوب اکثریسی اوتاد ارکان واقطاب دوران اولدیلر وخلافت محمدیه ایله ملک وملکوتده تصرف ایتدیلر .

﴿ نظم ﴾

طریق نقشبندی اهلنک فیضی خدادندر
اولارک نسبتی جمله رسول مجتبادندر
ابوبکر وعلیدر بوطریقک شاه سرداری
شیوخ خواجکانی هب کبار اولیادندر
بویولده اتباع سنت اولدی باعث وصلت
جمیع بدعتی ترک ایتمه بونده اهتدادندر
عزیمتله عمللر ایشلیوب رخصتدن ال چکمک
بویولده سالکه بویله سلوک ایتمک دوادندر
طریق جذبه در بونده ایرر تیز منزله سالک

که بونده سالکك سیری طریق اخنفادندر
دوام ذکر ایله صمت اولدی نقشبندیلر کاری
آنکچون بونلرك فیضی همان قلبی جلادندر
طریق نقشبندك جمله‌سی آسان درر صانمه
بو یولده جان فدا ایتمك شروط ابتدادندر
حذر قیل دل اوزاتمه کل کروه نقشبندانه
یقین بیلکم اولاره طعن ایدنلر اشقیادندر

باخصوص بوطریقت علیه‌ده (قطبانیت عظمی) و (ولایت کبری) ایله ظهور ایدن « خواجه بهاءالدین نقشبند حضرتلری » که برکات همتلریله سالکلره عرفان ونسمات فیوضاتیله عالمره جان کلمشدر و طاعت وعبادتلریله روی زمینی کلزار وکشف وکراماتلریله سقف آسمانی زرنکار اولمشدر ، بوذرهٔ ناچیزاول شمس ولایتك طریقنه انتساب ویمن وبرکتلرندن استجلاب ایچون دأب طریقلرینی ذکر و بعض کراماتلرك جمع ایدوب بورساله‌یی ترتیب ایتدم ؛ امید ایدرم که قصورمی عفو ایدوب خدمتمی قبول ایده‌لر ، زیرا اویله عالی جاهك خدمت وصفلری مشکلدر .

(نظم)

من نتوانم که کنم وصف تو ٭ تو که شدی دررہ حق سر بلند
غربانمکه قصورات من ٭ عفو کنی ای شه من نقشبند

بو رساله ایکی باب اوزره تقسیم ایتدم .

اولکی باب (خواجه حضرتلرینك آداب طریقتلری) بیاننده اولوب (برمقدمه) ایله بش (فصله) تقسیم ایتدم .

ایکنجی باب دخی (خواجه‌حضرتلرینك مناقب سنیه‌لرینی وکرامات علیه‌لرینی) شامل اولوب انی دخی بر (مقدمه) ایله بش (فصله)تقسیم ایتدم وبو رساله‌نك اسمی مسماسنه مطابق اولسون ایچون و خواجه

حضرتلرینه

حضرتلرینه دخی نسبت سبیله سالکلر عندنده بهادار وعارفلر نزدنده عظیم‌المقدار اولمسیچون اسمنه (بهائیه) تسمیه ایتدم .

(باب اول)

مقدمه ـ معلوم اوله که طریق تقرب حق سبحانه وتعالی‌یه سلوك ایدن کیمسه‌ده بوشروط بولنمق لازمدر ، تاکه سلوکنده وصول مقام وحصول مرام اکا میسر اوله ، ایمدی سالکه اولا لازمدر که حق تعالی‌یی بوصفتلر ایله اعتقاد ایدوب بواعتقاد اوزرینه ثابت وراسخ اوله . تاکیم نفس وشیطان طرفندن اوهام وخیالات ایله ضلالته دوشوب هلاك اولمیه ، پس ایمدی الله تعالی‌یی بویله اعتقادایده . یعنی « الله تعالی واجب الوجود وخالق جمیع موجودات وحی وعلیم وقادر وقیومدر ، سمیع وبصیر وفعال لمایریددر ، متکلم ومریددر ، واحداحددر ، وفرد وصمددر ، ذات وصفاتده مثلی وخلق ایتدوکی عالمرده شریك ونظیری وخلق وایجادنده معین وظهیری یوقدر ، قدیمدر ، ابتداسی یوقدر ، باقیدر انتهاسی یوقدر ، تبدل وتغیر اکا طاری اولماز ، قابل انقسام وتجزی دکلدر ، محل امکان حدوث اولماز وزمان ومکانده وجهت ارکانده قائم اولماز . الوان واشکالدن منزهدر ، حس وابصار وعقول افکار ایله درك اولنمز ، انجق نور ایمان وکشف عرفان ایله درك اولنور ، حقیقتنی کندیدن غیری بیلور یوقدر ، جمیع علویاته وسفلیاته قربیتی مساویدر ، جمیع کائناتی محیط اولوب احاطه‌سی تحدید طریقی اوزره دکلدر ، جمیع اشیایی ذره بذره بیلور وبیلمسی مخلوقك بیلمسی کبی دکلدر ، جمیع مخلوق ایله معیتی وار ، لکن معیتی حلول وامتزاج ومقارنت واتصال اوزره دکلدر ، جمیع مخلوقك عظمتلری انك عظمتی عندنده ذره دکلدر ، جمیع موجودات انکله قائمدر ، خاطره هرنه کاورسه آنك غیریدر .

بو صفتلر اوزره حق تعالی‌یی سالکه بیامك کرکدر ، تاکیم سلوك اثناسنده یرامزلغه دوشوب هلاك اولمیه .

(نظم)

واحد وفرد وصمد اولدی اله ٭ اکا بوحسن نظام اولدی کواه
جمله معدوم ایکن اولدر موجود ٭ جمله موجود ایکن اولدر معبود
یوق ایکن ایلدی عالملری وار ٭ ایتدی عالمره صنعن اظهار
باطن اولدقده اودر ظاهر اولان ٭ اوّل اولدقده اودر آخر اولان
هم سمیع هم دخی حی همده بصیر ٭ هم علیم هم متکلم وقدیر
قادر و قیوم وخلاق اولدر ٭ جمله مخلوقنه رزاقده اودر
عالمه قرب و جهتدن عاری ٭ ایدن عالمره اولدر یاری
حالدر صانعه انی اشباهه ٭ ساریدر صانعه انی ارواحه
جمله عالملر انکله قائم ٭ جمله مخلوقنه اولدر عالم
اتحاد ایلمز اول احیایه ٭ اشتباهی یوق انك اشیایه
ذات پاکنده تعین بولدی ٭ خلقی هپ مظهر اسما قیلدی
اولدی ذاتی کبی اسماسی قدیم ٭ باقیدر تا به ابد فیضی عمیم
وار ایکن عالمی ایلر اعدام ٭ دی‌یه‌مز بونده آکا کیمسه کلام
جنسله فصل ایله اواز محدود ٭ بصر وحس ایله اولاز مشهود
کشف ایدر نور بصیرتله آنی ٭ کیم وجودندن اولورسه فانی
بوله کور سنده وجودنده فنا ٭ اوله‌سك ماصدق (ثم دنی)

دخی حق تعالی‌یه تقرب قصد ایدن سالکه توبهٔ نصوح لازمدر ؛ زیرا الله تعالی چرکاب معاصی ایله ملوث اولان کمسه‌یی سومز وآنی درکاه پاکنده قبول ایتمز ؛ تا کیم اول کمسه آب توبه ایله پاك اولمیه ؛ حدیث شریفده « ان الله طیب لایقبل الا الطیبا » وارد اولمش الله تعالی دخی [ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین] بیورمشدر ؛ پس ایمدی الله تعالی‌یه تقرب ایچون توبه مراد ایدن کمسه‌یه لازمدر که بردعوتی مستجابه اولور ولینك حضورینه کیدوب جمیع ایتدیکی معاصینك صغیر وکبیرندن توبه ایدوب طاعات وعباداته تشبث وتمسکه نیت ایده وجمیع ایتدیکی غفلاتدن دخی توبه

ایدوب اخلاق حمیده ایله اتصاف ایده ؛ آندن صکره بردخی اول قبایحی ایتمامکه اویله عزیمت ایده که آنلره عودت ایتمك عندنده محال اوله ؛ دائما خوف اوزره اولوب آنلری ایشلدیکنك ندامت وپشیمانلغی خاطرندن چیقمیه .

(نظم)

توبه دُرر هر عملك احسنی ٭ توبه دُرر مغفرتك معدنی
نادم اولوب جرمکه کل توبه قیل ٭ دیمه کیم جرممله سور حق بنی
جرمی اولور آدمه حقه حجاب ٭ ترك ایده کور حقه حجاب اولانی
بارکه قربی کناه ستر ایدر ٭ توبه‌در اول بارکهك روزنی
توبه ایدوب معصیتکدن صاقین ٭ سالکك معصیت اولور رهزنی
توبه اولوب فلك یم مغفرت ٭ جمله عمللردر آنك یلکنی
مغفرتك قالمه کنارنده کل ٭ توبه ایله مغفرته صال سنی
مغفرت آبیله طهارتلنوب ٭ قرب خدایه واروب اول معتنی

حق تعالی‌یه وصلت طلب ایدن کیمسه‌یه لازمدر که الله تعالی‌یه محبت ایچون محبت جان وجسمی ومحبت ماسوایی ترك ایدوب الله تعالی‌یی طلب وارادتده صادق اوله ، جمیع علایق دنیویه واخرویه‌یی قلبندن اخراج ایدوب فقر وفاقه‌یی اختیار ایده وعزت دنیادن اعراض ایله ناس عندنده اولان منزلندن فارغ اوله‌رق فضل ومالنی حق یولنده بذل ایده؛ وزهد وتقوی ایله متصف اوله ؛ ناسدن عزلت ایده ، برشیخ کامل بولوب اندن اخذ انابت ایدوب حکمنه تسلیم ومجلسنه مداوم ، خدمتنده قائم اوله .

اکر برکیمسه طالب رضاءالله وراغب لقاءالله اولوبده بوشروط انده بولنمز ایسه مقصودینه نائل مطلوبنه واصل اوله‌مز .

(نظم)

جانه باقمز حق یولنده طالب دیدارلر
حقدن اوزکه غیری‌یه میل ایلمز هشیارلر

باينى خار مغيلان سوادن حفظ ايدر
شاهراه كعبهٔ وصله كيدن رهوارلر
وصلت دركاه حق اولمز ميسر سالكه
آكا رهبر اولسه عارف اولان سالارلر
وارينى معشوقه بذل ايلر وصالن استمز
حق معشوقه رعايت ايلين ابرارلر
ترك تجريد ايله بو يولده سبكبار اول يورى
ايرمدى سرمنزله بونده كران رفتارلر
فقر وفاقه خلعتين كى اكنكه قيل افتخار
طور كى تا كيم پسنديده ايده اخيارلر
جان وباشندن چوب چوكان كونى لعب ايدر
عرصهٔ ميدان عشق ايچره كيرن شطارلر
عاشق شوريده اول اما ادب كوزله صقين
طرد ايدرلر باب خدمتدن سنى دلدارلر
دلده كيزله وصلنى يار كله سترايت سركى
ظاهرا بيكانه اول كيم دوشمن اغيارلر
پر وبالين عشق وشوقيله ياقوبده كيتديلر
لا مكان عالم قدسه كيدن طيارلر
خواب غفلتدن كوزك آچ اول خدايه منتظر
كشف ايدر نور خدايى كوزلين بيدارلر
فانى اول كچ بو وجودكدن بقا بول حق ايله
سركه ظاهر اوله حقدن سنك اسرارلر

فصل اول

بو فصل طريقت عليه‌نك رسول محترم صلى الله تعالى عليه وسلمدن صورت تلقيله شروط مشيختى وذكر قلبينك كيفيت تلقينى بيانند‌ه‌در .

معلوم اولسونكه قچنكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن حضرت على (كرم الله وجهه) الله تعالى حضرتلرينه اقرب طريق طلب ايلدكده رسول الله (صلى الله عليه وسلم) جواب ويرميوب وحيه منتظر اولديلر ايدى . اول وقت جبريل امين حضرتلرى حق تعالى جانبندن كلوب (يا رسول الله اقرب طريق ذكردر) ديو خبر ويره‌رك رسول الله صلى الله عليه وسلمه كلمهٔ توحيدى تلقين طريقى اوزره اوچ كره ذكر ايتديلر ؛ ورسول الله دخى اوچ كره تلقين طريقى اوزره ذكر ايتديلر صكره رسول الله (صلى الله عليه وسلم) على كرم الله وجهه) يى اول منوال اوزره اوچ كره ذكر ايدرك تلقين ايلديلر . اندن صكره سائر اصحاب حضرتلريله دخى اجتماع وانفراد اوزره تلقين ايدوب . « جئنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر » بيورديلر ؛ بو كلام شريفلرندن معلوم اولوركه ذكر الهيه اشتغال نفسله جهاددر ، نفسله جهاد ايسه جهاد اكبردر ؛ زيرا نفس عدو اللهدر ، انى هلاك ايتمدكجه اللهه دوست اولوب قربيت اولنمز . لكن حضرت عليدن مقدم رسول الله (صلى الله عليه وسلم) غار هجرتده ابوبكر (رضى الله تعالى عنه) حضرتلرينه طريق ذكر خفى يى لسانا تلقين ايدوب نسبت محبت ذاتيه يى وجذبهٔ جذبات رحمانيه يى افاضه واحسان ايدوب « ماصب الله فى قلبى شيئا الا وقد صببته فى صدر ابى بكر » بيورديلر ، اولوقت ابوبكر حضرتلرى بر خدمت عظيمه ده بولنديكه اول عنايته لايق اولوب جميع صحابيدن افضل اولديلر ، نتكيم « ماطلعت الشمس وما غربت على افضل من ابى بكر بعد النبيين » وينه حديث شريفده وارد اولدى « ليس فضل ابى بكر عليكم بكثرة الصلاة او بكثرة الصيام بل بشئ يوقر فى قلبه » حديث شريفلرى بو خدمتى ايما ايدر .

ابوبكر حضرتلرينك قلبنده وقر ايدن شى غار هجرتده رسول الله (صلى الله عليه وسلم) انلره افاضه ايلديكى نسبت محبت ذاتيه وجذبهٔ جذبات رحمانيه ايدى . رسول الله حضرتندن صكره ابوبكر حضرتلرى خليفهٔ حق اولدقده اول نسبت محبت ذاتيه وجذبهٔ رحمانيه يى ذكر لسانله اخفا طريقى اوزره بعض صحابى يه تلقين وافاضه ايتديلر وبعض صحابى دخى بعض تابعينه تلقين

وافاضه ایلدیلر ، اول نسبت علیه اسلوب محرره اوزره کابراً عن کابراً اولیاء عظام ومشایخ کرام بیننده تسلسل ایتدی ، تاکیم خواجه عبدالخالق غجدوانی حضرتلرینه حضرت خضر علیه السلام ذکر قلبی‌یی حبس نفس طریقی ایله تعلیم ایتدی ، اندن صکره خواجه حضرتلری اخفا طریقیله ذکر لسانی‌یی ترك ایدوب ذکر قلبی‌یه حبس نفس طریقیله مشغول اولدیلر وسالکلری دخی ذکر قلبی ایله تسلیك وتربیه ایتدیلر ، بوندن معلوم اولدیکه بوطریقت علیه‌ده اولان ذکر قلبی حضرت خضر علیه السلامدن ونسبت ذاتیه وجذبهٔ رحمانیه دخی ابوبکر حضرتلرندن تسلسل ایتمشدر ، انکچون بوطریقت علیه ابوبکر حضرتلرینه نسبت اولنور وبو طریقه (طریق جذبه) ونسبته (نسبت ذاتیه) دنیلور . انکچون بوطریقت علیه‌نك مرشد ومربیلری بعض سالکلری اجمالا جذبه ایله تربیه ایدوب حقه ایصال ایلرلر وتلقین ذکر ایدوب سلوکده تفصیلا تربیه ایدوب حقه ایصال ایدرلر ، لکن جذبه ایله تربیه مربینك قوهٔ تصرفنه مبنیدر ، جذبه ایله تربیه‌ده سالك بلاتعب ولا نصب حقه واصل اولوب سلوك ومجاهده ایله طریقده تعوق وتکلف کورمز وسلوك ایله طریقده تطویل ایتمز ، اما کرکدرکه اول سالك وصولندن صکره تفصیلا سلوك مجاهده‌یه مشغول اوله ، تاکیم طریقی سلوك نه اولدیغنی بیلوب اول دخی سالکلری سلوك ایله تربیه‌یه قادر اوله .

اکر جذبه ایله واصل اولان ابتدایه عودت ایدوب سلوك ایتمز ایسه احوال طریقی بیلمیوب ناقص قالور وسالکلری دخی تربیه وتسلیك ایده‌مز ، اکر ایدر ایسه جذبه ایله تربیه ایدر ، یوخسه سلوك ایله تربیه ایده‌مز ، حتی ایده‌یم دیسه سالکلری الحاده القا ایدر .

(نظم)

بدرقهٔ قرب خدا جذبه‌در * رهبر ارباب خدا جذبه‌در
کاشف اسرار کنوز رموز * فاتح ابواب عطا جذبه‌در
قید سوادن کچوران سالکی * رابطهٔ اهل فنا جذبه‌در

جمله

جمله عباداته موازی اولان * موصلهٔ باب رضا جذبه‌در
خاطره‌لر نقشنی دلدن سیلن * روحه جلا قلبه صفا جذبه‌در
درد فراق ایله اولان خسته‌یه * روحه فزاداد شفا جذبه‌در
سعی ایله کل جذبه‌یه ایت ارتقا * سلم ارباب لقا جذبه‌در
جذبه طریقنه کیرن طالبك * دلدل مطلوب رسا جذبه‌در
حضرت صدیقی سرفراز ایدن * عز مقامات علا جذبه‌در
میل محبت طلب شوق عشق * وجد وغرام ایله جدا جذبه‌در
رفرف اولان وصلت ایچون عاشقه * مرتبهٔ (ثم دنی) جذبه‌در

مشیختك شروط ادابی بونلردر :

شیخ مربی اولان کیمسه برشیخ کاملدن تربیه کوروب حقه واصل اولدقده احکام شریعته عالم واحوال طریقته عامل اولمق کرکدر ، اسرار حقیقتی کشف ایدرك الله تعالی‌یه واصل اولمق کرکدر . طریقتده اولان مزالق ومهالکه مطلع اولمق کرکدر . سالکلری عقبات طریقده تحمله قادر وصابر کرکدر ؛ که تاکیم سالکلره مشقت طریقی چکدرمیوب آسانلق ایله منزل مقصوده ایریشدیره . نفس وشیطانك طریق حیله ومکرلرینه دخی عالم کرکدر . ، تاکیم نفس وشیطانك حیل ومکرندن سالکلری حفظ ایدوب سلامتله حقه ایصال ایده وطریق افاضه‌یی تمامیله کوروب وبیلوب سالکلری استعدادلرینه کوره تربیه وتسلیکه قادر اوله ، تاکیم کندوسی سالکلرك تربیه وسلوکلرنده زحمت چکمیه ، الباس قبا صاحبی دخی اولمق کرکدر ، تاکیم استعدادی اولین سالکلره الباس استعداد ایده وسالکلری حضور وغیبتده حفظ وحراسته قادر اوله وتصرف روحانیت ایله سالکلری حضورده تربیه ایدر کبی غیبتده دخی تربیه‌یه قادر اوله واخلاق الله ایله موصوف اولوب اداب رسول الله ایله مؤدب اوله ، اقوال وافعال واحوالی جمله میزان شرع اوزره اولوب اداب عبودیته راعی ومتابعت سنن سنیه‌یه ساعی اوله ، بدع ورخصلردن

مجتنب واحوط امور ایله عامل اوله ، حظوظنی ترك ایدوب محن ومشاق اختیار ایده وفقر ایله متصف اوله ، تا کیم سالکلر دخی محن ومشاقده وفقر وفاقه‌ده اکا اقتدا ایده‌لر ، دائم کتاب الٰهی وحدیث رسول اللهی پیشوا ایدوب هر امورنده کتاب وسنته اقتدا وهر حالنده التجا ایده ، اسرار حقیقتی دخی کتاب وسنته تطبیق ایده ، زیرا ارباب حقیقت عندنده کتاب وحدیثی پیشوا ایتمینه طریقده اقتدا اولنمز ، زیرا امر طریقت کتاب وسنت ایله مقید ومؤیددر .

بو شروط واداب ایله شیخ اولان کیمسه تحقق ایتدیکندن صکره تربیهٔ ناسه دخی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) جانبندن خلافت ایله مأذون اوله ، پس ایمدی برشیخ که بو شروط وادابله موصوف اولمیه ، اکا طریقده اقتدا جائز دکلدر ، زیرا اول شیخ سالکی سلامت ایله حقه ایصال ایده‌مز ، بلکه سالکك حقدن انقطاعنه سبب اولور ، لکن بو زمانه‌ده بو شروط ایله متصف اولان شیخ قتی نادردر ، بلکه وجودی وجود عنقا کبیدر م

(نظم)

شیخ اویله کرك کیم اوله شرع اوزره فعالی
وعظ و حکمی جامع اوله جمله مقالی
افعال طریقتله اوله شویله مجاهد
نادر بولنه اهل سلوك ایچره مثالی
عرفان ایله مملو اوله کنجینهٔ صدری
اسرار حقیقتله اوله حقه وصالی
الایش دنیادن اوله پاك ومنزه
عنقا کبی منزل ایدینه عز معالی
مقبول اوله اطواری انك انس ایله جنه
محبوب اوله سیرتده دخی جمله خصالی

ظاهرده اوله زهد و عباداتله مشغول
باطننده انك حقی مشاهد اوله بالی
اول رتبه اوله قوت قدسیه‌یه مالك
بر همت ایله ایلیه اول قلع جبالی
سالکلری غیبتده ایده حفظ وحراست
رفع ایده کوکللرده اولان داء عضالی
عارف اوله اول مزلقهٔ راه سلوکه
تمییز ایده اول نهج هدایتله ضلالی
عالم اوله حالات فنا ایله بقایه
فرق ایده تجلیٔ جلال ایله جمالی
کشف ایلیه سالکلره احوال سلوکی
فتح ایلیه طالبلره ابواب نوالی
ملك ملکوت ایچره ایده بویله تصرف
ممکن اوله اول ایشلمکه امر محالی
بر کیمسه اکر قابل فیض اولمسه اصلا
بر نظره‌ده ارشاده آنی اوله مجالی
شیخلردن اولوب نسبت عرفانی مسلسل
اسماء طریقتده اوله فضل وکمالی
حق ایله اوله قرب ولایتله مقرب
خلق ایله اوله تاج خلافت ایله عالی
مأذون اوله اول تربیهٔ روح نبیدن
تأیید اوله انواع کرامتله بو حالی
بو جمله صفات اولسه برشیخده موجود
البتده اولور حکم مشیختدن او خالی

کیفیت تلقین ذکر طرق نقشبندی :

اکر برطالب طریق جناب حق تعالی‌یه سلوك مراد ایتسه آکا لازمدرکه

اولا برشیخ کامل بولوب آندن اخذ طریق ایده ، آندن صکره آنی رهبر وپیشوا ایدینوب طریقته آنك رفاقتیله سلوك ایده ، زیرا طریق جناب حق غایت خطرناك ومحل هلاكدر ؛ سالك آنده بر رفیق مشفقه وبر عارف رسوم طریقه مقارن اولمدقجه حق تعالینك وصلتنه هدایت بولماز ، بلکه اول سالك ضلالته دوشوب هلاك اولور ؛ آنك ایچون « الرفیق ثم الطریق * من لم یأخذ الطریق من الرجال فینتقل من محال الی محال * لم یکن له شیخ فشیخه الشیطان » دنلمشدر .

پس ایمدی معلوم اولسونکه سالك برشیخ کامل بولدقده آندن اخذ طریقك وتلقن ذکرك سنت اوزره کیفیتی بودرکه : شیخ اولان کیمسه سالکه استخاره ایله امر ایدر وکندی دخی استخاره ایدر ، اکر استخاره‌لری موافق اولورسه سالکه غسل ایله امر ایدر ، نتکیم رسول الله (صلی الله علیه وسلم) توبه ایدن کیمسه‌لره اویله امر بیوررلر ایدی ؛ غسلدن صکره سالك ایکی رکعت نماز قیله ونمازدن صکره یتمش کره (استغفر الله العظیم) ویوز کره دخی (سبحان الله وبحمده) دیه وحق تعالینك رضاسی ایچون برشی دخی تصدق ایده ، صکره شیخك حضورینه کیده ؛ شیخ دخی انی مواجهه‌سنده دیز اوزرینه اجلاس ایده ، صکره شیخ ، مریده جمیع معاصینك کبیر وصغیرلرندن وجمیع غفلاتدن واخلاق ذمیمه‌لردن توبهٔ نصوح ایتدیره ، زیرا بر کیمسه‌نك یوز معصیتی اولسه طقسان طقوزنده توبه ایدوب برندن توبه ایتمسه اول کیمسه‌یه تائب دینلمز ؛ پس ایمدی نقیر وقطمیر معصیتلردن سالکه توبه ایتمك لازمدر ، اندنصکره شیخ اول سالکك ذمتنده حقوق عباد وار ایسه اول حقوقی اصحابنه استرداده ویاخود استحلاله اندن عهد اله ، اندن صکره مریدك صاغ النی مصافحه ایدر کبی الیله طوته ، اندن صکره سالکك اوزرینه فرض ولازمدرکه جمیع احکام شریعتك وجمیع سنن رواتب ونوافلك ایشلمه‌سنه عهد اخذ ایده ، وعزیمت ایله عمل ایتمکه ورخصتلری ترك ایتمکه وجمیع بدعتلردن احتراز ایتمکه دخی عهد اخذ ایده ، اندن صکره بو آیت

کریمه‌یی تبرکا قرائت ایده [ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله] الی آخره ، صکره شیخ ومرید بو استغفاری اوچ کره اوقویه (استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم ، غفار الذنوب واتوب الیه واسئله التوبة عبد ظالم لا یملك لنفسه ضرا ولا نفعا ولا موتا ولا حیواة ولا نشورا) صکره شیخ ومرید اللرینی دیزلری اوزرینه وضع ایدوب کوزلرینی یومه‌لر ، صکره شیخ اسم جلالی قلبیله مریدك قلبنه تلقین طریقی اوزره اوچ کره ذکر ایده ، اندن صکره مرید دخی اوچ کره قلبیله تلقن طریقی اوزره ذکر ایده ، اندن صکره شیخ ومرید دخی معا اللرینی قالدیروب شیخ دعا ایده ، ومرید آمین دیه ودعانك تمامنده اللرینی یوزلرینه سوره‌لر .

کلمهٔ توحیدك کیفیت تلقینی دخی اسم جلالك کیفیتی کبی ایسه‌ده لکن کلمهٔ توحیدی تلقینده شیخ ومرید حبس نفس ایده‌لر ، اندن صکره مریده لازمدرکه توبه‌سی اوزرینه ثابت قدم اولوب شیخیله ایتدوکی عهد ومیثاقی حفظ ایده ، اکر ایتمزسه نقض عهد ایدوب [الذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه] آیت کریمه‌سنك تحتنده داخل وشیخ جانبندن دخی اکا اولان طریق فیض وفتوح منسد اولوب بر دخی اول مرید تجدید عهده محتاج اولور ، زیرا فیض طریقت حفظ عهد ایله جاری وساری اولور .

(نظم)

سالك ، خدایه ایرمز اکر رهبر اولمسه * ارشاد ایدر طریقی اکا بر ار اولمسه
کیم حقه ایریشور اکر اولمزسه مرشدی * حق نیجه بولور کشی پیغمبر اولمسه
صانمه که دار قدسه کیرر ایستین کشی * اعوان بارکهدن انی ایستر اولمسه
لایق اولورمی خدمت بزم ملوکه هیچ * ارباب تربیتله او کیم پرور اولمسه
آدم کیدرمی راه خطرناکه بیلمدن * اکا رفیق راهنما سرور اولمسه
سالك بو یولده مظهر همت اولورمی هیچ * درکاه شیخ کامله روکستر اولمسه
ای دل اواره کزمه یوری شیخه پك یاپش * بیلدم بو یولده فائده یوق یاور اولمسه

فصل ثانى

بو فصل لطائف روحله اسم جلالك وحبس نفس ايله كلمهٔ توحيدك ذكرى ومراقبه‌نك كيفيتى بياننده‌در .

معلوم اوله‌كه بوطريقت عليه‌نك اهاليسى عندنده (لطائف روح انسانى) آلتى اولوب بشى عالم امردن وبرى عالم خلقدندر .

عالم امردن اولان لطائفك اعلى مرتبه‌سى (اخفى) اندنصكره (خفى) اندنصكره (سر) آندنصكره (روح) اندنصكره (قلب) در .

عالم خلقدن اولان لطيفه (نفس ناطقه) در وعالم امردن اولان لطائف عالم خلقدن اولان لطيفه‌دن اشرف والطفدر وعالم امردن اولان لطائفك دخى اعلاسى اسفلندن اشرف والطفدر وبو عالم امردن اولان لطائف بربرلرينه جوفنده ظرفله مظروفك ترتيبى كيبدر ، لكن مظروف اولان ظرفنده خلاف اوزره اوسع واعظمدر .

لطائف عالم امرك بدن انسانده برر محلى واردر . اخفانك تعلقى صدرك وسطنده وخفينك تعلقى صدرك صاغ جانبنده وسرك تعلقى صدرك صول جانبنده وروحك تعلقى صاغ ممه‌نك تحتنده‌در ، عالم خلقدن اولان نفس ناطقه‌نك دخى تعلقى فوق رأسده اولان ام دماغدر ، فقط بو لطائفك بو محلره تعلقلرى حلول وسريان اوزرر دكل ، بلكه تدبير وتصرف اوزره‌در .

لطائفك اعلا مرتبه‌سى اولان اخفانك حضرت حقه ، وادنى مرتبه‌سى اولان نفس ناطقه‌نك جسده اتصالى واردر ، نتكيم حق تعالى حضرتلرى حديث قدسيده « الا ان فى الجسد قلبا وفى القلب فوأد وفى الفوأد سر وفى السر خفيا وفى الخفى اخفى وانا فى الاخفى » بيورديلر ؛ لكن حق تعالى‌يه اولان اتصال مخلوقاته اولان اتصاله مقيس دكلدر ؛ نتكيم حضرت مولانا قدس سره بيورديلر .

(مثنوى)

اتصالى بى تكيف بى قياس ٭ هست رب الناس را باجان ناس

بو

بو لطائف ايله ذكرالله ايتمك بو طريقت عليه‌يه مخصوصدر ، زيرا بوطريقتك اهاليسى ومسلك ومربيلرى سالكلرى مرتبهٔ روحدن تسليك وروحى اصالت اوزره تصفيه ايدوب نفس ناطقه‌يى ضمناً تزكيه ايدرلر ؛ سائر طرق جهريه اهاليسى نفس ناطقه‌يى اصالت اوزره تزكيه ايدوب روحى ضمناً تصفيه ايدرلر ؛ انكچون طرق جهريه اهاليسى مراتب نفس اعتبار ايدرلر . نتكيم طريق نقشبنديه اهاليسى روحده مراتب اعتبار ايتدكارى كبى‌كه بو اعتبارلرك ايكيسى دخى امر اعتباريدر ، همان بو ايكى طائفه‌نك مقصودى روحى كمالات اصليه‌سنه ايريشديروب حقى بيلديرمكدر .

معلوم اوله‌كه بوطريقت عليه‌ده ابتدا (قلبى) تصفيه ايدرلر ، صكره (روحى) وصكره (سرى) وصكره (خفى) يى وصكره (اخفا) يى وصكره (نفس ناطقه) يى تزكيه ايدرلر .

ايمدى اسم جلالى قلب ايله ذكرك كيفيتى بودركه ، ذكر مراد ايدن كيمسه طهارت كامله ايله برطاهر محلده ايكى ديزى اوزرينه نمازده اوتورر كبى جلوس ايده ، صكره شفتينى بربرينه ضم ايده ولسانى دخى سقف خلقه الصاق ايده ، وكوزلرينى دخى غمض ايدوب اعضاسنى دخى حركاتدن منع ايده ، جميع قوى وحواسنى احكامنده تعطيل ايليه ، صكره شيخك روحانيتنه توجه ايدوب اندن استمداد ايده ، اندن صكره صول ممه‌سنك تحتنده قلب صنوبريدن اولان قلب حقيقى‌يه لفظهٔ جلالى حروف نورانيه وقلم تصور ايله نقش ايده ، واول لفظ شريفك معناسى اولان ذات اقدس حضرت واجب الوجوده توجه ايدوب اول توجهه اويله مشغول اوله‌كه كندندن ذهول وماسوادن نسيان ايدرك بوحال اوزره ذكره مشغول اوله ، نتكم حق تعالى بو كيفيت ايله ذكره اشارت ايدوب [واذكر ربك اذا نسيت] بيورمشلردر .

ذاكر ايشته بو كيفيت اوزره ذكره مداومت ايده ، تاكيم ذكر قلبنده رسوخ بولوب قلبه صفت اصليه‌سنه رجوع استعدادى حاصل اوله وقلبك نورى دخى عقيق رنكنده (احمر) صافى ظهور ايده ، اولوقت ذا كرقلبنى ذكردن

منع ایده‌یم دیسه‌ منع ایده‌مز ، اولحالك ظهورنده شیخك اذنیله ذاکر ذکرینی روحه نقل ایده وروح ایله دخی صاغ ممه‌نك تحتنده ذکره مشغول اوله ، تاکیم روحده دخی ذکر رسوخ بولوب روح دخی صفت اصلیه‌سنه رجوع ایده ، اندن دخی نور (اصفر) ظاهر اولوب روح تصفیه بوله واولحالك ظهورنده شیخك اذنیله ذاکر روحدن ذکری سره نقل ایده وسرایله صدرك صول جانبنده ذکره مشغول اوله ، تاکیم سرده دخی ذکر رسوخ بولوب ذاکر ذکرده فانی اولوب سردخی صفت اصلیه‌سنه رجعت ایده وسردن دخی (نور ابیض) ظاهر اوله واول حالك ظهورنده ینه شیخك اذنیله ذاکر ذکرینی خفی‌یه نقل ایده وخفی ایله دخی صدرك صاغ جانبنده ذکره مشغول اوله ، تاکیم خفیده دخی ذکر رسوخ بولوب (نور اخضر) خفیدن ظهور ایدوب خفی دخی صفوت ذاتیه‌سنه رجوع ایده ، اندن دخی شیخك اذنیله ذکری اخفایه نقل ایده ، اخفی ایله دخی صدرك وسطنده ذکره مشغول اوله ، تاکیم اخفاده دخی ذکر رسوخ بولوب (نوراسود) برّاق اخفاده ظهور ایده ؛ وکاه اولورکه اخفاده (نور ابیض) صافی ظهور ایدر واول (نوراسود) که اخفاده ظهور ایدر حقیقتده نور وجود انسانیدر ، طرف الهیدن منطمس اولمشدر ؛ اخفانك حقیقتده نوری (نور ابیض) صافیدر وبو ایکی نوردن قنغیسی ظهور ایدرسه اخفی صفوت اصلیه‌سنه رجوع ایتمشدر ، اولوقت ذاکر ، ینه شیخك اذنیله ذکری نفس ناطقه‌یه نقل ایده ونفس ناطقه ایله دخی فوق رأسده اولان ام دماغده ذکر ایده ، تاکیم (سلطان ذکر) ظهور ایدوب آثار ذکر ذاکرك جمیع اجزاء بدننه ساری اولوب ظلمت طبیعت وکدورات عنصریت وکثافت جسمانیه بالکلیه محترق ومضمحل اوله ، واجزاء بدندن آثار ذکر اولرتبه ظهور ایده‌که ذاکر جمیع اجزاء بدنندن ذکری استماع ایده وقنغی اجزاسیله ذکر ایده‌یم دیسه ذکر ایده اندن صکره سائر اشیای خارجیه‌ده دخی استماع ایدر ، اولوقت انده نفس ناطقه‌نك (نور ازرق) ظاهر اولور وبو احوالك ظهورنده شیخ

اول ذاکره کلمهٔ توحیدی حبس نفس طریقیله تلقین ایدر ، نتکم سابقده کلمهٔ توحیدك کیفیت تلقینی ذکر اولنمشیدی ، اندن صکره اول ذاکر کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکره مشغول اولور .

بوکلمهٔ توحیدی تلقینك فائده‌سی بودرکه ذاکر کلمهٔ توحید ایله جذبه قیومیت ذاتیه‌یی تحصیل ایدوب مراقبه‌یه مستعد اوله ، زیرا اسم جلال ایله انجق جذبهٔ معیت ذاتیه تحصیل اولنور وکلمهٔ توحید ایله جذبهٔ قیومیت وجذبهٔ قیومیت ایله دخی مراقبه تحصیل اولنور ، مراقبه ایله دخی فناء تام حاصل اولور . اول فنای تام ایله ذاکر واصل حق اولوب خطر سلوکدن سلامته ایریشوب واصل الی الله اولور .

ودخی معلوم اولسونکه ذاکر اسم جلالی ذکر ایله لطائفده مشاهده ایتدیکی انواری انوار الهیه ظن ایدوب انلر ایله مقید اولوب قالمسون ، زیرا انلر دخی انوار الهیه‌نك حجابلرندن اولوب انوار الهیه آنلرك ماوراسنده اولدیغندن بونورلر ایله تقید ، ذاکری حقك تجلیسندن محروم ایدر ،

(نظم)

ذکر ایلیه‌رك پردهٔ ظلمتلری رفع ایت • تاکم اوله انوار لطافت سکا پیدا
زنهار صقین انوار لطائفله باقمه • حقك چون اوله‌سنده تجلیسی هویدا

معلوم اوله‌که انوار لطائف هر ذاکره ظهور ایتمك لازم دکلدر ، زیرا بعض ذاکر ابتدای امرده محو وجود بشریه ایدوب آنده (نوراسود) ظهور ایدر ، اندن غیری ظهور ایتمز واول نور اسوددن عبور ایدرسه حق تعالینك نورینی مشاهده ایدر وبو لطائف انوارینك ظهوری وصفوت اصلیه‌لرینك حصولی بو شرط ایله‌درکه اکر ذاکر ذکرینی حضور اوزره ایفا وقلبنی قیودات وعلایقدن تجرید وفرائض وسنتی کمال حضور اوزره ادا ایدر وجمیع وقتنی ذکره صرف ایلرسه ظهور ایلر ، یوقسه اولور اولماز ذکر ایله بو خصائص ظهور ایتمز .

بز اسم جلالك لطائفه صورت انتقالنی آتی الذکر نظمده ذکر ایتدك ، تا که ذاکرده کمال اطلاع حاصل اولوب اول لطائفده ذکرك انتقالاتنده ترتیبه رعایت ایده ، زیرا ذاکر لطائفده ذکرك ترتیبی اوزره خصائصنی اظهار ایده‌رك انتقال ایتمز ایسه ذاکر اول لطائفی کمالیله تصفیه ایتمش اولماز ولطائف دخی کمالیله تصفیه اولنمسه حبس نفس ایله کلمهٔ توحیدی ذکرده مشقت وزحمت چکر وبلکه کلمهٔ توحیدك نتیجه‌سی انده ظهور ایتمز •

(نظم)

قلبکله ذکر ایت ای همام • اسم جلالی صبح شام
ذکره حضور اوزره مدام • ایله کمال اعتصام
نقل ایله روحه ذکریکی • روحکده ایله فکریکی
دفع ایله‌کده سریکی • سر جانبینه قیل خرام
سرکله ذکری متصل • شوق ایله طورمه ایله کل
ذکرندن اولمه منفصل • تا بولینجه سر نظام
سردن خفی‌یه ذکری ویر • ذکرنده ایله مستقر
اولسون ذکردن مستنیر • بولسون اوده اعلا مقام
ذکری خفیدن آل کچور • اخفاده طورمه ذکری سور
اخفاده کی اول کوزلنور • ذکرکله ایتسون ارتسام
نقل ایله ذکری نفسه تا • ایتسون اوده ذکرك ادا
رفع اوله‌جق اندن صدا • ذکرك بولور انده ختام
سلطان ذکر ایتمه ظهور • اولسه وجودك غرق نور
اجزاء جسمك بی قصور • ذکری ایدرلر التزام
بو نعمتك بیل قدرینی • ایله خدانك شکرینی
اسم جلالك ذکرینی • قیل سن لطائفده تمام

اگر لطائفده ذکر اولنان خصایص ظهور ایدوب وذاکر دخی شیخدن غائب اولوب ذکری نقله بر وجهله اذن ممکن اولمسه باطنده

شیخك روحانیتندن استیذان ایدوب ذکری لطائفده اویله نقل ایده ، تا کیم نتیجهٔ ذکر انده ظهور ایده ، زیرا بو یولده واسطه هر حالده لازمدر. کلمهٔ توحیدك دخی کیفیت ذکری بودرکه ذکر مراد ایدن کیمسه اغیاردن خالی بر محل طاهرده طهارت کامله اوزره ایکی دیزلری اوزرینه قبله‌یه متوجهاً جلوس ایدوب اسم جلالده ایتدیکی کبی لسانی سقف خلقه الصاق ایدوب وشفتیننی بربرینه ضم ایله شیخنه توجه ایدوب روحانیتندن استمداد ایده ؛ صکره جوفنه توجه ایدوب (لا) نك کرسیسنی فوق سرده قلم تصور ایله رسم ایدوب ساقلرینی رأسده اولان ام دماغه مد ایده (اله)یی دخی ام دماغدن تصور ایله آلوب کتف یمینه تنزیل ایده ، و (الاالله) ی کتف یمیندن تصور ایله صول جانبندن قلب صنوبری‌یه تنزیل ایدوب نفس محبوب ایله قلب صنوبری‌یه ضرب ایده وبو تصوراتده اصلا بر عضوینی تحریك ایتمیه وکلمهٔ توحیدی بو کیفیت اوزره اویله تصور ایده که اول تصوردن بر (لاء معکوس)تصوری حاصل اوله وکلمهٔ توحیدك معانیسندن دخی (لامقصود الاالله) معناسنی ملاحظه ایده ، زیرا اهل طریق کلمهٔ توحیده اوچ معنا ویردیلر ، مبتدی ایچون (لامعبود الاالله) ومتوسط ایچون (لامقصود الاالله) ومنتهی ایچون (لاموجود الاالله)در، بومقامه (لا مقصود الاالله) معناسی مناسب اولوب ذاکر بو معنایی ملاحظه ایتمك کرکدر. وبو ملاحظه‌ده ذاکر زیاده اهتمام ایده ، زیرا ذاکرده ملاحظه اولمسه ذکردن فائده اولماز ، بلکه ضرر حاصل اولور، زیرا اکثری ذاکرلرك پریشان اولوب مقصوده واصل اولمدقلری ذکری غفلت اوزره ایتدکارندندر ؛ هر بار ذاکرك جوفنده نفسی تضییق ایتدکده اوتاردن بروتر اوزره وقف ایدوب « محمد رسول الله » ی دخی ملاحظه ایده واندن صکر نفسنی اطلاق ایده واطلاق ایدرکن (الهی انت مقصودی ورضاك مطلوبی)جمله‌سن ملاحظه ایده ومحمد رسول اللهی حق تعالی‌یه وسیله اتخاذ ایدوب کندینی تحت متابعته ادخال قصد ایده ، بو جمله‌یی ملاحظه‌نك فائده‌سی ایکی نفسك بیننی حفظ

ایدوب قلبی خواطردن تخلیص ایتمکدر ، اکر بو منوال اوزره ذاکرك اوتارده وقفی یکرمی بره بالغ اولورسه نتیجهٔ ذکر حاصل اولور ونتیجهٔ ذکر نفی طرفنده نفی وجود بشریت حاصل اولوب واثبات طرفنده اثر جذبهٔ قیومیت ظاهر اولقدر . نتکم « اذاتم التوحید ظهرت الجذبة فنی ماسوی الله وبقی ماهو من الله سبحانه وتعالی) دنلمش وکلام قدیمده [ماعندکم ینفد وما عندالله باق] آیت کریمه‌سیله بوکا رمز واشارت بیورلمشدر .

اکر اوتارده وقف یکرمی بره بالغ اولوب نتیجهٔ ذکر حاصل اولازسه ذاکرك آداب ذکرده تقصیرندندر ، اول ذاکره لازمدرکه اول امره عودت ایدوب آداب ذکره رعایت ایده . یعنی ذکره باشدن باشلایه ،

آداب ذکر بونلردر :

ذاکر ذکرینی حضور اوزره ایدوب معناسنی ملاحظه‌ده اهتمام ایده وجمیع ماسوای دنیوی واخروی وجمیع علم و اعمالی نفی جانبنده ملاحظه ایده ونفی بشریه‌یه زیاده سعی ایده وجمیع خواطری دخی خیر وشر قلبندن سلب ایده واثبات جانبنده احدیت حق ملاحظه ایدوب نفسنی اول ملاحظه‌ده افنا ایده وتوحیده ، عقله نظر ایتمیه وتوحیدینی دخی معقوله تعلیق ایتمیه ، زیرا بونلر جناب حقه توجهه حجابدر وصلواة مفروضه‌یی وسنن ورواتبی اوقاتنده حضور تام وتعدیل ارکان اوزره ادا ایده ، زیرا حدیث قدسیده « لم یتقرب المتقربون الی بمثلماافترضته علیهم » بیورلمشدر . بوندن صکره خلقدن عزلت ایدوب جمیع اوقاتنی کلمهٔ توحیدك ذکرینه صرف ایده .

(نظم)

کیدر پرواز ایدوب تاجانب مولایه بی پروا
جناحك بیرینی لا ایلسه اول بیرینی الا
سوا قیدینه کیم دوشسه بویولده منزله ایرمز
اکر قید سوایی ایتمسه قلبندن اول افنا

ذاکر ذکره مراعات ادب ایله ذکرك نتیجه‌سنی تحصیل ایدرسه شیخ اولان کیمسه مراقبه‌یی تعلیم ایدر واول دخی مراقبه‌یه مشغول اولوب ذکری ترك ایدر ، لکن لسانله کل یوم اقل مرتبه بش بیك کره کلمهٔ توحیدی اخفا ایله ذکر ایده ، تاکیم قلبندن محسوسات حواس وساطتیله عارض اولان حجب تعلقاتی ذکر لسانیله ازاله ایدوب قلبنده‌کی سر وحدت ظاهر اولوب مراقبه‌سی دخی مشاهده‌یه تحویل اوله ، زیرا مشاهده‌یه مانع اولان حجب تعلقات ونقوش کائناتدرکه مرأت قلب انلر ایله محجوب ومکدر اولوب اسرار وحدتی کورمز وبیلمز .

(نظم)

کوکل مجموعه‌سنده درج اولان معنای توحیدی
لسان ذکر ایله مشغول اولنلر ایلدی اظهار
مکدر اولسه مرأت کوکل ژنك تعلقدن
اولور توحید ایله صیقل بولورسه مظهر اسرار

بوندن صکره معلوم اولسونکه مراقبه ایکی نوعدر . بر نوعی (مراقبهٔ عوام) وبر نوعی (مراقبهٔ خواص) در ؛ مراقبهٔ عوام بودرکه طالب حق اولان کیمسه حق تعالینك امر ایتدیکنی اشلیوب نهی ایتدیکندن اجتناب ایده وهر حالده حق تعالی انك جمیع احوالنه اطلاعنی ملاحظه ایدوب کندی ایله اولان معیت قیومیتنه ایمان یقین ایده وبو ملاحظه‌دن اصلا غافل اولمیه .

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندمز بو مراقبه‌یه اشارت ایدوب « افضل ایمان المرء ان یعلم ان الله معه حیث کان » بیوردیلر ومراقبه‌نك ایکی نوعنه دخی « الاحسان ان تعبدالله تعالی کانك تراه وان لم تکن تراه فانه یراك » خبر صحیحیله اشارت ایلدیلر .

(نظم)

کوزه‌در خالقنی هرکز اونوتمز عاقل
عمرینی ضایع ایدوب اولماز اوحقدن غافل
نظر ایت چشم بصیرتله جناب حقه
اوله بر دمده نظارتدن اوسمته ذاهل

مراقبهٔ خواص دخی بودرکه سالك اولان کیمسه جذبهٔ محبت ایله حق تعالینك سر احدیتنی دوام اوزره کورر کبی جمیع اشیاده ملاحظه ایده واول ملاحظه‌ده اشیادن اکا نسیان کله ، نتکیم خواجه بهاءالدین (قدس سره) « المراقبة نسيان رؤية المخلوق بدوام النظر الى الخالق » بیوردیلر .

بو مراقبه‌لرك اولکی نوعی (عین‌الیقین) مرتبه‌سی وایکنجی نوعی (حق الیقین) ك اول مرتبه‌سی اولوب بو مراقبه مشاهده‌یه موصولدر .

بو مراقبه‌نك کیفیت اشتغالی بودرکه مراقبه قصد ایدن کیمسه اصوات خلایقدن خالی بر محل طاهرده طهارت کامله اوزره جلوس ایده وجمیع موجوداتی عرشدن فرشه‌دك معدوم فرض ایده وخاطرینی دخی جمیع قیوداتدن تجرید ایده ، صکره جذبهٔ محبت ایله جمال اقدس احدیته قلبنده جمیع لطایف ایله توجه ایدوب اول جمال احدیتی استهلاك طریقی اوزره ملاحظه ایدرك اول ملاحظه‌ده مستقر اوله ؛ تا کیم آنده مستهلك اوله .

« تفکر ساعة خير من عبادة الثقلين » حدیث جلیلی ذکر اولنان مراقبه‌یه اشارتدر .

بومراقبه‌یه سالك مداومت ایده‌رك مراقبه اکر انده ملکه اولورایسه اول سالك هر حالده وهر شیده جمالی احدیتی مراقبه‌یه قادر اولورو بر حال انی مراقبه‌دن الها ایتمز وقرآنده دخی بوکا اشارت اولندی [رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله] ،

بومراقبه‌یه مداومتك طریقی بودرکه سالك خاطرینی جمیع خواطر وشواغلدن تجرید ایتدکدن صکره مراقبه‌یه مشغول اوله ، تاکیم خاطرینه خواطر هجوم ایدنجیه‌دك ، وقچانکه خاطرینه خواطر هجوم وغلبه ایدر ، انلری بروجهله دفع ایده ، یاذکر لسانیله یاذکر قلبیله یاخود وقوف قلبی ایله ، هرنه وجهله اولور ایسه دفع ایدوب مراقبه‌یه مشغول اوله ، تاکیم ینه خواطر غلبه ایدنجیه‌دك ، قچانکیم خواطر غلبه ایدر ینه بروجهله انلری دفع ایدوب مراقبه‌یه مشغول اوله وبوحال اوزره مراقبه‌یه مداومت ایده ، تاکیم خواطر بالکلیه منتفی اولوب خاطری خواطردن سلامت بولوب اندن صکره دوام اوزره مراقبه‌یه مشغول اولوب بردخی خواطر خاطرینه تزاحم ایتمیه ، لکن کرکدرکه اول سالك دائم غفلتدن اعراض ایدوب حضور مع الله التزام ایده ومراقبه‌دن منفك اولمیوب جانب حقی اشتیاق وعشق ایله ملاحظه ایده واهل غفلتدن عزلت ایده وصمت وسکوته ملازمت ومقتضیات بشریه‌دن اعراض ایده واستغفاری لساندن اکسیك ایتمیه وهر اشیاده حق تعالینك انوارنه ناظر واسرارنه مراقب اوله وهر عملده تجلیسنه راغب اوله زیرا [هو الظاهر والباطن وهو بكل شئ محيط] در ، پس ایمدی سالك دائم حق تعالی‌یه هر حالده عشق ومحبت وانس ایدوب مراقبه‌سنه دوام ایتمك لازمدر .

(نظم)

کرك سالککه دائم حق ایله انس ایده جانده
کورر کبی مراقب اولمق استر حقی هر آنده
اکر سالکده اولازسه بو رتبه حقه قربیت
اوله دائم انك حق جانبنه میلی وجدانده

فصل ثالث

بو فصل وقوف قلبینك وحفظ نسبتك ورابطهٔ محبتك وصحبت شیخك بیانده‌در

معلوم اولسونكه بو طريقت عليه‌نك التى ركنى اولوب اول ركنلر بونلردر : ذكر ١ ، مراقبه ٢ ، وقوف قلبى ٣ ، حفظ نسبت ٤ ، رابطهٔ محبت ٥ ، صحبت شيخ ٦ .

بو ركنلردن برى نقصان اولور ايسه سالك بو طريقت عليه‌نك سرينه كماليله واقف اوله‌مز ، پس ايمدى اول ركنلرى بيان ايتمك بو رساله‌ده لازم اولدى .

ذكر ايله مراقبه‌نك بيانى مرور ايتمشدى ، اما وقوف قلبيك بيانى بودركه وقوف قلبى جميع تعلقات وقيوداتدن وجميع معقولات ومعلوماتدن وجميع خواطر وهواجسدن وجميع افكار واوهامدن تجرد وتخلى ايدوب توجه تام ايله قلبنه توجه ايده ، صكره عين بصيرتله حقيقت قلبنه نظر ايدوب طوره واسرار حقك ظهورينه قلبنده منتظر اوله ، نتكم رسول الله (صلى الله تعالى عليه وسلم) [قلب المؤمن كمرأة اذا نظر فيها تجلى ربه] بيورمشلردر .

(نظم)

قلبدر آينهٔ اسرار آله ٭ كورر اسرارى ايدن قلبه نكاه

بوندن صكره معلوم اولسونكه الله تعالى كشينك حقيقتى قلبنه درج ايتمشدر ، صكره اول حقيقتى صفات نفسانيه ايله ستر ايلدى . اكر بر كيمسه صفات نفسانيه‌سنى قلبندن تجريد ايدوب قلبنه توجه ايتسه ، حقيقتى بيلدكدن صكره « ربيسنى » بيلور ، زيرا حديث شريفده « من عرف نفسه فقد عرف ربه » بيورلشدركه بو حديث شريفده نفسدن مراد حقيقت انساندركه حق تعالى آنى قلبه درج ايتدى ؛ اكر بر كيمسه قلبنه توجهده مداومت ايتسه حقيقتى كشف ايدر وحقيقتى كشف ايتدكده حق تعالينك اسرارى اكا منجلى اولور ، زيرا حقيقت انسانى حق تعالى مظهر ذات واسماسى ايتمشدر .

(نظم)

كاشف كرك مظاهر اسمايى بيلمكه ٭ عارف كرك حقايق اشيايى بيلمكه
اولكيمسه كيم حقيقت نفسينى بيلميه ٭ ممكنميدر اوكيمسه‌يه مولايى بيلمكه

ودخى معلوم اولسونكه قلب مؤمن خزائن ملكوتدن بر خزينه‌در ؛ حق تعالى اول خزينه‌يه لطايف رغبتى وزواخر رهبتى وانوار وحدتى واسرار ربوبيتى وضع ايتدى وصكره انلره دخى خواطر ونفس ووساوس وشيطانى مجاب ايتدى ، اكر بر كيمسه قلبنى خواطر و وساوسدن تجريد وتطهير ايدوب عين بصيرتله حقيقت قلبنه نظر ايدرسه ، خزينهٔ قلبنده اولان لطائف رغبت ، زواخر رهبت ، انوار وحدت ، اسرار ربوبيت ، اكا منكشف ومنجلى اولوب انواع كرامتلر ايله الله تعالى انى مكرم ومحترم ايدر .

(نظم)

روح انسانى خدا ايلدى كندى حرمى
قودى انده نقدر وار ايسه سر قدمى
قلبى دركاه معلاسى ايدوب اول حرمك
كوزليان كيمسه اودركاهى كورر چوق كرمى
جمله عارفلر او دركاهدن ايرشدى حقه
اويله دركاه او كيم عالمه صيغمز عظمى
انتساب ايله او دركاه معلايه يورى
چكمه بيهوده كزوب عالم فرقتده غمى
طورمه واريوزسور اودركاهه نيازايله‌يه كور
سكا كشف ايده خدا اويله علوم وحكمى

وقوف قلبينك كيفيت اشتغالى بودركه ، سالك قلبنى جميع حجاب وموانعدن تجريد ايتدكدن صكره جميع حواس وقواريله حقيقت قلبنه توجه ايدوب عين بصيرتله اول حقيقته نظرايده ونظرنده مستمر اوله ، تاكيم انده بر اثر

جذبه یاخود غیبت ویاخود احوالدن برحال ظهور ایده ، اندنصکره اول ظاهر اولان امره مراعات ایدوب تبعیت ایده واول امر ذائل اولنجه ؛ بو تبعیتی ترك ایتمیه ، صکره ینه وقوف قلبی‌یه عودت ایده ؛ بو اسلوب اوزره وقوف قلبی‌یه مداوم اوله که قلبی اغیاردن حفظ ایدوب یانصف ساعت یا برساعت یااکثر ، قلبنه اغیاردن برشیءکلیه ، اکر سالك بورتبه قلبنك حفظنه قادر اولسه ، البته قلبنده تجلیء حق ظهور ایدوب واصل حق اولور وبر دخی طریق آخره محتاج اولماز ؛ خواجه احمد سرهندی قدس سره دیمشدرکه بزم طریقمزده برسالك سائر اشتغالات ایله متأثر اولمیوب تربیه دخی قبول ایتمز ایسه بز انی وقوف قلبی‌یه مشغول ایدرز ، اول سالك البته وقوف قلبیدن متأثر اولور ؛ اندن صکره انی مقام مشاهده‌یه ایصال ایدرر .

(نظم)

قلبیدر سالکك نظر کاهی ٭ ایدر آنده تجلیلر سیران
اوقنور قلبده درس علم لدن ٭ کشف اولور انده سالکه عرفان

حفظ نسبت بو طریقده رکن اعظم اولدیغنك وجهی بودرکه نسبتك معناسی شیخك مریدن اخذ ایتدیکی عهد ومیثاق وتلقین وتعلیم ایتدیکی ازکار وعبودیتدن عبارتدر ، بو معناجه نسبت ، عین طریقت اولدی ؛ سالك اکر بو نسبتی حفظ ایتمسه ، طریقنی حفظ ایتمامش اولور وطریقنی حفظ ایتمین طریقندن مطرود اولور ، بو وجهله حقه تقرب ایدمز .

ایمدی سالکه حفظ نسبت لازم اولدی وحفظ نسبتك کیفیتی بودرکه مرید شیخله ایتدیکی اراداتك ، شیخله ایتدیکی عهد ومیثاقك وشیخدن تلقی ایتدیکی اذکار وعبودیت آدابی اوزرینه ثابت وراسخ اوله وانلردن ادنی برامری ترك ایتمیه وانلرك اوزرینه دخی زیاده ایتمیه وشیخی هرحالده پیشوا ایده وجمیع فیض وفتوحی شیخ واسطه‌سیله اولور اعتقاد ایده . اکر سالك شیخدن اخذ ایتدیکی اموردن برامری ترك ایدرسه نقض عهد ایتمش اولور ،

واکا

واکا لازمدرکه شیخه اعتذار ایده ویکی باشدن اخذ عهد وتجدید نسبت ایده ونقض عهدك سببلری بونلردر :

شیخه سوء اعتقاد ایتمك وشیخك حقنه رعایت ایتمامك وشیخدن اخذ ایتدیکی اموری ترك ایتمك وآخر شیخلرك مجبتلرینه استفاده اوزره حاضر اولمق ، زیرا برمریدك ایکی شیخه نسبتی اوله ، اول مرید اصلا فلاح بولماز .

مریده لازمدرکه شیخدن غیری اهل سلوك ومشایخ ایله کوروشمیه وشیخك خلافنده اولان کیمسه‌لر ایله صحبت ایتمیه وشیخنه دخی بویله اعتقاد ایده که انجق شیخم واصل حقدر وبنی انجق حقه اول ایصال ایدر ، شیخك جمیع تکلیفاتنی جان ودلدن قبول ایدوب وجمله‌سنی ایشلیه وشیخنی نائب رسول الله دیو اعتقاد ایدوب شیخنه متابعتنی رسول اللهه متابعتدر دیه وشیخه اطاعتی اللهه اطاعتدر دیو اعتقاد ایده .

اکر سالك شیخه بویله اعتقاد ایتمزسه ، نور اقتدا قلبندن زائل اولوب حقه واصل اوله‌مز .

(نظم)

اعتقاد ایلسه سالك نقدر شیخه کثیر
اوقدر فیض ایده احسان اکا اول حضرت پیر
اعتقاد اولمسه سالکده ضلالتده قالور
اولمیه حقه هدایتله اکا کیمسه نصیر
اولیجق شیخه میان بستهٔ خدمت ، سالك
انی همتله ایدر شیخی طریقتده کبیر
حفظ نسبتله ایرر اهل ارادت وصله
اولور انواع کراماته طریقتده جدیر
امر شیخی کوزه‌دوب حکمنه تسلیم اولانك
نفس شیخ ایله البته اولور صعبی یسیر

شیخنه صدق ایله ربط ایتسه درونی سالك
اکا هربرده اعانتده اولور شیخی مجیر
شیخکه صدقله وار سنده اطاعت ایت
انقیادنده انك نفسکی قیل عبد اسیر

طرق علیه‌ده (رابطۂ محبت) دیدکلری مریدك شیخنه اولان محبتندن عبارتدر ، اکر مریدده بو رابطه اولمسه مرید شیخندن استفاضه ایده‌من ، زیرا استفاضه‌یه سبب رابطۂ محبتدر ، انکچون رابطه جمیع طرق علیه‌ده رکن اولدی .

طریقت نقشبندیه‌ده رابطۂ محبتی درت طریق اوزره ملاحظه ایدرلر ، اولکی طریقی بودرکه مرید شیخنك صورتنی قلبنده محبت طریقیله تصور ایده واول تصورده کندینی افنا ایده ، عاشق معشوقك صورتنی تصور ایدوب کندینی معشوقك تصورنده افنا ایتدیکی کبی ؛ بورابطه سببیله شیخك روحانیتی مریدك باطننده حاضر اولوب مریدك باطنی اول روحانیتك انواریله منور اولوب شیخك بعض کمالاتی مریده انصباغ طریقیله حاصل اولور .

بورابطه‌یه مرید مداومت ایتسه تدریج ایله مرید دخی شیخ کبی کامل اولور ، زیرا رابطۂ محبت محبی محبوبك صفاتنه ادخال ایدر ؛ نتکم [المحبة دخول صفات المحبوب علی البدل من صفات المحب] دنیلمشدر .

ایکنجی طریق بودرکه مرید شیخنك روحانیتنه محبت طریقی اوزره توجه ایدر واول توجهده بررتبه مستغرق اولورکه بشریتندن ذهول ایدروا والحالده شیخك روحانیتی مریدك باطننده تصرف ایدوب مریدك اوصاف بشریه‌سنی ازاله ایدر وتدریج ایله مرید شیخك اوصاف روحانیه‌سیله موصوف اولور وبو رابطه‌یه محبت ایدوب شیخدن بدل اوله‌رق کماله ایریشور .

اوچنجی طریق بودرکه مرید شیخك روحانیتنی دائرۂ نورانیه شکلنده ملاحظه ایدوب کندینی اول دائره‌نك وسطنده ملاحظه ایده واول

ملاحظه‌ده استغراق ایده‌که کندندن بالکلیه غائب اوله واول غیبتده شیخك روحانیتنك نورانیتی انعکاس طریقیله مریدك قلبنه انطباع وانتقاش ایدر واول نورانیتدن مریدك قلبنه دخی برنورانیت فرعیه حاصل اولوروتدریج ایله اول نورانیت مریده دخی اصلیه اولور ، مرید دخی شیخندن بدل کامل وواصل اولور .

دردنجی طریق بودرکه مرید شیخك صورتنك روحانیتیله بیله مواجهه‌سنده ملاحظه ایدر وشیخك حضورنده ایتدیکی تأدب کبی اول صورت فرضیه‌نك دخی حضورنده تأدب ایدر واول صورته توجه ایدوب اول توجهده مستمر اولور ، نتکم اول صورت مفروضه‌دن اکا برفیض نورانیت فیضان ایدر وبو رابطه ایله مرید شیخنك حضورنده تحصیل ایتدیکی افاده‌یی تحصیل ایدر . لکن مریدده بواعتقاد لازمدرکه شیخك صورتندن روحانیتی آیرلمز وهرقنده تصور اولنور ایسه روحانیتی صورتیله بیله امداد واعانت ایده وشیخده دخی تصرف روحانیت لازمدرکه غیبتنده مریدینی تربیه وتصرفه قادر اوله ، اکر مرید شیخك حضورنده رابطه ایدرسه نفسنی شیخده فانی ایده ومرید شیخك حضورنده بویله رابطه ایتسه ، شیخ اول مریدی برلحظه‌ده مقام مشاهده‌یه ایصال ایده بیلور .

معلوم اولسونکه بورابطه‌لرك مریده فائده ویرملری محبته مقارن اولور ایسه‌در ، اکر محبته مقارن اولمز ایسه فائده ویرمز ، بلکه ضرر ویرر ومحبت دخی موهبۂ حقدر ، اکتسابی دکلدر ، بلکه محبتده تکلف زندیقیت اولوب بعد ایراث ایدر .

(نظم)

ایت رابطه شیخه مدام * حبنه ایله اعتصام
اولطاعتده صبح وشام * احسانه اول مستحق
شیخه همان قیل اقتدا * عهدك طوتوب ایله وفا
بول حق یولنده ارتقا * اول واصل درکاه حق

شيخى تصور ايله طور ٭ قلبكدن آنى ايتمه‌دور
دائم انكله قيل حضور ٭ سرندن آل شيخك سبق
جبنده شيخك فانى اول ٭ عشقنده سر كردانى اول
علم لدنك كانى اول ٭ درسن اوقى اندن ورق

اركان سلوكدن اولان صحبت مشايخ جميع طرقده الزم لوازم واعزم عزايمدر ، زيرا مشايخك اكثريا مريدلرينه افاده وافاضه‌لرى صحبت ايله اولمشدر ؛ رسول‌الله (صلى‌الله تعالى عليه وسلم) حضرتلرى دخى اصحاب كرام حضراتنه قتى چوق طريق ايله افاده وافاضه بيوردیلر ، اما صحبت ايله افاده وافاضه‌لرى انلره زياده اولديغندن (اصحاب) ايله تسميه اولنوب (صحابى) ايله صحبته نسبت اولندى ، صحبت ايله افاضه وافاده سنت رسول‌الله اولديغيچون مشايخ نقشبنديه حضراتى دخى صحبتى اختيار ايدوب (طريقتنا طريق المحبة والخير فى الجمعية) ديديلر وبيورديلر كه سالكه طريقتده صحبت سنت مؤكده‌در ، انكچونكه عارفلر صحبتلرى الله تعالينك تجلياتندن اقتضا وقتيله نشأت ايدر ووقت ايسه مرور ايدر طورماز و تجليات دخى تكرر ايتمز ، انكچون فوت اولان صحبت تدارك اولنمز .

طريق تقرب الهيده سالكلرك بعض مقامدن عبورلرى وبعض مقامه وصوللرى انجق صحبت ايله ممكن اولور ، اولوقت صحبته مسارعت ايتمك سالكه فرض اولور ، نتكم رسول‌الله (صلى‌الله تعالى عليه وسلم) صحابيدن برينى صحبت ايتمك ايچون آدم كوندروب چاغرديلر واول كيمسه (صلاتى ادا ايدر كليرم) ديوب صلاته مشغول اولدى وصلاتى ادادنصكره حضور رسول‌اللهه كتدى ورسول‌الله اكا بيورديلر كه (نيچون اجابتى تأخير ايتدك) انلر دخى ديديلر كه (صلاتى ادا ايچون تأخير ايتدم) ورسول‌الله (صلى‌الله تعالى عليه وسلم) اكا عتاب ايدوب (بنم دعوتمه اجابت ايدوب صحبتمه كلمك سكا صلاته اشتغالدن الزم ايدى) بيورديلر ! بعض كره اولور كه عارفلر سالكلرى بر صحبت ايله حقه ايصال ايدرلر ، انكچون عارفلر

سالكلرينه (اصبحوا مع الله فان لم تطيقوا فاصبحوا مع من يصحب مع الله لتوصلكم صحبة الى صحبة الله عز وجل) ديه امر ايدرلر .

دخى عرفاء صادقه ، مشايخ فائقه ، قوۀ نطقيه‌يه مالك ، انفاس قدسيه‌يه صاحب اولان ذوات كرام ؛ صحبتلريله سالكلرك قلبلرنده اولان حجب مانعه‌لرى محو وازاله ايدوب سالكلره حقى مشاهده ايتديررلر وسالكلرك انلردن خبرى اولماز ، انلر جواسيس قلوب ونواميس نفوسلردر ، زيرا عارف باللهلرك صحبتلرى عالم جمعدن ومقام قدرتدن وحضرت قربيتدن نشأت ايدر ، انكچون محبت عارفان قرب وشهود وفوز وفور ايراث ايدر ، هر نقدر انلرك صحبتلرى ظاهرده وعظ ونصيحته دائر اولماز ايسه‌ده ، پس ايمدى عارفلرك صحبتلرى سائر ناسك كلاملريله قياس اولنمز .

(نظم)

دم عيسى كبى صحبتله‌در عارفلرك فيضى ٭ حيات جاودانى بخش ايدر انلر كلامندن
عجبمى فيض ايدرسه سالكه صحبتله عارفلر ٭ اولارك صحبتى نشأت ايدر قدرت مقامندن

ودخى معلوم اولسونكه عارفلرك صحبتلرى فيض ايراث ايتديكى كبى نظرلرى دخى فيض ايراث ايدر ، زيرا عارفلرك نظرلرى حق تعالينك نظرندن تفرع ايتمشدر ، بلكه عين نظر حقدر ، نتكيم حديث قدسيده [وبى يبصر وبى ينطق] الى اخر الحديث بيورمشدر ، بلكه حق تعالى سائر مخلوقك جمله‌سنه انسان ايله معا نظر ايدوب رحمت وحمايت ايدر .

نقل اولنور كه بركون نجم‌الدين كبرى حضرتلرينه برحال الويردى ، واوحال ايله بركلبه نظر ايتدى ايدى ، اول كلبده اول عزيزك نظرى بركاتندن چوق حالات سنيه وچوق صفات عليه ظهور ايتديكه اولوقتك انسانى انده متحير اولديلر .

دخى نقل اولنور كه سيد احمد بدوى حضرتلرينك ولايتلرندن وقدرت روحانيتلرندن ايديكه اكر بر سالك انلره استفاضه نيتيله كلسه همان اول

سالكی برنظر علیه ایله مقام ولایته ایصال ایدوب خلافت ویررلر ایدی وبو اول نظردرکه خواجه حافظ شیرازی آنی بو بیتله تمنی ایتدیلر .

(بیت)

آنان که خاكرا بنظر کیمیا کنند ٭ آیابود که کوشهٔ چشمی بما کنند

(نظم)

یارب اولورمی برنظر اولیا بکا ٭ بن خاکیده ایده نظری عین کیمیا
یوق فیض حقه قابلیته بنده اقتدار ٭ تا ایرمینجه همت مردان کبریا
اکسیرخاصه برنظره مظهراولمه‌دن ٭ ممکن دکل جنابنه اللهك ارتقا

ودخی عارفلرك نظرلری فیض ایراث ایتدیکی کبی عارفلرك وجوهنه دخی نظر فیض ایراث ایدر. زیرا حق تعالی حضرتلری عارفلردن حجاب بشریه‌یی رفع ایدوب اسرار ذات وصفاتنی انلرك وجوهنده بیان واظهار ایتمشدرکه عارفلر یوزندن سائر ناسی هدایت ایده . زیرا حق تعالی عارفلرك واسطه‌سیله عوام ناسی هدایت ایدر وعوام ناس دخی عارفلر واسطه‌سیله ناسی هدایت ایدر ، حقی بیلورلر وعارفلر واسطه‌سیله حقی مشاهده ایدرلر وبو طریق ایله‌درکه انبیا واولیا حضراتی ناسی هدایت وارشاد ایدرلر . ایمدی انبیا واولیانك یوزینی کورمك حقی کورمك کبی اولدیغنه [ان لله عباد اذا رؤوا ذکرالله] حدیث شریفنده اشارت بیورلمشدر ، نقل اولندیکه ابوتراب نخشبی (قدس سره) یه برسالك حکایة دیدیکه (بنده‌یه الله تعالی کل یوم یتمش کره تجلی ایدر) وابوتراب دخی بیوردیکه (اول یتمش کره تجلیدن ابویزید بسطامی‌یی برکره کورمك سکا یکدر) وسالك دخی دیدیکه (سن بکا ابویزیدی کوستره بیلورمیسین) ابوتراب دخی (کوستریرم) دیوب اولسالکی آلوب ابویزید یولنده اوطوردیلر وابویزیده منتظر اولدیلر ، ابو یزید کاوب کچرکن ابوتراب سالکه دیدیکه (ابویزید بوکان کیمسه‌در) قچن

سالك ابویزیدك یوزینه نظر ایلدکده امره اوروب یره‌دوشوب وفات ایلدی وابوتراب دخی ابویزیده قصه‌یی نقل ایلدی ودیدیکه نه‌سردرکه اول کیمسه دیمش ایدیکه « الله تعالی کل یوم بنده‌یه یتمش کره تجلی ایلر ، سنك وجهکه برنظره تحمل ایده‌مدی » ابویزید دخی دیدیکه (انده اولان تجلی تجلیٔ اسما ایدی وبنده‌کی تجلی تجلیٔ ذاتدر وتجلیٔ اسمانك مظهری تجلیٔ ذاتی‌یه تحمل ایده‌من واول سالك مظهر تجلیٔ اسما اولمق سببیله تجلیٔ ذاتی بنم یوزمده مشاهده ایتدکده اکا دخی مظهر اولمق دیله‌دی ، لکن وعاء استعدادی تنك اولمغله عدم تحملدن هلاك اولدی ، زیرا سبحات تجلیاته تحمل اوعیهٔ استعدادینك وسعتنه موقوف) در .

(نظم)

اولورسالکره ظاهرخدانك نوراسماسی ٭ جمال پاکنك زیرا ولیلردر مرایاسی
وجوه اولیایه دقت اوزره قیل نظرتاکم ٭ سکا ظاهراوله انلریوزندن حق تجلاسی

ایمدی طریقتده صحبت اعظم ارکان وصولدر ، اکر صحبتك آدابنه رعایت اولنور ایسه ، اکر آدابنه رعایت اولنمز ایسه صحبتك فائده‌سی اولماز ، بلکه ضرری اولور .

ایمدی صحبتك آدابنی بیلمك لازم اولدی ، آداب صحبت ایسه بونلردر:

مرید شیخنك صحبتنه واصل اولمزدن اول غسل ایده ، میسر اولمه‌ماز ایسه تجدید وضوء ایده ، ایکی رکعت نماز قیله وفقرایه دخی برشیٔ تصدق ایده وکناهلرندن واخلاق ذمیمه‌دن توبه ایده وقلبنی خواطردن وتعلقاتدن تخلیه ایده ، صکره شیخك حضورینه دخوله استیذان ایده ، اکر اذن اولور ایسه نیت خالصه ایله تعظیم اوزره شیخك حضورینه داخل اوله وتأدب ایدرك کیده ، شیخك یدینی تقبیل ایده ، صکره رجعت قهقری ایله رجوع ایدوب صف نعالده واقف اوله واکر شیخ جلوس ایله امر ایدرسه امر ایتدیکی محله جلوس وتواضع اوزره یدینی صدرینه القا ایده ؛ شیخدن اذن اولمدقچه

کلام سویلمیه وشیخك یوزینه سببسز نظر ایتمیه ومحو وجود ایدوب سکوت اوزره اوتوره ، خاطرینی اوهام وخیالاتدن حفظ ایده وشیخك صحبتنی کوش جان ایله استماع ایده وکلامنی حسن قبول ایله قبول ایده ، شیخدن اکر ظاهر شرعه مخالف کلام صادر اولور ایسه او کلامی توجیهده قصوری فهمنه اسناد ایدوب (شیخمك کلامی شرعه موافقدر لکن بن فهم ایده‌مدم) دیه ؛ شیخك اصلا بروجهله اقوال وافعال و احوالنه اعتراض ایتمیوب جمله‌سنی حق اعتقاد ایدوب تحسین ایده واکر شیخك صحبتندن کندویه شبهه عارض اولور ایسه صبر ایدوب اولوقت شیخه سؤال ایتمیه وصکره اول شبهه اکا کشف اولماز ایسه مناسب بروقتده آنی شیخه سؤال ایده وشیخك جمله کلامی انطاق حق دیو اعتقاد ایده وکلمات صحبتی حفظ صکره خلوتنده ملاحظه ایدرك مقتضاسنجه عمل ایده و صحبتك تمامندن صکره مجلسده چوق طورمیوب کیتمکه شیخدن اذن طلب ایده ، اکر شیخ اذن ویرر ایسه قالقوب تذلل وتضرع ایله شیخك النی ودیزینی تقبیل ایدوب قهقری رجعت ایلیه و صکره طوغری خلوتنه کیده ایکی رکعت خلوتده صلاة شکر قیله‌رق شیخه دعا ایلیه .

(نظم)

ادبدر باعث وصلت خدایه ٭ ادبدر زاد اولان راه هدایه
ادبله مجلس شیخه کیرنلر ٭ بولورلر انده فیض بی نهایه
ادبله دکلین شیخك کلامن ٭ طریقتده بولورلر اول یوجه پایه
طریقتدن غرض انجق ادبدر ٭ ادب اولدی حقیقت ایچره مایه
ادبله شیخنه خدمت ایدنلر ٭ ایرشدی فوق عرشه صالدی سایه

فصل رابع

بو فصل سالکره حال سلوکلرنده حاصل اولان احوال و مقاماتنی وخواجکان حضراتنك کلمات قدسیه‌لرینی بیان ایدر .

معلوم اولسونکه سالك مبتدیلرك سلوکلری اثناسنده اوچ درلو حجابلری واردر ، اولکی حجابلری شهوات حادثه‌درکه اولشهوات سالکلری مشتهیاته جذب ایدر ، حقدن محجوب ایدر ، ایکنجی حجابلری عادات مألوفه‌درکه انلر سالکلری حقدن رد ایدوب معتاد اولان اموره تعلیق وتقیید ایدر ، اوچنجی حجابلری اسباب موثوقه‌درکه سالکلر بو حجابلرك اوزرنده توقف واقامت ایدوب مسبب اولان حق تعالی حضرتندن محجوب اولورلر ونفس وشیطان دخی بو حجابلرك وراسندن سالکره بیك درلو مکر وحیله ایدرلر.
ایمدی سالکره واجبدرکه بو حجابلری ذکر وتوحید واجتهاد شدید ایله ازاله ایدوب حقدن محجوب اولمیه .

(نظم)

دوشمه صقین هر ایه اویوب قیدشهوته ٭ شهوت بو یولده سالکه بیك بر حجابدر
عاداته میل ایدوب اول قیده ایتمه اعتبار ٭ عاداته میل ایدنلره وصلت صعابدر
اسبابی پرده ایلمه چشم بصیرته ٭ اسباب مسببك یوزینه هپ نقابدر

ودخی سالك متوسطلرك اثناء سلوکلرنده ایکی درلو حجابلری واردر ، اولکی حجابلری ظلمانیلردر انلر اخلاق ذمیمهٔ نفسانیه‌درکه (کبر ، عجب حسد ، حقد) کبی وبو حجابلری سالك کندی نفسندن ریاضت وتوحید ایله ازاله ایتمدکجه صفات حمیدهٔ روحانیه‌لریله متصف اولماز ، نفسی دخی تزکیه بولماز .
ایکنجی حجابلری ده (تواضع ، مروت ، عفت ، سخاوت) کبی حجب نورانیهٔ روحانیه‌در . سالکره دخی لازمدرکه بو حجب نورانیه‌یی ذکر وتوحید ایله ازاله ایدوب انوار صفات ربانیه ایله انصباغ واتصاف وتحقق ایده واکر سالك بو حجب ظلمانیه ونورانیه‌یی دفع ایدوب انوار صفات ربانیه ایله انصباغ واتصاف وتحقق ایدرسه (ولایت صغری) رتبه‌سنه ایریشوب (مقام مکاشفه) یه دخول ایدر ، لکن حجاب وجود امکانی باقیدر.

(نظم)

رفع ایت حجاب ظلمتی نفس عنوددن
روحك صفاتی ظاهر اوله سنده چون شفق
روحك حجابنی دخی رفع ایله سعی ایدوب
ایتسون او حالده سکا تجلی صفات حق
صکره صفات حق ایله تحقق
تاکیم حدیث قدسی اوله سنده ماصدق

قچن سالك مقام مکاشفه‌یه داخل اولور، اکا (توحید افعال) اول مقامده حاصل اولور وجمیع افعال عبادی دخی حق تعالیدن بیلور وبوآیت کریمه‌نك سری اکا کشف اولور « والله خلقکم وماتعملون » اول مقامده دخی زیاده مجاهده ایدوب محوصفات روحانیت نورانیه ایدر ایسه اکا توحید صفات ربانیه حاصل اولور ، اول مقامده جمیع صفات خلایقی ورب تعالینك صفاتنی کورر وبوحدیث شریفك معناسی انده ظهور ایدر وسری دخی اکا کشف اولور [فاذا احببته کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به ویده الذی یبطش بها ورجله الذی یمشی بها] بومقامده دخی مجاهده ایدوب نفی وجود امکانی ایدر ایسه اکا توحید وجود واجب الوجود حاصل اولور وبوتوحید ذات واجب الوجود ایله توحیدات ثالثه که (توحید افعال ، توحید صفات ، توحید ذاتدر) جمله‌سی تمام اولور وسالك دخی حقیقتده موحد اولور و (ولایت کبری) مقامنه داخل اولور .

ظن اولنمسونکه بوتوحید ثلاثه آسانلق ایله حاصل اولور، بونلری تحصیلده کرکدرکه سالك دخی روحنی مراقبهٔ دائمه ایله تصفیه ونفسنی مجاهدهٔ کثیره ایله تزکیه ایده ؛ جسمنی دخی ریاضت شاقه ایله اذابه ایدوب فنا ایده، فناده اثار بشریتدن انده براثر قالمیه ، اندنصکره دخی عنایت حقه مظهر اولمق کرکدرکه اول سعادته نائل اولوب اول دولته واصل اوله ، یوخسه

نه‌ممکندرکه برکیمسه سروحدت دیدکلرینی تفکر عقل وتخیل فکر ایله ومطالعهٔ کتب صوفیه ایله فهم ایدوب مشاهده ایده .

(نظم)

خفیدر سروحدت فکرت عقل ایله فهم اوواز
شکار ایتمك نه‌ممکن عنکبوتك مرغ عنقایی
صاقین وحدت مقامی وهمله ادراك اولور صانمه
نه‌ممکن ایلیه ذره احاطه عرش اعلایی

ودخی معلوم اوله‌که سالکه اثناء سلوکنده ایکی غیبت حاصل اولور ، اولکی غیبته (غیبت صغری) و (فنای مقید) دخی دیرلر وبوغیبتك معناسی بودرکه سالك غلبهٔ وجدایله صفات حواسندن زائل اولوب جمله حواسی معطل اولور ، بوغیبتدن سالکه بعض وقت افاقت کلوب نفسنه ینه رجعت ایدر .

ایکنجی غیبته (غیبت کبری) و (فنای مطلق) دخی دیرلر ، بوغیبتك دخی معناسی سالك احکام حواس جبلتدن بالکلیه پاك اولوب بردخی احکام حواس جبلیت طبیعته رجعت ایتمز ، بومقامده سراحدیته واقف اولور ، وجود وحدتی مشاهده ایدر ، اولوقت سالکه لازمدرکه مبصراته تعلیق نظر ایتمیوب عین بصیرتله انوار وحدتی جمیع اشیاده مشاهده‌یه سعی ایده واکر سالکه حجاب کونیه غلبه ایدوب سر وحدتی ملاحظه اکا متعسر اولورسه اول سالکه لازمدرکه حق تعالینك نظرینك جمیع مخلوقاته من غیر جهت تعلقنی ملاحظه ایده ، زیرا حق تعالی جهتده ملاحظه اولنمدیغی کبی نظری دخی جهتده ملاحظه اولنمز اکر سالك حق تعالینك نظرینك جمیع مخلوقاته تعلقنی بویله ملاحظه ایدوب انك اوزرینه اهتمام ایدرسه اول سالکك نظری بصیرتندن وجود جمیع مخلوقاته محو اولوب سروحدت وجود اکا ظاهر اولور واول سالك دخی بوملاحظه اوزرینه مداومت

ایدرسه سر وحدتی جمیع مخلوقاتده مشاهده‌سنده رسوخ بولوب بردخی اول مشاهده‌دن ذاهل وغافل اولماز وبرزخ تلویندن خلاص اولوب مقام تمکینه ترقی ایدر وحقیقتده موحد وموصل حق اولور .

(نظم)

حواسین حکمنی کل ایله تعطیل ٭ بصیرتله اوله‌سن حقه واصل
نقوش کائناتی محو ایدرسك ٭ اولور نقاش نقشك سکا ظاهر
وجود خلقی سلب ایتسك نظردن ٭ اولورسك وحدتك سرینه باصر

معلوم اولسونکه طریق وصلت حق تعالیده اوچ تجرید لازمدر .

اولکی تجرید بودرکه دنیایی ودنیایه متعلق جمیع عمللری ترك ایتمکدر ، بوتجرید ایله سالك جمیع اشغال ماسوادن فارغ وآزاده اولوب جمیع همتك طلب حقه قصر وجمیع وقتنی عباداته صرف ایده ، بوتجرید سالکه لازمدر ، زیرا بوتجرید اولمدقجه سالك حقی طلبده صادق اولماز .

ایکنجی تجرید دخی بودرکه سالك جمیع صفات جبلیت طبعیه‌دن پاك اولمقدر ، بوتجرید دخی سالکه لازمدر ، زیرا صفات جبلیه نجاست معنویه‌لردر ، انلر ایله طریق مقدس کعبهٔ معنویه‌یه سلوك اولنمز وبوطریقه سلوك انجق تجرد معنوی وطهارت معنویه ایله اولور وصفات جبلیه‌یی نفسدن ازاله ایله تجرید معنوی وطهارت معنویه اولور ، کعبهٔ صوریه‌ده تجرد صوری وطهارت صوریه لازم اولدیغی کبی .

اوچنجی تجرید دخی صفات جزئیهٔ مخلوقیه‌دن تصفیه ایتمکدر وبوتجرید دخی سالکه لازمدر ، تاکیم حرم حضرت احدیته انك ایچون دخول میسر اوله ، زیرا صفات مخلوقیت اثنینیت اقتضا ایدر واثنینیت اقتضا ایدن ذات وصفات حضرت احدیته توسع ایتمز .

(نظم)

صفاتکدن تجرد قیل طهارتدن طوتون احرام
تجردله طهارتسز بویولده هیچ رواج اولماز

که کور

که کور تجرید ثوبین ایتیوب باغلانمدن احرام
حریم کعبه‌یه برکیمسه‌یه کیرمك مباح اولماز

ودخی معلوم اولسونکه سلوك اثناسنده سالکه اوچ فنا حاصل اولور .

اولکی فنا ، فناء افعالدر . بوفنانك صاحبنه حق تعالی فعالیت صفاتیله تجلی ایدر واول تجلی سببیله اول سالك جمیع افعال عبادی حق تعالیدن مشاهده ایدوب واول افعالی جمله حق تعالی‌یه اسناد ایدر واول وحدانیت فاعلیت حق تعالی‌یی جمیع افعالده مشاهده سببیله « لافاعل الا الله » دیوب کلمهٔ توحیدده حق تعالینك فاعلیتنی اثبات ایدر .

ایکنجی فنا ، فناء صفاتدر . بوفنانك صاحبنه حق تعالی قیومیت صفتیله تجلی ایلر واول تجلی سببیله اول سالك حق تعالینك قیومیتنی جمیع اشیاده مشاهده ایدر وحق تعالینك سائر صفاتنی دخی صفات خلائقده مشاهده ایدوب مثلا [لاحی الا الله ولا سمیع الا الله ولا بصیر الا الله] دیوب الله تعالینك صفاتنی توحیدده اثبات ایدر .

اوچنجی فنا ، فناء ذاتدر . بو فنانك صاحبنه حق تعالی احدیت ذاتیله تجلی ایلر واول تجلی سببیله اول سالك حق تعالینك وجودینی جمیع ذواتده مشاهده ایدوب وجمیع ذواتی عدم اصلیه‌لرنده مشاهده ایدر « ولا موجود الا الله » دیوب توحیدده حق تعالینك وجودینی اثبات ایدر مخلوقاتك وجودینی نفی ایدر واول سالکك افنیه‌سنی تمام ایدوب واصل حق اولور وحق ایله بقا بولور وبو افنیه‌یی محیی الدین عربی (قدس سره) اشارت ایدوب بیوردی « من شهد الخلق لا فعل لهم فقد فاز ومن شهدهم لا حیاة لهم فقد حاز ومن شهدهم عین العدن فقد وصل »

(نظم)

خدایه باعث وصلت فنادر ٭ تجلی کعبه‌سینه رهنمادر
صقنکیم عقل وحسه اولمه مغرور ٭ بویولده عقل وحس هپ بندپادر

معلوم اولسونکه بواوچنجی فنانك صاحبنه مظهر تجلی احدیت ذات

الهیه اولمق سببیله حق تعالینك انوار وجود احدیت ذاتی جمیع وجود ذوات کائناتده مشاهده ایدوب « مافی الوجود سوی الله » کلامنی سویلر وبو کلامی سویامك ایله مؤاخذه اولنمز .

(نظم)

وجود کائناتی ایلیوب حق وجهنه مرأت
جمال پاکنی اهل شهوده ایلدی اظهار
اکرشك ایلیوب ارباب غفلت دوشسه انکاره
قمرده سیر ایدوب انوار شمسی ایتمه‌سین انکار

سالك قچن اول انوار وجود احدیت ذات حقه مستغرق اولدقده جمیع مشاعر وتدارکی وجمیع اعضا وحواسی اول انوار ایله منصبغ اولور واول انوار ایله انوار وجود احدیت ذات الهیه‌یی مشاهده ایدرك اول وقت اول سالك حق رؤیتی حقك رؤیتی اولور وکلامی دخی حقك کلامی اولور . زیرا اولمقام مقام جمعدر . آنده غیریت اولماز ، نتکیم اولمقامده دینلدی .

(بیت)

اعادتنی طرفاً اداهابه ٭ فکان البصیر بها طرفها

(نظم)

بکا برکوز اعاده ایله یارب ٭ جمالك کورمکه اولسون مجالم
سنی کورمك بکااولماز میسر ٭ اوله بنلکله کوزده ایکی حالم

اول مقامده سالکك حق تعالی‌یی معرفتی دخی حق تعالینك معرفتی اولور . نته کیم اول مقامده دنیلدی (لایعرف الله الاالله) واولسالکك اولوقت توحیدی دخی حقك توحیدی اولور ، یعنی الله تعالینك کندی ذاتنی ایتدیکی توحیدی کبی اولور واول مقامده اول سالکه بویله توحید ایتمك واجب اولور (لاموجود الاالله) زیرا اول مقام جمع الجمع

مقامیدر . آنده حقدن اوزکه موجود اولماز . اکر حق تعالی اولسالکك دوام فناسك مراد ایدرسه بر دخی انی وجود امکانیه‌یه رد ایتمز وانی اول مقام جمع الجمعده ستر وحفظ ایدوب اصلا مقام جمعدن چقمز وکلامی جمله کلام جمعدر وآنك جمیع امورنده حق تعالی متصرف اولور .

(نظم)

فناده سالکك اولسه دوامی ٭ اولور محفوظ چیقمز اولحمادن
ایدنلر حضرت حقده قیامی ٭ حقیقتده چیقار ارض وسمادن

اکر الله تعالی اولسالکك صحو وبقاسنی مراد ایدرسه اکا نوریقین احسان ایدوب کندی صفتلریله انی موصوف ایدر واول سالك الله تعالینك نور وصفاتیله بقا بولوب وجود کثرت امکانیه‌یه رجعت ایدر ولکن اکا کثرتی رؤیت ووحدتی مشاهده حجاب اولماز و اول سالك حق تعالی‌یی جمیع مظاهرده مشاهده‌یه قادر اولور . ظاهر ایله مظهری تمییز ایدوب ایکیسنك دخی حقنه رعایت وآدابه رغبت ایدر واو کیمسه دخی سالکلرك تربیه‌لرینه وطالبلرك ارشادینه اهل اولور . وحقك نائبی ورسول اللهك تابعی اولور ورسول اللهك سنتی اوزره خلقی حق تعالی حضرتنه دعوت ایدر . عارف اسرار احدیت ، عالم آداب عبودیت اولوب حق تعالینك هرحالده رضاسنه داعی وآدابنه مراعی اولور .

(نظم)

عارف جمال حقی مظاهرده سیر ایدر
عارفلرك بصائرینك هیچ حجابی یوق
عارف شهودی حاجب ایدنمز مظاهره
رؤیتده چشم عارفك اصلا نقابی یوق
دائم حقوقی کوزله‌در شانی عارفك
حقه رعایت ایلمه‌دن اجتنابی یوق

عارفلرك مرامی خدانك رضاسیدر
هیچ انلرك خلاف رضا ارتکابی یوق

بوندن صکره معلوم اولسونکه خواجکان حضراتنك آداب طریقتده بیوردقلری کلمات قدسیه اون بر کلمه‌در .

اولکی کلمه « یادکرد » در . بوکلمه خواجکان عندنده کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکر ایتمکدن عبارتدر ، زیرا خواجکان حضراتی سالکلرك قلبلرینی تصفیه ایچون کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله تلقین ایتدکده (یاد کرده مشغول ایتدك) درلر ایدی ، اول اجلدن یادکرد کلمه‌سی بو طریقتده کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکردن کنایه اولدی .

خواجکان حضراتی بیوررلر که : « سالك یاد کرده مشغول اولدقده کرکدرکه جمیع اوقاتنی یاد کرده صرف ایده ، تا کیم قلبنده اولان حجب موانع دفع اولوب قلب صورت اصلیه‌سنه رجعت ایده وقلبده مرموز اولان تجلیلرك انواری ظاهر اوله . زیرا حدیث شریفده (ان القلوب تصدأ کما تصدأ الحدید وجلائها ذکرالله) وارد اولمشدر ، کلمهٔ توحید کبی قلبه جلا ویرر ذکر اولماز . زیرا کلمهٔ توحید نفی ایله اثباتدن مرکبدر . نفی ایله صدای قلب زائل اولور واثبات ایله جلای قلب حاصل اولور ، اندنصکره تجلیلرك انواری قلبده ظهور ایدر .

(نظم)

پاك اولسه اکر ذکر ایله قلب ایچره سویدا
انوار تجلیلر اولور آنده هویدا
ذکر ایله سویدایده سن ایلیه کور پاك
انوار تجلیلر اوله انده ده پیدا

ایکنجی کلمه « وقوف عددی » در ، بو کلمه « کلمهٔ توحیدی حبس

نفس

نفس ایله ذکر ایدرکن عدد اوتاردن (بر وتر) اوزرینه وقف ایدوب نفسی اطلاق ایتمکدن » عبارتدر .

وقوف عددینك فائده‌سی قلب خواطردن سالم اولوب ذکری حضور ایله ایتمکدر . یوقسه وقوف عددی حبس نفسده شرط دکلدر ، بلکه بعض ذاکرلره وقوف عددی تفرقه ویرر .

خواجکان (قدست اسرارهم) حضراتنك « وقوف عددی یکرمی بره بالغ اولدقده نتیجهٔ ذکر حاصل اولور » دیدکلری نتیجه‌نك حصولی بو رتبه‌یه مخصوص دیمه دکلدر . زیرا بعض ذاکره یکرمی بر عدده بالغ اولمازدن مقدم نتیجه حاصل اولور وا کر ذاکرك وتر اوزره وقوفی یکرمی بر عدده بالغ اولوب نتیجه حاصل اولماز ایسه اول ذاکر آداب ذکرده تقصیرات ایتمشدر . یوقسه البته وتر اوزرینه وقوف بو مرتبه‌یه بالغ اولدقده نتیجهٔ ذکر ظهور ایدر . نتیجهٔ ذکر ایسه بشریتك انفاسی وجذبهٔ قیومیتك ظهوریدر . اکر بو مرتبه‌یه وقوف بالغ اولوب ذکر ظهور ایتمسه اول ذاکرك آداب ذکرده قصوری واردر . اول ذاکر ابتداء امره عودت ایدوب آدابه رعایت ایدرك ذکره مشغول اولمق کرکدر .

(نظم)

ذکر ایتمین وقوف ایله ایرمز نتیجه‌یه ٭ زینهار صقین سن ایلمه ذکری وقوفسز
اولمز جناب حضرت حقه تقرب ٭ طاعت یولنده سالك اولورسه عکوفسز

اوچنجی کلمه « بازکشت » در . بو کلمه « ذاکر حبس نفس ایله ذکر ایتدکده عدد وتر اوزرینه وقوف ایدوب نفسنی اطلاق ایدرکن (الهی انت مقصودی ورضاك مطلوبی) کلامنی ملاحظه ایتمکدن » عبارتدر . بو کلامی ملاحظه‌دن فائده بودرکه ذاکر بونی ملاحظه سببیله ایکی نفسك ماببنی خواطرك دخولندن حفظ ایتمش اولور . نفسك مابینی حفظ ایدر . آنکله ذکر قوت بولوب تأثیری قلبه زیاده اولور .

بو كلامك بر خاصه‌سی‌ده بودركه ذاكر بونی ملاحظه ایتمك ایله حق تعالی مقصودیت صفاتیله ذاكرك قلبنده تجلی ایلرده ذاكرك عشقی جانب حقه زیاده اولور .

بر خاصه‌سی دخی بودركه ذاكرك ذكرده اخلاصی اولمسه بو كلامی ملاحظه سببیله حق تعالی آكا اخلاص احسان ایدر . بر فائده‌سی دخی بودركه بو كلام اكر نفسك ما بیننده ملاحظه اولنمسه ذكرك ما بیننه غفلت تخلل ایدر وذكرك ما بیننه غفلت تخلل ایتسه ذكرده دوام حضور اولماز وذكرده دوام حضور اولمسه ذاكر ذكرنده فنا بولماز وذاكر ذكرنده فنا بولمسه ذكرك نتیجه‌سی حاصل اولمز ، آنكچون بو طریقت علیه‌ده بو كلامی ایكی نفسك ما بیننده ملاحظه امر لازم اولدی .

(نظم)

بنم مقصودم اولدك سن الهی * رضاك اولدی مرادم قبله كاهی
بودعوامی بنم سن ایله تصدیق * كه سنسین جمله دعوانك كواهی

دردنجی كلمه « هوش دردم » در . بو كلمه « سالكك دوام انفاسنه دخول وخروجده اطلاعدن » عبارتدر . زیرا سالك قچنكه انفاسنه دخول وخروجده اطلاع حاصل ایتسه ، انفاسنی غفلتدن حفظ ایدر وانفاسنی غفلتدن حفظ ایتمك بو طریقتده اعلا مرتبه‌در . زیرا انفاسنی حفظ ایتمك حضوره سببدر وحضور ایسه بو طریقتده ركن اعظمدر ؛ بر كیمسه انفاسنه دخول وخروجده مطلع اولمسه انفاسنی ضایع قیلمش اولور . انفاسنی ضایع قیلان نفسنه مالك اولمز ، انفاسنه مالك اولمیان ضلالتده قالوب هلاك اولور ؛ نتكیم شیخ شهاب الدین (قدس سره) حضرتلرینك « من لم یملك انفاسه لم یملك نفسه ومن لم یملك نفسه فكان من الهالكین » بیوردقلری بو سری ایضاح ایدر .

هوش دردمك فائده‌سی اولدركه جمیع نفسلر منبع وحدانیت ومعدن معرفت

موضع

وموضع فیوضات اولان قلب حقیقینك محلی اولان قلب صنوبرینك اوزرندن مرور وعبور ایلر . آنكچون انفاس ممد حیاتدر . بر كیمسه انفاسنه دخول وخروجده مطلع اولسه ، حق تعالینك اسرارندن بر سره البته مطلع اولور واول نفس نفس رحمن اولور كه [انی اجد نفس الرحمن من قبل الیمن] حدیث شریفی بوكا اشارتدر .

(نظم)

آمه غفلتله نفس ایتمه صاقین خسرانی
آلان انفاسی حضور اوزره بیلور سبحانی
اعرف ناس ، خبر ویردی نفس سرندن
شم ایدوب سمت یمندن نفس رحمانی

بر نفس یوقدر كه آنده رایحهٔ وحدانیت حق سبحانه وتعالی اولمیه وبر كیمسه انفاسنی اخذ واطلاق ایلسه البته اول رایحهٔ وحدانیتدن شم ایدر . ودخی معلوم اولسونكه عبد معبودینه نفس ایله ایتدیكی عبادتدن افضل عبادت اولماز ونفس ایله دخی ایتدیكی معصیتدن اقبح معصیت اولماز . زیرا عبد بر نفس ایله بر عبادت ایدركه اول عبادتی آنی اعلای علیینه رفع ایدر وبر نفس ایله دخی بر معصیت ایشلركه اول معصیت آنی اسفل سافلینه رد وتنزیل ایدر ؛ آنكچون اولیاء الله عندنده حفظ انفاسدن الزم وافضل عمل اولمز . نتكیم جنید (قدس سره) حضرتلری (ما احسن النفس بالندامة وهو اكبر من عبادة الكون وافضل الاعمال الانفاس بالایمان واقبح الاعمال الانفاس بالكفر) بیورمشلردر .

بشنجی كلمه « نكاه داشت » در . نكاه داشت كلمه‌سی « قلبی خواطردن حفظ ایتمكدن » كنایه‌در . معلوم اوله كه حق تعالی قلبی مرأت جمال ذات وانلری مظهر انوار اسماء وصفات وخواطری دخی قلبك مشاهده‌سنه حجاب ایلدی ؛ اكر بر كیمسه قلبنی خواطرك دخولندن حفظ ایتمسه حقك ، جمال

ذاتنی وانوار اسماء وصفاتنی مشاهده ایده‌مز . ایمدی ، سالکه قلبنی خواطردن حفظ ایتمك لازم اولوب اکر برسالك جد وسعی ایدوب قلبنی خواطردن ربع ساعت ویانصف ساعت حفظ ایدرسه البته اولسالك جمال ذاتی وانوار ذات وصفاتی مشاهده ایدر . لکن قلبی خواطردن بومقدار حفظ ایتمك قتی صعبدر ، قتی چوق مجاهده ایله حاصل اولور ، انکچون طریقتده قلبی خواطردن حفظ ایتمك اعلی مقام اولدی .

معلوم اوله که قلبه حجاب اولان خواطر آلتی نوعدر ، ١ (هواجس) در . بو هواجس نفس جانبندن قلبده ظهور ایدر . ٢ (وساوس) در . بو وساوس شیطان جانبندن قلبه القا اولنور . ٣ (الهامات) در . بونلر دخی ملك جانبندن قلبه القا اولنور . ٤ (واردات) در . بونلر حقدن قلبه سنوح ایلر . ٥ صور (کائنات) در . بونلر دخی حواس جانبندن اولوب قلبه دخول ایلر . ٦ (معقولات) در . بونلرده عقل جانبندن قلبه خطور ایله ، . بو خواطرك مجموعی سالك مبتدی یه کوره حجابدر .

ایمدی سالك مبتدی اثناء سلوکنده قلبنی بو خواطرك مجموعندن تجرید ایتمك ومجموعنك دخولندن حفظ ایتمك کرکدر کیم جمال ذاتی مشاهده وانوار تجلیات اسماء وصفاتی مکاشفه ایده . قچنکه سالك مقام مشاهده یه واصل اولور ، آنك مشاهده سنه خواطر حجاب اولماز . زیرا اول سالك خواطرده دخی جمال اللهی انوار اسماء وصفاتی مشاهده ایدر . نته‌کیم مظاهر خارجیه ده مشاهده ایتدیکی کبی ، قلبی خواطردن حفظ ایتمه‌نك طریقی بودرکه سالك محسوساته حواسنی تعلقدن منع ایده ، زیرا اکثری خواطر سمع وبصر طریقیله قلبه دخول ایدر وعقلنی دخی معقولات تعلقدن حفظ ایدوب مطالعه کبی شیلری ترك ایده ، شیخنك امر ایتدیکی امره مشغول اوله ، کلمهٔ توحید ایله قلبنی دائم تخلیه ایدرك استغفار ایله حقه توجه ایده ، ناسدن عزلت وکلام سویلمکدن کف لسان ایده وقلبنه دائم ناظر اولوب خواطری قلبندن طرح ایده واعمال دنیویه یی ترك ایده ، وقلبنی اشغال ایدن اموردن احتراز ایده .

(نظم)

ایلکل جمله مجاریٔ حواسی مسدود
جسمکی صوم وریاضتله ایله تضییق
اوله‌سین سیل خواطرله قلبك کرداب
ایتمسون جند شیاطین صقین آنی سرداب
جمله معلوم ایله معقولی فراموش ایله
اوله انوار تجلی ایله روحك شاداب

التنجی کلمه « وقوف قلبی » در . بو کلمه « قلب صنوبری یه توجه ایدوب عین بصیرت ایله حقیقت قلبه نظر ایدوب طورمق » در .

وقوف قلبی یه اشتغالك کیفیتی بودرکه سالك قوی وحواسیله جانب یسارده قلب صنوبریده اولان قلب حقیقته توجه ایدوب بصیرتك حقیقت قلبه تعلق ایدوب اول حقیقته نظارت اوزره مستمر اوله ، تاکیم اول سالکده برغیبت ویا اثر جذبه ویا احوال سلوکدن برحال ظهور ایده . صکره اول ظهور ایدن حاله اتباع ایدوب مقتضاسنجه عمل ایده : تاکیم اول حال زائل اولنجیه دکین ، صکره ینه وقوف قلبی یه عودت ایدوب ینه برحال ظهور ایدنجیه دك مشغول اولوب واولحاله ینه اتباع ایدوب مقتضاسنجه عمل ایده ، تاکیم اول حال زائل اولنجیه دك ، بو منوال اوزره وقوف قلبی یه مشغول اوله ، تاکیم عنایت حقه مظهر اولوب نسبت طریقت علیه آنده تقرر وتحقق ایده ومطلوب حاصل اوله .

بو طریقت علیه ده سالکلر سائر اشتغالات سلوکدن متأثر اولمازلر ایسه مشایخ عظام وقوف قلبی تعلیم ایدوب آکا مشغول ایدرلر ، تاکیم آنلرده تربیه یه قابلیت کلور . آندن صکره سائر اشتغالات ایله تربیه ایدوب آنلری حقه ایصال ایدرلر . آنکچون وقوف قلبی بو طریقده (اصل اصول) اولدی .

(نظم)

بیضهٔ دل اوستنه مانند مرغ اول پاسبان
تا که انوار تجلی دلده آچسون پروبال
فیضگاه دلده‌در کسب کمالی سالکك
اندن اوزكه غیری یردن ایلمز کسب کمال
لوح مرأت دله دائم نظارت ایلسون
جلوه گاهی حقدر اول آنده اولور سیر جمال
دلدن اوزكه جایِ وصلت استین عاشق دكل
عاشق اولدر کیم ایدر دل خجله گاهنده وصال

یدنجی کلمه « یادداشت » در . بو کلمه « وجود احدیت حق تعالی‌یه هر حالده وهرشیده دوام اوزره مراقبه‌دن » عبارتدر .

یادداشته اشتغالك کیفیتی بودر که سالك جمیع قیوداتی قلبندن تجریدوقوی وحواسی دخی احکامندن تعطیل ایدوب جمیع موجوداتی عدم اصلیلرنده ملاحظه ایده ، ووجود وحدت ذات الهی‌یه جمیع موجوداتی محیط ، کیف وکمدن ولون وشکلدن وجهت ومکاندن منزه برامر نورانی وبر وجود حقانی ملاحظه ایده ودائم اول امر نورانی‌یی جمیع اشیاده مراقبه ایده وبومراقبه‌ده فتور همت ونشئت عزیمت ایتمیه‌رك مداومت ایده ؛ تا کیم وجود ذات حق تعالی‌یی جمیع مظاهرده مشاهده ایلیه ، نتکیم حدیث شریفده [رأیت ربی نورانیا] وارد اولمش وبوراده کی رؤیت مشاهده معناسنه کلمشدر ،

مراقبه اثناسنده قلبنه خواطر خطور ایدن سالکه [كركدر که نظرینی مبصراتدن برشیئه تعلیق ایده وکوزینی آندن آیرمیوب اول خواطرمندفع اولنجیه‌دك اول شیئه نظر ایدوب طوره ، یاخود خواطرده وجودوحدت ذات الهیه‌یی ملاحظه ایده ، تا کیم خواطرده وجود وحدت ذات الهیه ظهور ایدوب خواطر مضمحل اوله . زیرا اثرده « ومن احسن الحسنات مراقبةالرقیب عند خطرات القلوب » وارد اولمشدر .

(نظم)

کوزله طور اسرار حق دائما اشیاده سن
حق سکا اسرارینی اشیادن ایلر آشکار
ایلمه هرکز نظر ظاهرده نقش عالمه
ایله باطنده همان نقاش نقشه انتظار
سعی قیل نفی وجود کائناته عارف اول
عارفه نفی وجود اولدی حقیقتده شعار
حق تعالینك وجودنده بولور محو وجود
هر نه کیم خارجده وخاطرده اولسه اعتبار

سکزنجی کلمه « نظر برقدم » در . بو کلمه « سالك حال مشینده نظرینی پشت پاینه تعلیق ایدوب آفاقه باقمامقدن » عبارتدر . زیرا سالك مبتدی طریقنده کیدرکن آفاقه نظر ایلسه صور مبصرات قلبنه منتقش اولوب قلبده تفرقه حاصل اولور واول تفرقه‌یی دخی برحال ایله ازاله ایده‌مز ، یاخود نظری مشتهیات ومستحسناته تعلق سببیله قلبنده علاقه حاصل اولوب مفتون اولورده سلوکدن محروم قالور . حقدن منقطع اولور . چونکه « من کثرت لحظاته دامت حسراته » دنلمشدر .

شیخ محمد بن عبدالله نقل ایدرکه ، برکون استادم ایله بریولده کیدردم ، نظرم برشاب جمیل وجهنه تعلق ایتدی ، استادم آکا مطلع اولدقده دونوب بکا دیدیکه (اوغلوم سن بو نظرك ضررینی البته برکون کوررسك) ، بن اول سوزدن زیاده متأثر اولدم . وضرره منتظر اولدم ، تا کیم یکرمی سنه مرورندنصکره برکیجه آنی کوردم . تفکر ایدرکن اویودم وقچانکه صباح قالقدم کوردمکه حفظ ایتدیکم قرآن کریمی جمله نسیان ایتدم ، اولوقت بکا هاتفدن ندا اولدیکه بونسیان اول نظرك ضرریدر . بووقت ظهور ایلدی ، انتهی ،

سالك متوسط ومنتهيلر دخی اكر طريقده كيدرايكن آفاقه نظر ايدرك كيتسه‌لر حضور قلبلری وجمعيت باطنلری زائل اولور وصكره اول حضوری واول جمعيتی تحصيل قتی مشكل اولور . ايمدی سالكلرك جمله‌سنه لازمدركه يوله كيدركن نظرينی قدمينك اوزرندن آيرميه . نظرك برمعناسی دخی بودركه سالك ماسوادن كف يد وترك محبت ايدوب طريق حقه جدوسعی ايله سلوك ايدوب آفاقه نظر ايتميه .

(نظم)

صقين يولده آيرمه چشمكی سن پشت پايكدن
قالور يولده بقان آفاقه تيز اول منزله ايرمز
كوكل جمعيتی زائل اولور آفاقه باقمقدن
اوجمعيت دخی بروجهله صكره اله كيرمز
طريق حقه سعيله كيدنلر غيره باقمازلر
كه زيرا غيره باقمقلق بويولده فائده ويرمز

طقوزنجی كلمه « خلوت درانجمن » در . بوكلمه « باطنده حقه مشغول اولوب ظاهرده خلق ايله مخالطه ايتمكدن » كنايه‌در ، خلوت درانجمن منتهی اولان سالكلرك حاللريدر ، زيرا مبتدی سالكلرك اهل غفلت ايله مخالطه‌دن البته قلبلرينه تفرقه ونسبتلرينه نقيصه حاصل اولور .

سالك مبتدی ابتدای سلوكنده ناسدن عزلت ايدوب حق ايله انسيت تحصيل ايتمك كركدر . تاكيم ناس ايله خلطت حق ايله انسيته مانع اولميه ، خلق ايله جمعيت دخی حق ايله خلوته منافی اولميه . كورمزميسين كه سائر طريقتلرده ايتدكلری خلوت ظاهره‌يه خلوت باطنيه‌يی تحصيل ايچوندر يوقسه خلوت ظاهره‌يه شريعتده وسنتده مقبول دكلدر ؛ بلكه بدعتدر ، زيرا رسول الله (صلی الله تعالی عليه وسلم) صدر نبوته جلوس ايتدكدن صكره اصلا ناسدن عزلت ايدوب اختيار خلوت بيورمديلر . دائما ظاهرده

خلقه تعليم شريعت وباطنده حقه مناجات ايدرلرايدی . [لی مع الله وقت لايسعنی ملك مقرب ولانبی مرسل] قول شريفی بونی مؤيد اولان احاديث شريفه‌دندر . اصحاب كرام دخی سنت رسول الله اوزره ظاهرده خلق ايله معامله‌ده وباطنده حق ايله مذاكره‌ده اولورلر ايدی . نتكيم جناب واجب تعالی وتقدس حضرتلری آنلرك وصف وتعريفلری حقنده [رجال لاتلهيهم تجارة ولابيع عن ذكر الله] بيورمشلردر .

خواجكان حضراتی دخی سنت شريفه اوزره خلق ايله خلطتی وحق ايله خلوتی اختيار ايتديلر . لكن بوشرط ايله كه خلق ايله خلطت حق ايله خلوته مانع اولميه . انكچون خواجه بهاء الدين حضرتلری (طريقتنا طريق الصحبة والخير فی الجمعية) بيورديلر . فقط اكر خلقك خلطتی حقك خلوتنه مانع اولور ايسه اوحالده خلوتی اختيار ايتمك لازمدر .

(نظم)

ايدوب سركده خلوت خلق ايله كز انجمنلرده
ولكن جهد ايدوب اغياری قيلمه سركه آكاه
شعار انبيادر خلطت ايتمك خلقه ظاهرده
اوله باطنده هردمده درون دلده ذكر الله

اونجی كلمه « سفر ، دروطن » در . بوكلمه « سالك ماسوايی ترك ايدوب جانب حقه توجه ايله سفر ايتمه‌دن ، ياسالكك صفات ذميمه‌سی صفات حميده‌يه ترقيسندن ، ياخود سالكك عالم ملكدن عالم ملكوته وعالم ملكوتدن عالم جبروته وعالم جبروتدن عالم لاهوته عروجندن ، ياخود سالكك مرتبهٔ علم يقيندن عين يقينه وعين يقيندن حق يقينه انتقالندن » عبارتدر . سالك بوذكر اولنان مراتبده سير سفر ايتمدكجه حق تعالی‌يه تقرب ايده‌مز . زيرا حق تعالينك طريق تقربی معنويدر . آنده اولان سفر دخی معنويدر . معنوی سفر ايسه وطنده اولور . سالكلرك ظاهرده

اولان سفرلری باطن سفرینی تحصیل ایچوندر . یوقسه ظاهر سفری باطن سفرینه وسیله اولماز ایسه ظاهر سفری عبثدر . اتعاب بدندر . تقصیراتدن وترك عبودیتدن غیری حاصل یوقدر . بلکه بعض سالکه کوره ظاهر سفری حرامدر . زیرا حرامه مؤدی اولور . انکچون خواجکان حضراتی سفر ظاهری اعتبار ایتمیوب (سالکك سفری وطننده‌در) دیو بیوردیلر .

(نظم)

دائما باطننده سالك طورمیوب ایتسون سفر
جسمنی قطع طریق ایتمکده اعبا ایتمسون
عالم ملکدن علایقی قطع ایدوب ایتسون عروج
عالم لاهوته دك بر عالمی جا ایتمسون
طورمه باطندن سفر ایله وطندن اوله دور
تاسنی ظاهر یولی باطندن الها ایتمسون

اون برنجی کلمه « وقوف زمانی » در . بوکلمه « زمان حاله اطلاعدن وزمان ماضی‌یی محاسبه‌دن » عبارتدر . زیرا سالکه لازمدرکه هر وقتی کوزه‌دوب مقتضاسنجه عمل ایده . هر نهارینی اقشامده وهر لیلنی صباحده محاسبه ایدوب کوردکه اول مرور ایدن وقتلر طاعات ایله‌می مرور ایتدی . یوقسه مخالفت ایله‌می کچدی . اکر طاعت ایله مرور ایتدیسه الله تعالی اکا ایتدیکی توفیق ایچون حمد وثنا ایدوب طاعتده دوام وثبات ایده . اکر مرور ایدن وقتلری ذنب وغفلت ایله مرور ایتدی ایسه توبه واستغفار ایدوب ضایع اولان وقتلرینی زمان مستقبلده طاعت ایله تدارك ایده . اکر وقتی ضایع ایدن سالك مبتدی اولورسه اولسالك وقتنی ذنب ایله ضایع ایتمشدر . ذنبنه توبه واستغفار ایدوب زمان مستقبلده ذنب ایتمامکه عزیمت ایدوب طاعته سعی ایده . اکر متوسط اولورسه اولسالك غفلت ایله وقتنی ضایع ایتمشدر . غفلتی قلبندن ازاله ایدوب استغفار وبر دخی غفلت ایتمه‌مکه عزیمت وحضور مع الله‌ه سعی

وغیرت ایده . اکر منتهی اولورسه اولسالك وقتنی حجب ماسوی ایله احتجاب وضایع ایتمشدر . اول احتجابی قلبندن نفی ایدوب استغفار ایده ومشاهدهٔ الهیه‌ده استغراق ایده . ایمدی بوندن معلوم اولدیکه سالك سلوکك قنغی مرتبه سنده اولورسه وقتنی محافظه ومحاسبه ایدوب تعمیر اوقات وتدارك مافات ایتمك اکا واجبدر . زیرا اثرده [من اهمل وظیفة الوقت فوقته مقت] و [من علم اوقاته سر ومن جهل اوقاته حاز] وارد اولمشدر ،

(نظم)

ابن وقت اول مادر وقت مقدر اوله کل
وقته اول پرورده زنهار وقت پروز اوله کل
دائما احوالنی نفسك حساب ایت موبمو
مالك نفس عنود اول نفسه چاکر اوله کل
نقد عمری یوق یره صرف ایتمه غفلت ایلیوب
هر زمان طاعتده اول غفلتله ابتر اوله کل
وقتکه عالم اولوب درك ایله ضر ونفعکی
اوله جاهل وقتکه خسرانه مظهر اوله کل

تعمیر اوقات وتدارك مافات بویله درکه وقتنی ضایع ایدن کیمسه‌یه لازمدرکه نهارینی صائم ، لیلنده قائم اوله . اهل ذکردن ایسه ذکره دوام ایده واهل مراقبه‌دن منفك اولمیه واهل شهوددن ایسه شهودنده راسخ اوله . وقلبنی تفرقه وغفلت وتعلق ماسوادن حفظ ایده . لسانی فضول کلامدن وبصرنی مبصراته تعلقدن واذنی استماع اصواتدن ورجلنی عبث یره کیتمدن حفظ ایده وتقلیل اکل وترك حرام وملازمت جوع وعطش ایده . اخلاق ذمیمه‌یی جمله ترك ایدوب دنیویلردن احتراز ایده ودائما توبه واستغفاره ملازمت ایده . امر معروف ونهی عن المنکر اشلیه وزهد وتقوی اوزره اوله . ترك تسوف ایدوب وقتنك مقتضاسن ایلیه ومکاندن برمکانه عملین تعلیق وبر زماندن

برزمانه تأخیر وتعویق ایتمیه ، کسلدن غایت احتراز ایده ، زیرا طریق سلوکك آفتی کسلدر !!! ودائم مجاهده‌یی التزام ایده وحق جانبنه محبته نافی اولور اموردن وحرامدن اجتناب ایدر کبی اجتناب ایده ، هروقتنی غنیمت بیلوب هیچ بر وقتك فائده‌سنی اضاعت ایتمیه ، زیرا « المصائب کثیرة واعظم المصائب ذهاب الوقت بلا فائدة » وارد اولمش وبو کلمات قدسیه معنالرینك حفظنده قولایلق اولسون ایچون آتیده‌کی نظم ایله تعریف ایدلمشدر .

(نظم)

خواجکانك کلمات پاکی * اولدی آداب سلوکی حاکی
نقشبندیه طریقنده‌کی سر * بو کلماته مراعات ایله‌در
(یادکرد) در کلماتك بریسی * ذکر دائمدر آنك معنیسی
کیم (وقوف عددی) دیرکه‌ندر * ذکری وتراوستنه وقف ایلمه‌در
(بازکشته) ویریلوب معنی پاك * انت مقصودی ومطلوبی رضاك
(هوش دردم)ده بومعنا مشهور * ایتمك الله ایله هردمده حضور
بو (نکاه‌داشت) بومعنا خوشتر * قومامق قلبه خواطردن اثر
(وقوف قلبی) بواولدی ای یار * ایلمك قلبه توجه هر بار
ویردی (یادداشت) بومعنی رونق * کوزلیوب جانب حق طورمق
ویر بومعنای (نظر برقدم)ه * پشت پا اوستنه باقوب یورومه
(خلوت در انجمن) شرحی بودر * خلق ایچنده ایتمه حق ایله حضور
بو (سفر در وطن)ه اولدی مآل * روحله جانب اللهه رحال
بیل (وقوف زمانی) ای جان * اطلاع اولدی وقتکه هر آن
وقتکی کوزله آندن ایتمه ذهول * اوله‌سك تاکه مشایخ ایچره فحول
اولدی اون برکلمه جمله تمام * خواجکانه ایده‌لم بزده سلام

فصل خامس

بو فصل ارباب طریقك سنت اوزره مداومت ایتدکلری نوافل بیاننده‌در :

معلوم اولسونکه طالب وصلت حق اولان کیمسه نافله عبادت ایله اشتغال ایتمك لازمدر . تاکیم عبادات نافله‌یی ایشلمك ایله حقه تقرب ایدرك محبوب حق اولوب مظهر صفات الهیه اوله ، نتکیم حدیث قدسیده وارد اولدی [لایزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به ویده الذی یبطش بها ورجله الذی یمشی بها] .

عبادات نافله‌نك موجب قربیت ومستلزم محبت اولملری فرائض وسنتلری کمالیله ادادن صکره اولور . یوقسه برسالك فرائضی فوت ایدوب نوافله مشغول اولسه ، اکا اول نوافل قربیت ومحبوبیت ویرمز . بلکه بعدیت ومبغوضیت ویرر . زیرا اثرده (من شغل الفضل عن الفرض فهو المغرور) و (فرائضك فوتیله اشلنن نوافل ایله فوت اولنان فرائض قضا اولنور وانلر ایچون غیر جزا اولمز) وارد اولمشدر .

معلوم اولسونکه حق تعالینك محبتنی جالب وجناب قربیته جاذب اولان نوافل سننده وارد اولان نوافلدر . یوقسه نافلهٔ بدعیهٔ مخترعه دکلدر . زیرا رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) نه دکلو قربیت ویرر عبادت نافله وار ایسه بیان ایتمشدر وانلرك بیان ایتدیکی نافله عبادتلردن غیری نافلهٔ بدعیه‌لر ایله حقه تقرب اولنماز . اثرده [ان احسن الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمد وشر الامور محدثاتها] [من احدث فی امرنا هذا فهو رد] وارد اولمشدر .

سالك عبادات نافله‌دن برینی ورد ایدینوب التزام ایدینور ایسه کرکدرکه انی بر وقته تخصیص ایده وهر کچن اولوقت کلور انی ایشلمك کرك واکر ضرورت حسبیله انی ترك ایدر ایسه آخر وقتده انی تدارك ایده ، تاکیم

اول عملده مداومت بولنه . زیرا [عمل قلیل معالمداومة خیر من عمل کثیر من غیرالمداومة] و « خیرالاعمال ادومها » بیورلمشدر .

سالکه لازمدرکه التزام ایتدیکی اورادی ترك ایتمیه ، تا کیم آنلر ایله حقه واصل اوله . زیرا التزام ایدیلان وردك ترکی باعث عتاب اوله‌جغی [تارك‌الورد ملعون] حدیث صحیحیله مثبتدر .

دخی سالکه لازمدرکه شیخندن تلقی ایتدیکی اذکاره مداومت ایدوب ترك ایتمیه . اکر ترك ایدر ایسه شیخندن ارادتی فسخ اولور . ودخی معلوم اولسونکه بواوراد واذکاره مداومت ومواظبت سالکه کوره‌در . یوقسه عارفلره کوره برووردی التزام وبرعمله اعتصام اولنماز . عارفلر حق تعالینك استعمالیله عمل ایدرلر . کندی ارادتلریله برووردی التزام وبرعمله اعتصام ایتمزلر . بروقتی بروقته تفضیل وبرحاله ترجیح ایتمزلر . آنلردن هرنه حرکت صادر اولورسه حقك تحریکیله صادر اولور . انلر هرنه مراد ایدرلر ایسه حقك اراده‌سیله مراد ایدرلر . انلر نفسلرندن فانی اولوب حقله باقی اولدیلر . انکچون انلرده حقك ارادتندن غیری اراده اولماز .

(نظم)

اتباع ایت سنته هر ایشده اهل سنت اول
میل بدعت ایلیوب طاعتده ایتمه ابتداع
حقه وصلتدن اولور بدعتله سالك منقطع
کیر طریق سنته کل حقدن ایتمه انقطاع
شرع ایله حقك رسولی خلقی دعوت ایلدی
لازم اولدی هرکسه ایتمك رسوله اتباع
سنت اوزره اولمدقیجه درلو طاعت ایشلسك
ایده مزسك حضرت اللهه هرکز اتباع
ترك رهبانیت ایت اویمه هوای نفسکه
ایلمه راه سلفدن اوزکه راهی اختراع

دامن شرعی طوتوب آیرلمه سنتدن صاقین
بدعتی ترك ایله ایتمه مبتدعه اجتماع
اقتدا اوزره ایدوب طاعات ترك ایت حظکی
تا که طاعات ایچره حظك سندن ایتسون انجلاع
نافله اعمال ایله سودر خدایه کندیکی
ایله اسرار صفات اللهه سنده اطلاع

اهل طریقك مداومت ایتدکلری نوافل مسنونه « صلاة نافله » ، « صیام تطوع » ، « قرائة قرأن » ، « اوراد واحزاب » اولمق اوزره درت قسمدر .

صلات نافله — صلاة نافله دخی درت قسم اولوب اولکی قسمی صلاة اوابیندر . بونك وقتی سنت مغربی ادادن صکره عشا وقتنه قدردر . بونك اقلی التی رکعت واکثری اون ایکی رکعتدر . بونده مستحب اولان اولکی ایکی رکعتده فاتحه‌دن صکره اوچر اخلاص اوقومقدر . ایکنجی ایکی رکعتده فاتحه‌دن صکره برر اخلاص اوقومقدر . اوچنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتده فاتحه‌دن صکره (قل اعوذ برب الفلق) وایکنجی رکعتده (قل اعوذ برب الناس) اوقومقدر . دردنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده فاتحه‌دن صکره سورهٔ بقره‌نك اولندن (بما کانو یکذبون) آیت کریمه‌سنه قدر و (الهکم اله واحد) دن (لقوم یعقلون) ه قدر اون بش اخلاص دخی اوقیه وایکنجی رکعتنده آیة الکرسیدن (خالدون) ه دك اوقویه و (لله ما فی السموات) دن آخر سوره‌یه دك اوقویه واون بش اخلاص دخی اوقویه ، وبشنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده فاتحه‌دن صکره سورهٔ بروج وایکنجی رکعتده سورهٔ طارق اوقویه ، التنجی ایکی رکعتك هر بر رکعتنده فاتحه‌دن صکره بشر سورهٔ کافرون اوقویه وصلاة اوابیندن صکره « الحمدلله علی احسن المسی الحمد علی احسن الصباح الحمدلله علی حسن المبیت اللهم لك الحمد حمداً خالداً مع خلودك

ولك الحمد حمداً دائما مع دوامك لامنتهى له دون مشيتك ولك الحمد حمداً دائما لاجزاء لقائله الارضاك ولك الحمد حمدا دائما عند كل طرفة وتنفس عند كل نفس الحمدلله كفاحقه والصلوة والسلام على خير خلقه » دعا شريفنى اوقويه .

بوندن صكره دخی ایکی رکعت صلاة حفظ ایمان قیله وآنك اولکی رکعتنده فاتحه دنصکره آیة الکرسی یی بعده « ربنالاتزغ قلوبنا بعداذهدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب » آیت کریمه سنی اوقویه، ایکنجی رکعتده سورهٔ (الم نشرح لك) اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب سجده ده اون ایکی کره صلاة وسلام ایدوب بو دعایی اوقویه « اللهم انی استودعك دینی فاحفظه علی فی حیاتی وعند مماتی وبعد وفاتی » ورأسنی رفع ایتدکدن صکره بودعایی دخی اوقویه « اللهم انی اسئلك ایمانا یباشر قلبی واسئلك ایمانا دائما واسئلك قلبا خاشعا واسئلك یقینا صادقا واسئلك دیناقیما واسئلك رزقا طیبا واسئلك عملا متقبلا واسئلك العافیة واسئلك الشكر علی العافیة واسئلك الغنی عن الناس یا ارحم الراحمین » بودعادن صکره دخی سورهٔ سجده وسورهٔ واقعه اوقومق مستحبدر .

وقت عشا داخل اولدقده درت رکعت سنت عشا قیله وصلاة عشایی ادا ایتدکدن صکره ایکی رکعت دخی سنت ادائیه قیله واندن صکره دخی درت رکعت نافله قیله وانك اولکی رکعتنده فاتحه دن صکره آیة الکرسی یی « خالدون » ه وایکنجی رکعتده « لله ما فی السموات » دن اخر سوره یه واوچنجی رکعتده سورهٔ حدیدك اولندن « بذات الصدور » ه ودردنجی رکعتده « هوالله الذی لااله الا هو » دن اخر سوره یه قدر اوقویه ، اندن صکره ایکی رکعت نافله دخی قیله وانك هر بر رکعتنده فاتحه دنصکره اوچر اخلاص اوقویه صکره دخی ایکی رکعت نافله قیله ، آنك هر بر رکعتنده یدیشر اخلاص اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب سجده ده یدی کره استغفار ایده ویدی کره دخی « استغفرالله سبحان الله والحمدلله ولا اله الاالله والله اکبر ولا حول ولاقوة الا بالله العلی العظیم » دیه وسجده دن باشنی رفع ایتدکده « یاحی

یاقیوم یاذاالجلال والاکرام یا اله الاولین والاخرین یارحمن الدنیا والاخرة ورحیمهما یارب یا الله اغفرلی ذنبی وتقبل صلاتی وصیامی » دعاسنی اوقیه.

بوندن صکره صلاة وتری قیله. انك اولکی رکعتنده سورهٔ اعلی یی ایکنجی رکعتنده سورهٔ کافرونی اوچنجی رکعتنده سورهٔ اخلاصی اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب اون کره « سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح » اوقویه .صکره رأسنی رفع ایدوب آیة الکرسی یی اوقویه ، صکره ینه سجده ایدوب اون کره دخی « سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح » اوقویه ، صکره رأسنی رفع ایدوب تسبیح وتحمید وتکبیرلری اوتوز اوچر کره ایدوب دعا ایده . بعده سورهٔ کهف ، سورهٔ یسین ، سورهٔ لقمان ، سورهٔ دخان ، سورهٔ ملکی اوقودقدن صکره صلاة وسلام ایدوب ذکره مشغول اوله اکر نوم غلبه ایدرسه « آمن الرسول » الی اخره وسورهٔ کهفك آخرندن درت آیت وسورهٔ کافرون وسورهٔ اخلاص ومعوذتینی اوقویه ؛ وبودعایی دخی اوقویوب فراشنه یاته « باسمك ربی وضعت جنبی وباسمك ارفعه فاغفرلی ذنبی اللهم قنی عذابك یوم تجمع عبادك اللهم انی باسمك احیی واموت واعوذبك من كل شرذی شر ومن كل شر كل دابة انت اخذبنا صیتها انك علی كل شیء قدیر ، اللهم انت الاول فلیس قبلك شیء وانت الاخر فلیس بعدك شیء اللهم انت خلقت نفسی وانت تتوفاها لك مماتی ومحیاها ان امتها فاغفرلها وان احییتها فاحفظها ، اللهم انی اسئلك العافیة اللهم احفظنی فی احب الساعات الیك واستعملنی باحب الاعمال الیك تقربنی الیك زلفی وتبعدنی من سخطك بعد اسئلك فتعطینی واستغفرك فتغفرلی وادعوك فتستجیب لی یا ارحم الراحمین » اویاندقده « الحمدلله الذی احیانا بعد ما اماتنا وردالینا ارواحنا والیه البعث والنشور » دعاسنی اوقویوب یتاغندن قالقه .

صلواة نافله نك ایکنجی قسمی صلاة تهجددر . بونك وقتی ثلث اولدن صبح صادق طلوع ایدنجیه دکدر . بونك اقلی درت واکثری اون درت رکعتدر . تهجد نمازینك اولکی ایکی رکعتنك اولکی رکعتنده فاتحه دن صکره

ايةالكرسى‌يى وايكنجى ركعتنده آمن‌الرسولى‌يى تلاوت ايتمك وسلامدن صكره « الله اكبر كبيرا والحمدلله كثيراوسبحان‌الله بكرة واصيلا سبحان‌الله والحمدلله ولا اله الاالله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا باللهالعلى‌العظيم » دعاسنى اوقومق مستحبدر .

ايكى ركعتك اولكى ركعتنده فاتحه‌دن صكره سورۀ طه‌نك اولندن برمقدار وايكنجى ركعتده بو سوره‌نك آخرنده اولان (ان‌الذين امنوا) دن آخر سوره‌يه‌دك اوقويه. اوچنجى ايكى ركعتك دخى اولكى ركعتنده (سورۀ سجده) وايكنجى ركعتنده (سورۀ دخانى) اوقويه . دردنجى ايكى ركعتك اولكى ركعتنده (سورۀ يس) وايكنجى ركعتنده (سورۀ فتح) اوقويه . بشنجى ايكى ركعتك اولكى ركعتنده (سورۀ زمر) ايكنجى ركعتنده (سورۀحديد) اوقويه ؛ آلتنجى ايكى ركعتك اولكى ركعتنده (سورۀ‌ملك) ، ايكنجى ركعتنده (سورۀمزمل) اوقويه، يدنجى ايكى ركعتك اولكى ركعتنده (سورۀ قدر) ، ايكنجى ركعتنده درت كره (سورۀ اخلاص) اوقويه .

بو كيفيت اوزره صلاة‌تهجدى قيلمق مستحبدر . زيرا اثرده وارد اولمشدر. صلاة تهجددن صكره بو دعايى اوقويه « اللهم‌اسلمت وبك آمنت وعليك توكلت وبك خاصمت اليك حاكمت فاغفر ، اللهم يارب‌لى ماقدمت وما اخرت وما اسررت وما اعلنت انت‌المقدم وانت‌المؤخر لااله‌الا انت ، اللهم آت نفسى تقويها وزكيها انت خير من زكيها انت وليها ومولیها اللهم اهدنى لاحسن‌الا خلاق فانه لايهدى لاحسنها الا انت واصرف عنى سيئها الا انت اسئلك مسئلة البائس‌المسكين وادعوك دعاءالمفتقر الذليل فلاتجعلنى بدعائك رب شقيا وكن‌بى رؤفا رحيما ياخيرالمسؤلين واكرم المعطين » .

دعاى مذكورى اوقودقدن‌صكره سدس‌اخيرده يامراقبه وياخود ذكره وياخود قرائت قرآنه مشغول اولوب بو استغفارى يتمش كره ايده « اللهم اغفرلى ولوالديه وللمؤمنين وللمؤمنات والمسلمين والمسلمات حيهم وميتهم شاهدهم وغائبهم قريبهم وبعيدهم انك تعلم مثواهم ومنقلبهم » بوندنصكره

تضرع ونياز ايدرك بكا ايده وحق تعاليدن رضا ورحمت طلب ايده . صكره فجر طلوع ايدوب بياض منتشر اولدقده بو دعايى اوقويه . زيرا رسول اكرم صلى الله عليه وسلم سنت فجردن صكره اوقورلر ايدى « اللهم انى اسئلك رحمة من عندك تهدى بها قلبى وتجمع بها شملى وتلم بهاشعثى وترد بها الفتن عنى وتصلح بهادينى وتقضى بها دينى وتحفظ بها غائبى وترفع بها شاهدى وتزكى بها عملى وتبيض بها وجهى وتلهمنى بها رشدى وتعصمنى بهامن كل سوء ، اللهم اعطنى ايمانا صادقا ويقينا ليس بعده كفر ورحمة انال بها شرف كرامتك فى الدنياوالاخرة ؛ اللهم‌انى اسئلك‌الفوز عندالقضاء ومنازل الشهداء وعيش السعداء ومرافقة الانبياء والنصر على الاعداء ؛ اللهم انزل بك حاجتى فانى قصر رائى وضعف عملى افتقرت الى رحمتك فاسئلك ، اللهم ياقاضى الامور وشافى‌الصدور كما تجير بين‌البحور ان تجيرنى من عذاب السعير ومن دعوة الثبور ومن فتنةالقبور ؛ اللهم ماقصر عنه رايى وضعف عنه‌عملى ولم تبلغه نيتى وامنيتى من خير وعدته احدا من عبادك اوخيرا انت معطية احداً من خلقك فانى ارغب اليك فيه واسئلك‌يارب‌العالمين ؛ اللهم اجعلنا هادين مهتدين غيرضالين ولامضلين حربالاعدائك وسلماالاوليائك نحب بحبك‌الناس وتعادى بعداوتك من خالفك‌من خلقك ، اللهم‌هذاالدعا وعليك‌الاجابة وهذاالجهد وعليك التكلان‌وانالله وانا اليه راجعون ولاحول ولاقوة الابالله ؛ اللهم ياذاالحبل الشديد والامر الرشيد اسئلك الامن يوم الوعيد والجنة دار الخلودمع المقربين الشهود والركع‌السجود والموفين بالعهود انك رحيم ودود وانت‌تفعل ماتريد سبحانه‌من تعطف بالعز وقال‌به سبحانه من ليس‌المجد وتكرم‌به سبحان من لاينبغى التسبيح الاله سبحان ذى الفضل والنعم سبحان ذى القدرة والكرم سبحان‌الذى احصى كل شى علمه ؛ اللهم‌اجعل‌لى نوراً فى قلبى ونوراً فى قبرى ونوراً فى سمعى ونوراً فى بصرى ونوراً فى شعرى ونوراً فى بشرى ونوراً فى لحمى ونوراً فى دمى ونوراً فى عظامى ونوراً فى بين‌يدى ونوراً فى خلفى ونوراً عن يمينى ونوراً عن شمالى ونوراً من فوقى ونوراً فى تحتى ، اللهم زدنى نوراً واعطنى نوراً واجعل لى نورا »

وبودعانك اولنده واخرنده صلاة وسلام ايده، صكره قالقوب صلاة فجرى قيله.

صلواة نافله نك اوچنجى قسمى صلاة اشراقدر ، بونك وقتى شمسك افقدن بر رمح مقدارى ارتفاعنده‌در وبو صلاة اشراق ايكى ركعتدر وبونك ايكى ركعتنده دخى فاتحه‌دنصكره (آمن الرسول) يى اوقومق ياخود اولكى ركعتنده (الله نورالسموات) آيتنى ، ايكنجى ركعتده دخى (فى بيوت اذن الله) آيتنى اوقومق مستحبدر .

اشراق نمازى قلندقدن صكره بو دعا اوقونور « اللهم ارزقنى خير هذااليوم وادفع عنى شره ، اللهم نور قلبى بنور هدايتك كما نورت الارض بنور قدرتك اللهم انى اصبحت لا استطيع دفع ما اكره ولا املك نفع ما ارجوا صبحت مرتهنا بعملى واصبح امرى بيد غيرى فلا فقير افقر منى ، اللهم لا تشمت بى عدوى ولاتسؤبى صديقى ولاتجعل مصيبتى فى دينى ودنيايى ولافى الاخرة ولا تجعل الدنيا اكبر همى ولا مبلغ علمى ولا تسلط على من لايرحمنى فى الدنيا والاخرة ، اللهم انى اعوذ بك من الذنوب التى تزيل بها النعمة ومن الذنوب التى توجب بها النقمة برحمتك يا ارحم الراحمين .

بودعادن صكره اولكى ركعتنده فاتحه‌دن صكره (قل اعوذ برب الفلق) وايكنجى ركعتنده (قل اعوذ برب الناس) اوقومق اوزره ايكى ركعت صلاة استغفار قيله ، سلامدن صكره « اعوذ بالله من الشيطان الرجيم رب اعوذبك من همزات الشياطين واعوذبك ان يحضرون اللهم انى اعوذبك باسمك الاعظم وكلمتك التامة من شر السامن والهادة واعوذ باسمك الاعظم وكلمتك التامة من شر عبادك ومن عذابك واعوذ باسمك الاعظم وكلمتك التامة من شر ما يجرى به الليل والنهار ان ربى الله الذى لااله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم ، اللهم انك سلطت علينا عدوا بصيرا يرانا هو وقبيله من حيث لايرونهم ، اللهم آيسه منا كما آيسته من رحمتك وقنطه منا كما قنطه من عفوك ؛ اللهم ابعد بيننا وبينه كما بعدت بينه وبين جنتك » دعاى شريفنى اوقويه .

بوندن صكره دخى ايكى ركعت صلاة استخاره قيله وانك اولكى ركعتنده

فاتحه‌دن صكره (سورهٔ كافرون) وايكنجى ركعتنده (سورهٔ اخلاص) اوقويه وسلامدن صكره بو دعايى اوقويه « اللهم انى استخيرك بعلمك واستقدرك بقدرتك واسئلك من فضلك العظيم فانك تقدر ولا اقدر وتعلم ولا اعلم انك انت علام الغيوب اللهم ان كنت تعلم كل قول وعمل فى هذااليوم خيرلى فى دينى ومعاشى وعاقبة امرى فقدره ثم باركلى فيه وان كنت تعلم كل قول وعمل فى هذا اليوم شرلى فى دينى ومعاشى وعاقبة امرى فاصرفه عنى واصرفنى عنه وقدرلى الخير حيث كان » .

هر ركعتنده فاتحه‌دن صكره بشر (اخلاص) اوقومق اوزره ايكى ركعت (شكر نهار) نمازى قيلمق وعقيبنده « اللهم لك الحمد حمدا خالدا مع خلودك ولك الحمد حمداً دائما مع دوامك لامنتهى له دون مشيتك ولك الحمد حمداً دائما لاجزاء لقائله الارضاك ولك الحمد حمداً دائماً عند كل طرفة عين وتنفس عند كل نفس ولك الحمد حمداً دائماً عدد القطرات والنباتات والحجر والشجر والاوراق والحمد لله كفا حقه والصلوة والسلام على خير خلقه ، اللهم رحمتك ارجو فلا تكلنى الى غيرك طرفة عين ولا اقل من ذلك واصلح لى شانى كله لااله الا انت وحدك لاشريك لك تب على واغفرلى وارحمنى انك انت ارحم الراحمين ، اللهم لك الحمد ولك المشتكا وبك المستعان وعليك التكلان ولا حول ولا قوة الا بك » دعاسنى اوقومق لازمدر .

بوندن صكرة دخى ايكى ركعت (كفارة) نمازى قيله ، ايكى ركعتنده دخى فاتحه‌دن صكره يديشر كره (سورهٔ كوثر) اوقويه. بوندن صكره برمصلحتى يوق ايسه ذكره يا مراقبه‌يه ويا سائر عمله مشغول اوله واكر مصلحتى وار ايسه بو دعايى اوقيوب مصلحتنك قضاسنه شروع ايده « اللهم كن وجهتى فى كل وجهة ومقصدى فى كل قصد وغايتى فى كل سعى وملجائى وملاذى فى كل شدة ووكيلى فى كل امر وتولنى تولى محبة وعناية فى كل حال » ومصلحتى تحصيلده رب العالمينى قلبندن مراقبه ايدوب وذكرينى دخى لساندن ترك ايتميه .

صلاة نافله‌نك دردنجی قسمی صلاة ضحیدر . بونك افضل وقتی ، شمسك ربع سمایه ارتفاعی وقتیدر ، بونك اقلی درت و اوسطی سکز واکثری اون ایکی رکعتدر . صلاة ضحی‌یی (شمس ، لیل ، ضحی ، انشراح) سوره‌لریله قیلمق وهر درت رکعتده برسلام ویرمك مستحبدر . کیجه صلاتنده ایکی رکعتده برسلام مستحب اولدیغی کبی .

صلاة ضحیدن فارغ اولدقدن صکره بو دعایی اوقویه « اللهم انی اسئلك علم الخائفین منك وخوف العالمین بك ویقین المتوکلین علیك وتوکل الموقنین بك وشکر الصابرین لك وصبر الشاکرین بك وانابة المخبتین الیك ، اللهم صغر الدنیا باعیننا وعظم جلالك فی قلوبنا ، اللهم وفقنا لمرضاتك وثبتنا علی طاعتك » بوندن صکره اکر مصلحتی یوق ایسه یاذکر یامراقبه ویاقرائت قرآن ایله مشغول اوله وصکره (قیلوله) ایده . زیرا قیام تهجد ایده‌نه کوره اولوقتده (قیلوله) ایتمك سنتدر . قیلوله‌دن قالقوب آبدست آلوب ایکی رکعت « سنت وضوء » قیلوب ظهر وقتنه‌دك مراقبه‌یه مشغول اولمق وظهرك وقتی دخول ایتدکده هر رکعتده سور طویله‌دن برسوره اوقومق اوزره درت رکعت (صلاة زوال) قیلمق مستحبدر . اکر حفظنده سورهٔ طویله‌دن یوق ایسه انك هر رکعتده اوچر آیة الکرسی اوقومق اولیدر . صلاة زوالی رسول الله صلی الله علیه وسلم ترك ایتمیوب هر بار قیلارلر ایدی .

اندن صکره درت رکعت دخی (سنت ظهر) قیله وصلاة ظهری قیلدقدن صکره ایکی رکعت دخی سنت قیله . اندن درت رکعت دخی نافله قیله . انك اولکی رکعتده (آیة الکرسی) خالدونه دك اوقویه ، ایکنجی رکعتده (لله مافی السموات) آخر سوره‌یه‌دك اوقویه ، اوچنجی رکعتده سورهٔ (حدید)ك اولندن (بذات الصدور) ه دك اوقویه ، دردنجی رکعتده (هو الله الذی لا اله الا هو عالم الغیب والشهادة) دن اخر سوره‌یه‌دك اوقویه وبو درت رکعتی صلاة ظهردن صکره قیلمق اثرده وارد اولمشدر وعابدلر دخی بوصلاته مداومت ایدوب چوق فائده‌سین مشاهده ایتمشلردر .

سالکه لازمدرکه هر بار وضوء ایتدکده ایکی رکعت (شکر وضوء) قیله وهر بار مسجده دخول ایتدکده ایکی رکعت (تحیة مسجد) قیله (وتنویر قلب) ایچون کونده ایکی رکعت نافله قیله ، آنك هر رکعتده فاتحه‌دن صکره (شهد الله انه) یی (عند الله الاسلام) ه دك یدی کره اوقویه و سلامدن صکره یتمش کره (یا الله الموفق) دیه وصلاتی کیجه‌ده و کوندوزده ترك ایتمیوب قیله ، زیرا سنتدر . بو صلاة ایچون امر وارد اولمشدر وعابدلر دخی بونك چوق برکتنی مشاهده ایتمشلردر .

صلاة تسبیح — صلاة تسبیحك کیفیتی اوچ درلو اولمق اوزره روایت ایدلمش ایسه افضل روایت درت رکعتدر . بو صلاتك کیفیتی بودرکه الله ایچون نیت ایدوب نمازه دخول ایتدکدن اون بش کره (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر) دیه . صکره رکوعه واردقده ورکوعدن طوغرلدقده وسجده‌یه واردقده وسجده‌دن قالقوب اوتوردقده اونر کره اوقویه . بوطریق اوزره هر رکعتده یتمش بش ودرت رکعتده اوچ یوز کره تسبیح ایتمش اولور .

رکوع وسجود تسبیحلرینی دخی ترك ایتاملیدر . اکر سهو سجده اقتضا ایدر ایسه بوتسبیحی ذکره حاجت یوقدر واکر بو صلاة تسبیحی هرکون قیلمق میسر اولاز ایسه هفته‌ده برکون اولسون سالکه بونی قیلمق کرکدر .

ودخی سالکه لازم وواجبدرکه صلاة فرض وواجب ونافله‌یی قیلارکن آداب ظاهریه‌یه رعایت ایتدکدن صکره آداب باطنیه‌یه دخی مبالغه ایله رعایت ومحافظه ایده . زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم (لا صلوة الا بالحضور) بیورمشدر . [حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی] آیت کریمه‌سنده‌کی صلاتدن مراد صلاة ظاهریه وصلاة وسطادن مراد صلاة قلب ومحافظهٔ صلواتدن مراد آداب ظاهریه‌یه ارکان ظاهریه ایله وآداب باطنیه‌یی خضوع وخشوع وحضور مع الله ایله مراعات ایتمك لازم کله‌جکی اشارت بیورلمشدر .

پس ایمدی سالکه لازمدر که قدرت وقوتی مقداری صلاتده ظاهر وباطن آدابنه رعایت ایده ، خصوصا آداب صلوةدن شرط مثابه‌سنده اولان حضور مع‌اللهه زیاده اهتمام اولنمق واجبدر . زیرا بعض مذهبده حضور ایله قیلنمیان صلاته باطل دیمشلردر .

حکایه — حضرت علی کرم‌الله وجهه‌یه برغزاده سهم اصابت ایتدی واول سهمك پیكانی جسد شریفلرندن چیقارمقدن عاجز اولدیلر ودیدیلرکه اکر بو پیكان چیقمز ایسه ضرر ویرر . اولوقت حضرت علی انلره بیوردی که بن صلوته شروع ایده‌یم سز بیلدیککز کبی لحمی یاروب پیكانی چیقارك و قالقوب صلوته شروع ایتدیلر . جراحلر دخی جسد شریفنی یاروب پیكانی چیقاردیلر . قچان حضرت علی کرم‌الله وجهه صلاتدن فارغ اولدیلر . قتنده اولان جماعته دیدیلرکه نیچون پیكانی چیقارمدیکز انلر دیدیلرکه چیقاردق لکن سز حس ایتمدیکز !!! انتهی

کور ایمدی صلوتده حضور نه کیفیتله اولور ایمش . لکن هرکسك بوکا استعدادی اولماز . ایمدی هرکسك استعدادینه کوره صلاتنده حضور مع‌اللهه اهتمام ایتمك کرکدر ٠ زیرا لا یکلف الله نفساً الا وسعها .

(نظم)

مؤمنه اولدی صلاتی معراج ٭ آنی مؤمنلر ایدر باشنه تاج
حاویدر جمله عباداتی صلاة ٭ برصلاته ویریلور بیك درجات
کونده بش وقت امر ایتدی اله ٭ ویرر آنی قیلانه رفعت وجاه
دینی بنیاده صلاة اولدی عماد ٭ آنی ترك ایتمز اولان اهل رشاد
حق صلاة ایچره ایدر رفع حجاب ٭ ایدر آنده قولنه حسن خطاب
ایده کور اکا خلوص اوزره دخول ٭ ماسوادن ایده کور آنده ذهول
کیم آنی ایتسه خشوع اوزره ادا ٭ بی نهایه ایده حق آکا عطا
ایدن ارکان صلاتی تکمیل ٭ ویرر الله آکا چوق اجر جزیل

اول ادب اوزر صلاته مشغول ٭ تا اوله حقه صلاتی مقبول
نهی ایدر منکری دنیاده صلاة ٭ صاحبنه ویرر عقباده نجاة
کتورن حقه صلاتنده پناه ٭ ایلمز اوزکه یره آنده نکاه
حق ایله صلاتکده حضور ٭ قرة العین ایده تا سنده ظهور
قیل الف کبی صلاة ایچره قیام ٭ ایره کور مقصدیکه همچو سهام
قدیکی ایله رکوعده دوتا ٭ اوله سك تاکه عبادتده فنا
ایده کور حقه خضوع اوزره سجود ٭ سجده کاهکده ایره سکا شهود
قیل دوام اوزره صلاتی عشاق ٭ نور ایده تاکه دلکدن اشراق

صیام تطوع — معلوم اولسونکه سالکلره لازمدرکه نوافل مسنونه‌دن اولان صیام تطوعه ملازمت ایده‌لر . زیرا سالك اولان کیمسه درت کون متوالیة افطار ایتسه البتده آنك قابنده قوت ونفسنده شهوت زیاده اولور . اول سالك سلوکنده صعوبت چکر . پس ایمدی سالکه طریق سلوکنده صیامدن افضل طاعت واکمل عبادت اولماز . زیرا صیام (الصوم خصاء) و (الصوم جنة) حدیث شریفلری مألنه نظراً نفسه مخالفتده جهاد اکبر وشیطانی مدافعه‌ده آلت ظفردر .

صیام مکاشفهٔ اسرار حقه بادی ومشاهدهٔ انوار حقه هادیدر . صیامله قلبه صفا وروحه جلا ونفسه زکا حاصل اولور . جوع و [illegible] ورياضت وصلاة وصوم ایله مجاهده ایتمدکجه هیچ برکیمسه کشفه نائل وشهوده واصل اولەمز ! ابوسلیمان دارانی (قدس سره) نك « برکون حرم شریفده وایام حاره‌ده صائم ایدم ، (صم فسوف تراه ان شاءالله تعالی) ندای هاتفیسنی ایشتدم » دیدیکنی حکایت وبعض کتب منزله‌ده واجب تعالی حضرتلرینك [تجوع ترانی تجرد تصل] بیوردیغنی روایت ایدرلر .

اهل سلوکك سنت اوزره ملازمت ایتدکاری صیام متعدد طریق اوزره‌در . لکن اول طریقلر اوزره صائم اولمق سالکلرك قدرة وقوتنه

مبنيدر . اكر سالك دوام اوزره صومه قدرتى اولورسه (صوم دهره) ملازمت ايتسون . اكر صوم دهره قدرتى اولمزسه (ايكى كون صائم) اولسون اكر بوكا دخى قدرتى اولمزسه (بر كون صائم و بر كون مفطر) اولسون بو صورتله صيام (الصيام) اولان داود عليه السلام صوميدر . اكر بوكا دخى قدرتى اولمزسه (بر كون صائم اولسون ايكى كون مفطر) اولسون وبوكا دخى قادر اولمزسه هر يوم (اثنين وخميسى صائم) اولسون ، زيرا سالكه كوره طريق صيامده بوندن اسهل طريق اولمز وبو طريقلرك جملەسى حديث ايله ثابتدر .

ودخى سالكه لازمدركه هر شهرك اول وآخر ووسطنده بر بر كون صائم اوله وشهور ذى الحجه وذى القعده ومحرم ورجب وشعبانك عشر اوللرينى صائم اوله ، ستهٔ شوالى دخى صائم اوله ، زيرا ستهٔ شوالك افضليتى حقنده [من صام رمضان ثم اتبعه من شوال كان كصيام الدهر] حديث صحيحى وارد اولمشدر . فقط سالك بو صيامى اجر ملاحظه سيله وثواب قصديله طوتميوب بلكه تحصيل رضاء الله واتباع رسول الله ايچون طوته ، تاكيم اول صيامدن قربيت حق حاصل اوله ، سالكه لازمدركه يالكز بطننى وفرجنى مفطرات ثلثەدن امساك ايتميه ، بلكه جميع قوى وحواسنى دخى شرعه مخالف اولان اموردن امساك ايده ونفسنى اخلاق ذميمه وقلبنى تعلقات ماسوادن امساك ايده ، تاكيم اول سالك صوم شريعت ايله صوم طريقت وحقيقتى طوتمش وايكيسنى جمع ايتمش اوله ، زيرا چوق كيمسەلر اكل وشربدن امساك ايدرلر اما قوى وحواسنى مخالفات شرعيەدن امساك ايتمزلر ، اول كيمسەلرك صومدن ، جوع وعطشدن غيرى حاصللرى اولمز ، زيرا انلر عند الله مفطرلردر ، هر نه قدر عند الناس صائم اولديلر ايسه ده نتكيم حديث شريفده (صائم عند الناس مفطر عند الله) و (رب صائم ليس له من صيامه الا الجوع والعطش) وارد اولمشدركه بويله صوم ايله صائم اولان رضاء اللهى تحصيل ايدوب اللهه تقرب ايده مز ، بلكه بويله صوم بعده باعث مقت الله اولور .

نظم

(نظم)

صومدر عفو خدانك سببى ٭ صومدر هر عملك منتخبى
صوم ايله صائم اولور اهل وصال ٭ صمديته بولور حسن خصال
طرد اولور صوم ايله ابليس لعين ٭ رام اولور سركش اولان نفس خشين
صومدن شهوتى قطعك قليجى ٭ صائمى نفسنه مالك قليجى
صوم صائمدن ايدر صرف هوا ٭ هر ايشك دائنه صوم اولدى دوا
صوم ايدر تنقيه جمله جسدى ٭ صوم ايدر تزكيه هر نفس بدى
صوم ايله ايتسه تشفى مرضا ٭ ويرر الله آكا البتده شفا
ملكه صوم ايله بكزر صائم ٭ اولور اول طاعت حقه دائم
فخر ايدر صوم عباد ايله خدا ٭ ايدر اجرينى نهايتسز ادا
صومدر بندەنك اعلا علمى ٭ حق آنكچون ديرآكا (صوملك لى)
صوم ايله صائم اولور نفسه غرا ٭ اولور آنكله كراماته سزا
ايره هر طاعته دست خصما ٭ صومدن آنيه بر شى غرما
حفظ ايدر صومى قيامتده خدا ٭ ايدر اصحابنه اجرينى عطا
فتح اولور صائم ايچون باب رضا ٭ رد اولور نازل اولان حكم قضا
صائمه صومى اولور ناره حجاب ٭ صوم اولور صائم ايچون جنته باب
صوم ايله ، ترك سوا ، ايكى جناح ٭ بويوله بونلر ايله اولدى رواح

قرائت قرآن — نوافل مسنونەدن اولان قرائت قرآن سالك منتهيلره كوره ذكردن افضلدر . منتهى اولان سالك قرائت قرآنده اسرار ذات اللهى استكشاف وحقايق اسماء وصفات اللهه اطلاع وآداب عبوديتى ادراك واذعان ايدوب حقيقته واصل اولور . زيرا قرآن عظيم الشان جميع علوم اولين وآخرينى حاوى وعلم شريعت وطريقت وحقيقتى شاملدر ، لكن بو علومى اطلاع سالكك استعدادينه مبنيدر .

سالك منتهى بو علومى قرائت قرآنده مطلع اولدقده همتى فوت اولور

ویقینی زیاده اولور . حق تعالی‌نك مشاهده‌سنه اهتدا بولور، نتکم[ولقد انزلنا الیکم آیات‌مبینات هدی‌للناس وبینات من‌الهدی والفرقان] وارد اولمش وقرأن اوقورکن حق تعالی عارفلره کلامنده تجلی ایدر وتعدادی غیرقابل علوم لدنیه وحکم غیبیه ظهور ایلر؛ بوکا اشارت اولمق اوزره رسول اکرم‌صلی‌الله علیه وسلم افندمز‌طرفندن(ان للقرأن بطنا ولبطنه بطنا الی‌سبعین بطنا) بیورلمش وبعض عارفلر طرفندن دخی (فی کل کلمة من القرأن الف فهم) دنیلمشدر .

سالك منتهیلره لازمدرکه قرأن عظیمدن کیجه‌ده وکوندزده برمقدار قرائت قرأن عظیمی کندویه ورد ایدوب برقاچ کونده برقرأنی‌ختم ایده وختم قرأنه ورد اولمق اوزره مداومت ایدنلر برقاچ طرق اوزره‌در ؛ بعضیلر اوچ کونده برختم ایدرلر، بعضیلر اکثرده ، بعضیلر اقلده ، ختم ایدرلر، لکن‌سنت اولان‌هفته‌ده برختم‌ایتمك کرکدر، بوکا قادر اولمازایسه اون بش‌کونده والحاصل‌اوتوزکونی‌تجاوز ایتمیه‌رك کونده برجزء اوقیوب آیده برختم ایده ، هفته‌ده برکره ختم ایدنلر ایچون صورت آتیه اوزره اوقومق بعض صحابهٔ کرامك ترتیبیدر .

جمعه کیجه‌سی‌سورهٔ بقره‌دن ابتدا ایدوب سورهٔ انعامه وسبت کیجه‌سی سورهٔ انعامدن سورهٔ یوسفه واحد کیجه‌سی سورهٔ یوسفدن سورهٔ طه‌یه واثنین کیجه‌سی‌سورهٔ طه‌دن‌سورهٔ عنکبوته وثلثا کیجه‌سی‌سورهٔ‌عنکبوتدن سورهٔ تنزیله واربعا کیجه‌سی‌سورهٔ تنزیلدن‌سورهٔ رحمانه وخمیس کیجه‌سی سورهٔ رحماندن اوقویوب جمعه کیجه‌سی‌مغرب ایله عشا بیننده ختم‌ایتملیدرکه بو ترتیب اوزره قتی چوق عابدلر ختم قرأن ایتدیلر .

قرائت قرأنك شروطنه رعایت ایتمك قارئینه لازمدر ، تاکیم اسرار قرأنیه شروطه رعایت‌سببیله اکا کشف اوله ، شروط‌مذکوره بونلردر، قرأن اوقیان کمسه اولا طهارت کامله ایله برطاهر محلده قبله‌یه متوجهاً دیز اوزرینه جلوس ایدوب صکره ذنوبندن اخلاق‌ذمیمه‌دن‌توبه ایدوب

قلبنی دخی‌تعلقاتدن تجرید ایده ، صکره مصحف شریفی تعظیم ایله آچوب اعوذ وبسمله ایله سورهٔ فاتحه‌یی اوقیوب صکره وظیفه‌سی اولان قرأنه شروع وآیت کریمه‌لرك معانیسنده قول‌مفسرینی ومعانیٔ لغویه‌سنی ملاحظه ایده ، دائم ذهننی حق تعالی جانبنه توجیه ایدوب سمعنی حقه القا ایده وحق تعالیدن اصغا ایدرکبی کلام اللهی تلاوت ایده ، قدرت وعظمت الهیه‌یی تدبر وتفکر ایده ، اسرارحقك ظهورینه کلامندن منتظر اوله ، اخلاق قرأن ایله متخلق واحکامیله محکوم اولمغه عزم ایده ، بشارت آیتلرینی‌تلاوتده استبشار ایده ووعیدآیتلرینی‌تلاوتده اللهدن‌خشیت‌ایدوب بکا ایده ، حروفات قرأنیه‌یی‌تجوید وکلماتنی‌ترتیل ایده وقرائتده استعجال ایتمیوب تأنی اوزره اوقویه وصوتنی جهریله اخفا بیننده اخراج ایده ، قرائتی قطع مراد ایتدکده تحزن ایدرك قطع ایده ودیه‌که باری کلامندن ملالت ایچون قطع ایتمم اقتضای مصلحت ایچون قطع ایده‌رم، صکره بونی دخی دیه (صدق الله العظیم سبحان ربك رب العزة عما یصفون وسلام علی‌المرسلین والحمدلله رب العالمین) وسورهٔ فاتحه‌یی دخی اوقویه وصکره مصلحتنه مشغول اوله ، لکن قرأن عظیمدن کندنده حاصل اولان حالته مراعات ایدوب حفظ ایده .

قرأن‌عظیمی کیجه اوقومق کوندز اوقومقدن افضلدر، زیرا کیجه قرأنك قلبه تأثیری زیاده‌در، نتکیم حق تعالی بیوردی [ان ناشئة اللیل هی اشد وطئاً واقوم‌قیلا] وقرأن‌عظیمك اسراری کیجه قرائتله زیاده ظهور ایدر وحافظلره کوره حفظدن اوقومقدن‌مصحفه نظر ایدوب اوقومق‌افضلدر، زیرا مصحفدن اوقومقده حضور زیاده اولور .

(نظم)

حق کلامك ایده کور ورد زبان ٭ سکا اسرارین ایده آنده عیان
حل اولور آنی تلاوتله رموز ٭ فتح اولور آنی قرائتله کنوز

کشف اولور آنده تدبرله علوم ٭ شرح اولور آنی تکررله فهوم
بولور آنکله ضلال اهلی هدا ٭ بیلنور آنك ایله راه خدا
دینی حق آنك ایله ایتدی بیان ٭ حق یولنده قومادی شك وکمان
نور حقدر بزه کلدی قرأن ٭ حق ایله باطـله اولدی فرقان
ذات حق کبیدر اول وصف قدیم ٭ بکزه مز بر صفته مثلی عدیم
ایدر اول ذات الهیده قیام ٭ آکادر دال مطابق بو کلام
هر حروفیدر آنك بحر حکم ٭ اولدی آیتلری اسرار ایله یم
یوقدرر عالم ایچنده ذی حد ٭ آنی قرأن عظیم ایتمیه عد
نور ایمانك او در مقتبسی ٭ درس عرفانك اودر مدرسه سی
ایتسه آنکله تشفی مرضا ٭ ایدر البتده آکا بخش شفا
اوقویانلر آنی هر صبح ایله شام ٭ ایدر اللهه مناجات کلام
مصحفی دستکه تعظیم ایله آل ٭ ایله آداب ایله ترتیل مقال
صفتندن ایدوبن ذاته صعود ٭ ایده کور حقی کلامندن شهود
قیل حضور اوزره قرأنه آغاز ٭ ایله قرأنی حقك اعزاز
ویره کور قلبه تلاوتله جلا ٭ بیله سك تاکه ندر ما اوحی

قرائت اوراد واحزاب — نوافلك دردنجی قسمی اوراد واحزاب اوقومقدر .

طریقتده رسوخ بولان سالك ایچون کیجه وکوندزده نوافل مسنونه دن اولان اوراد واحزاب ایله مشغول اولمق، سائر عبادات ایله اشتغالدن انفعدر، زیرا سالك راسخ اوراد واحزابده ایده جکی حمدوثنا وتسبیح وتنزیه وتضرع ونیاز ومراجعتلر ایله حق تعالی یه بر درلو تقرب وحق تعالیدن بر درلو استفاضه ایدرکه آکابر آخر طریق ایله وصول اصلا ممکن اوله ماز، انکچون [من لاوردله لا واردله] دنیلدی .

سالك راسخه لازمدرکه لیل ونهاردن بروقتده اوراد واحزابه مشغول

اوله وهر بارکه اول وقت دخول ایدر، اول اوراد واحزابی اوقیوب ترك ایتمیه ، زیرا اوراد وقته مخصوص عبادت دیمکدر، بوحالده اورادینی وقتده اوقومق سالکه لازمدرکه اووقته مخصوص اولان فیض منقطع اولمیه ؛ اکر قضا ایله ترك اولور ایسه کرکدرکه بر آخر وقتده آنی تدارك ایده ، تاکیم اول کیمسه تارك ورد اولوب حدیثده کی (تارك الورد ملعون) وعیدینه داخل اولمیه .

معلوم اولسونکه علماء بالله واولیای آکاهك ترتیب وتألیف ایتدکلری اوراد واحزابدن رسول الله صلی الله علیه وسلمدن وارد اولان اوراد واحزاب افضل واکمل اولدیغی [وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی) نص جلیلی ایله مرتبهٔ ثبوته وارمش وجناب رسول اللهدن مأثور اولان تسبیحات وتهلیلات واستغفارات آتیده ذکر وتعریف ایدلمش اولدیغندن هر کیم آنلره مداومت ایدرسه اکا کفایت ایدر .

اوقاتدن دخی اقشام وقتنده اوراد اوقومق سائر وقتلرده اوقومقدن افضلدر . زیرا الله تعالی اولوقتلری تعیین ایدوب [وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها] و [ومن اللیل فسبح واطراف النهار] بیورمشدر . بناءً علیه اوراد واذکار ایچون بو اوچ وقتدن افضل وقت اولمدیغی اکلاشیلور .

سالکه مستحب اولان غروبدن اول یوزر کره (لا اله الا الله وحده لاشریك له له الملك وله الحمد یحیی ویمیت وهو حی لایموت بیده الخیر وهو علی کل شئ قدیر) و (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر) و (لا اله الا الله الملك الحق المبین) و (اللهم صل علی النبی وعلی آله وصحبه وسلم عدد ماعلمت وملاء ما علمت) و (بسم الله ماشاء الله لاقوة الا بالله) و (استغفر الله الحی القیوم واسئله التوبة رب اغفر وارحم وانت ارحم الراحمین) دیه ، اندن صکره سورهٔ شمس ایله واللیل وسورهٔ وضحی ومعوذتینی برر کره اوقویه، بعده شمس غروب ایدنجه یه قدر (استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی

القيوم بديع السموات والارض ومابينهما من جميع جرمى وظلمى وماجنيت على نفسى واتوب اليه) استغفارينه مشغول اوله . غروبدن صکره دخی (اللهم عند اقبال ليلك وادبار نهارك واصوات دعائك وحضور صلاتك وشهود ملائكتك صل اللهم يارب على محمد وعلى آله واعطه الفضيلة والوسيلة واعطه المقام المحمود الذی وعدته رضيت بالله ربا وبالاسلام دينا بمحمد صلى الله عليه وسلم نبياً) دعاسنى اوقويوب صلاة مغربه شروع ايده .

صباح نمازینی ادا ایتدکدن صکره یوز کره (سبحان الله وبحمده استغفر الله العظيم واتوب اليه) و (سبحان الله وبحمده لاقوة الا بالله) و (لاحول ولا قوة الا بالله العلى العظيم ياقديم يادائم يا قائم ياحى ياقيوم يا فرد يا وتر يا احد يا صمد يامن لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد يامن اليه المصير) و (بسم الله ماشاء الله لاقوة الا بالله) و (اللهم صل على محمد عبدك ونبيك الامى وعلى اله وصحبه وسلم عدد ماذكره الذاكرون وعدد ماغفل عن ذكره الغافلون) واللى کره (اللهم اغفرلى وللمؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات حيهم وميتهم شاهدهم وغائبهم قريبهم وبعيدهم انك تعلم متوبهم ومنقلبهم) ديه که سالك بو اورادە مداومت سبيله حق قتنده بدلادن اولور . اون کره دخی (اللهم اصلح امة محمد اللهم ارحم امة محمد اللهم فرج عن امة محمد) دیه .

بو ایکی وقتده سالك مصلى سنده اوطوروب تسبيح وتهليل واستغفار ایتمه‌نك فضيلتنده قتى چوق آثار وار ایسه ده (یا ابن آدم اذکرنى من بعد صلاة الفجر ساعة وبعد صلاة العصر ساعة اكفك مابينهما) حدیث قدسیسنك ذکری ایله اکتفا ایلدم .

سالکه لازمدرکه ورد اولمق اوزره صلاة فجردن صکره (يس) وصلاة ظهردن صکره سورهٔ (ملك) وصلاة عصردن صکره سورهٔ (نباء) صلاة مغربدن صکره سورهٔ (واقعه) وصلاة عشادن صکره سورهٔ ملك) اوقویه ، زیرا برکیمسه بوسوره‌لری بووقتلرده اوقیوب ورد ایدنه اول کیمسه حق قتنده اهل قرائتدن یازیلور .

طریق نقشبندیه‌دن اولان سالکلره لازمدرکه بو طریقته مخصوص اولان ختم خواجکانی هر اثنين وجمعه کیجه‌سی ورد ایدوب اوقویه ، زیرا بو ختم شریفك فیض وفتوحی غایت چوقدر . بعضیلرینی نظم ایله ذکر ایتدم .

بو ختم شریفك شرطلری بودرکه بونی اوقویان بو طریقتده اولمق یاخود مأذون اولمق کرك . اندن صکره طهارت کامله ایله بر محل طاهره‌ده قبله‌یه متوجهاً ایکی دیزی اوزره اوطوروب جمیع کناهلرندن توبه واستغفار ونفسی اخلاق ذمیمه‌دن تطهیر و قلبنی تعلقاتدن تجرید ایدوب صکره خواجکان حضراتنك روحانیتلرینه توجه وآنلردن استمداد واستعانت ایده . صکره اللرینی قالدیروب (الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين سبحان ربى العلى الاعلا الوهاب اللهم يامفتح الابواب ويا مسبب الاسباب ويا مقلب القلوب والابصار ويا دليل المتحيرين ويا غياث المستغيثين اغثنى توكلت عليك يارب وفوضت امرى اليك يا رزاق يافتاح ياباسط وصلى الله على خيرخلقه محمد وآله وصحبه اجمعين) دعاسنی اوقیوب اللرینی یوزینه سوره ، بوندن صکره مع بسمله فاتحهٔ شریفه‌یی یدی کره وصلوات شریفه‌یی یوز کره والم نشرح لك سوره‌سنی مع بسمله یتمش طقوز کره واخلاص شریفی مع بسمله بیك بر کره وبعده مع بسمله فاتحهٔ شریفه‌یی یدی کره وصلواة شریفه‌یی یوز کره اوقویه آندن صکره اللرینی قالدیروب دعا ایده .

بو ختمك ثوابی روح کریم رسول الله‌ه وبعده ارواح واصحاب رسول الله ایله ارواح خواجکانه هدیه اولنور ایسه اولى واحسن اولور والله تعالى آندن دخی زیاده اكا اجر ویرر . اکر بو ختم شریف جماعتله اوقنورسه بوعددلری جماعته تقسیم ایده وعددینی زیاده ونقصان ایتمامکه اهتمام ایده ومجلس واحدده اوقویه ، اوقودیغی نسنه‌لری جمله تجوید ایله اوقویه واخفا ایله اوقویه تاکه جنبینده اولان کیمسه ایشتمیه اثنای ختم تطیب ایتمك ومجلسی تبخیر ایلمك مستحبدر .

(نظم)

ابرر مقصودینه اول کیمسه ختم خواجکان ایلر
جهانك جاه و اجلالنده کسب عز وشان ایلر
بو ختمی اوقومق کثرت ویرر اموال واولاده
کرفتاری ایدر آزاد غمـدن شادمان ایلر
بو ختم ایله بولور خائف سلامت شر اعدادن
ادای دینی اول مدیون اولنلردن ضمان ایلر
شفالر بخش ایدوب اصحاب امراضه ویرر صحت
سلوك اربابنه اسرارنی حقك عیان ایلر
بو ختمك فیض روحانیتك اول کیمسه آکاز کیم
طریق نقشبندی اوزره ختم خواجکان ایلر

خاتمه — اهل سلوك ایچون لازم اولان بعض اموری حاویدرکه انلر ایله اکر برسالك عمل ایدرایسه واصل حق اولور .

سالکه اولا لازم اولان بودرکه مظهر تجلای الهی اولمش برشیخ کامل بولوب آنی حق تعالی حضرتنه واسطه ایدینوب آکا اقتدا ایده ، جمیع امورنی آکا تفویض وتسلیم ایدوب آکا ربط رابطهٔ محبت ایده‌که اندن استعانه واستفاضه‌یه استعداد حاصل اوله ، زیرا مفیض ایله مستفیضك بیننده مناسبت‌معرفت شرطدر . سالك مبتدی حقدن محجوبدر وحقدن محجوب اولانك حقه مناسبتی یوقدر و مناسبتی اولمیان کیمسه حقدن استفاضهٔ خاصه ایده‌مز . زیرا مبتدینك مناسبتی شیخه‌اولوب شیخدن طریق استفاضه تحصیل ایتدکدن صکره حق تعالیدن‌طریق استفاضه‌یی بیلور . حق‌تعالیدن دخی بلا واسطه استفاضه ایلر . زیرا سالك محجوب جهت امکاندن منزه اولان ذات واجب‌الوجوده معرفت خاصه‌سی وقربیت معنویه‌سی اوله‌دن استفاضه ایده‌مز ، بناءً علیه سالکه حق بیلدیرر وواسطهٔ وصلت اولور

برشیخ مربی کرکدرکه آندن تربیه کوروب آنکله حقه معرفت حاصل ایده ، زیرا رسول اکرم (لولی‌المربی لما عرفت ربی) بیورمشدر ،

اکر طالب‌حق اولان کیمسه برشیخ مربی بولوب آنکله حقه واصل اولمز ایسه کرکدرکه کلمهٔ توحیده شروط وآداب ایله مداومت ایدوب رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلمك سنت سنیه‌لرینه اتباع ایده وروحانیت علیه‌لرینه دخی دائم توجه ایدوب انلردن استمداد واستفاضه ایده ، تاکیم بوطریقله اول کیمسه واصل حق اوله ؛ چونکه بو کلمهٔ طیبهٔ توحیدی حق تعالی‌رسول اکرمه قوللرینی کندینه‌ایصال‌ایچون انزال ایدوب تعلیم ایتمشدر.

کلمهٔ توحید شرك جلیدن قلبی پاك ایتدیکی کبی شرك خفیدن دخی پاك ایدر . ظلمت طبیعتی وحجاب غفلتی ازاله ایدوب حقی مشاهده‌یه سبب اولور. زیرا بو کلمهٔ طیبه نفی ایله اثباتدن مرکبدر . نفی ایله حجاب موانع محو اولوب اثبات ایله انوار تجلیات آشکاره اولور ، آنکچون رسول‌الله (افضل کلمة قلت انا والنبیون قبلی لا اله الا الله) بیورمشدر .

طالب حقه کرکدرکه بو کلمهٔ طیبه‌یی قیام وقعودنده وحرکت وسکوننده دائم‌الاوقات حضور قلب ایله نفی بشریت واثبات الوهیت ایدرك لساناً یاخود قلباً ذکر ایده ، تاکیم آنده حقیقت توحید ظهور ایدوب واصل حق اوله ، شیخ شهید مجدالدین بغدادی قدس سره‌نك (اتفق‌المشایخ قدس الله ارواحهم علی ان‌المرید مالم یسلك طریق لا اله الاالله مدة قریبة باربعین سنة لایصل الی حقیقة لااله الاالله) دیدیکی وخواجه محمد حکیم ترمیذی قدس الله روحه‌نك دخی « برکیمسه که دوام دولت ایمان طلب ایدر . اکا کرکدرکه هرحال وکارده لا اله الاالله کلمه‌سین ، ذکر ایده وآنك ذکرینی کندینه عادت وسجیه ایده . زیرا بو کلمهٔ طیبه ظلمت شرك جلی‌یی محو ایتدیکی کبی ظلمت شرك خفی‌یی دخی محو ایدر . نور ایمانی تجدید ایدوب حقیقت ایمانی ایضاح ایدر . حقیقت ایمانك ایضاحندن صکره حق تعالینك تجلیسنه ایصال ایدر » دیه بیان‌حقیقت ایلدیکی‌روایت‌اولنمش وکلمهٔ توحیدك لزوم ذکرینه

اشارت اولمق اوزره اثرده [جددوا ايمانكم بلا اله الاالله] وارد اولمشدر .

حق تعالى‌يه سالكلر اوچ طريق ايله وصلت ايدرلر . ياطريق جمال ايله فقط ، وياطريق جلال ايله فقط ؛ ياخود طريق جلال‌وجمال ايله معاً وصلت ايدرلر . لكن طريق جلال وجمال ايله‌وصلت ، طريق جلال وطريق‌جمال ايله وصلتدن افضل واكملدر وطريق جمال وجلال ايله وصلت ايسه انجق كلمهٔ توحيد ايله اولوب سائر اسماء ايله اولماز . زيرا سائر اسماء يا جمال ويا جلاله دالدر . اما كلمهٔ توحيد نفى ايله اثباتدن مركبدر نفى ، جلاله واثبات جماله دالدر . انكچون كلمهٔ توحيد صفت جلال وجمال ايله سلوكه طريق اولمشدر .

كلمهٔ توحيد ايله سلوك ايدوب پرورش بولان سالك حق تعالى‌يه طريق جلال وجمال ايله وصلت ايتمش اولور . انكچون كلمهٔ توحيد ايله حقه‌واصل اولان سالك صاحب قدرت وقوت اولوب شريعتى حقيقتله جمعه قادر اولور . خوف ورجا صاحبى اولوب جلالده جمالى وجمالده جلالى مشاهده ايدر . اهل آداب اولوب حقى خلقده وخلقى حقده مشاهده ايتدكده ايكى مشاهده‌نك حقنى اعطا ايدوب حقى خلقدن وخلقى حقدن تمييز ايدر . اشتباه والتباس ورطه‌سنه دوشمز . صاحب تمكين اولوب صفات متقابله‌دن اكا تغير كلمز . عزلت وذلت ولطف وقهر عندنده‌يكسان اولور . تجليات ذات وصفات واستماعنده بر اولور .

اما يالكز صفت جلال ايله پرورش بولان برسالك تجلىٔ صفات جمالدن متغير ومتلون اولوب شطحياتى قائل والحاده مائل اولور .

يالكز صفت جمال ايله پرورش بولان سالك ايسه تجلىٔ صفات جلاله تحمل ايده‌ميوب يامتحير ويا مستهلك اولور . ابو تراب نسفينك مريدى سلطان‌العارفين ابو يزيد بسطامينك يوزينى كوردكده هلاك اولديغى كبى ، سلطان‌العارفينه بو مسئله‌نك حكمتندن سؤال ايتدكلرنده « اول مريد طريق صفات جمال ايله سلوك ايدوب پرورش بولمش ايدى . بن‌اول‌وقت

مظهر تجلىٔ صفت جلال ايدم . قچانكه يوزيمه نظر ايتدى . جلالى يوزمده مشاهده ايتدكده تحمل ايده‌ميوب هلاك اولدى . اكر اول مريد طريق جلال ايله پرورش بولسه اول مشاهده‌دن هلاك اولمازايدى » بيورديلر .

سالك اولان كيمسه كلمهٔ‌توحيدى ذكرايله معانيسنده (لا موجودالاالله) معناسنه ترقى ايدوب (لا موجود الاالله) معناسنى ملاحظه ده مواظبت ايتمز وجميع كائناتى دخى عدميت ايله ملاحظه ايليه‌رك يعنى جميع موجوداتى عرشدن فرشه‌دك ذاتلرنده معدوم ووجود حق‌ايله‌موجوددر وجميع افعالى فعل واحددر ديو ملاحظه ايلمز ايسه‌ده توحيد حقيقى‌يه واصل اولوب اسرار وحدت وجود حقى اشياده مشاهده ايده‌مز . اكر بو ملاحظه اوزرينه مواظبت ايدر ايسه نفسندن وسائر اشيادن آنده فناى تام حاصل اولوب نفسنده وسائر اشياده حق تعالينك اسرار وجودينى وآثار اسماء وصفاتنى مشاهده ايدر و (ما فى‌الوجود سوى‌الله) سرينه واقف اولمغله « مارأيت شيئا الا رأيت‌الله فيه » كلامنى تكلمه كسب استحقاق ايلر .

(نظم)

حق ايدر اسرارينى اشياده هردم آشكار
قلب سترا اول اول اسرارى اذعان ايليه
كوره كيم يوقدر بوانوارنده‌آنك هيچ خفا
چشم بنياد استر اول انوارى سيران ايليه

سالك حقيقت اولان كيمسه‌يه لازمدركه ارادت صادقه ايله حق‌تعالى‌يى اراده ايتدكدنصكره سائر ارادات واختياراتى جمله ترك ايده ، نفسنده اولان هوا وهوسلرى سلب ايده ، كنديني معدوملر حكمنه ادخال ايده ، قلبنده اولان رسوم وتعينى وقيود تعلق تجريد ايده ، حول وقوتندن خروج ايدوب حق‌تعالينك يد قدرتنده « ميتك يد غسالده تقلبى » كبى‌تقلب ايده ، فقروفاقه‌يى اختيار ايدوب دولت دنيايى ترك ايده ، دائم‌جناب حقه اشتياق

ایله توجه ایده ، زیرا خلقك حق تعالی‌یی مشاهده‌دن محجوب وفضلندن محروم اولملری کثرت ارادت واختیارندن وحب‌دنیا وماسوادن اولمشدر، یوقسه حق تعالینك خلقندن بعید اولوب فضلندن عدم شمولی اولدیغندن دکلدر، زیرا [ونحن اقرب الیه من حبل الورید] و [والله ذو الفضل العظیم] آیت کریمه‌لری بوکا اشارتدر .

(نظم)

ای مرغ دل بو دام بلادن خلاص ایچون
عنقالق ایله ایتمه جهان دارینه هوس
جو فضای عالم قدسك هماسی اول
قونمه صقین بولاشهٔ دنیایه چون مکس
ترك ایده کور بوجمله ارادات نفسکی
تا اوله‌سین فیوض الهی‌یه دست رس
محو ایله دلده قویمه رسوم علایقی
وصل خدایه مانع اولان هر قیودی کس

سالکه لازمدرکه رؤیاده کوریلان معانی‌یه اعتبار ایدوب قلبنی آنلر ایله مشغول قامیه ، کرك اول رؤیاده کوریلان معنالر سالکك نفسنه متعلق‌اولسون وکرك آفاقه متعلق‌اولسون، زیرا رؤیالرك بعضیلری اوهام فاسده وخیالات کاسده دن‌ظهور ایدر وبعضیلری تعلقات ماسوادن نشأت ایدر وبعضلری کشف الهیدن انجلا ایدر ، اول کوریلان رؤیالر بوطریقلرك قنغیسیله اولورسه اولسون ، سالکه لازمدرکه آنلر ایله قلبنی مشغول ایدوب حق تعالیدن محجوب اولمیه وبوندن معلوم اولدیکه کشف الهی ایله اولان رؤیالره بیله اعتبار ایدوب‌قلبی انکله مشغول ایتمیه ، زیرا اولدخی‌سالکه سلوکنده فائده ویرمز، لکن اوقدر فائده ویررکه سالك مقامنك‌نه‌رتبه‌ده اولدیغنی بیلور وبونی بیلمدن ایسه‌بیلمه‌مه‌سی اولادر،زیرا

سالك سلوکنده مقامنی بیلمك قیددر وبعضی اولورکه سالك مقامنده اعلا اولدیغنی بیلور نفسنده عجب حاصل اولور ، عجبیله مردود حق اولور ، بناءً علیه رؤیالره اعتبار ایتمك سالکه ضرردر .

مشایخدن بعضلرینك‌سالکلرك رؤیالرینه اعتبار ایتملری‌سالکلرك مقاملرینی رؤیالریله بیلوب آنلری تسلیك ایتمك ایچوندر یوقسه شیخ کشف ایله سالکك مقامنی بیلدکده رؤیایه حاجت یوقدر .

سالکه لازمدرکه کشفنده ظاهر اولان نقوش صورملك وملکوته نظر ایتمیه ، زیرا ملك وملکوتك احوالنی کشف سالکك رهزنیدر ، سالك اولکشفه تعلق ایدرده سلوکندن منقطع اولور واولکشفه راضی اولوب قالورسه حق قتنده مطرود اولور ، سالکه لازمدرکه اصلا بروجهله حقدن کرامت طلب ایتمیه ، بلکه سالکه لازمدرکه کرامتدن حق‌تعالی‌یه صیغنه ، زیراکه کرامتلرك اکثری سالکه مکر اولور چونکه کرامتده حظ نفس وحق تعالینك تصرفی قتنده اثبات تصرف واردر، بناءً علیه رسول الله صلی‌الله علیه وسلم افندمز ، حضرت علی‌یه (یا علی لاتطلب الکرامة) بیوردیلر .

(نظم)

خواب‌غفلتدن‌کوزك‌آچ‌دوشمه‌رؤیا فکرینه
ایلمه اضغاث واحلام ایله قلبی پر غبار
التفات ایتمه صقین کشفکده نقش عالمه
تا اوله قلبکده نقاشی او نقشك آشکار
عالم ظاهرده اظهار کرامت استمه
تاکه نفسك ایتمسون وارلق یولنده افتخار
حضرت حقدن کرامات استین‌محجوب‌اولور
ایلمز عارف کراماته انکچون اعتبار

سالكه لازمدركه هرحالده اطاعت شرع واتباع سنت ايدوب عزيمتلر ايله عمل ، رخصتلردن اجتناب ، بدعتلردن اعراض ايده . اكر برسالك جميع سنتلرى قدرتى يتدوكى قدر ايشلرسه حق تعالينك امرينه امتثال ايدوب محبوب حق اولور . نتكيم بيوردى [قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله] واكر جميع بدعتلردن اعراض ايدرسه اهل سنتدن اولوب هدى رسول اللهده اولور . اكر مجاهدات ورياضات اوزره مداومت وملازمت ايدرسه حق تعالى اكا طريق مشاهده‌سنى البتده هدايت ايدر. نتكيم [والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا] بيوردى

(نظم)

بو راهك اطاعتله اولور ياقين اراغى
جهد ايله عبادتدن اولور زاد بلاغى
حقك ايريشور قربنه كيم اويسه رسوله
سنده اويه كور اثر رسوله قو ، آياغى
نفسيله جهاد ايته كه كيم چكسه رياضت
البتده قورار عرض شهود اوزره اوتاغى
سالك نيجه واصل اوله دركاهنه حقك
دنيادن آنك اولمسه قلبنده فراغى

دخى سالكه لازمدركه هرنه عبادت ايدرسه شوق وذوق ايله ايده ، نفسنى عباداته كراهتله جبر ايتميه ، فتوردن غايت احتراز ايده ، زيراكه اكراه وفتور ايله ايشلنن عبادت ، قلبنه قسوت وعما ويرر . نفسه طاعتدن اعراض ايراث ايدر . هر عملى كه سالك ايشلر ، حقه محبت قصديله ايشليوب اجرت قصديله ايشلميه ، زيرا اجرت قصديله ايشلنن عمللر موجب اجر وثواب اولسه دخى [فمن كان يرجوا لقاء ربه فليعمل عملا صالحا ولا يشرك بعبادة ربه احدا] نص جليلى حكمنجه حقه قربت ويرمز .

اجرت ايچون عمل ايتمك شرك خفيدر . زيرا عمل انجق وجه الله ايچون كركدر . وايتديكى مجاهدات ورياضاتدن وسطه مراعات ايده ، حدندن زياده نفسه رياضات تحميل ايتميه . زيرا نفسنه تحميل مالا يطاق ايتمك زندقه والحاد ايراث ايدر . اكثرى سالكلرك الحاده دوشمه‌لرى نفوسلرينه تشديد ايتدكلرندن ايچوندر ، دينلدى (من شدد شدد) .

شريعتده دخى افراط وتفريط منهيدر . انكچون بو شريعته (شريعت وسطى) وبو امته (امة وسط) تسميه اولنمشدر .

سالكه عباداتنه نظر ايتميوب معبوده نظر ايتمك وعبادتلرينه مغرور اولمامق لازمدر . زيرا عبادتك آفتى عبادته مغرور اولوب عجب ايتمه‌در وايتديكى عبادتى كورميوب حقك توفيقندن كوره وايتديكى عبادتلره دخى تقصيراتنى فكر ايدوب حقدن عفو طلب ايده واكر ايتديكى عبادتلردن نفسنده اجرت داعيه‌سى ظاهر اولورسه ، جمله عبادتلرينى مؤمنين ومؤمناته بخش ايدوب اول داعيه‌دن سلامت بولوب مفلس اولوب الله تعالينك لطف وفضلندن اغنا اوله ، تاكيم امان اللهده اوله . زيرا حديث شريفده [المفلس فى امان الله فى الدارين] وارد اولمشدر .

والحاصل جميع سالكلره واجبدركه ايتدكلرى عبادتلرى حق تعالى‌يه تخصيص ايده‌لر وحقدن غيرى جنت آرزوسى وجهنم خوفى ايچون اولميوب بلكه حق تعالى قتنده عزت بولورم ملاحظه‌سنى دخى ايتميه‌لر . زيرا باعث خلقت انسان اولان انجق ذات احديته عبادتدر غيرى دكلدر ايمدى ماخلق له ايچون عبادتى ايتمك كركدر . نتكيم بيوردى [وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون] .

(نظم)

حقه قربت ويرر طاعت ديو ايتدكلرم
راضيم آنلر دخى بر درلو عصيان اولميه

ایتدیکم نفسه ریاضتله جهاد اکبرم
حیفدر کیم اولدخی اسباب غفران اولمیه
زعمله ظن ایتدیکم حقه کمال معرفت
عاقبتده قورقرم اول جهل وخسران اولمیه
حق یولنده جانمی سعی ایلیوب قیلدم فدا
کچدم اول جاندن دخی سعیمده طغیان اولمیه
راه عشق ایچره خدادن ایتدیکم امنیه‌لر
قورقرم انلر دخی محشرده حرمان اولمیه
عبد اولان البت عبودیتده اولمز بیقصور
بیقصور اولسه مکر اول کیمسه انسان اولمیه

سالکه لازمدرکه صفات ذمیمه‌لرکه بوجب ظلمانیه‌در ، جهد ایدوب نفسندن ازاله ایله حقه تقرب ایده ، زیرا انلر ایله تقرب محالدر .

صفات ذمیمه‌لر « شهوت ، غضب ، کبر ، تجبر ، ظلم ، عدوان ، حقد ، حسد ، غیض ، بغض ، شرك ، نفاق ، کفر ، عصیان ، حرص ، طمع ، بخل ، لوم ، ریاست ، حب شهوت ، حب دنیا ، طول امل ، تعلق ماسوی » دن عبارت اولوب بر کیمسه‌ده‌که بو صفات موجوددر . اول کیمسه‌نك صفات حمیده ایله اتصافی ممکن اولمز . زیرا صفات ذمیمه صفات حمیده‌نك ضدیدر وایکی ضد ایله اتصاف ممکن دکلدر .

صفات حمیده دخی « عفت ، حلم ، خمول ، رأفت ، مرحمت ، قناعت ، کفاف ، فقر ، مروت ، صدق ، اخلاص ، عدل ، انصاف ، توکل ، تسلیم ، جود ، سخا ، زهد ، ورع ، قصر امل ، ذل مسکنت ، ترك دنیا ، قطع تعلق ماسوی » اولوب سالك بوصفات حمیده‌لرده فانی اولدقجه صفات الله آنده تجلی ایدوب [بی یسمع وبی ینطق وبی یبطش] حدیث قدسیسنه ماصدق اوله‌ماز .

صفات الله دخی سالکده تجلی ایتمدکجه احدیت صفات آنده تجلی ایتمز واحدیت صفات آنده تجلی ایتمدکجه احدیت ذات آنده تجلی ایدوب واصل حق اولمز . چونکه احدیت ذات آنده تجلی ایدوب واصل حق اولدقده اهل شهود اولوب وجود حقی جمیع کائناتده مشاهده ایدر و (مافی الوجود سوی الله) سرینه مظهر اولور . وبو سره مظهر اولان جمال الهی جمیع اشیاده مشاهده ایدوب (مارأیت شیئاً الا رأیت الله فیه) سرینه مظهر اولور وبوسره مظهر اولدقده جمال الله آنك قلبنده دوام اوزره تجلی ایدوب اول تجلی کونا کون مظاهره عکس ایدوب جمال الهی کیفیات متنوعه ایله مظاهرده مشاهده ایدر . نتکیم بوبیت ایله اندن تعبیر اولندی .

(بیت)

وماالوجه الا واحد غیر انه * اذا انت اعددت المرایا تعددا

(نظم)

زهی خالق که اولدی جمله عالملر مرایاسی
قمو عالمدن اول عشاقنه روبین نما ایلر
زمین وآسمانه صغمین حسن سرافرازی
دل ویرانهٔ عشاق قنده بولسه جا ایلر
جمالندن فقط برلمعه‌در اکوانه عکس اولدی
فقط اول لمعه‌در حسن جهانی پرضیا ایلر
تستر ایلمشدر کندینی ارباب غفلتدن
تماشای جمالن اهل عرفانه صلا ایلر
جمالك عرض ایدنجه عارفه وحدت سرایندن
اولور حیران اناالحق نغمه‌سندن جان فدا ایلر
الهی ایلمه بو بندهٔ ناچیزیکی محجوب
جمالك اشتیاقندن جهانی پشت وپا ایلر

حق تعالی حضرتنه وصلت ایکی طریق اوزره‌در . بری طریق سلوکدرکه مقدم ذکر اولنمشدر واول طریقه اذکار واوراد ومجاهدات وریاضات ایله مشروطدر .

ایکنجی طریق ایسه طریق جذبه‌در وبو طریقده جذبه لازمدر . بوکا جذبه‌سز سلوك اولنمز . بوطریقك شروطی بودرکه بونی برپیر طریقدن تلقی ایتدکدن صکره جمیع علایق دنیایی ، صفات بشریتی ، قید وجود وحیاتی بالکلیه ترك ایدوب (موتوا قبل ان تموتوا) امریله عمل ایده ، حقدن غیری بر نسنه‌یه نظر ایتمیه ، دائم خراب اندر خراب اولوب فنا عالمنده تمکن ایده ، دنیایه وامور دنیایه تملك ایتمیه ، جذبهٔ الهیه‌یه دائم اقتدا ایده ، دائم ملاحظهٔ جناب حضرت حق سبحانه وتعالیده اوله ، فرائض ورواتبلردن غیری عبادات ونوافل ایله قلبنی مشغول قلمیه ، جمیع اوقاتنی اوملاحظه‌یه صرف وحصر ایده ، دائم عشقه اقتدا وجذبه‌یه انقیاد ایله حقه تقرب ایده ، بوشروط اوزره سالك بو طریقه سلوك ایدرایسه (جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین) مقامنی درك ایدر ،

اهل جذبه‌دن اولوب عشق ایله مألوف اولمیان سالك ، بو طریقت علیه‌یه سلوك ایده‌مز، زیرا بو طریق (طریقت شطاریه) در . بونك اول قدمنده سالك قشر بشریتنی آتش عشق ایله یاقوب طیر بیضه‌سندن چیقر کبی چیقمق کرکدر . بو طریقته سلوك آسان ظن اولنمسون . زیرا بوطریقتك اسهل مشاقی ترك جان ایتمکدر .

﴿ نظم ﴾

کمان عشق غایت ایله سختدر چکمکه کلمز
چکنلر هپ اکا جان رشته‌سندن جله‌لر طاقدی
تعجب ایتمه زاهد احتراق قلب عشاقه
که عشقك ذره‌سی در رخلری هپ آتشه یاقدی

بو طریقك اهالیلرینك حلیه‌لری بودرکه آنلر بر صفت ایله موصوف اولمزلر ، آنلرده حول وقوت اولمز ، آنلر ماضی ومستقبل بیلمزلر ، آنلر حشر وحساب کورمزلر ، جنت وجهنم قیدینه دوشمزلر ؛ آنلر صفات الله ایله موصوفلردر ، تحریك الهی ایله متحرك وتسکین الهی ایله ساکنلردر ، آنلرك جنتی حق مشاهده وجهنمی حقدن محجوب اولمقدر ، آنلرده تفکر معیشت وتذکر جوع وعطش اولمز ، انلر « لی مع الله وقت لایسعنی ملك مقرب ولا نبی مرسل » سرینه مظهر اولمشلردر ، اللهم اجعلنی من الذین یحبونهم ویسلکون طریقتهم آمین بحرمة محمد سید المرسلین صلی الله علیهم اجمعین .

﴿ نظم ﴾

بنم عصیان ایله هپ کچدی چاغم * قراردی قالمدی قلبمده آغم
چکر نفسم بنی سمت فساده * انکچون یوق صلاح ایچره طوراغم
اویار شیطانه نفسم حقه اویمز * رضای حقه هیچ کیتمز آیاغم
جناب حقه یوق بنده توجه * ضلالت راهنه واردر صپاغم
عبادتدن بکا جمعیت ایرمز * هوای نفس ایله صالقم صچاغم
بکا حق سمتنه ممکنمی کیتمك * یولنده یوق بنم زاد ویاراغم
نه ممکندر بنم حقه وصولم * بنم بنلکدن اولمزسه فراغم
اوکلمز دردیمه درمان اولوردی * اولیدی عشق ایله داغ اوزره داغم
محبت نارینه باق جان وجسمم * درونده یانار دائم اوجاغم
بکا سن جذبه کی یار ایله یارب * فضای حضرته قوردیر اوتاغم
یولنده عشقکی ایله دلیلم * سکا عشقك ایله اولسون بلاغم
بنی بنلك حجابندن خدایا * کچور ایله سکا یاقین ایراغم
خرابات ارلرندن فیض آلوردم * قرائت قیلمسه مختل دماغم
سماواته عروج ایتمك اولوردی * تعلق اولمسه قلبمده باغم

دورنم سر ایله مملو اولوردی ٭ اکر دپرنمسه اصلا ذوداغم
کوکل حقیله دورمه سویلشوردی ٭ دیلمده اولمسه لاف ایله لاغم
جهانی کورمیوب حق کورردم ٭ کوزم کورمز ایشتمزسه قولاغم
ندر معنای وحدت فهم ایدردم ٭ اونوتسم بیلمسم صولم له صاغم
عماراتی بکا جای ایتمه یارب ٭ خراباتی بنم ایله بوجاغم
بودکلو حق ایچون یاندم یاقیلدم ٭ کوکلده یانمدی هیچ بر چراغم
حبیبك حرمتیچون یا الهی ٭ مقام جذبه کی ایله قوناغم

باب ثانی

بر مقدمه ایله بش فصله منقسم اولوب خواجه محمد بهاءالدین نقشبند (قدس سره) حضرتلرینك بعض مناقب وکرامتلری بیاننده‌در :

مقدمه — تعریف ولایت واثبات کرامت بیاننده‌در :

معلوم اولسونکه ولایت « معبود ایله عبدك میاننده قرب عبودیت ونسبت حبیتدن عبارت » در .

بو ولایت ایکی قسمدر ، بر قسمی (ولایت عامه) درکه « حق تعالینك امر ایتدیکنی ایشلیوب ، نهی ایتدیکندن اجتناب ایدوب هر حالده رضای حقی کوزتمك » دن عبارتدر .

ایکنجی قسمی ولایت (خاصه) درکه « رسول اللهه اتباعاً نوافل عباداته باشلیوب عمل وتقرب خاص ایله حقه تقرب ایدرك محبت اللهه مظهر اولوب صفات الله ایله اتصاف » ایتمکدر ، نتکیم حدیث قدسیده [ولا یزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به ویده الذی یبطش بها ورجله الذی یمشی بها] وارد اولمشدر .

ایمدی ربیسنه بو رتبه قربیتی اولوب جمیع قوی وحواسی ، ربیسنك تصرفنده اولان بر بنده‌نك خوارق عاداتك وکرامات عالیاتك صدوری

استبعاد اولنورمی ؟ اول بنده دخی اظهار کرامت ایتمك وخارق العاده شیلر ایشلمك ایله عندالله مؤاخذه اولنورمی ؟ اول بنده هرنه ایشلرسه حق تعالینك امریله ایشلر .

(نظم)

نوافل ایشلیوب بر بنده ایتسه حقه قربیت
اولور اول بنده هم محبوب حق هم منبع اسرار
بورتبه بنده‌سی اولدقده حقك لطفنه مظهر
تعجب ایتمه اولی بنده کرامت ایلسه اظهار

اکر اویله بر بنده‌دن ظاهرده شرعه مخالف بر امر صدور ایدرسه ، اول امر البته حق تعالینك حقیقتده اذنیله صدور ایتمشدر ، نتکیم خضر علیه السلامدن غرق سفینه وقتل صبی ظاهرده شرعه مخالف صدور ایتدی اما باطنده حق تعالینك امریله صدور ایتمشدر ، انکیچون موسی علیه السلام شریعت جانبندن اعتراض ایتدکده خضر علیه السلام (مافعلته عن امری) بیوردی .

کرامات اولیا آیت کریمه ایله ثابت اولوب ازان جمله [کلما دخل علیها ذکریا المحراب وجد عندها رزقاً] ، [وهزی الیك بجذع النخلة تساقط علیك رطباً جنیا] آیت کریمه‌لریله حضرت مریمدن و [انا اتیك به قبل ان یرتد الیك طرفك] آیت جلیله‌سیله دخی آصف بن برخیادن صدور ایدن کرامتلر بیان واخبار بیورلمشدر .

بناءً علیه کرامات وخوارق عاداتك اولیادن صدوری اظهر من الشمس فی وسط السماء ظاهر وهویدادر ؛ خوارق کراماتی انکاره مجال یوقدر ، وانکار ایدنلر مکابر ومعاندلردن اولوب آنلرك انکارلری مسموع دکلدر .

حکایه — شیخ جابر رحبی (قدس سره) بیوردیکه اهل رحب کرامات

اولیایی انکار ایدرلر ایدی ؛ بندخی صحراده براسده سوار اولوب مدینهٔ رحبه داخل اولوب چارشوی رحبه واردم وجمع ناسده ندا ایدوب دیدمکه « اولیانك کرامتلرینی انکار ایدنلر قنده‌در ، کاسون کورسونلرکه اولیانك کرامتلری وارمیدر ؟ یوقمیدر ؟ اندن صکره اهل رحب انکار کرامات اولیادن رجوع وتوبه ایدوب بکا اعتراضدن کف لسان ایتدیلر!!!

(نظم)

ایلمه کبر وحسددن صقین اول انکاری
طوقونه حال پسندیدهٔ اهل اللهه
قدرینی پست ایده‌می اوج فلکدن هرکز
نه قدر طعن دروغ ایلسه عالم ماهه

ولایت خاصه دخی اوچ مرتبه‌در ، اولکی مرتبه ولایت صغرادر ، بو مرتبه‌ده ولینك صفاتی « صفات اللهده فانی واول ولی صفات الله ایله قائم اولمق » در ، ولی بو مرتبه‌ده دخی سیر فی الله ایله سلوك ایدر ، نتکیم سابقده ذکر اولنان حدیث قدسیده اکا اشارت اولندی؛ عمر بن الفارض بو مرتبه‌یه اشارت ایدوب (ولم تهونی مالم تکن فی فانیا ٭ ولم تفن مالم تجلی فیك صورتی) بیورمشلردر .

ایکنجی مرتبه‌ده ولایت وسطی مرتبه‌سیدر ؛ ولی بو مرتبه‌ده وجود امکانیدن فانی اولوب وجود حقانی ایله قائم اولور وبو مرتبه‌یی حائز اولان ولی (مافی الوجود سوی الله) دعواسین ایدوب (وما رأیت شیئا الا رأیت الله فیه) کلامنی سویلر وسیر مع الله ایله سلوك ایدر ، عمر بن الفارض (قدس سره) بو مرتبه‌یه دخی اشارت ایدوب (جلت فی تجلیها الوجود فی ناظری ٭ ففی کل مرئی اراها رؤیتی) بیورمشلردر .

اوچنجی مرتبه ولایت کبری مرتبه‌سیدر ، ولی بو مرتبه‌ده بقا بالله بولوب

کمالات ولایت ایله متصف اولور ، بو مرتبه‌ده بولنان ولی سیر مع الله‌ده نهایت بولوب بو مرتبه‌دن یوقاری تقدم ایده‌مز .

شیخ عبدالقادر (قدس سره) حضرتلری (مازالت ارتع فی میادین الولا ٭ حتی بلغت مکانه لا توهب) بیتیله بو مرتبه‌یه اشارت بیورمشلردر .

حق تعالی ولی‌یه بو مرتبه‌ده اوقدر لطفلر احسان ایدرکه حسابه کلمز ، خلقك ارشاد وتربیه‌لری ایچون اکا اذن ویرر ، مقام جمعدن مقام فرقه‌انی ردایدر . اول دخی سیر عن اللهه شروع ایلر ، وخلقك تربیه وارشادلرینه مشغول اولور . حق تعالی دخی اکا اظهار کرامته وخرق عادته اویله قدرت وقوت ویررکه هر قنغی بر خارق العاده‌یی اظهار مراد ایتسه اظهاره قادر اولور . لکن حق تعالی آنی سر حکمته مطلع ایدرده حکمته مخالف اولان خوارق العاده‌یی اظهار ایتمز ؛ اظهار ایتمدیکی ایسه حکمته مخالفتدن ایچوندر . یوخسه عدم قدرتندن دکلدر .

ولینك اظهار خارق عادت ایتمدیکنك بر وجهی دخی بودرکه حق تعالی ولایتنی خلق آره‌سنده ستر ایتمشدر ، اکر ولی اولان کیمسه اظهار کرامت واجرای خارق عادت ایتسه حق تعالینك اخفا ایتدیکی ولایتی اظهار ایتمش اولور . بو ایسه ولی‌یه لایق دکلدر بلکه ترك ادبدر . ولایت مرتبه‌سندن طرد اولور . انکچون دینلدیکه ولیدن کرامتك صدوری نسادن حیضك ظهوری کبیدر . مکرکه حق تعالی اول ولی‌یه اظهاره اذن ویرمش اوله ؛ زیرا کرامتك اخفاسی (ان الله اخفی ثلاثة فی ثلاثة اخفی رضائه فی طاعته وغضبه فی معصیته وولایته فی خلقه) حدیث شریفیله ثابتدر .

ایمدی بر ولی اظهار کرامت ایتسه ، حقك اخفا ایتدیکی ولایتی اظهار ایتمش اولور . زیرا کرامت دیدکلری ولیدن صدور ایدر . ولینك غیریدن صدور ایتمز ، والحاصل نبی‌یه اظهار معجزه نصل واجب ایسه ولی‌یه اخفاء کرامت اویله‌جه واجبدر .

(نظم)

اولیانك قدرتی وار قادر قهاردن
خارق عاداته یوق آنلرده عجز اظهاردن
حکمتی کوزلر ولی قصد کرامت ایلمز
احتراز ایلر کراماتك ولی اشعاردن
بولز اظهار کرامتله ولیلر عزتی
انلرك عزتلری اخفاده‌در اغیاردن
اولیالردن کراماتك صدوری شویله کیم
حیضه بکزر شئ ایجاب ایتمه‌ده ابکاردن
هر ولی ستر کرامت ایتمکه مأموردر
اولمسه اظهارده اذنی حضرت ستاردن
اولیانك بویله بیل احوال وکیفیتلرك
صاقله آنلردن لسانی کف ایدوب انکاردن

اولیاءاللهدن صدور ایدن کرامات عالیاتك افرادی پك چوق اولدیغی جهتله تعدادی ممکن دکل ایسه‌ده انواع کرامات یکرمی بشدر .

اولکی نوع — احوال قبوره اطلاع وارواح اموات ایله تکلمدر .

ایکنجی نوع — احجار واشجار وحیواناتك تسبیحلرینی استماع وانلر ایله مکالمه‌در .

اوچنجی نوع — جمادات وحیواناتی امرینه رام ایدوب اشجاری اثمار ایتدیرمکدر .

دردنجی نوع — احیای اموات واحیا اماتی احیا ایتمکدر .

بشنجی نوع — جسم لطیف کبی اجساد کثیفه‌لره غوص ایدوب دخول ایتمکدر .

آلتنجی نوع — صولر اوزرنده مشی وهوالرده طیران ایتمکدر .

یدنجی نوع — مسافهٔ بعیده‌یی طی ومسافات قریبه‌یی بسط وبعید ایتمکدر .

سکزنجی نوع — ازمنهٔ کثیره‌یی قصر وزمان قلیلی نشر ایتمکدر .

طقوزنجی نوع — اعیان موجوداتی قلب ایدوب علم کیمیایه اطلاعدر .

اوننجی نوع — دفع جنون وازالهٔ علت ایله اعطای صحت ایتمکدر .

اون برنجی نوع — عندالله دعانك استجابتی وعندالناس کلامك تأثیریدر .

اون ایکنجی نوع — شعر سویلمك واسرار حقیقتدن خبر ویرمکدر .

اون اوچنجی نوع — قلوب متنفره‌یی جمع وتألیف وعداوتی محبته تبدیل ایتمکدر .

اون دردنجی نوع — اکل شربدن غنا کاوب نیجه آیلر ویيللر تغدی ایتمامك وحر وبرددن ضرر کورمامکدر .

اون بشنجی نوع — یغمور وقار یاغدیرمقدر .

اون آلتنجی نوع — روزکارلر اسدیروب وروزکارلری دفع ایتمك وحر وبرد اظهار ایلمکدر .

اون یدنجی نوع — طعام قلیل ایله چوق عسکری طویورمق وغیبدن احضار اطعمه‌یه مقتدر اولمقدر .

اون سکزنجی نوع — عسکر اعدایه قهر ایدوب غلبه ایتمکدر .

اون طقوزنجی نوع — آتشه یانمامق واسباب هلاکدن متأثر اولمامقدر .

یکرمنجی نوع — مغیباتی بیلمك وکورمك وقلوبده اولان اسراره اطلاعدر .

یکرمی برنجی نوع — برآنده برقاچ مکانده ظاهر اولمق وعیون ناسدن اخفا ایتمکدر .

یکرمی ایکنجی نوع — بردمده ناسه امداد واوزاق کلاملری استماع واوزاق یره اسماع کلام ایتمکدر .

یکرمی اوچنجی نوع — نفوس آبیه وقلوب قاسیه‌یه تملك وتصرف ایدوب تربیه واصلاح ایتمکدر ،

یکرمی دردنجی نوع — عالم ملك ملکوته انفاذ حکم ایدوب تصرف ایتمکدر .

یکرمی بشنجی نوع — غائبده اولان سالکلری حفظ وحراست ایدوب عصیاندن تبعید وعبادته تقریب وسوق ایتمك بو سالکلرك روحانیت وجسمانیتلرنده تدبیر وتربیه ایدوب انلری حقه ایصال ایلمکدر .

(نظم)

بو کرامات عظیم الشانی * هر کسه ویرمز ایمش حق آنی
ویرر اولکیمسه‌یه طاعت ایدرك * حق یولنده ایده کندین فانی
وهبیدر جمله کرامات کزین * جد وسعی ایله دکل کسب آنی
بو کرامتلری فضلیله خدا * سودیکی عبده ایدر ارزانی
نیجه ایرسون بو کراماته کشی * اولمینجه اکا حق احسانی
بر کشی اولمایجق حقه ولی * بو کرامتلره اولمز دانی
نیجه اول‌شخصه کرامت ویریله * اکر انك یوق ایسه عرفانی
ورع وزهد عبادتله خدا * ایدر عبدینی کرامت کانی
مالك کنز کرامت اوله‌نك * خرق عادتده یورر فرمانی
بو کراماته کیم اولسه قادر * اولور عالملرك اول سلطانی

خارق عادت ایکی قسمدر . برقسمی استدراج دیکری کرامت اولوب خارق عادت اولان شی فاسقدن صدور ایدرسه « استدراج » واکر صالحدن صدور ایدرسه « کرامت » اولور .

خارق عادتك ایکی قسمی دخی حق تعالیك اعطاسیله اولور ایسه‌ده استدراج اولان خارق عادتی حق تعالی فاسقه مکراوله‌ق اعطا وکرامت اولان خارق العاده‌یی حق تعالی صالحه فضل اوله‌رق احسان ایدرکه

بو تقدیرجه استدراجك مرجعی ضلالت وکرامتك مرجعی ولایت اولور .

استدراجی کرامتدن فرق ایتمنك طریقی — خارق‌عادت‌صدور ایتدیکی کیمسه‌نك شریعته مخالفتی وسنته متابعتی یوق ایسه استدراجدر . اکر اول‌خارق‌العاده‌نك صدورایتدیکی کیمسه‌نك هرحالده شریعته‌مطاوعتی وهر امرده سنته متابعتی وار ایسه اول خارق عادت کرامتدر ، بوندن معلوم اولدی ؛ استدراجك مصدری اولان کیمسه شریعته وسنته مخالف اولاندر . کرك آنك مخالفتی اعتقاد جهتندن‌اولسون ، کرك عمل جهتندن اولسون ؛ کرامتك دخی مصدری اولان کیمسه هر حالده احکام شریعته مطاوع وهر امرده سنته متابع اولاندر . زیرا کرامت صاحبی اولان کیمسه‌نك شریعت وسنته سرمو مخالفتی اولور ایسه کرامتی استدراجه تبدیل وکندی دخی رتبهٔ ولایتدن تنزیل اولنور . ولینك ولایتی مطاوعت ومتابعت ایله شرطدر .

حکایه — ابو یزید بسطامی (قدس سره) حضرتلرینك عندنده بر کیمسه‌یی ولایت وکرامت ایله وصف ایتدیلر . بسطامی حضرتلری دخی بزه آنلرك زیارتلرینه کیتمك واجب اولدی دیه‌رك مریدلرینی الوب انلرك زیارتلرینه کیتدیلر وقچن اول کیمسه‌نك اولدیغی محله واردیلر بالاتفاق اول کیمسه منزلندن چیقوب مسجده کیدردی ، بسطامی حضرتلری دخی اول کیمسه‌یی طریق مسجدده کوردیکه قبله‌یه قارشو توکوردی ، قچنکه بسطامی حضرتلری اول کیمسه‌یی سنته مخالفتده کوردی درحال عودت ایدوب اول کیمسه ایله کورشمدی وبیوردیکه بر کیمسه که احکام شریعت وآداب سنته رعایت ایتمیه نه کیفیت ایله اول کیمسه ولی اولور ؟ انتهی .

(نظم)

عبادت تخمنی اك طورمه دائم ارض طاعتده
ولایت بوستانندن کرامت ویرمك استرسك
عبادت ایتمین آدم ولایت ذوقنی سورمز
عبادت قیل ولایت ذوقنی سن سورمك استرسك
طوتوب احکام شرع اللهی سن دوراوله سنتدن
ولایتله قباب قرب حقه کیرمك استرسك
یوزك سور طپراغه یالوار خدایه آه وزار ایله
مسرتکاه لا خوف عالمنده کولمك استرسك
رها قیل راحتی طاعت یولنده جد وسعی ایله
جناب حضرت اللهه وصلت ایتمك استرسك
شهود ماسوادن یوز چویر اغماض عین ایله
نقوش کائناتی لوح دلدن سیلمك استرسك
بصیرت چشمکه کل بو کل مازاغ البصردن کج
وجود وحدتی کثرتده هر آن کورمك استرسك
اونوت خاطرده کی کسب ایتدیکك هر علم وعرفانی
اکر وهبی اولان علم لدنی بیلمك استرسك
خدایی سو چیقر قلبکدن قویمه حب دنیایی
خدایه سن دخی کندی اوزوك سودیرمك استرسك
تجرد قیل ملائك کبی ترك ایت قید ناسوتی
فضای عالم لاهوته سن ده کیتمك استرسك
بلند همت مردانه لکله حقه طاعت ایت
بو میدان کرامت ایچره جولان ایتمك استرسك

فصل اول

بو فصل خواجه محمد بهاءالدین نقشبند (قدس سره) حضرتلرینك حال صباوتنده اولان احوالی وصحبتلری وداخل اولدیغی مشایخ وسلسلهٔ طریقتی بیانندهدر :

خواجه حضرتلری بیورمشلردرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك بو بندهلرینه ایتدیکی عنایتلردن بری بودرکه حال صباوتمده شیخ بزرکوار خواجه محمد بابای سماسی (قدس سره) نك نظر شریفلریله مشرف اولدم ، بنی اوغوللغه دخی قبول ایتدیلر .

حکایه — خواجه حضرتلرینك والد امجدلری بیوردیلرکه اوغلم بهاءالدینك ولادتندن اوچ کون صکره خواجه محمد بابای سماسی (قدس سره) جمیع اصحابیله قصر عارفانه تشریف ایتدیلر ، بنم آنلردن ارادتم وآنلره غایت محبتم وار ایدی . خاطریمه کلدیکه اوغلم بهاءالدینی آلایم اولصاحب ولایتك حضورینه کتورهیم وآنلردن اکا همت نیاز ایدهیم . بو نیت ایله آنی آلوب خواجه حضرتلرینك حضورلرینه تضرع ونیازایدرك کتوردم ، آنلر دخی المدن آلوب صدرلرینه باصدیلر و « بو فرزند بنم اوغلمدر ، بن بونی اوغوللغه قبول ایتدم » بیوردیلر ، صکره یوزلرینی اصحابنه دوندردیلر . امیر کلال دخی اصحابی آراسنده ایدی ، خواجه حضرتلری امیر کلاله خطاب ایدوب « چوق کره سزه بو موضعدن بر مرد خدا رایحهسی کلور دیمش ایدم وبو کره دخی سزك منزلدن چیقوب بو طرفه یاقلاشدقده سزه دیدم ایدیکه اول رایحهٔ مرد خدا زیاده اولدی ، غالب بوکه اول مرد خدا وجوده کلدی ، ایشده اول مرد خدا بو فرزند باکدر . امیددرکه بو فرزند مقتدای روزکار اوله » بیوردیلر .

دیکر — خواجه حضرتلرینك مادر مخدرهلری بیوردیلرکه « اوغلم

بهاءالدين درت ياشنده ايديلر ، اتفاق اولوقت بر يوكلى اينكمز وار ايدى ، اوغلم بهاءالدين بكا بر كون توجيه خطاب ايدوب ديديكه بواينك بر آلنى سقر بوزاغى طوغورسه كركدر ، حق تعالينك قدرتيله بر قاچ آيدن صكره اول اينك اوغلم بهاءالدينك ديديكى كبى بر آلنى سقر بوزاغى طوغوردى! هر كيمكه اول كون اوغلمدن اول سوزى ايشتمش ايدى تعجب ايتدى و عندمزده محقق اولديكه اولكشفك اوغلمدن ظهور ايتمسى خواجه بابا (قدس الله روحه) حضرتلرينك نفس مباركلرندن نشئت ايتدى .

ديكر — خواجه حضرتلرى (قدس سره) بيورديكه بن اون بش اون آلتى ياشنده ايكن جدم (عليه الرحمة) مراد ايتديكه بنى متأهل ايده ، بنى خواجهٔ بزركوار محمد باباى سماسى (قدس الله روحه) حضرتنى دعوت ايچون سماسه فرستاده ايلدى . چون اول بقعهٔ شريف ايله مشرف اولوب خواجه حضرتلرينك لقالريله تشرف ايتدم . آنلرك بركت صحبتلرندن بنده برحال عجيبه حاصل اولدى واول كيجه بنده بر حالت تضرع ومسكنت ظهور ايتدى . آخر ليلده قالقوب وضوء ايتدم و خواجه حضرتلرينك مسجد متبركه لرينه واروب ايكى ركعت نماز قيلدم وباشمى سجده يه قويوب چوق ، چوق دعا وتضرع ايتدم اوحالده لسانمدن جريان ايتديكه « الهى بكا بار بلايى چكمكه قوت ومحنت ومحبتكى تحمله طاقت احسان ايله » چونكه صباح اولدى خواجه حضرتلرينك مجلس شريفلرينه حاضر اولدم ، خواجه حضرتلرى بكا توجه ايدوب فراست طريقيله اول كيجه بنده واقع اولان احوالى جمله تقرير وبيان ايتديلر و « اى اوغل ! دعاده بويله ديمك كركدركه الهى اول نسنه كه سنك رضاى شريفك آنده در آنى بن بندهٔ ضعيفه فضل وكرمكله احسان ايله ، البت خداوند عز وجلنك برشيده رضاسى اوله اولشى بنده يه بلا دكلدر . اكر آنك دخى كندى طرفندن بردوستهٔ بلاكله ينه عنايتيله اول دوسته اول بار بلايى چكمكه قوت ويرر

اول بلانك حكمتنى دخى آكا اظهار ايلر ، ايمدى كشى كندى اختياريله خداوند تعاليدن بلا طلب ايتمك قتى دشواردر . بنده كستاخلق ايدوب خداوند عز وجلدن بلا طلب ايتمك لايق دكلدر » بيورديلر . بونصيحتدن صكره ميدانه صفره دوشنوب طعام كلدى ومجلسده حاضر اولانلر ايله خواجه حضرتلرى طعام ايتديلر وطعام ايتدكدن صكره خواجه حضرتلرى صفره دن برصومون اتمك آلوب بكا ويرديلر . بندخى آنى آلدم اما آنى آلقده نفسمه غايت امتناع كلدى وخواجه حضرتلرى نفسمك امتناعنى كشف ايدوب « بواتمكى آلقده نفسك امتناع ايدر ، لكن بو اتمك يولده بزه لازم اولور ! » بيوردى . بعده خواجه حضرتلرى دعوته اجابت ايدوب و جمله اصحابيله قالقوب دابه يه سوار اولوب يوله روان اولدى . بن خواجه حضرتلرينك ركابلرنده يورردم ، حضرت خواجه نك ركابنده كيدركن بنده اولقدر شوق و ذوق حاصل اولورديكه تعلق ماسوى قلبمدن كلياً زائل اولوب جمعيت وحضور قلبمده حاصل اولور ايدى . بعض تفرقه حاصل اولسه ، خواجه حضرتلرى « قلبكى تفرقه دن حفظ ايله » ديو بكا التفات بيوررلر ايدى وانلرك مجرد بو كلاملرى ايله قلبمدن تفرقه زائل اولوب ينه جمعيت عودت ايدر ايدى . آنلرك بو كشف وتصرفلرينى مشاهده ايتدكجه بنم انلره رابطهٔ محبتم زياده اولور ايدى ، بوحال اوزره انلرك ركابلرنده كيدركن يوليمز برقريه يه اوغرادى ، اول قريه ده خواجه حضرتلرينك احبابندن بر كيمسه خواجه حضرتلرينى استقبال ايدوب خانه لرينه دعوت ايتدى ، چونكه خواجه حضرتلرى اول كيمسه نك خانه لرينه نزول ايتديلر اول كيمسه يه خجالت عارض اولوب اضطرابه دوشدى . خواجه حضرتلرى انك خجالت واضطرابك كوردكده اول كيمسه يه خطاباً بيورديلركه « طوغرى سويله اضطرابك سببى ندر ؟ » اول كيمسه دخى « قندم سزلره طعام ويرمك استرم اما خانه مده سوددن غيرى برشى بولنمدى ! » ديمكله خواجه حضرتلرى بكا توجيه خطاب ايدوب بيورديلركه

بهاءالدین سکا ویردیکم اتمك عاقبت ایشه یرادی کتور کوره‌لم ، وقتا که اول کیمسه خواجه حضرتلرندن بو کلامی ایشتدی غایت مسرور اولوب کتدی سودی کتوردی واول اتمك ایله سودی صفره‌یه قویوب خواجه حضرتلری جمله اصحابیله اول سود واتمکی یدکدن صکره چوق کیمسه‌لر دخی اول سود ایله اتمکی ییوب طویدیلر وبو کرامت عظیمه‌یی دخی بن وسائر ناس خواجه حضرتلرندن مشاهده ایتدکده غایت تعجب ایتدك ؛ بعده خواجه حضرتلری اصحابیله قالقوب قصر عارفانه توجه ایتدیلر ، بن ینه خواجه حضرتلرینك رکابنده کیدوب قصر عارفانه کتدك ، اشبو سفرده بونك امثالی نیجه کرامات عظیمه خواجه حضرتلرندن بن واصحابی مشاهده ایتدك ،

دیکر —— خواجه بهاءالدین حضرتلری بیوردیلر که وقت صباوتمدن حین بلوغمه‌دك خواجهٔ بزرکوار بابا حضرتلرینك صحبت شریفلریله مشرف اولدم ، خواجه حضرتلری دار بقایه رحلت ایتدکدن صکره جدم (رحمة الله علیه) بنی آلوب سمرقنده کتدی ، آنده اولان اولیای عظام ومشایخ کرامك زیارتلرینه بنی کتوردی ، آنلردن بنم ایچون دعا وهمت طلب ایتدی ، آندن صکره ینه بنی آلوب بخارایه کلدی وبخارا قربنده (قصر عارفان) دیدکاری قریه‌ده ساکن اولدق ، اول ایامده خواجهٔ عزیزان علی رامیتنی حضرتلرینك تاج شریفلری بکا کلوب واصل اولدی . اول تاج بکا واصل اولدقدن صکره حالم غایت خوش اولدی . قلبمده محبت الله جوش وخروش ایتدی . اندن صکره خواجه سید امیر کلال (قدس سره) حضرتلرینك قصر عارفانه تشریفلرنده بکا چوق التفاتلری اولدی وبیوردیلر که خواجهٔ بزرکوار محمد بابا حضرتلری بکا « اوغلم بهاءالدیندن تربیه وشفقتکی دریغ ایتمه اکر آنك تربیه‌سنده قصور ایدرسك حق تربیه‌می سکا حلال ایتمم » دیو وصیت بیورمش اولدقلرندن « اکر خواجه حضرتلرینك وصیتلرینی ترك ایدوب سنك تربیتکده قصور ایدرسم نامرد اوله‌یم » دیو نذر ایتمش

ایدم ، بو صحبتدن برنیجه ایام مرور ایتدکدن صکره بر کیجه رؤیامده حکیم اتا حضرتلرینك تربیه ایچون بنی بر درویشه حواله ایتدکلرینی کوردم . بندخی اول رؤیایی بر صالحه جدم وار ایدی اکا تقریر ایتدیکمده انلرده « اوغلم سنك تربیهٔ مشایخ ترکاندن نصیبك واردر » دیو رؤیایی تعبیر ایتمش اولدقلرندن حواله ایدلدیکم درویشك صورتنی خاطرمده حفظ ایدوب دائم اکا منتظرم اولدم ، برکون سوق بخاراده کزرکن اول درویشی کوردم اما آنکله صحبت ایده‌مدم ، اول اجلدن غایت مکدر منزله کلدم ، اول کدر ایله اوطوردم ، کوردمکه بر کیمسه اول درویشك طرفندن بکا کلوب « درویش خلیل سنی استر » دیدی ؛ اولوقت غایت مسرور اولوب برمقدار هدیه تدارك ایدوب عجله ایله آلوب اول درویشك قاتنه کتدم ، آنلره ملاقی اولدم ، بکا چوق التفات ورغبت ایتدیلر . اولوقت کوردیکم رؤیایی آنلره نقل ایتمکی مراد ایتمش ایسه‌مده بن نقل رؤیایه باشلامدن « سنك خاطرکده اولان بنم معلوممدر ، آنلری ذکره حاجت یوق ! » دیمش اولدیغندن بن آنلرك بو کشفنه غایت تعجب ایدوب محبتم آنلره زیاده اولدی . اندن صکره آنلرك صحبتلرینه چوق زمان مداومت وخدمتلرینه ملازمت ایدرك آنلردن چوق تربیه کوردم ، برمدت صکره ما وراءالنهر سلطانی وفات ایدوب سلطنتی وراثتله اول درویشه انتقال ایتدیکی جهتله اول اقلیمك اهالیسی کلوب اول درویشی بخارادن آلوب کتدیلر . بندخی آنلر ایله بیله کتدم ، اول درویش قچنکه تخت سلطنته جلوس ایتدی ، بن دخی آنلرك خدمتلرینه مشغول اولدم . اول وقت دخی آنلردن چوق کرامت مشاهده ایدوب آنلره صدق ایله خدمت ایتدم . آنلر دخی بکا شفقت ومحبت ایدوب تربیه ایدرلر ایدی . بو حال اوزره آنلره آلتی سنه رضای حق ایچون خدمت ایتدم ، آنلره اویله تقرب ایتدمکه جمیع اسرارینه محرم اولوب هر امورنده مدبر اولدم ، اما ظاهرده سائر خدمه کبی ظاهر خدمتنه مشغول اولوردم ، آنلر دخی چوق کره بکا اشارت ایدرك سائر خدامه دیرلر ایدیکه هر کیمسه که

بكا رضای حق ایچون خدمت ایده اولكیمسه خلق قتنده عزیز ومحترم وحق قتنده مقرب ومكرم اولور . بن دخی بویله بیلوردمكه بو كلام ایله بكا اشارت ایدوب سویلمدن غرض بنم ، زیرا بندن غیری آ كا كیمسه رضای حق ایچون خدمت ایتمز ایدی . آلتی سنه‌دن صكره اول سلطنت مندرس ومنقرض اولوب هباء منثور اولدی . بن دخی اولحالتی مشاهده ایتمكده قلبمده اصلا تعلق دنیا وحب ریاست قالمیوب ترك وتجریده رغبت ایتدم ، اندن صكره كلوب بخاراده (زیورتون) قریه‌سنده ساكن اولدم .

دیكر — خواجه حضرتلری بیوردیلر كه اوائل جذباتمده حق دوستلرندن برعزیزه مقارن اولدم ، اول عزیز بكا دیدیكه (بن سنی حق آشنالرندن كوردم) بندخی (امید ایدرمكه سز افندیمك نظری بكا اولور ایده آشنالردن اولوردم) دیدم ، صكره اولعزیز بكا (آرزولرده نفسم ایله نه معامله‌ده) بولندیغمی صوردی ، بندخی جواباً (بولورسم شكر ایدرم بولمزسم صبر ایدرم) دیدم اول عزیزدخی دیدیكه (بو بر آسان ایشدر ، ایش اودركه نفسكه برهفته برمحلده اتمك وصو ویرمیوب حبس ایده‌سكده نفسك سكا سركشلك ایتمیه) بندخی اولعزیزه تضرع ایدوب بو حالی آنلردن طلب ایتدم ، آنلر دخی بكا امر ایدوب بیوردیكه (سكا كركدر كه نفسك امیدی خلقدن منقطع اولمق ایچون فلان صحرایه كیدوب عبادت حقه مشغول اول واوچ كون مكث ایت دردنجی كون فلان طاغك اتكنه كیت واول طاغ اتكینه كیدركن سنك اوكنه برچپلاق آته بنمش كیمسه چیقه كلور ، سن اول كیمسه‌یه سلام ویروب كچ واول كیمسه‌یی اوچ آدیم كچدكده سكا دیركه « یاجوان طور سكا اتمك ویره‌یم » سن اكا التفات ایتمیوب وآندن اتمك آلمیوب كیده‌سك) عزیزك امر واشارتی اوزره اول صحرایه كتدم وآنده اوچ كون مكث ایدرك دردنجی كون اول طاغك اتكنه كتدم وكیدركن اوكمه برچپلاق آته بنمش بر آدم چیقه كلدی . سلام ویروب كچدم ، اولكیمسه بكا دیدیكه (یاجوان

كل سكا اتمك ویره‌یم) بن آ كا اصلا التفات ایتمیوب وآندن دخی اتمكی آلمیوب كتدم ، اندن صكره اولعزیزك حضورینه واردیغمده « بهاءالدین ! بوندن صكره سكا كركدر كه خلقك خاطرلرینی اله آلوب افتاده‌لرك خدمتلرنده بولنه‌سك ، ضعفایه وشكسته دلانه اكرام وحرمت ایدرك مصالحنی تحصیله سعی ایده‌سك ، بیكسلره انیس اوله‌سك وانلره مسكنت ومذلت اظهار ایده‌سك » بیورمشلر ایدی . عزیز مشار الیهك بو امرلرینه امتثال ایدوب بیوردقلری خدمتلره مشغول اوله‌رق نیجه‌مدت دخی بوطریق اوزره سلوك ایتدم . اندن صكره اول عزیزك حضورینه كتدم ، اول عزیز بكا خطاباً « بهاءالدین سكا كركدر كه بوندن صكره حیواناته رعایت وتیمار ایده‌سك وآنلره مقام نیازده اوله‌سك ، زیرا آنلر دخی حق تعالینك مخلوقلریدر . آنلره دخی نظر ربوبیت واردر واكر یوك چكیجی حیوانلرك آرقه‌لرنده وسائر اعضالرنده جروح وقروح كورورایسك جروحلرینه علاج وقروحلرینه تیمار ایده‌سك » دیدی . بنده آنلرك بو امرلرینه امتثال ایدوب بو خدمته مشغول اولدم ، نیجه ، مدت بو طریق اوزره سلوك ایدرك ایفای خدمته اهتمام ایتدم ، اكر اوكه طریقده یوكلی ویوكسز بر حیوان كلسه اول حیوان كچنجه‌یه قدر مكث ایدر ایدم . حیوانك اوكنه حرمت ایدوب كچمزدم وحیواناتك ایزلرینه یوزیمی سوروب حقه تضرع ایدردم .

ینه اول ایامده ماه تموزده قصر عارفاندن چیقوب صحراده كیدركن كوردمكه برجانور آفتابه حیران اولمش طورر ، آنی اول صفت حیرتده كوردكده بنده برذوق درون پیدا اولدی . اولوقت خاطرمه كلدیكه اول جانوردن نیاز ایده‌یمكه بنم ایچون دركاه حقدن شفاعت ایتسون ، بو نیتله ایكی الیمی قالدیروب تعظیم وحرمت ایدرك اول جانوره قارشو طوردم ، اول جانور حیرت واستغراقدن حالت اصلیه‌سنه عودت ایدوب آرقه‌سنی یره قویوب یوزینی آسمانه طوتدی ، بن دخی اول وقت نیاز وتضرع ایله اول جانور حالت اصلیه‌سنه رجوع ایدوب آیاق اوزرینه طورنجه‌یه قدر

آمین دیدم ، بوندن صکره ینه اول عزیزك حضورینه واردیغمده « بهاءالدین بوندن صکره سکا کرکدر که طریقلرك خدمتنه مشغول اوله‌سك ، طریقلری سپوروب پاك ایده‌سك . اکر طریقلرده خلقك متأذی اولدیغی نسنه‌لری کورر ایسه‌ك ازاله ایده‌سك ، کراهت ویرر اشیالردن طریقلری تطهیر ایده‌سك ، تا کیم طریقلردن مرور وعبور ایدنلر زحمت چکمسون » بیوردیلر .

عزیز مشار الیهك بو امرلرینه دخی امتثال ایدوب خدمت مذکوره‌یه مشغول اولدم ، بو خدمته اشتغال وقتنده دامنم خاکدن خالی اولمازدی ، زیرا دامنم ایله دائم طریقلرك تطهیری ایچون سپورندی طاشیردم ، بن اول خدمتدن خالی دکلدمکه لباسمی ییقایوب پاك ایدم وهرهانکی برخدمتی که اول عزیز بکا امر ایتمش ایدی ، آنلری کمالیله ایشلدم وصداقت اوزره آنلری یرینه کتوردم . هر برخدمتی ایشلدکده حق تعالینك نیجه عنایتلری ظاهر اولدی ، رعونت نفسدن قورتلدم وجاه انانیتدن نجاة بولدم ، درجهٔ روحانیته ترقی ایتدم ، نیجه اسرارالٰهیه محرم اولدم .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه غلبهٔ جذباتم وبیقرارلغم ایامنده شهر بخارا‌ده کشت وکذار ایدوب مزارلری زیارت ایدردم ، برکیجه مزارات متبرکه‌یی زیارت ایدرکن قنغی مزاره کتدم ایسه آنده بر ینار چراغ کوردم ، اول چراغلرك روغنلری وفتیللری موجود اما فتیللرینی تحریك ایدوب اخراج واصلاح ایتمك لازمکه ضیالری آرتوب سونمیه ، خواجه محمد واسع (رحمة‌الله علیه) حضرتلرینك مزارینی زیارتده بکا اشارت اولندیکه وار خواجه احمد حفرنونیك دخی مزارینی زیارت ایله ! قچنکه مزار متبرکه‌نك زیارتنه کتدم ، ایکی کیمسه بللرنده قلیج باغلی کلدیلر وبنی طوتوب بر دابه‌یه بندیروب خواجه مزد آخون مزارنه کتوردیلر وبنی اول مزارك قننده قویوب کتدیلر . اول مزار متبرکه‌نك زیارتنی دخی کوردم ، آنده دخی بر چراغ ینار واول چراغك کیفیتی سائر

مزارلرده اولان چراغلرك کیفیتی کیبدر . اول مزارك حضورنده قبله‌یه متوجه اولوب اوطوردم ، اولوقت بکا برغیبت عارض اولدی . اول غیبتده اویله مشاهده ایتدمکه قبله جانبندن دیوار شق اولوب برتخت عظیم ظاهر اولدی . اول تختك اوزرنده بر اولو کیمسه اوطورمش ایدی . اوکنده بریشیل پرده چکلمش وتختك دخی اطرافنی جماعت عظیمه احاطه ایدوب اوطورمشلردر . محمد بابای سماسی حضرتلری دخی اول جماعتك آراسنده اوطورر ایدی . آندن بیلدمکه اول جماعت خواجکان حضرتلریدر . لکن خاطریمه کلدیکه اول تخت اوزرنده اوطوران اولو ذات کیمدر؟ اول وقت جماعتدن بری بکا جواب ویروب سویلدیکه تخت اوزرنده‌کی اوطوران اولو کیمسه خواجه عبدالخالق واطرافنده اوطوران جماعت خلفاسندن اولان خواجه احمد صدیق ، خواجه اولیاء کلان ، خواجه عارف دیوکروی ، خواجه محمود انجیر فغنوی ، خواجه علی رامیتنی‌در . قچنکه خواجه محمد باباسماسی‌یه کلدیلر ، دیدیکه سن بونلرك حیاتلرینه ایرشدڭ وبونلری بلورسك بونلر سکا تاج عزیزانی ویردیلر . بن دخی ایتدم بیاورم ، لکن بن اول تاج شریفی اونوتمشم ، اول کیمسه اول تاج شریفك خانه‌مده اولدیغنی واول تاج سببیله بکا بو کرامت ویردیکنی اخبار ایلدی .

اول جماعتدن بردیکری بکا دیدیکه قولاق طوت وخوش دکله که خواجهٔ بزرك سکا برقاچ کلمات ایله نصح ایده‌جك که اول کلماتدن غیری برشی ایله طریق حقه سلوك اولنمز . بن دخی اول کیمسه‌لردن اذن طلب ایتدمکه قالقوب خواجه حضرتلرینك دست شریفلرینی پوس ایدم . اذن ویردیلر وخواجه حضرتلرینك اوکنده‌کی پرده‌یی قالدیردیلر . واروب خواجه حضرتلرینه سلام ویروب دست شریفلرینی پوس ایتدم . زیارت ایدوب حضورلرنده قیام اوزره طوردم . آنلر دخی سلوکه دائر اولان کلماتی جمله سویلدیلر .

خواجه حضرتلرینك دیدیکی کلماتدن بری بودرکه « بهاءالدین ! اول

چراغلری مزاراتده سکا اول کیفیت اوزره کوسترملری بوکا اشارتدرکه سنك قابلیت واستعدادك بو طریقته واردر اما فتیل استعدادینی تحریك ایتمك لازمدر . تا کیم استعدادك روشن اولوب اسرار حق آنده ظاهر ونمایان اوله ، زیرا کشی قابلیتنك موجبی اوزره عمل ایتمك کرکدرکه مقصودی حاصل اوله .

کلمات سائره دخی « بهاءالدین ! سکا لازمدر هر حالده قدمکی جادهٔ شریعت اوزره قویه سك ! امر ونهیده استقامت اوزره اوله سك ؛ دائم عزیمتلر ایله عمل وسنتلره متابعت ایدوب جمیع سنتلری ممکن اولدقجه اشلیه سك ، رخصتلری ترك ایدوب بدعتلردن اجتناب ایده سك ، دائم احادیث رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ی پیشوا ایده سك ، آثار اصحاب کرامی تجسس ایدوب آنلرك اثرلرینه سلوك ایده سك » نصیحتلرندن عبارت ایدی .

خواجهٔ بزرك حضرتلرینك بو کلمات قدسیه سندن صکره اول جماعت بکا دیدیلر که یارنکی کون عجله ایله (نسف) جانبنه کیدوب سید امیر (کلال) ك خدمتلرنده اوله سك ، اول جانبه کیدرکن فلان محله ایرشدکده بر پیره ملاقی اولوب اول پیر سکا بر ایسیجاق اتمك ویره جکدر ، اول اتمکی آل ، اما اول پیر ایله هیچ تکلم ایتمه ! آنی کچدکدن صکره بر کاربانه وآندن صکره دخی براسب سوار کیمسه یه ملاقی اولسك واول کیمسه سنك اوکنده توبه ایتسه کرکدر ، سنده اولان تاج مبارکی دخی سید امیر کلاله کتور .

بو کلاملردن صکره اول جماعتدن بری تحریك ایدوب بنی اول غیبتدن صحوه ارجاع ایتدی . بن درحال اول مزار متبرکه نك قبندن قالقوب اول حجره (زیورتون) ده منزله کلدم . اهل بیتمدن تاج شریفی ایستیوب آلدم ، چنکه تاج شریفی کتوروب بکا ویردیلر . حالم غایت متغیر اولوب بکا ایتدم . وتاج شریفی آلوب یوله روان اولدم ، مولانا شمس الدینك قریه سنه ایریشوب صباح نمازینی آنلرك مسجدنده قیلدم واول کون اول قریه ده مکث ایتدم ، ایرتسی شمس طلوع ایدرکن قالقوب (نسف) جانبنه

روان اولوب اول جماعتك خبر ویردکلری محله ایریشوب اول پیره ملاقی اولدم وتعریفلری وجهله اول پیر بکا بر ایسیجاق اتمك ویردی . اتمکی آندن آلدم وهیچ بر سوز سویلشمدن آنی کچدم کتدم ؛ صکره کاربانه ملاقی اولدم ، اهل کاربان « ای یکیت نره دن کلورسك ؟ » دیه سؤال ایتدیلر ، بنده « اکنه قریه سندن کلورم » دیدم ، بعده اورادن نوقت چیقدیغمی ؟ صوردیلر . شمس طلوع ایدرکن چیقدیغمی سویلدمکه آنلره ملاقی اولدیغم وقت ضحی ایدی . کاربان افرادی بونی اشتدکده اول قریه نك بو محله درت فرسخ اولوب قریه دن اول لیلده چیقدقلری حالده آنجق اورایه واصل اوله بیلدکلرینی متعجبانه بر صورتده حکایه ایتدیلر .

کاربانی سبقت ایتدکده اول آتلی کیمسه یه ملاقات ایدوب سلام ویردم ، بو ذات « سن کیمسك که ؟ سندن بکا بر خوف عارض اولدی » اکا دیدمکه « بن اول کیمسه یمکه سن بنم اوکومده توبه ایده جکسك ؟ » اول کیمسه دخی کلوب اوکومده توبه ایتدی ، وشراب یوکلی بر بارکیری وار ایدی . بارکیری طوتوب شرابی دوکدی . بن ایسه آنی اوراده براقوب ارض نسفه ایرشدم .

ارض نسفده بر قریه یه اوغرادمکه سید امیر کلالك بوراده اولدیغنی بکا خبر ویردیلر . نزد عالیلرینه کیدوب ملاقات شریفه لریله مشرف اولدم . عزیزان حضراتنك تاج شریفلرینی دخی چیقاروب عرض ایتدم سید امیر حضرتلری بر مدت خاموش اولدیلر ، بعده « بو تاج ، عزیزان حضراتنك تاج شریفلریدر » بیوردیلر که وبنم « بلی افندم » دیه ویردیکم جوابده « بو تاج شریفی اخذده ایکی شرط واردر . اول شرطلری حفظ ایدوب آنلره رعایت ایتمك لازمدر » دیدیلر ؛ بو ایکی شرط ایسه حضرت عزیزانك طریقنه سلوك ایدوب سید امیر حضرتلرینه خدمت ایمش نتکیم اول جماعت حضرت خواجه یه واقعه ده آنلری امر ایتدیلر ایدی .

خواجه حضرتلری بیوردیلر که اول ایکی شرط ایله اولتاج شریفی آلدم قبول ایتدم ، اولوقت سید امیر حضرتلری خواجه عزیزانك طریقتی اعطا ایدوب نفی واثباتی حبس نفس طریقیله بکاتلقین ایتدی ، بن دخی ذکر (علانیه) یی ترك ایدوب حبس نفس ایله نفی واثباته مشغول اولدم وخواجه عبدالخالق (قدس سره) بکاواقعه ده توصیه ایتدیکی کلماتك جمله سیله عمل ایدوب اول طریقت علیه یه سالك وعنایت حق ایله طریقت علیه نك نتیجه سنه واصل اولدم ؛ انتهی

خواجه حضرتلرینك سلسلهٔ طریقت علیه لری صورت آتیه اوزره در :

خواجه حضرتلری طریقت علیه یی جمیع آداب ظاهریه واسرار باطنیه سیله خواجه (سید امیر کلال) حضرتلرندن اخذ وتلقی بیورمشلر وآنلرده خواجه (محمد بابا سماسی) حضرتلرندن وآنلردخی خواجهٔ (عزیزان علی رامیتنی) حضرتلرندن اخذ ایتمشلردر .

خواجهٔ عزیزان ایسه خواجه (انجیر فغنوی) حضرتلرندن ، آنلر دخی خواجه (عارف ریوکری) حضرتلرندن وآنلر خواجهٔ بزرکوار (عبدالخالق غجدوانی) حضرتلرندن ومشارالیه خواجه (یوسف همدانی) حضرتلرندن وآنلر شیخ (ابوعلی فارمدی) حضرتلرندن وآنلر شیخ (ابوالحسن خرقانی) حضرتلرندن وآنلر (ابویزید بسطامی) حضرتلرندن وآنلر (امام جعفر صادق) حضرتلرینك روحانیتلرندن اخذ ایتمشدر .

امام مشارالیه حضرتلری دخی والدلری (امام باقر) حضرتلرندن ، آنلردخی والدلری (امام زین العابدین) حضرتلرندن ، آنلردخی والدلری (امام حسین) حضرتلرندن ، آنلردخی (امام علی) (کرم الله وجهه ورضی الله عنه) حضرتلرندن ، آنلردخی (امام المرسلین) (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلرندن اخذ ایتمش وآنلر (جبریل امین)

(علیه السلام) حضرتلرندن وحضرت جبریل حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن وساطت طریقیله اخذ ایلمشدر .

آخر برجهتله بوطریقت علیه یی خواجهٔ عزیزان (علی رامیتنی) حضرتلری خواجه (ابوالقاسم کرکانی) حضرتلرندن ، آنلر دخی شیخ (ابوعثمان مغربی) حضرتلرندن ، آنلردخی (علی رودباری) حضرتلرندن آنلر دخی شیخ (سری سقطی) حضرتلرندن ، آنلردخی شیخ (معروف کرخی) حضرتلرندن ، آنلر دخی (امام رضا) حضرتلرندن آنلردخی والدلری (موسی کاظم) حضرتلرندن ، آنلردخی والدلری (امام جعفر صادق) حضرتلرندن وامام جعفر حضرتلری والدلری (امام محمد باقر) حضرتلرندن ، آنلردخی (امام زین العابدین) حضرتلرندن ، آنلردخی والدلری (امام حسین) حضرتلرندن ، آنلردخی (امام علی) (کرم الله وجهه ورضی الله عنه) حضرتلرندن ، آنلر دخی رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلرندن اخذ وتلقن ایتمشدر .

برآخر جهتدن دخی بوطریقت علیه یه امام جعفر والده سی طرفندن جدی (امام قاسم) حضرتلرندن وامام قاسم دخی (سلمان فارسی) حضرتلرندن ، آنلردخی (ابو بکر صدیق) حضرتلرندن اخذ ایتمش ومشارالیه حضرتلری دخی طرف عالیٔ نبویدن تلقی وتلقن بیورمشدر ؛ رضی الله علیهم اجمعین .

فصل ثانی

خواجه حضرتلرینك توبه وانابه سیله جذبات ومجاهداتی بیانند در :

حکایه — خواجه حضرتلری بیورمشلرکه توبه وانابتمك سببی بودرکه اهل بیتمه میل قلبم وار ایدی ، برکون آنکله خلوت ایدوب اوطورورکن اکا التفات ومحبته دائر بعض معامله ایتدم ناکاه هاتفدن « جمله دن بری

اولوب جناب حضرتمه یوزدوندیرمه زمانی دها کلمدیمی ؟ » خطابیله عتاب ایدلدم ؛ اول عتابدن حالم غایت متغیر اولوب بیقرار اولدم ، قالقوب خلوتمدن طشره چیقدم ، اول محله قریب اولان ایرماقده اثوابمی یودم وتوبه نیتیله غسل ایتدم ، اول شکستهلك ایله ایکی رکعت نماز قیلدم وجمیع ماسوادن توبه واعراض ایدوب جناب حقه توجه ایتدم ، اندنصکره نیجه ییللر درکه بن اول نمازك آرزوسندهیم ، زیرا اونماز کبی بردها نماز قیلهمدم .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلر که توبه وانابتمدن صکره (زیورتون) قریهسنده ساکن اولدم واوقات خمسهیی اول قریهنك جامعنده سنت وجماعت ایله ادا ایدردم ، برکون حسب الاقتضا بروقت نمازی ترك ایتدم ایدی ، اول جامع شریفك برعالم متقی امامی وارایدی . بکا دیدیکه « بن سنی صف آرای میدان طاعت بیلوردم ، سن ایسه صف شکن ایمش سك ؛ » بن دخی جواباً دیدمکه « حضرتکزك بکا حسن ظنی اولدیغندن اویله ملاحظه ایتدیکز ، یوقسه بن بریالدزلی تونجم » امام افندی جواب اولمق اوزره شو :

(بیت)

قلب روٴیی اندنستانندزبازارعشق ● خالص بایدکه ازآتش بیرون آیدسلیم

بیتی سویلهدیلر ؛ بوبیت قلبمده اویله بر درد پیدا ایتدیکه اول دردك شعلهسی آتشندن بنده حالا بیقرارلق موجوددر .

دیکر — حضرت خواجه (قدس سره) بیوردیکه کریم مطلق (جل عطاء) حضرتلری لطف وعنایتیله بکا فتح باب ایتدکدن صکره مقدما اولان یارانلرم برکیجه یولده اوکمه چیقدیلر وبکا نوازش ایدوب بنی ینه کندیلرینه اویدرمق ایچون چوق سعی ایتدیلرکه انلره اتباع ایدم ، لکن

عنایت حق ایله اولوقت لسانمدن « حق تعالینك آچمش اولدیغی قپویی قپامغه وقپامش اولدیغی قپویی دخی آچمغه کیمسهنك کوجی یتمز » مفادینی شامل اولان اشبو (مایفتح الله للناس من رحمة فلاممسك لها ومایمسك فلا مرسل له من بعده) کلامی صادر اولش وبوکلام انلره دخی حسن تأثیر ایتمش اولدیغندن جملهسی بردن توبه واستغفار ایدوب حق تعالینك طریقنه سلوك ایتدیلر .

دیکر — خواجه حضرتلری اوائل حاللرندن حکایت ایدوب بیوردیلرکه « بز اوچ کیمسه ایدك طریق حقه سلوك ایتدك ، اما بنم همتم جمیع ماسوادن کچوب حق تعالی حضرتلرینه واصل اولمق ایدی ، اول اجلدن حق تعالینك عنایتی ایریشهرك بنی جمیع ماسوادن کچوروب مقصودمه ایرشدیردی »

(بیت)

مردان رهش بهمت دیده روند ● زان رهرا نشان پایرا نیست

ترجمه — مردان راه خدا همت چشمله یوریدکاری جهتله اول یولده آیاق ایزی اولمز .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلر که اوائل طلبمده یولم برقمارخانهیه اوغرادی ، کوردمکه انده نیجه کیمسهلر قمار اوینارلر ، انلردن ایکی کمسه دخی غایت قماره مشغول ایدیلر ، اول ایکی کیمسهنك بری مغلوب اولوب هرنقدر دنیالغی وارایسه یودولدی ، اول خسارت ایله اول کیمسهنك جد وسعیی زیاده اولدی ، رفیقنه دخی دیرایدیکه ای بنم دوستم ، بولعبده سرمی دخی ویرسم بوندن ینه وازکلمم ؛ مرقومك بوقدر خسارت ایله اول لعبه اولان شوق وذوقنی کوردیکمده بنده دخی طریق حقده برغیرت ظهور ایتدیکه اول کوندن بری طلب حقده جد وسعیم زیاده اولهدهدر .

(بیت)

تادرنزدی بهرجنه داری آتش ٭ هرکز نشود حقیقت وقت توخوش

ترجمه — ای سالك راه خدا ، مالك اولدیغك هرشیٔ آتش نسیان ایله یاقمدقجه حقیقت وقتك خوش اولماز .

دیکر — خواجه حضرتاری بیوردیلرکه بدایت طلبمده حالم بویله ایدیکه هرهانکی برمحلده ایکی کیمسه صحبت ایدر کورسم آنلرك صحبتلرینه قولاق طوتاردم ، اکر صحبتلری حق سبحانه وتعالی جانبنه متعلق ایسه اول صحبتدن شاد وممنون واکر حق جانبنه متعلق اولمزسه اول صحبتدن غمناك ودلخون اولوردم .

(بیت)

هرکه نه کویای تو خاموش به ٭ هرچه نه‌یاد تو فراموش به

ترجمه — هرکیم سنی ذکر ایتمیه اول ساکت اولمالیك ، هرشی سنك ذکر اولمیه آنی اونوتمالیك .

وهر نوقت که بنده برحال غلبه ایتسه ایدی برآشنا استردمکه بن حق جانبندن سویلسمده اول دکلسه ، او سویلسه‌ده بن دکله‌سم !

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ابتداء طلبمده بکا هاتفدن ندا کلدیکه نه کیفیتله بو طریقته سلوك ایدرسن ؟ بن ایتدمکه هرنه دیرسم وهرنه دیلرسم اول اولسون ، هاتفدن دخی دنیلدیکه یوق اویله اولماز ، بز هرنه دیرسك سن آنی ایشلمك کرك ، بندخی دیدمکه بنم طاقتم یوقدر وبنم طریقته سلوکه قدرتم اویله اولورکه دیدیکم اوله واکر دیدیکم اولمز ایسه بو طریقته سلوکه قدرتم اولمز ، بو طریقته دخی سلوك ایده‌مم ، ینه هاتفدن دینلدیکه یوق بز نه دیرسك آنی ایشامك کرك ، بن دخی تکرار

دیدمکه

دیدمکه اکا طاقتم یوقدر بوندن صکره اولوقت بنی بندن سلب ایدوب آلدیلر تاکیم اون کون مقداری حالم اویله خراب اولدیکه کندمدن بیخبر اولوب نا امید اولدم ، آندن صکره ینه هاتفدن ندا اولدیکه بلی هرنه دیرسك اویله اولسون .

(بیت)

انراکه‌در پذیرد معبود لا بعلة ٭ اوراچه حاجت آید رنج جهاد جله

ترجمه — او کیمسه‌یی بکنسه معبود بغیر علة — انکچون نه حاجت اربعینلرده جله ،

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه برکیجه کیدرکن یولم برکوپری‌یه اوغرادئم ، او کوپریدن کچرکن بکا برعجائب حال طاری اولدی ، او حالده حق تعالی قلبمه الهام ایتدیکه حضرتمدن همان بر ذره رحمتی طلب ایدرسك ، اولوقت بکا برجحالت عارض اولوب حالم متغیر اولدی ودرونمده برغیرت وبرعلو همت ظهور ایدوب صاغ الیم ایله قوتم مقداری یوزیمه برسله اوردمکه اول سله‌نك اثری نیجه زمان یوزمدن زائل اولمدی . اولوقت دیدمکه « کریما ! دریای رحمتکی اوزریمه صب ایله وبکا دخی آنی تحمله قوت احسان ایله » درحال بنده اولوقت اثر موهبهٔ رحمت ظهور ایتدی . اندن صکره هرنه لطف کوردم ایسه اورحمتك اثرندن کوردم .

(بیت)

همت ترابکنکرهٔ کبریا کشد ٭ ان سقفکاهرابه اذین نردبان کشد

ترجمه — همت سنی عرش معلایه‌دك چکر ، اول فوق کاهه بوندن ایو سلم استمه .

دیکر -- خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ایام شتاده برکون بکا برحالت جذبه غلبه ایدوب صویندم وآرقه پوست آلوب صحرا وبابانلرده یالین آیاق کشت وکذار ایتدم ، آیاقلرم خار وخاشا کدن پاره پاره اولمش ایدی ، اول حالده ایکن برکیجه بنده سید امیر کلالك جذبهٔ صحبتلری ظهور ایدوب اول جذبه ایله سید امیر کلال خیامنه توجه ایدوب کتدم ، چونکه مجلس شریفلرینه داخل اولدم ، بنی کوردکلرنده مریدانه خطاباً «اول کیمدر ؟» بیوردیلر ، مجلسنده اولانلر دخی دیدیلرکه « بهاءالدین » در ، انلر دخی بیوردیلرکه « مجلسدن انی طشره ایدك » انلر دخی بنی مجلسدن طشره براقدیلر ، نفسم غایت سرکشلك ایتمك ایستدی ، آز قالدیکه عنان ارادتمی قطع ایدم ، لکن عنایت الهیه بکا یاور اولوب نفسمی اول سرکشلکدن منع ایدرك نفسمه خطاباً « ای نفس ! بن بو خوارلکی الله ایچون قبول ایتدم ، بنی الله تعالی البته بوخصوصده مأجور ایدر » دیدم وباشمی سید حضرتلرینك آستانهٔ سعادتنه وضع ایتدم .

صباحه قدر باشمی اول آستانهٔ سعادتدن اوزریه قاریاغدیغی حالده قالدیرمه دم ، سید حضرتلری صباح نمازینه چیقار ایکن قاپویی آچوب قدم شریفلرینی باشمه باصدیلر ، بنی اول حالده کوردکلرنده آستانه دن بنی قالدیروب خانهٔ سعادتلرینه کتوردیلر وبکا چوق نوازشلرله تسلیتلر ایدوب بشارتلر ایتدیلر و « اوغلم ! بوخلعت سعادت انجق سکا لایقدر ! » بیوردیلر ومبارك اللریله آیاقلرمده اولاق خاروخاشاکی چیقاروب یاره لریمه علاج ایتدیلر ، فیض روحانی بنده اول وقت حاصل اولدی ، بن دخی شیمدی هرصباح خانه مدن مسجده چیقارکن امید ایدرمکه برمریدیمی آستانه مده اول حالده کورم ، لکن شمدی مرید قالمدی جمله شیخ اولدی !!!)

(بیت)

کربشاید بدوست ره بردن ٭ شرط یاریست درطلب مردن

ترجمه — دوسته یول بولق آرزوسنده اولان ، دوستلغك جملهٔ شرائطندن اولان اولمکی اختیار ایدر .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ایام سلوکمده بخاراده ساکن اولوردم ، سید امیر کلال حضرتلری دخی نسفده ساکن اولورلر ایدی ، برکون سید حضرتلرینك جاذبهٔ محبتلری بنده غلبه ایدوب قرارم قالمدی اول وقت قالقوب نسف جانبنه روان اولدم ، چونکه سید حضرتلرینك زیارت شریفه لریله مشرف اولدم ، بکا بیوردیلرکه « ایو وقتده کلدك ، زیرا فرونه قاپلری دولدیردم ، لکن اودون یوقدرکه فرونی یاقوب قاپلری پشورم » بن دخی اول خدمتی رحمت بیلوب واردم طاغدن آرقام ایله مغیلان دیکنلرینی یه کانوب کتوردم ، حضرت سید دخی او کتوردیکم مغیلان ایله فرونی یاقوب قاپلری پشوردی ، سیدك صنعتی قاپ یاپمق ایدی .

(بیت)

جمالم براه چنان میدواندم بنشاط ٭ خار های مغیلان جریری آید

ترجمه — طریق کعبه ده اویله نشاط ایله یلدمکه ، اول طریقده اولان تیکنلر بکا ایپك کلدی !

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه غلبات طلبده برکون سید حضرتلرینی زیارت ایچون بخارادن نسفه کیدرکن اوکمه بر آتلی کیمسه چیقدیکه الندهعصا وباشنده کلاه وار ایدی ، اول عصا ایله بنی اوردی ودیدیکه « آتلیلری کوردکمی ؟ » بن اکا هیچ جواب ویرمدم برقاچ کره کیدوب وکاوب اوکمه کچوب بکا تشویش ویردی ، بن سنی بیلمم سن کیمسك ؟ دیدیکمده پشیمه دوشوب « کل سنك ایله صحبت ایده لم ! » دیمش ایسه ده قطعا التفات ایتمیوب کیتدم ، سید حضرتلرینك چونکه ملاقاتلریله مشرف اولدم ، بیوردیلرکه « خواجه خضر (علیه السلام) سکا ملاقی اولدی

وسنك ايله صحبت مراد ايتدى نه ايچون آ كا التفات ايتمدك ؟ » جوابنده « جناب حضرتكزه توجه ايتديكم ايچون آنلره التفات ايده‌مدم . زيرا سزلره انتسابم آنلرك صحبتلرندن بنى اغناء ايتدى ديدم .

ديكر — خواجه حضرتلرى بيورديكه سيد امير حضرتلرينك مجلس سعادتلرينه واردم ، اول مجلسده سيد حضرتلرى قالقوب طريقه برخط چكوب كيتديلر وديديلركه « كيمسه ايچون بو خطى كچمك ممكن دكلدر ، مجلسده اولنلر جمله‌متحير قالديلر ، لكن عنايت حق سبحانه وتعالى بكا دستكير اولوب قالقدم ، اول خطى كچوب سيد حضرتلرينك وراسنده طوردم ؛ قچان آنلره قريب اولدم ، دونوب بكا خطاباً « اوغلم پك كوزل ايتدك ، بزدن برخطله كرو قالمدك شمدن صكره هر خط مشكل كه او كوكه چكرلر ، جهد ايتكه آنى كچوب طشره قاليه‌سك ! » بيورديلر .

ديكر — خواجه حضرتلرى اوائل حالنده ايتدكارى مجاهداتى حكايت ايدوب بيورديلركه زيورتون قريه‌سنده درويشان ايله برقيش كيجه‌سى برمجلسده ايدك ، اول كيجه بكا غسل اقتضا ايتدى ، غسل ايچون طشره چيقديغمده جميع آقار صولرى طوكمش كوردم . بوزلرى قيروب غسل ايتمك ايچون برشى آرادمسه‌ده بوله‌مدم . درويشانى اوياندروب بحضور ايتمك استمدم ، كوردمكه غيرى برچاره يوق آرقامه براسكى پوست آلدم ، زيور تونندن چيقوب قصر عارفانه كتدمكه غسل ايده‌يم ، قچنكه قصر عارفانه كيدوب خانه‌مه واردیغمده اهل بيتمك جمله‌سى اويقوده بولندقلرندن آنلرى دخى اوياندرمدم وخانه‌مك اطرافنده آرادمكه برقاب بولوب آنك ايله غسل ايدم ؛ برشى بوله‌مدم ، آندن صكره واردم مسجدك حوضنك بوزونى قيروب وحوضدن برقاب ايله صو آلوب غسل ايتدم واول كهنه پوستى ينه ارقامه آلوب درويشانك جمله‌سى اويقوده اولدقلرى حالده زيور تونه كلدم وآنلرى ينه اوياندیروب بحضور ايتمدم ! .

ديكر — خواجه حضرتلرى اوائل حاللرين حكايت ايدوب بيورديلركه آلتى آى مقدارى باطن قپوسى اوزريمه باغلندى ، اول مدتده اصلا بنده برفيض الهى ظهور ايتمدى ، اول سببدن بى آرام وبيقرار اولدم ، دشت وصحرالرى كزدم ، ناچار قالوب انجامنده قصد ايتدمكه واراىم برمخلوقه تعلق ايله آنك خدمتنده ملازمت ايده‌يم ، اول نيت ايله كيدركن يولم برمسجده اوغرادى ، اول مسجدك ديوارنده (كل اى دوستم بنم دائم سنكله ٭ صقين بيكانه اولمه كل بنمله) مألنده اولان :

(بيت)

اى دوست بيا كه ماترايم ٭ بيكانه مشو كه آشنايم

بيتنى كورديكمده حالم غايت خوش اولوب عنايت بى علت بكا ايرشدى؛ فيض قپوسى دخى باطنمده كشاد اولدى .

ديكر — خواجه حضرتلرى بيورديلركه جوانلق زمانمده حق سبحانه وتعاليدن طلب ايتدمكه « يارب ! بكا توفيقكى احسان ايله ، بو طريقك بارينى چكمكه بكا قوت وقدرت وير ، تا كيم بو طريقك نقدر رياضات ومجاهداتى وار ايسه ايشليه‌يم » حضرت واحد مطلق طلب واقعمى لطفاً اجابت ايدوب اويله قوت وقدرت ويرديكه بو طريقك نقدر رياضات ومجاهداتى وار ايسه جمله ايشلدم ، شمدى پيرلك وقتنده كلفت رياضات ومجاهداتدن آزاد اولدم .

(بيت)

شرطست كه مالكانه تحرير ٭ آزاد كننده بندهٔ پير

(ترجمه)

شرط بودر كه مالكانه اسير ٭ آزاد ايدرلر بنده اولورسه پير

ديكر — خواجه حضرتلرى بيورديلركه منازل و مقاماتى عبور

آوانده ایکی کره حلاج منصورك صفتی بنم وجودمده پیدا اولدی ، آز قالدیکه آنده ظهور ایدن صدا بندن دخی ظهور ایده ، اولوقت بخاراده بردار آغاجی وارایدی ، اول‌دار اغاجك دیبنه کتدم وکندی کندیمه دیدمکه « اکر سندخی دعوای اناالحق ایدرسك ، سنك دخی یرك بودار آغاجنك باشیدر » ، عنایت الهیه بکا دستکیر اولدیده بن اول دعوادن کچدم .

دیکر — حضرت عزیزان (رضی الله علیه) دن منقولدرکه آنلرك تربیه‌لرنده بردرویش وار ایدی ، عزیزان حضرتلری اول درویشه کمال شفقت ایدوب اندن خوارق عاداتی نفی ایدرلر ، آنلری وارلق عقبه‌لرندن کچوریرلر ایدی « اکر روی زمینده عبدالخالق غجدوانی حضرتلرینك خلفاسندن بری موجود اولسه‌ایدی منصور بردار اولمزایدی » بیوردیلر ، انتهی

(نظم)

وارلغی ترك ایده کور ایتمه اناالحق دعواسن
زیرا منصور بودعوا ایله بردار اولدی
عارف ایلرمی بودعوا ایله اثبات وجود
اهل عرفانه بودعوا قتی پك عار اولدی
سرینی حقك ایدر عارف اولنلر مستور
آنلرك تهمتی سر حق اظهار اولدی
منلاشی اولوبن کندوکی حق ظن ایتمه
حق اودرکیم بوجهان جمله آکا دار اولدی

فصل ثالث

خواجه حضرتلرینك فنا فی اللهلغی وولایتلری ووصلتلری بیانده‌در :

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ایام سلوکمده خواجهٔ بزرکوار باباسماسی (قدس سره) حضرتلرینك امر ایتدکلری وصیتلرك جمله‌سیله عمل ایتدم وجمله‌سنك نتیجه‌لرینی کندمده مشاهده ایتدم وبویله وصیت ایتدیلرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حدیثلرینی وصحابهٔ کرامك آثارینی تفحص ایت ، بن دخی مشار الیهك بو وصیتلرینی طوتوب مجالس علمایه ملازمت ایتدم واحادیث وآثارلری اوقیوب عمل ایتدم ، عنایت حق ایله بونلرك فائده‌سنی کوردم ، نتیجه‌سنی مشاهده ایتدم ، لکن بوطریقت علیه‌ده زیاده فائده‌ویروب ایشی کورن تضرع ، نیاز ، مسکنت ، مذلت علو همت اولدی ، بزی دخی بوقپودن ایچرو آلدیلر وهرنه بولدقسه بوصفاتدن بولدق .

(بیت)

انجارخ زردوجامهٔ ژنده خرند * بازارجهٔ حریر ودیبا دکرست

ترجمه — بویرده وجه اصفرله لباس کهنه آلورلر ، حریر واطلسك بازاری اولدی بویرك غیری .

دخی بیوردیلرکه کلام کبریای حقیقتدرکه سالك راه حقیقتده کندی نفسنی فرعونك نفسندن یوزبیك مرتبه بدتر کورمه اول سالك بوطریقتك اهلی اوله‌مز ، اویولده نفی وجود ویوقلق نفسنی نقصان صفتیله کورمکلك عظیم ایشدر ، بوصفتلر بویولده سرشتهٔ دولت وصلتدر ، بن دخی بوصفتلری تحصیلده نفسمی طبقات موجوداتدن هرطبقه‌یه نسبت ایدوب سلوك ایتدم نفسمی دخی ذرات کائناتدن هرذره ایله وزن ایتدم ، حقیقتده جمله‌یی کندمدن بهتر وخوشتر کوردم ، تا اول رتبه طبقات موجوداتدن نفسمی نسبت ایده‌رك تنزل ایتدمکه طبقهٔ فضلاته‌قدر نفسمی نسبت ایتدم ، فضلاتده دخی منفعت بولدم نفسمده هیچ منفعت بولمدم .

(بيت)

ازهر كسى وخويشتن باخبرم * وزهيچ كسى به نيم الابترم
هرچند بحال خويشتن نكرم * يك حبه نيرز قدمم تا بسر

(ترجمه)

هر كسه همم باكه‌ده وار خبرم * هيچ كلبدن ديلم يك بترم
نقدر حالمه قيلدمسه نظر * دانه دكمز قدمم تابسرم

خواجه حضرتلرى بيوروب ديرلر ايدى كه ويس القرنينك روحانيتلرينه توجه ايدر وانك صفتندن سير ايلردم ، بو آنده آنك صفتندن چيقدم ! آنك صفتى ايسه طعامى ترك ايدوب هيچ برنسنه اكل ايتامك ، علايقدن تجرد ايتمك ، وجود امكانيه‌دن فانى‌اولق ايدى ، بزى فناونياز قپوسندن ايچرى آلديلر ، هرنه بولدم ايسه بونلردن بولدم .

خواجه حضرتلرى ينه بيورديلركه مشايخ طريقت وكبراى حقيقتك ارواح طيبه‌لرينه توجه ايدردم وجمله سنك اثر روحانيتلرينى مشاهده ايدردم ، ويس القرنى حضرتلرينك اثر روحانيتلرينه طعامدن انقطاع وعلائق ظاهريه وباطنيه لردن تجرد ايدى ، هركاهكه خواجه محمد حكيم ترمذى (قدس سره) حضرتلرينك روحانيتلرينه توجه ايدردم ، آنلرك روحانيتلرينك اثرى بى صفت وبيرنكلك ايدى ، يكرمى ايكى سنه‌دركه خواجه محمد ترمذى حضرتلرينه متابعت طريقى اوزره بى‌صفت وبى رنكيم ، اكر بركيمسه بنى بيلمك استرسه حالا بوزمانده دخى بى‌رنك بى‌صفتم .

خواجه حضرتلرى سلطان العارفين ابويزيد بسطامى (قدس سره) دن نقلا روايت بيورديلر كه مقاماتى سير سلوكده صفات انبيا عليهم السلامى جمله سير ايتدم ، چنكه باركاه محمد (عليه السلام) حضرتلرينه ايردم ، اولمقامه كيرمك ايستدم ، لكن دست رد ايله پيشانمه اوروب بنى اولمقامه قومديلر ،

بن

بن ايسه سلطان العارفينك ايرديكى مقامه ايريشدم ، آنى سير ايتدم ، شيخ جنيد بغدادى (قدس سره) ايله شيخ شبلينك ايرديكى مقاملره ايريشدم ، آنلرى سير ايتدم ، سائر اوليانك مقاملرينه ايريشوب تماميله سير ايتدم ، بر باركاه معظمه‌يه ايردم ، كوردمكه آنك كبى معظم باركاه يوق ، بيلدمكه اول باركاه معظم محمد (صلى الله عليه وسلم) لك باركاهيدر ، اول باركاه قتنده تأدب ايدوب طوردم ، آنى كيروب سير ايده‌مدم وابويزيدك ايتديكى كستاخلغى ايتمدم ، انجق سر نيازى اول آستانهٔ عزته وضع ايدوب تعظيم وحرمت ايله تقبيل ايتدم .

خواجه حضرتلرى بيورديلر ، بركون كندى جماعتم ايله (زيورتون) قريه‌سنده بر باغده اوطوردق ، ناكاه اول وقت بنده بر اثر جذبهٔ الهيه وعنايت ازليهٔ بى‌علة ظهور ايدوب بنده براضطراب وبى قرارلق حاصل اولديكه اصلا راحتم قالمدى ، اول حالت ايله قالقوب قبله‌يه متوجهاً اوطوردم اول توجهده بكا برغيبت عارض اولدى ، اول غيبت ايله بنده فناى حقيقى ظهور ايدوب فناى فى اللهه ايرشدم واول فناده عياناً روحمى كوردمكه ملكوت سماواتى كچوب اول يره ايرشدمكه روحم اول يرده كوكب صورتنده نوردن بردريايه غرق اولوب نابديد اولدى ، اول وقت جسمده اثر حيات قالمدى ، اول حالده اهل وعيالم كريه وافغان ايتديلر برزماندن صكره روحم ينه جسمه عودت وبشريته رجعت ايتدى ، اول فنا بنده آلتى ساعت مقدارى متمادى اولدى .

ينه بيورديلركه بركيجه درويش محمد زاهد ايله من داخون (رحمة الله عليه) مزارى عندنده اوطورركن روحم جسدمدن طشره چيقوب دوران ايدرك سوى آسمانه عروج ايتدى وجمله آسمانى سير ايدوب صكره ينه دوران وهبوط ايدرك جسديمه دخول ايتدى ، نم بو حالدن محمد زاهدك « كيمسه‌لر بيلمديكى بكا نه‌حالت اولدى ! » مآلنده اولان (كسرا وقوف نيست ماراچه حالتست) مصرعى مضمونجه اصلا خبرى اولدى .

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه برکون (زیورتون) مسجدینک عمودینه طیانوب قبله‌یه متوجه اوطوردم ، ناکاه بنده اثر غیبت ظهور ایدرك تدریج ایله جمیع وجوديمه سرایت ایتدی واول غیبت بنی بندن بالکلیه محو ایتدی ، اول حالده « آکاه اولکه مقصودکه واصل اولدك ! » دنیله‌رك بنی وجود بشریه‌یه اعاده ایتدیلر .

ینه بیوردیلرکه اقطاب زمان واوتاد زمیندن برجماعت قائمه کلوب حاضر اولدی ، بنی بر سجاده‌نك اوزرینه آلوب اجلاس ایتدیلر واول سجاده‌نك اطرافنی طوتوب بنی قالدیردیلر وبرعظیم تخت اوزرینه وضع واجلاس ایتدیلر ، اندن صکره بنده هیچ غم واندوه اولمادی واولماز ! مشایخدن بعضلری خواجه حضرتلرینك حضورنده « خواجه حضرتلری زمانڭ ختم ولايتی وقطب الاقطابیدر ، زیرا چوق آیت وحدیثده آکا اشارت واردر » دیدکلرنده خواجه حضرتلرینك سکوت بیورقلری روایت اولنمش وخواجه حضرتلرینك بوسکوتی اول بعض مشایخك دیدکارینه اقرار وتصدیق دیمك اوله‌جغی اکلاشلمشدر .

قطب اولیاء عزت دیدکاری عبدالقدس (رحمة الله علیه) حضرتلرندن نقلا روایت اولندی که خواجه حضرتلرینك حکمی وسیری جمیع آسمان مینه جاری اولدی ، زیرا حضرت عزیزان دیدیکه جمله زمین بوطائفه‌نك نظرنده « سفره » مثللودر ، خواجه حضرتلری دخی دیدیکه طرناق مثللیدر ، بونلرك نظرلرندن برشی غائب اولماز ، عزیزان حضرتلرینك روی زمینی سفره‌یه تشبیه ایتملری دائرهٔ ولايتلرینك کبر وسعتلرینه نسبت ایله‌در ، زیرا بر ولینك نقدر دائرهٔ ولايتی کبیر وواسع اولسه عوالم اولقدر نظرنده صغیر اولور .

(نظم)

خاتم کنز ولایت واقف کنز قضا * قطب عالم شبهه سز خواجه بهاءالدین در
طوتدی آفاق ولایتله صدای شهرتی * برج احکام شریعتده ضیاءالدین در
قص قلبی نقش اسرار حقیقت رسم ایدن * نقشبند خواجکان شاه لواءالدین در

فصل رابع

خواجه حضرتلرینك فقر وفاقه‌لری واخلاق وآدابی ومعرفته دائر بعض کلمات قدسیه‌لری بیاننده‌در :

خواجه حضرتلرینك خلفاسندن خواجه علاءالدین (قدس سره) نقل ایتدیکه خواجه حضرتلرینك صفات سنیه‌لری « فقر وفاقه ، ترك دنیا ، تجرد ماسوی ، نفی وجود فانی ، مشاهدهٔ وجود حقانی » ایدی ؛ دائم فقری مدح وثنالر ایدوب سالکاری فقره ترغیب وتشویق ایدرلر و « بزلر هرنه بولدق ایسه صفت فقر ایله بولدق ! » دیرلر ایدی . کندیلرینك فقری اول رتبه‌ده ایدیکه خانهٔ سعادتلرنده ایام شتاده مسجد شریفلرینه فرش ایده‌جك نسنه‌سی اولمدیغندن بر کهنه کلیم دوشرلر ایدی . معیشتلری حلال خاص ایدی وحلالی تحصیلك طریقنه مبالغه ایله رغبت ودقت ایدرلر ایدی . شبهاتدن اجتنابلری حرامدن اجتناب کبی ایدی . دائم مجلسلرنده (العبادة عشرة اجزاء تسعة منها طلب الحلال وجزء منها سائر الاعمال) حدیث شریفنی ذکر ایدرلر ایدی .

فقر وفاقه‌لری بو رتبه‌ده ایکن کرم عطالری ، احسان وایثارلری اعلا درجه‌ده ایدی . برکیمسه آنلره برهدیه کتورسه او کیمسه‌یه هدیه‌سنك امثالی یاخود ایکی مثلی قیمتنده برشی عرض ایدرلر و (تهادوا تحابوا) حدیث شریفی منطوقیله عمل ایلرلر ایدی . بیلدیکی یاخود بیلمدیکی کیمسه‌لردن بری خانه‌لرینه کیتسه بشاشت ایله آنی استقبال ایدوب اجلاس ایدرلر ایدی وآکا ماحضر اولان طعامدن وغیری مأکولاتدن اولان نسنه ایله اکرام ایدرلر ایدی ومهمانه بالذات خدمت ایدوب آخره ایتدیرمز ایدی . اکر هوا بارد اولسه مسافر اوشومسون دیه جامه خوابلرینی واورتونه‌جك یورغانلرینی مسافره ویروب کندیلری جامه خوابسز یاتورلر

ایدی . مسافرك دابه‌سنه صو وصمانی کندیلری ویررلر ایدی ، نفقه‌لری زراعته مخصوص ایدی . زیرا هر سنه آنلر برمقدار شعیر برمقدار ماش زراعت ایدوب آنلر ایله تعیش ایدرلر ایدی . اکثر علما وصلحا زیارت شریفلرینه کلورلر و« حلال خالص اکل ایده‌لم » دیو تبرکا طعامنی اکل ایدرلر ایدی . هر امرده سنت سنیه‌یه اتباع وبالخاصه طعام خصوصنده زیاده دقت واهتمام ایدرلر و بیوررلر ایدیکه خبرده وارددر که زوجات طاهرات (رضی‌الله عنهن) دقیق شعری اله‌میوب خبز ایدرلر ایدی . بزم اهل بیتمزده اله‌مدن دقیق شعری اکمك ایتدی . اول اکمکدن اهل بیتم اکل ایتدکده جمله‌سی خسته اولدی ، چنکه اول قصه‌دن بکا خبر ویردیلر . بیلدمکه اول خسته‌لك صاحب رسالتك (صلی‌الله علیه وسلم) افندمز حضرتلرینك زوجات طاهراتنه عدم متابعتدن اولدی وبی ادبلك ایدوب زوجات طاهراته مساوات صورتیله ایش ایشله‌مك کلرندندر . بن دخی اهل بیتمه دیدمکه زوجات طاهراته متابعت صورتیله اکمك پیشیروب اکل ایدك ، انشاءالله تعالی صحت بولورسز ، آنلر دخی زوجات طاهراته متابعت ایتمك اوزره اکمك پیشیروب آندن اکل ایتدیلر جمله‌سی صحت بولدیلر ،

(بیت)

هر که پی در پی رسول نهاد ٭ ازهمه رهروان به پیش فتاد

(ترجمه)

کیمکه روش پی رسولده ایدر ٭ رهروانی کچوب ایلرو کیدر

روایت اولنورکه خواجه حضرتلری اکثر اوقاتده طعامی کندولر طبخ ایدرلر وسفره خدمتنی دخی کندولری کوررلر ایدی ، طعام ایدرکن سالکلره حضور مع‌اللهه ووقوفه رعایت ایله امر ایدرلر ایدی ، جماعت ایله طعام ایدرکن اکر اول جماعتدن بری غفلت ایله لقمه اخذ ایتسه

آکا شفقت ایدوب تربیه طریقیله آنی آکاه ایدرلر ایدی ، برکیمسه‌یه سفره‌لرنده غفلت ایله طعام ایتدیرمزلر ایدی وبرطعام غفلت ایله یاغضب ایله ویا اکراه ایله طبخ اولنسه ، اول طعامدن اکل ایتمزلر وسالکلره‌ده اول طعامدن یدیرمزلر ایدی .

نقل اولندیکه خواجه حضرتلرینك احباسندن بری آنلره بر پوغاچه هدیه کتوردی ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه بزه بو پوغاچه‌دن یمك لایق دکلدر . زیرا پوغاچه غضب ایله یوغرلدی وغضب ایله طبخ اولندی ، اکر برطعام غضب ایله طبخ اولنسه ویا غضب ایله قوتارلسه ، اول طعامدن یمزلر ایدی وبیوررلر ایدیکه هر نوع تغدی که یا غفلت ویا غضب ویا کراهتله وجوده کلسه . اول نسنه مکروهدر ، آنده خیر وبرکت یوقدر ، زیرا آکا نفس ایله شیطان یول بولدی . البت والبت آنی اکل ایدن کیمسه‌ده برنتیجهٔ قبیحهٔ ظهورایدر واکا بناءً درکه جمیع اعمال صالحه وافعال حسنه آکاهلق ایله طبخ اولوب وآکاهلق ایله اکل اولنان حلال خالصدن ظهور ایدر . بو خلقك اعمال صالحه‌یه موفق اولمدقلری اکل وشربلرینه عدم احتیاطلرندندر . جمیع احوالده وخصوصاً صلاتده اولان (حضور مع‌الله) آکاهلقله طبخ اولنوب وآکاهلقله اکل اولنان طعامدن نشأت ایدر .

حکایه — خواجه حضرتلرینك (هراة) مملکتنه وقوع عزیمتلرنده هراة ملکی علماء ومشایخ هراتی جمله دعوت ایتدی ، اول جمعیتده خواجه حضرتلرینه وسائر علماء ومشایخه اکرام ایدوب سفره خدمتنه مشغول اولدی . طعاملرك جمله پدری میراثندن حلال وجه اوزره وجوده کلدیکی جهتله شبهه ایدلیوب اکل ایدلسنی وقیامتده بو طعامدن طولایی سؤال اولنورسه ضامن اولدیغنی بیان ایتدی ، بوندن صکره جمله‌سی اکله شروع ایتدیلر ، اول دیارك شیخ‌الاسلامی اولان مولانا (قطب‌الدین) دخی اوسفره‌ده حاضر

ایدیلر ، آنلر خواجه حضرتلرینه دیدیلرکه « نیچون بو حلال لقمه‌دن اکل ایتمزسکز ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « بنم برحاکمم وار آکا عرض ایتدمکه بو طعامدن اکل ایده‌یم می ؟ یوقسه ایتمیه‌یم می ؟ » اول بکا دیدی‌که « اکل ایتمه واکر نیچون اول طعامدن اکل ایتمدك دیه سؤال ایدرلرایسه (ملك طعامی اولدیغی ایچون اکل ایتمدم) جوابنی ویر ! » نتیجه‌که خواجه حضرتلری شریعت وطریقت اوزره بو نکتهٔ دقیقه‌یی اولمجمع عظیمه‌ده مولانا قطب الدینه سویلدیلر ، مولا قطب الدینك حالی متغیر اولوب حیرت کلدی ، ملك ، خواجه حضرتلرینه تعریض طریقیله « درویشان بویله نکته‌لری سویلیه کلمشلردر ! » دیمش اولدیغندن مولانا « عفو ایدوب آنلری بزه باغشلایك » دیو ملکدن استرحام ایلدی .

ملك ایسه خواجه حضرتلرینك بو نکته‌سندن غایت منفعل اولوب مولانادن بوطعاملرك کیملره اطعام ایدلمسی لازم کله‌جکنی صورمش ومولانا دخی آنك جوابنی ینه آندن طلب ایدلمسنی ملکه بیان ایلمش اولدیغندن ملك دخی خواجه حضرتلرندن جواب طلب ایتدکده خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « شریعتده آنك جوابی بودرکه هربرشیده‌کی شبهه اوله آنك مصرفی فقرادر ، اکر بو طعاملرده شبهه وار ایسه فقرایه ویرمك کرك واکر شبهه اولمیوب حلال صرف ایسه بو هراتده چوق کیمسه‌لر واردرکه بوطعاملرك لقمه‌سنه احتیاجلری واردر آنلره اطعام ایتمك کرکدر . زیرا بومجلسده اولنلر هر بار بو طعاملری اکل ایده کلمشلردر »

خواجه حضرتلرینك شریعت وطریقتی جامع اولان شو جواب قدسیه‌لرندن حضار مجلس جمله متحیر اولوب اعتقاد ایلدیلر .

دیکر — خواجه حضرتلری (سرخس) مملکتنده ایکن ملك هراتدن انلره برمکتوب کلدی مضمونی بوایدی‌که « خواجه حضرتلرینك

صحبت شریفه‌لرینه غایت اشتیاقمز واردر ، نه اشارت بیوررلر » کرچه خواجه حضرتلرینك ملوك وسلاطینی تشریف وآنلرله ملاقات ایتملری وظیفه دکلدر اما ، ملك اول جانبه زیارت ایچون توجه ایدوب کلورسه فقرایه غایت ثقلت وخلقه دشوار اولور ملاحظه‌سنه بناء خواجه حضرتلری سرخسدن ملکك ملاقاتی ایچون هرات جانبنه روان اولوب کتدیلر ، خواجه حضرتلری ملك ایله ملاقی اولدقلرنده ملك مجلسنده حاضر بولنان بالجمله اعیان واشراف وعلماء ومشایخ خواجه حضرتلرینك زیارتلریله مشرف اولدیلر ، بر ساعتدن صکره طعام چکلدی . جمله اشراف وعلما ومشایخ سفره‌یه اوطوروب اکل طعامه شروع ایتدیلر ، خواجه حضرتلری دخی سفره‌یه اوطوروب اما اکله شروع ایتمدی وبر آرالق سفره‌یه لحم صید کتوردیلر . خواجه حضرتلری آندن دخی اکل ایتمینجه اولوقت علمادن بری خواجه حضرتلرینه دیدیکه « لحم صید حلال خالصدر آنده شبهه یوقدر . نیچون آندن اکل ایتمزسکز ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « خوان ملکدن طعام ایتمك بکا لایق دکلدر ، زیرا بن جماعت درویشانك معتقدی‌یم ودرویشانك بعضلری بونده حاضرلردر . بنی کوررلرکه خوان ملکده طعام ایدم ، بیلمزلرکه حلال طعام می یدم ، یوقسه شبهه‌لی می ؟ بو اشتباه ایله بندن حسن اعتقادلری زائل اولورده استفاضه ایدوب طریق حقه سلوك ایده‌مزلر » بو جواب حقانیدن جمله‌سی مستفید اولوب خاموش اولدیلر وسفره قالقدقدن صکره خواجه حضرتلرینه ملك سؤال ایتدیکه « بو صفت درویشیت سزلره موروثمیدر ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « موروث دکلدر اما (جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین) مؤداسنجه جذبه ایریشوب بو سعادت ایله مشرف اولدم » صکره ملك ینه سؤال ایتدیکه « سزك طریقکزده خلوت اولورمی ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه (خلوت در انجمن) تعبیری بوطریقك عظماسندن اولان خواجه عبدالخالق غجدوانی حضرتلرینك کلاملرندندر ؛ ینه ملك سؤال ایتدیکه « خلوت

در انجمن دیمنك معناسی ندر ؟ » خواجه حضرتلری « ظاهرده خلق ایله باطنده حق ایله اولمق دیمکدر » بیوردیلر .

(بیت)

ازدرون شو آشنا وازبرون بیگانه شو
اینچنین زیباروش در این جهان کم می شود

(ترجمه)

انیس اول یارکه باطنده ، وحشت ایله ظاهرده
بودر آیین عاشق یار ایله اغیار اراسنده

ملك دیدیكه « بودیدیکمز معناً انسانه ممکن ومیسرمیدر ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « اگر بو معنا ممکن ومیسر اولمسیدی حق سبحانه وتعالی [رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکرالله] بیورمزلر ایدی ، صکره ملك سؤال ایتدیكه « بعض مشایخ دیدیکه (الولایة افضل من النبوة) بو قنغی ولایتدرکه نبوتدن افضل اوله ! » خواجه حضرتلری « بوندن مراد ولایت انبیادر ، زیرا نبینك ولایتی نبوتندن افضلدر » بیوردیلر .

ملك ایله بوسؤال وجوابلردن صکره خواجه حضرتلری مجلسدن قالقوب شیخ عبدالله انصارینك خانقاهلرینه کیدوب نزول ایتدیلر ، ملك دخی خواجه حضرتلرینه دورلو ذی قیمت هدیه‌لر ترتیب ایدوب خواص اتباعلریله ارسال ایتدیلر ، خواجه حضرتلری اول هدیه‌لردن برشی قبول ایتمدیلر وبیوردیلرکه نیجه سنه‌لردر حق تعالینك عنایتی ایله کمسه‌لرك کوجی یتمدیکی میدان فقرده آرقمی یره کتوره‌مدیلر ، ایمدی ملکه سویلیك که خاطرینی بومثللو امور ایله مشغول ایتمسون ، اندنصکره دخی ملك حرمندن برقمیص وبرسراویل وبرمندیل خواجه حضرتلرینه هدیه دیو کوندردیلر ودیدیلرکه « بونلر کندی الیم عملندن وجهت حلالدندر . نیاز ایدرمکه

خواجه حضرتلری باری بونلری قبول ایده » کتورن کیمسه دخی چوق نیاز ایتدی ، آنلریده قبول ایتمدیلر ، حالبوکه خواجه حضرتلرینك اول وقت قمیصلری یوق ایدی وباشلرنده کهنه عمامه وآیاقلرنده اسکی پاپوج وار ایدی ، بوضرورتده ایکن ملك جانبندن برشی قبول ایتمدیلر .

(بیت)

دیوانه کند هردوجهان رابخشد * دیوانه توهردوجهان راچه کند

(ترجمه)

دیوانه ایدوب صکره ویررسك دوجهانی
دیوانه اولان نیلسون آلسون دوجهانی

نقل اولندی‌که خواجه حضرتاری صائم اولدقلری کون آنلره مهمان کلسه ، اول مهمانه استعجال ایدوب طعام ماحضر کتوررلر ایدی وخاطری خوش اولسون ایچون صومنی بوزوب مهمانه موافقت ایدرلر ایدی وچوق کره بیوررلر ایدیکه اصحاب رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم) مجلسده جمع اولسه‌لر البت برشی اکل ایدرلر ایدی ، صائم اولانلر اولیانلره موافقت ایدرلر ایدی ، چوق کره ینه بیوررلر ایدیکه ابوالقاسم کرکانی کتابنده « معصیت اولمدیغی یرده اخوانه موافقت ایتمك نافله صومدن کمتر دکلدر » دیو ذکر ایتمشدر .

ودخی نقل اولندیکه خواجه حضرتلرینه برسمك مطبوخ هدیه کتوردیلر اول مجلسده اولان دوریشان ایله اکل مراد ایتدیلر ؛ جمله دوریشان سفره‌یه کلوب اوطوردیلر اما بردرویش کلوب اوطورمدی ، خواجه حضرتلری دخی اکا « نیچون سفره‌یه کلمزسك ؟ » دیدیلر ، اول دخی « صائمم ! » دیدی ، خواجه حضرتلری دخی « کل بزه موافقت ایت » دیدیلر ، اول درویش ینه اجابت ایتمدی ، خواجه حضرتلری

ینه لطف بیوردیکه « ایام رمضانده برکون ثوابنی سکا بخش ایده‌یم کل بزه موافقت ایله » اول کیمسه ینه اجابت ایتمدی . اول وقت خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « بو کمسه حقه بعیددر ، سزبونی ترك ایدك ! » اول کمسه دخی غایت زاهد ومتورع ایدی ، آندنصکره اول کمسه زهد وورعنی ترك ایدوب خطام دنیانك طلب وتحصیلنه مبتلی اولوب اولیاء اللهك صحبتلرندن دور اولدی .

نقل اولندیکه خواجه حضرتلرینه بر (قصعه هریسه) هدیه کتوردیلر ، خواجه حضرتلری دخی مجلسده بولنان درویشانه دیدیلرکه « کلك سزکله بوهریسه‌یی اکل ایده‌لم » جمله‌سی انی اکله اوطوردیلر ، درویشاندن بری اوطورمدی ، خواجه حضرتلری آکا دیدیکه « نیچون کاوب اوطور مزسك ؟ » اولدخی دیدیکه » صائمم ! » خواجه حضرتلری آکا دیدیکه « صائم ایسه‌ك دخی کل بزه موافقت ایله ، بزی باب فضلدن کچوردیلر وبزم وظیفه‌مز ادای فرائض وواجبات وسنن مؤکده‌در ، زیرا اثرده (من شغله الفرائض عن الفضل فهومعذور ومن شغله النفل عن الفراض فهومغدور) وارد اولمشدر ؛ هرکیم بزم اصحابمزدندر بزه متابعت لازمدر زیرا بزم نسبتمز متابعتسز بولنمز ، ینه بیوردیلرکه اول ریاضات ومجاهداتکه بز ایشلدك سزك انلری ایشلمیه طاقتکز اولماز ، همان سزك تدبیریکز بودرکه اختیاریکزی ترك ایدوب رضامزی طلب ایده‌سز ، دخی درویشه لازمدرکه دائم اندیشه وفکر ایده‌که عجب قنغی عملی ایشلمکله اهل الله بندن راضی اوله ؛ بوطائفه‌نك کلمات قدسیه‌لرندندرکه مریدایچون شیخه خدمت ایتمك عبادات نافله‌دن افضلدر .

خبرده وارددرکه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلری برغزاده ایدیلر ، ابوبکر وعمر (رضی الله تعالی عنهما) اول غزاده رسول اللهه خدمت ایدوب وصائم اولورلر ایدی ، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلری آنلره بیوردیلرکه صوم سببیله ضعیف اولوب خدمت

ایده‌مزسکز ، صومی ترك ایدك ، آنلردخی امره امتثالا صومی ترك ایتدیلر .

خواجه حضرتلرینك اول رتبه حسن خلقلری وارایدیکه اکر بردرویشك ویاخود بردوستنك خانه‌سنی تشریف ایتسه‌لر اوکمسه‌نك جمیع اولاد ومتعلقات وجیرانی سؤال وحیواناتنه وارنجه تفحص ایدرلر وجمله‌سنك خاطرلرینی تطییب ایلرلر وبیوررلر ایدیکه سلطان العارفین ابویزید (قدس سره) هرکاهکه عالم استغراقدن صحوه کاورلرایدی ، جمله احباب واصحابنی سؤال ایدوب تفحص ایدرلرایدی .

بردرویش دیدیکه خواجه حضرتلرینك صحبتنه داخل اولمزدن مقدم زراعت بستان ایله تعیش ایدردم برکون خواجه حضرتلری مزرعه‌م اولدیغی محلدن مرور ایدرکن آنلری کوردم وبستانمده اولوقت قاوون یابر قاربوز بولوب خواجه حضرتلرینه هدیه کتورم ، کوردمکه جمله خامدر ، چاره بوله‌مدیغمدن همان برخام قاوون کسوب نیاز ومسکنت ایله عذر دیلیه‌رك حضور شریفلرینه کتوردم ودیدمکه « افندم ! بوندن غیری افندیمه لایق قاوون بوله‌مدم ، جمله‌سی خامدر ، زیرا هنوز اولمغه باشلادی » خواجه حضرتلری آنی قبول ایتدیلر ، اندن صکره چوق زمان اول سببدن نسبت ظاهره ایله التفات وشفقت ایدوب خاطریمه رعایت ایدرلر ایدی ، انلرك حسن خلقلری سبب اولدیده بن ومتعلقاتم جمله طریق حقه سلوك ایدوب خواجه حضرتلرینك نسبت باطنیه‌لریله مشرف اولدق ، خواجه حضرتلری چوق کره بیوررلر ایدیکه خلق بکادوست ونسبتمی خلق اراسنده ثابت واظهار ایدن بوستانی درویش ایدی وبوبیتی دخی بیورردی .

(بیت)

جان میفروختم بجوی کس نمیخرید ٭ آن لحظه یار برسر بازار مارسید

(ترجمه)

یاتلق ایتدم جانی برارباپه کمسه آلمدی
اولوقت یارم یتشدی کلدی جان پازارینه

اول درویش که بستانده بولنان خام قاوونی طریق نیاز ایله بزه کتوردی ، البت بزه دخی لازم اولدیکه آنك ظاهر وباطن احوالنه رعایت ایده‌لم ، اکا احسانده مبالغه ایده‌لم ، زیرا احسانده سبقت ایتمك بیوك ایشدر ، آنی کورمزمیسنکه ! ایکی کمسه بری برلرینه ملاقی اولدقده آنلردن بری سلامه سبقت ایتسه اول برینك اوزرینه رد سلام واجب اولور ! زیرا حق تعالی حضرتلری [واذا حییتم بتحیة فحیوا باحسن منها اوردوها] بیوردی ، اول درویش تا کیم حیاتده‌در آنك حقنه رعایت ایدرم ، زیرا حقوقه رعایت آداب طریقتندر ، مقامات علیه‌یه ایریشنلرك کافه‌سی ، آداب طریقته رعایت ایله ایرشمشدر ، وطریق علیه‌نك بیوكلری (من اتصل اتصل برعایة الادب ومن لم یتصل لم یتصل بترك الادب » بیورمشلردر .

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « بو طریقده قصور صاحبی اولان کمسه ، کرکدرکه تضرع وتذلل ایدوب اعتراف عجز وقصور ایله سلوك ایده ، تاکه او کیمسه‌نك مقصودی حصوله کله ! » خلق دیرکه بزم طریقمزده ریاضت یوقدر . ایمدی بوندن بیوك ریاضتمی اولور ؟ که خاطری ماسوادن کسیلوب نسبت حضور مع اللهی حفظ ایده ، جمیع احوال ظاهریه وباطنیه‌لری سنته تطبیق ایدوب هر حالده نفسنه مخالفت اوزره اوله ، مخالفت نفس هر نقدر عمل قلیل ایسه‌ده سالك آنی بیوك بیلمك کرك ، سالك مخالفت نفسه قادر اولور ایسه آنی الله تعالینك توفیقندن بیلوب شکر ایتمك کرکدر.

مشایخ بیوردیلر « اذا اردت مقام الابدال فعلیك بتبدیل الاحوال »

بو کلامده تبدیل احوالدن مراد مخالفت نفسدر ، « سز نفسکزه هر حالده تهمت وتهدید ایدیکز ! زیرا نفس (امارة بالسوء) در . هر کیم بو حاله

موفق اولورسه سعادته ایریشور . سالکه هر طرفة العینده وجود امکانی‌یی نفی ایدوب وجود حقانی‌یی اثبات ایتمك لازمدر ٭ زیرا « وجودك ذنب لایقاس به ذنب اخر » بیورلمشدر وینه بیورلمشدرکه (صلوة وصوم وریاضات ومجاهدات) رب العالمینه طریق وصولدر . اما بزم عندمزده نفی وجود بونلردن وصوله اقربدر ونفی وجود ، ترك اختیار ایتمك وعملده قصور کورمکله حاصل اولور . تعلق ماسوی سالکره حجاب عظیمدر . اکر برسالك قلبنی تعلقدن تجرد قیوددن تبعید ایتسه ، اول سالك البته حقه واصل اولور وبردها اخر ریاضاته ومجاهداته حاجت قالماز .

(بیت)

تعلق حجابست وبی حاصلی ٭ چو پیوندرا بکسلی حاصلی

(ترجمه)

تعلق شویله بیل کیم حقه بی حاصل حجاب اولدی
آنی کسمك سکا وصل جناب حقه باب اولدی

خواجه حضرتلری بو بیتی بیوردقلری وقت مجلسده ، بر کیمسه‌نك خاطرینه کلدیکه ایمان واسلام دخی تعلق حجابمیدر ؟ خواجه حضرتلری دخی اولوقت او کیمسه‌یه توجه ایدوب تبسم ایدرك بیوردیلرکه حلاج منصورك (کفرت بدین الله والکفر واجب ٭ علیّ وعند المسلمین حرام) بیتنی ایشتمدکمی ؟ اهل حقیقت ؛ ایمانی (الایمان عقد القلب بنفی جمیع ما تالفت القلوب الیه من المضار والمنافع سوی الله عز وجل) جمله‌سیله تعریف ایتمشلردر ؛ سائر ناسك عندنده‌کی ایمان واسلام اهل حقیقتك عندنده ایمان کبی دکلدر ، فائده ویرن ایسه ایمان حقیقی اولاندر .

خواجه حضرتلرینك برحنفی المذهب درویشی وار ایدی ، اول درویشه خواجه حضرتلرینك زیاده نظر والتفاتلری وار ایدی ، برکون اول درویش

بر اجنبی درویش ایله بحث ایدوب تحقیق مقام وتفصیل کلام ایدوب ایمان واسلامی تعریف ایدرك ایمان دائما اقرار ایله تصدیقدن واسلام دخی ایمان اوزره زائد اولان اعمالدن عبارتدر دیدی ، بونك اوزرینه امثله ودلائل سوق ایتدی ، اول بحث خواجه حضرتلرینك سمع مبارکه‌لرینه واصل اولدقده اول مجلسده بولنان درویشانه بیوردیلرکه سزك اول بحثه تعلقکز اولدی، سزه کرکدر اول تعلقی ترك ایدوب ایمانی تقلیددن کچوروب قورتیله‌سز اول درویشانك جمله‌سی خواجه حضرتلرینك نصیحتیله ایمان تقلیددن کچدیلر ، اما اول بحث ایدن کچمدی وغایت مضطرب ومتحیر اولدی ، آکا ممکن اولمدیکه ایمان تقلیددن کچه ! خواجه حضرتلری اول درویشه دیدیکه بوندن صکره درویشان صحبتندن چیق ! طورمه اول درویش خواجه حضرتلرینه چوق تضرع ونیاز ایدوب عفوینی طلب ایتدی ؛ لکن خواجه حضرتلری آنی درویشان آراسندن طرد ایدوب بردخی درویشان مجلسنه قومادی ، صکره عنایت الهیه ایریشوب اول درویشی عقبهٔ تقلیددن کچوردی ، حالی غایت خوش اولوب خواجه حضرتلرینك اذنیله درویشان صحبتنه داخل اولدی ، صکره اول درویش حالندن تشکر ایدوب دیر ایدیکه (کاشکه خواجه حضرتلری بو لطفی بکا مقدم ایده‌لردی، الله تعالی‌یه حمد وثنالر اولسونکه خواجه حضرتلری همتلریله بنی بو عقبهٔ تقلیددن کچوروب ایمان حقیقی سعادتنه ایرشدیردیلر .

خواجه حضرتلری برکون دابه‌لرینه سوار اولوب کیتدیلر ، رکابلرنده چوق درویشان واحبابلری وار ایدی ، اول وقت خواجه حضرتلری دابه اوزرنده عظیم کریه وبکا ایتدیلر ، درویشان واحبابی دخی آنلره اتباعاً بکا وکریه ایلدیلر ، لکن کیمسه خواجه حضرتلرینك کریه‌لری سببنی بیلمدی وبرنیجه وقت کریه‌دن صکره خواجه حضرتلری اظهار مذلت وافتقار ایدوب بیوردیلرکه (بو قدر افلاس وبیحاصللق که بنده‌واردر، لایق دکلدرکه بنم کمسه سلامی اله ، لکن حق تعالی بنی خلق آراسنده رسوای

ایدوب خلقی بکا مشغول قلدی ! دریغا که کمسه‌لر بنم احوالمدن خبردار دکلدر .

(بیت)

کربدانندم براننـدم زشهر . ای دریغا کس نمیداند مرا

(ترجمه)

کربلیدیلر شهردن نفی ایدرلردی بنی . ای دریغا کمسه‌لر هیچ بیلمدی کندی بنی

بنم بو خلق ایله نه ایشم ومصلحتم وار ، زیرا بندهٔ خدا اولان کیمسه‌یه جمیع احوال وصفاتنده وحرکات وسکناتنده ولحظات وخطواتنده وقوا وحواسنده واعضا واجزاسنده حقه مشغول اولوب خلقدن منقطع اولمسه حقیقتده آکا بنده اطلاق اولنمز ، اول بنده دخی حقیقت اخلاص ایله مشرف اولمز . زیرا اشغال تعلقات بشریه واهواء نفس اماره قتی چوقدر، بنده کرکدرکه بو حدیث شریفك حکمی اوزرینه « رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر » عمل ایدوب جمله ماسوادن اکراه وانقطاع ایده ، تاکیم حقیقتده اول بنده بندهٔ حق اوله ، نتکیم حق تعالی [فمن یکفر بالطاغوت ویؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی] بیوردی ، بنده‌یی حق تعالیدن اشغال ایدن ماسوا طاغوتدر ! آنلردن انقطاع وآنلری انکار ایدوب حقه مشغول اولمق بنده‌یه لازمدرکه حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلری (الهوی عندالله ابغض من جمیع الالهة) بیوردیلر، یعنی « کفره‌نك یریوزنده اله دیو طاپدقلری نسنه‌لردن اهل اسلامك اله کبی طاپدقلری هوای نفس عندالله بدتر واشر ! ! » اولدیغنی بیلدیردیلر .

بندهٔ حق اولان کیمسه جمله هوالری ترك ایدوب فقط حق تعالینك عبودیتنه مشغول اوله . حق تعالی‌دن غیری نسنه‌لره تعلق ومحبت ایتمیه ، نتکیم « کورمزمیسین ؟ یا محمد ! اول کیمسه که هواسنی اله اتخاذ ایتدی

وكنديني حق بنده‌سی ظن ايدر » معناسنی شامل اولان [افرأيت من اتخذ الهه هويه] بيورلمشدر .

(بيت)

خواجه بنداردكه دارد حاصلی • خواجه ئی را جزبه اين پندار نيست

(ترجمه)

خواجه ظن ايلركه وار چوق حاصلی • ظندن اوزكه خواجه‌نك يوق حاصلی

رسول‌الله (صلی الله عليه وسلم) افندمز حضرتلری بيورديلركه « تعس عبدالدرهم تعس عبدالزوجة » يعنی هلاك اولدی وهلاك اولسون كموش والتون بنده‌سی وزن وفرزند بنده‌سی ! زيرا هر كيمسه كه برشيئه تعلق ومحبت ايدر او شی اول كيمسه‌نك مونس ومعبوديدر واول كيمسه دخی اول شيئك مأنوس وعبديدر .

(بيت)

هر چيزكه اندر جهان بسته انی • آنست ترا دردوجهان مونس ومعبود

(ترجمه)

هرنسنه كه اولدك جهانده آكا بسته • اولدی دوجهانده سكا اول مونس ومعبود

بنده‌يه كركدركه هرشيدن علاقه‌سنی قطع ايدوب قلبنی حقه ربط ايده ، بيورديكه حضرت عزيزان (عليه الرحمة والغفران) حضرتلرندن سؤال ايتديلركه « درويشلك ندر ؟ » آنلر دخی بيورديلركه « بركندن وپيوستن يعنی مخلوقدن انقطاع وابتعاد وحقه ارتباط واتصالدر » ينه بيورديلركه « اولولردن بر اولونك سوزيدركه هر كيم ماسوادن قورتيلوب سلامت بولورسه مسلماندر ، هر كيم مرادات ومقاصددن اعراض ايدوب فراغت ايدرسه مؤمندر ، زيرا كمسه مؤمن اولەمز تا كيم خبيثی طيبدن تميز ايتمدكجه معناسنه اولان [ماكان الله ليذر المؤمنين علی ماانتم عليه حتی يميز الخبيث

من الطيب] آيت كريمه‌سی بوكا اشارتدر ، هر نسنه كه بنده‌نك مرادی هوای نفسيدر اول نسنه خبيثدر .

جميع موجوداتدن يعنی آسمان وزمين وعرش وفرش بونلرك درونلرنده اولان نسنه‌لرك جمله‌سندن فارغ اولور ايسه‌ك ايريشوب ايريشمديكندن قورتولورسك ، كوروب كورمديكنك انتظارندن پاك اولورسك ، جمله بلا وآفتلردن سلامت بولورسك ، بويولده وجود حجابندن بيوك حجاب ووجود بلاسندن بيوك بلا اولمز وبويولده مريدلره تمنيدن زياده زهر قاتل اولمز ! بونلردن دخی كچمك سالكه لازمدر تا كه مقصوده ايريشه .

(بيت)

تادر نزنی چه‌داری آتش • هر كز نشود حقيقت وقت تو خوش

(ترجمه)

يوقلقله اكر اورسك ايدی وارلغه آتش • وصلت يولنه يوقلق اولورسكا ضيا كش

خواجه حضرتلری بيورديلركه حديث قدسيده وارددركه ، الله تعالی داود (عليه السلام) ه خطاب ايدوب بيورديكه « يا داود ! بنی دوست ايدين ، دوستلربنی دخی دوست ايدين ! وبنی بنده‌لريمه سودير ! » داود (عليه السلام) دخی ديديكه (يارب ! سنی دوست ايدنمكه ودوستلريكی دخی دوست ايدنمكه كوجم يتر اما ، سنی قوللريكه سوديرمكه كوجم يتمز !) حق سبحانه وتعالی حضرتلری ينه بيورديكه « يا داود ! هر كاهكه بنم نعمتمی قوللريمه خبر ويروب احسانمی ذكر ايده‌سك ! آنلرك قلبنده محبت حاصل اولوب بنی سورلر » .

خواجه حضرتلری بيورديلركه بزم طريقمز طريق هدی وعروهٔ وثقی در ، زيرا بو طريقت عليه اتباع سنت رسول واقتدای اصحاب اوزره مبنيدر ، آنكچون بو طريقتده عمل قليل ايله چوق فتوحات حاصل اولور . اما

رعايت اتباع سنت غايت صعبدر . اكر بز ديلرسك سالكارى طريقتده جذبه ايله تربيه ايدرز ، اكر ديلرسك سلوك ايله تربيه ايدرز ، زيرا مرشد اولان حاذق طبيبه بكزر علاجى مريضنك علتنه كوره ايدر ، نتكيم حق تعالى حكمت بالغه سيله بعض قوللرينه عز وغنا وبعض قوللرينه فقر وذل ايله معامله ايدر ؛ بزم بو طريقتمز طريق صحبتدر ، خلوت شهرت وآفتدر . صحبت بو شرطله كركدر كه ايكى كيمسه صحبت ايتدكلرنده بربرلرندن فانى اوله لر ! يوقسه بويله اولمزسه صحبتدن فائده اولماز . بزم صحبتمزه داخل اولان جماعتك بعضيسنك قلبنده محبت تخمى اكيلمشدر ، لكن تعلق ماسوى سببيله اول تخم نشو ونما بولمامش . بو حالده بزه كركدر كه اول كيمسه نك قلبنى تعلقاتدن پاك ايده لم ! تاكيم اول محبت تخمى ظاهر اولوب نشوونما بوله ! بعضيلرك دخى قلبلرينه تخم محبت اكيلمامشدر ، بزلره كركدر كه آنلرك قلبلرينه تخم محبتى اكوب بتوره لم .

هر كيمك قلبنده بزلره ميل ومحبت واردر ! اول كيمسه كرك قريب وكرك بعيد اولسون ؛ بزلره لازمدر كه آنك نسبتنه رعايت ايده لم وآنى روز وشب تربيه ايدوب حس وخاشاك تعلقاتدن پاك ايده لم . زيرا نسبت محبته ، بعد مكان حجاب اولماز (يارمنى درينى پيش منى) بزم طريقتمزده سالكه كركدر كه هانكى مقامه ايرشديكنى بلميه ! تاكيم مقامنى بيلوب آكا راضى اولورسه اول مقام آكا حجاب اوليه ؟ نتكيم (من رضى عن مقامه حجب عن امامه) دنيلدى .

اكر بر سالك حق تعالى دوستلرندن بر دوسته مقارن اولورسه ، كركدر كه اول سالك مقارنت وقتنده اولان حالى ايله مقارنتدن مقدم اولان حالنى وزن ايده ، اكر مقارنت وقتنده اولان حالى مقارنتدن مقدم اولان حالندن خوش واحسن اولورسه ! اول عزيزك مقارنتنه ملازمت ايده ، زيرا اول سالك ايچون مقارنت فرض عيندر ، اكر مقارنتدن مقدم اولان حالى مقارنت وقتنده اولان حالندن خوش اولمزسه ، اول كيمسه نك مقارنتنى

ترك ايدوب آندن فرار ايتسون ! زيرا آنك مقارنتى آكا فائده ويرمز ، بلكه ضرر ويرر .

(بيت)

با آنكه نشستى ونشد جمع دلت • ازتو نرود ثقلت كلت
زنهارار ديكرى زان مى باش • زيرانكند جان عزيزان بحلت

(ترجمه)

كيمدن سكا كلمزسه اكر صفوت خاطر • ياسندن اكر كتمزايسه كل عناصر
زنهار صاقنوب اولمه مقارن آكا زيرا • هيچ ايلمز ارواح عزيزانسنى خاسر

خواجه حضرتلرى بيورديلر كه « هركز شيخ اولان كيمسه كندى قوتيله مريدى برمقامه ايصال ايده مز ، اكركه مريد ، حق طلبده پاى همتن شيخك باشنه وضع ايتمدكجه ، اكر مريدك بو رتبه همتى اولورسه شيخ آنى كندى مقصودينه ايصال ايدر ، زيرا شيخ مريدك نردبانيدر .

طريقت ادبدن عبارت اولوب طريقته سلوكك شرطى « ادب مع الله ، ادب مع الرسول ، ادب مع الشيخ » اولمق اوزره اوچدر ،

ادب مع الله ؛ سالك ايچون ادب مع الله « عرشدن فرشه قدر موجود اولان اشيانك كافه سنى الله تعالى خلق ايتدى ، جمله سى الله تعالينك آستانه عزتنه باش قوديلر ، بونلرك كافه سى فنا صفتيله موصوفلردر » اعتقادنده بولنمقدن عبارتدر .

ادب مع الرسول ؛ سالك سعى ايدوب كنديني [فاتبعونى] مقامنه ايرشديرمكدن جميع احوالنده واجبهٔ حرمة رسول اللهى حفظ ايلمكدر .

ادب مع الشيخ ؛ سالك شيخى متابعت رسول ايدرك نائب رسول الله وخلقى حقه دعوت ايله مأمور اولدى اعتقادنده بولنمق شيخك حضور وغيبتنده تعظيم وتكريمنه رعايت ايتمكدن عبارتدر .

مشایخ کرام اهل بصیرتدر ، الطاف حضرت ازلیه‌یی بیلورلر ، اهل کرمدرلر ، سالکلرك قصور وخطراتنی کوررلر ، عفو ایدرلر ، مشایخك احوالی مختلفه‌در ، الطاف ربوبیتی مشاهده وقتنده آنلره کوره کاه کاور .

(بیت)

پیش لطف عفو بی حدتو شاه * توبه کردن از کناه امد کناه

(ترجمه)

لطف عفوك اویله چوق ای پادشاه * معصیتدن توبه اولمشدر کناه

بو طائفه مشایخك امناسیدر . سالکارده ظهور ایدن یرامز خوی وبد فعللری نقیر وقطمیر بیلورلر و کوررلر وشفقت ایدوب سالکلری آندن بکچوررلر .

(بیت)

اکر بینی که نابینا وجاهست * اکر خاموشی بنشینی کناهست

(ترجمه)

کوررسن برکورن اوکنده قویی * سکوت ایدوب اوطورسن اولمز ایی

مشایخ صیاده بکزر ، نتکیم صیادلر دقیق صنعتلر ایله وحشی جانورلری صید ایدرلر واول جانورلرده اولان صفت وحشتی ازاله ایدوب آنلره هنر ومعرفتلر تعلیم ایدرلر ، مشایخ کرام دخی حسن تدبیر ایله نفوس طاغیه وعاصیه‌نك طغیان وعصیانلرینی ازاله ایدوب انقیاد و اطاعت صفتلریله موصوف ایدرلر ، ادب عبودیتی تعلیم ایدوب اسرار الهیه‌یی کوستررلر ومعرفةالله‌ه ایردیررلر وحقیقت خدمتنی ایدرلر .

مشایخدن بعضیلرینك معامله‌لری سالکلرك قابلیتلرینه کوره‌در ، اکر سالك مبتدی اولورسه ، آنك یوکنی یوکانورلر « یاداود اذا رایت لی طالبا

فکن له خادما » خطابنه بناء سالکه خدمت ایدرلر ، شیخ اولان سالکره چوق خدمت ایتمك لازمدر که سالکه سلوك طریقته قابلیت کله ؛ زیرا سالکك طریقته سلوکنك امکانی سالکده یقین حصولنه موقوفدر ، ویقینك حصولی ایسه مشایخك همتلرینه محتاجدر ، تاکه اول مجاهده‌لر نتیجه ویره ، زیرا مجاهدات وعباداتك نتایجی یقینه موقوفدر . سالکلرك کندی جانبلرندن حاصل اولان یقین ادنی سبب ایله زائل اولور امامشایخ حضراتنك همتلریله حاصل اولان یقین متغیر وزائل اولماز ؛ اولمجاهدات وعباداتکه مشایخك همتلرندن حاصل اولان یقین ایله ایشلنمش اوله ، البت آنلرك نتیجه‌سنده معرفت تفصیلیه ظهوره کاور ، ذکرك نتیجه‌سنك حصولی همت مشایخه محتاجدر ! زیرا ذکر دخی برشیخ کاملدن اخذ اولنمدقجه نتیجه‌سی ظهور ایتمز ، (لااله) کلمه‌سی آلهۀ طبیعیه‌لری نفی ایدر ، و (الاالله) کلمه‌سی معبود حقیقی‌یی اثبات ایدر ، بوکلمۀ توحیدی ذکردن مقصود توحیدك حقیقتنه ایرمکدر ، یوقسه لفظا کلمۀ توحیدی چوق ذکر ایتمك دکلدر ، زیرا چوق کره کلمۀ توحیدی (ازدرون) ذکر ایله نتیجۀ توحیدظهوره کلور ، کلمۀ توحیدك حقیقتی آنی ذکر ایله قلبدن ماسوا بالکلیه نفی اوله ! وقوف زمانینك سالکلره غایت چوق فائده‌سی واردر ! زیراسالك ، زمانك حضوریله سرورینه واقف اولدقده شکر ایدر وغفلت ایله مرورینه واقف اولدقده زمان آتیده تدارك ایدوب حق تعالی‌یه عذر واستغفارایدر ؛ سالکلر ولایت خاصه‌ده اولیاءاللهك قنغیسنه تبعیت ایدرسه حقه‌واصل اولور .

مشایخ اوچ قسمدر ، برنجیسی (مقلد) درکه ، ایشیدر وایشتدیکیله عمل ایدر .

ایکنجیسی (کامل) درکه ؛ بیلور وعمل ایدر وکمالی غیری‌یه تجاوزایتمز .

اوچنجیسی (مکمل) درکه ؛ بیلوروعمل ایدر وغیریلری دخی علم‌وعمل ایله تربیه ایدر ؛ کماله ایریشدیرر .

ارادت ، تسلیم ، ترك اختیار ، برمعنادر وبو اوچی دخی برمبارك حالدر .

ارادتده قتی چوق کلام سویلدیلر ایسه‌ده بزم مختارمز (الارادة ترك الارادة) یعنی مرید اولان کیمسه کندی اختیارینی مقتداسی اولان شیخك اختیارنده بالکلیه ترك ایتمکدر .

(بیت)

ما اختیار خویشتن ازدست دارایم ٭ کان اختیار شاه همه اختیارماست

(ترجمه)

بز دوستمزه ویرمشز جمله اختیاریمز ٭ اول شاهك اختیاریدر اختیاریمز

بزم اختیاریمز بودر که سالکلری طریق جذبه‌یه مشغول قیله‌لم ، اما اکر دیلرسك طریق سلوك ایله تربیه ایدرز ، سالك مبتدی کرکدر که بزم درویشانمزله صحبت ایده ، تاکیم بزم صحبتمزدن آکا قابلیت کله .

(بیت)

به بینی وقت سفتن مرد حکاك ٭ بشاکردان دهددر" خطرناك

(ترجمه)

کوررمیسك که دلك وقتی حکاك ٭ ویره شاکردلره در خطرناك

خواجه حضرتلرینه « سزلرنه طریق ایله بولنورسز » دیه سؤال ایدوب « عارفلرك استفاده ایدوب غیریلرك استفاده ایده‌مدیکی طریق اوزره بولنورز که بوده مراقبه ، مشاهده ، محاسبه اولمق اوزره اوچدر » جوابنی آلدیلر .

مراقبه ، (نسیان رؤیة المخلوق بدوام النظر الی الخلق) حکمنجه ، سالك طریقته حقیقتده لازمدرکه رقم نسیانی جمیع مخلوقاتك ناصیهٔ وجودینه چکوب دائم جانب احدیت ذات مطلقه ناظر اوله ، بو معناجه مراقبه‌نك اهلی قتی نادردر ! اکر بولنور ایسه ، طریق خفیه اهالیسندن بولنور! بزبیلدك که دوام مراقبه تحصیلنك طریقی مخالفت نفسدر .

مشاهده ، (المشاهدة هی واردة غیبیة ترد علی قلب فتروح ولاتمکث فیه) مألی اوزره « بن واردهٔ غیبیه‌یی برصفت ایله ادراك ایده‌رمکه اول صفت بنده حال اولمشدر ؟ لکن بوقدر ادراك ایده بیلورمکه اول وارده حال قبضده ورود ایتسه صفت جمال اولور ، بن انجق بوقدر ادراك ایدوب تعبیر ایده بیلورم ، بواجلدندرکه ارباب مشاهده تجلیاتی ایکی نوعه حصر ایدوب (التجلی اما جلالی واما جمالی) دیدیلر .

محاسبه ، سالك اوزرندن مرور ایدن ازمنهٔ ماضیه‌یی تجسس وتفحص ایدوب کوره‌که اول حضور ایله‌می مرور ایتدی ؟ یوقسه غفلت ایله‌می مرور ایتدی ؟ اکر حضور ایله مرور ایتدیسه ، اولسالك وقتنی ادراك ایتمشدر! حق تعالی‌یه شکر وحمد ایتسون ، اکرغفلت ایله مرور ایتدیسه ، اولسالك وقتنی ضایع ایتمشدر ! اکا لازمدرکه مستقبلده تدارك ایدوب حق تعالی‌یه عذر واستغفار ایده ؛ عارفلر بواوچ طریقه رعایت ایتدکلری ایچون چوق فائده تحصیل ایدرلر ، اما عارفلرك غیری بوطریقلره رعایت ایتمدکلرندن بوطریقدن فائده تحصیل ایده‌مزلر .

خواجه حضرتلری تکرار ابیوردیلرکه « بزلر وصول مقصوده واسطه‌یز! سالکلره لازمدرکه بزلردن منقطع اولوب مقصوده متصل اوله‌لر ، زیرا ارباب تربیتك طریقی بودرکه اطفال سلوکی کهوارهٔ طریقته ادخال ایدوب ثدیٔ تربیه‌ده لبن همت ایله آنلری تربیه ایدوب حد وصوله ایردیررلر ، صکره کندولرندن آیروب بارکاه احدیته ادخال ایدرلر ! اندن صکره انلری رب العلمین تربیه ایدر ،

(بیت)

ممکن نبود وصول مقصود ٭ بی بدرقهٔ عنایت یار

(ترجمه)

ممکن اولورمی وصول مقصوده ٭ قیلاغوز اولمسه عنایت یار

ایمدی سالك اكر عمر ابدی ایله معمر اولسه ، شیخنك نعمت تربیتنك ولطف همتنك شكرینی ادا ایده‌مز .

(بیت)

كربكویم لطف همت بردوام * بكذرت عمرم نكردد این تمام

(ترجمه)

لطفنك شكرین ایدرسم بردوام * دوكنور عمرمده شكر اولماز تمام

ینه بیوردیلركه عبادت وجودایراث ایلر ، زیراعابدك عبادت ایتمسی وجود طلب ایتمكدر ! ایمدی عابده كركدركه عبادتنده نفسنی افنایه سعی ایده و(عبادت ایتدم) دیو كندینه وارلق ویرمیه ! هرنچنكه عبادتلرینی تمام وكمال اوزره ایشلرسه‌ده كندینی آنلرده قصورلی كوره ! زیرا شول عبادتلركه وارلق ایله ایشلنه ! اول عبادتلر عابدلری حقدن تبعید ایدر ! تقریب ایتمز ؛ بیوكارك كلامیدركه (اذا اردت مقام الابدال فعلیك بتبدیل الاحوال) بیورمشلردر ؛ بوتبدیل احوالدن مراد ، مخالفت نفس وترك هوا وطبیعتدن خروجدر ، بونلری ایشلین كیمسه‌نك البته احوال بشریتی تبدیل اولوب مقام ابداله واصل اولور ، لكن بونلری ایشلمك عنایت مرشده محتاجدر .

(بیت)

كیست ابدال انكه اومبدل شود * خمرش ازتحلیل یزدان خل شود

(ترجمه)

كیمدر ابدال اولكه اومبدل اولور * خمری تحلیل خدادن خل اولور

ینه بیوردیلر كه : اولیاءالله صحبتلرنده حقیقت ادب وقته مراعاتدر ، زیرا وقت اولوركه انلرك صحبتنده بی ادبلك عین ادب اولور ؟ وقت اولوركه

ادب عین بی ادبلك اولور ، ایمدی اولیاءاللهك نفس پاكلرینی طوتمق حقیقت اولدی ! كرك ظاهرده انلرین نفس پاكلرین طوتمقدن بی ادبلك ظهور ایدرسه‌ده ، انكچون (ترك الادب عندالادباء ادب) دینلدی .

ینه بیوردیلركه (من عرف الله لایخفی علیه شیء) یعنی بركیمسه معرفت تامه ایله حق تعالینك الوهیتنی بیلسه ، اولكیمسه سائر اشیایی دخی كشف طریقیله بیلور ، برشی اكاخفی اولماز ، زیرا جمیع اشیا حق تعالینك مظهر صفات واسماسیدر ، ظاهری بیلن مظهری دخی بیلور .

حضرت عزیزان علی رامیتنی‌نك كلاملرندن اولمق اوزره روایت بیوردیلركه بوطائفه‌نك نظرنده روی زمین سفره مقداریدر ، بن بویله دیرمكه طرنق مقداریدر ؛ انلرك نظرندن برشیء غائب اولمز . حضرت عزیزان اول كلامی سویلدكلرنده اوكلرنده سفره وار ایدیكه انكچون سفره‌یه تشبیه ایتدی ، یوقسه عارفك وسعت قلبی برشیئه نسبت اولنماز ، زیرا یرلروكوكلر عارفك قلبنه نسبتده برنقطه كبیدر ، انكچون حق تعالی [ماوسعنی ارضی ولاسمائی انما وسعنی قلب عبدالمؤمن] بیورمشدر .

قلبك وسعتی معرفتك وسعتیدر ! زیرا جمله قلوبك وسعتی بردر ؟ لكن معرفتلرینك وسعتی بردكلدر ؛ مشایخك ایكی جهتلی برر آیینه‌لری واردر ! لكن بزم آیینه‌مز التی جهتلیدر ! بن قرق سنه‌در آیینه‌دارلق ایدرم هركز آیینه‌م غلط ایتمامشدر ، زیرا اولیاءالله هرنه كوررلر ایسه نور فراست ایله كوررلر ، نور فراستی حق تعالی ولیلرینه كرامت ویرمشدر ، هرشیكه حق تعالی جانبندن كرامت ویریله ، البت اولشی صواب اولور ، خطا ایتمز ، توحیدك نهایتنه ایریشلور اما معرفتك نهایتنه ایرشمك غایت دشواردر ، درویشك پاینه برخارباتسه انی درویش بیلمك كركدركه نه‌سببدندر ؛ اهل الله بوخلقك بارلرینی انكچون چكرلركه خلقدن مهذب اولوب بركوكل دخی اله كتوره‌لر ! زیرا هیچ بركوكل یوقدركه حضرت حق اكانظر ایتمیه ، كركسه اول كوكل صاحبی اكا واقف اولسون وكرك اولماسون ، هر كیمكه نظر

الهی اولدیغی وقتده بر کوکل اله کتورسه ، اول نظردن اول کیمسه فیضیاب اولور ، ایمدی هر کوکلی اله کترمك کرکدرکه شاید نظر الهی یه مصادف اولنه .

﴿ بیت ﴾

صد سفرهٔ دشمن بکشد طالب مقصود
باشدکه یکی دوست بباید بضیافت

﴿ ترجمه ﴾

یوز سفره چکر دوشمنه اولطالب مقصود
شاید اوله بر دوستنه اول ایده ضیافت

اکر بن یارانلرمك عیبنه نظر ایدرسم ، یارسز قالورم ! زایر هیچ کیمسه یوقدرکه صفت حسندن خالی اوله .

﴿ بیت ﴾

حاصل دریانه همه در بود ٭ یك هنر ازهر که پر بود

﴿ ترجمه ﴾

حاصل دریا اولورمی جمله در ٭ پرهنر اولسه کشی‌یی دولدورر

« الرفیق ثم الطریق » بوطریقتك لوازمندندر ؛ شمع کبی اول وشمع کبی اولمه ؛ یعنی شمع کبی اول غیریلره روشنالق ویرمه‌ده ؛ وشمع کبی اولمه ؛ کندینی ظلمتده قومه‌ده ؛ هرکیم که بزم دامنمزه یاپشه بز آکا شفاعت ایدرز .

﴿ بیت ﴾

نیکوانرا دوست دارد هر که باشد درجهان
کربدانرا دوست داری کوی بردی ازمیان

﴿ ترجمه ﴾

ایولری دوست اتخاذ ایلدی قمو اهل جهان
کوتیلرله دوست اولورسك طوپی قاپدك اورته‌دن

دوریشانه دخی امر ایتدیلرکه بو بیتی ازبرایدوب حفظ ایدك ، زیرا بز بو بیتدن چوق درس آلدق سالکلر خواطر نفسانیه وشیطانیه‌یی دفع ایتمده متفاوتلردر ؛ بعضیلر خواطر نفس وشیطان کلمزدن مقدم دفع ایدرلر ؛ بعضیلر دخی کلوب قرار ایتدکدنصکره دفع ایدرلر ؛ بودفع چندان فائده ویرمز ! لکن اول سالك خواطرلری منشاء ومدخلنده اطلاع ایدرسه فائده‌دن خالی اولماز سالك برصفتدن برصفته انتقالك کیفیتنی بیلمك غایت صعب ایسه‌ده سالکه انتقالك کیفیتنی بیلمك کرکدر ، کیم سالکك طریقده سلوکی آسان اوله ! بونی بیلمك ایسه همت شیخه موقوفدر ؛ درویش هرنه سویلرسه کندی حالندن سویلمك کرك ، زیرا درویش برحالدن خبرویرسه ، اول حال کندینك حالی اولمسه ، حق تعالی انی او حالك سعادتنه ایرشدیرمز .

سالك اکر برعبادت نافله‌یه چوق دوام ایدوب احیانا آنی ترك ایتمیه اول عبادت اکا عادت کبی اولور فائده‌سی اولماز ، ایمدی سالکه کرکدرکه کاه بکاه نافله عبادتی ترك ایده ، تاکیم عادت کبی اولوب انده نفسك حظی اولمیه ! زیرا نفسك حظیله ایشلنن عبادت سالکه فائده ویرمز بلکه حق قتنده مردوددر ؛ رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم) دعاسی برکاتیله بوامته مسخ صوری اولماز ؛ لکن مسخ معنوی اولور .

﴿ بیت ﴾

اندرین امت نباشد مسخ تن ٭ لیك مسخ دل بود ای ذوالفطن

﴿ ترجمه ﴾

اولمدی بو امت ایچره مسخ تن ٭ مسخ دل واردر محقق آکله‌سن

اولياءالله اسراره مطلع اولورلر ؛ لكن اجازتسز اظهار ايده‌مزلر (هركه دارد ميبوشد وهركه ندارد ميخروشد) زيرا (اخفاء الاسرار من صنع الاحرار) در . بزدن بعض كره خلقك خواطر احوالنى اظهار صادر اولور ؛ لكن بزم ارادتمز ايله دكلدر ! حق تعالى بزم لسانمزدن انلرى اظهار ايدر ، كركدركه درويشك طشره‌سى بيرنك ودرونى بيچنك اوله .

(بيت)

تادرين خرقه آيم * ازهمه نرنجيم وهم نريخانم

(ترجمه)

بوخرقه ايچنده بولندقجه نه كمسه‌يى انجتير ونه كمسه‌دن انجنيرم

بر اولو كمسه‌دن سؤال ايتديلركه درويشانى نه‌حالده‌در ، جواب ويرديلركه زبونلقده‌در ، درويش تحملده يوك چكيجى حيوانه بكزر ، كركدركه نقدر يوكلتسه‌لر تحمل ايده ، درويش طبله بكزر ، هرنقدر چوماق اورسه‌لر اصلا آندن مخالف صدا ظاهر اولماز ، درويشلر ابن وقت واهل نقددر ، معامله لرينى فردايه حواله ايتمزلر ، آنك ايچون (الصوفى ابن الوقت) بيورلمشدر .

(بيت)

امروز ببين باطن جمال دوست * اى بيخبر حواله بفردا چه ميكنى

(ترجمه)

بوكون عين بصيرتله جمال يارى سير ايله * صقين اى بيخبر قيلمه حواله آنى فردايه

شيخ ابوالحسن خرقانى حضرتلرينك كلمات قدسيه‌سندندر ، اولطريق كه حقدن عبده كيدر جمله سعادت اندر سعادتدر ، اول طريق كه عبددن حقه كيدر ، جمله ضلالت اندر ضلالتدر . بيضهٔ قابليتك فاسد ومخالف صحبتلردن حالى ، غايت مشكلدر ؛ آنى آنجق كبريت احمر اولان اهل ارشاد صحبتى اصلاح ايدر .

(بيت)

جز صحبت عاشقان مستانه مپند * دل در هوس قوم فرومايه مپند
هر طائفه‌ات بجانب خويش كشد * جعدت سوى ويرانه وطوطئ سوى قند

(ترجمه)

عاشقانك صحبتندن غيرى‌يى ايتمه پسند
قلبكى ايتمه صقين قوم فرومايه‌لرله بند
چكمه ده هر طائفه يارينى كندى سمتنه
بوم چكر ويرانه‌يه‌هم طوطى چكر سوى قند

بز اوائلده مطلوبى كنديمز طلب ايدوب بيلدك ، صكره حق تعالى بزى كندينه ايصال ايدنلره سوق ايتدى ! آنلر دخى بزى حقه ايصال ايتديلر ، زمانه طالبلرى ايسه كنديلردن مطلوبى طلب ايدوب بيلمك استمزلر ، استرلركه حقى طلب ايدوب بيلمدن حقه واصل اوله‌لر ؟ ايمدى بر كيمسه مجاهده ايدوب حق تعالى‌يه قوللق اياسه ، حق تعالى آنك قلبنه داعيهٔ طلب اعطا ايدوب بزه سوق ايدر ! بزدخى آنك حق جانبنده هر نه نصيبى وار ايسه آ كا ايصال ايدرز وحقيقتده مرشد حق تعاليدر .

بز بويولده خوارلكى اختيار ايتدك ، لكن حق تعالى كندى فضلندن (ولله العزة ولرسوله وللمؤمنين) قول شريفنى ناطق اولديغى وجه‌اوزره بزه عزت ويردى ، بو يولده اهل پندارك حالى غايت مشكلدر

(بيت)

كرچه حجاب توبيرون از حدت * هيچ حجابى توچو پندارد نيست

(ترجمه)

كرچه حدندن حجابكدر بيرون * يوق حجابك هيچ پندارك كبى

نقل اولنديكه خواجه حضرتلرینی بر کیمسه کبره نسبت ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه « بزم کبریمز حق تعالی کبریاسیدر »

(بيت)

بار تکبرم اکرم در سرست * هم زدم اوست که درمن وزید

(ترجمه)

بنم باشمده کی بار تکبر * دم حقدندر اول کیم اسدی

(الكاسب حبيب الله) حدیث شریفنده کی کسبدن مراد رضاء اللهدر ! کسب دنیا دکلدر . بر کیمسه جمیع امورینی الله تعالی‌یه تفویض ایتدکدن صکره مخلوقه التجا ایتمك شرکدر ، لکن بو شرك اهل عمومدن عفو اولنور . لکن اهل خصوصدن عفو اولنمز ، الله تعالی‌یه توکل ایدن کیمسه کندوسنی متوکل کورمیه وتوکلنی مکاسبدن برمکسب ایله ستر ایده ، حق تعالی بنی تخریب دنیا ایچون خلق ایتدی ، خلق ایسه بندن تعمیر دنیا طلب ایلر .

(بيت)

جرا بعالم اصلیٔ خویض وازوم * من ازکجا وغم یار این وان زکجا

(ترجمه)

نیچون قیوب بونیده آنیده اصلمه کتمم * که بن غریب نردن باربودار نردن

اکر بو وجود انساندن خراب اولوب آخر بر وجود اولسه ، بو فقیری آکا وضع ایدرلردی ، ایمدی کرکدرکه انسان دائم فقر اوزره اوله ، نتکیم حق تعالی [والله غنی وانتم الفقراء] بیوردی ، وارد اولان (امط الاذی عن الطريق) حدیث شریفنده ذکر اولنان (اذی) دن مراد نفسدر وطریقدن مراد طریق حقدر ، ایمدی دیمکدرکه نفسکی حقك یولنده ازاله ایله ! تا کیم حقه ایره‌سك .

بيت

(بيت)

زیر دیوار وجود توتویی کنج کهر * کنج ظاهر شود ارتوزمیان برخیزی

(ترجمه)

زیر دیوار تنکده سنسك او کوهر کانی
ظاهر اولوردی او کوهر اولسك ایدی سن ویران

ودخی (نفسك مطيتك فارفق بها) حدیث شریفنده ذکر اولنان نفسدن مراد مطمئنه‌در ، اماره دکلدر ، زیرا نفس اماره‌یه رفق ایتمك رخصت ویرمکدر وآکا رخصت ویرمك معصیته سببدر ؛ اما نفس مطمئنه‌یه رخصت ویرمك ، قوت طاعته سببدر ، زیرا نفس مطمئنه نه قدر رخصت بولسه اوقدر طاعته میلی وشوقی زیاده اولور وعصیاندن اعراضی آرتار ، زیرا اولیاء اللهك نفسلری مقام اطاعتده بر رتبه‌یه بالغ اولدیکه اکر رضاء اللهه ابرام اولنسه‌لر ، دخی خلاف رضاده اولمازلر ، ولایت بیوك نعمتدر ، ولی اولان کیمسه کرکدرکه ولایتنی بیله ؛ تا که ولایت نعمتنك شکرینی یرینه کتوره ، ولی اولان کیمسه عنایت حقله جمیع آفات بشریه‌دن محفوظدر ، اصلا نفسی آکا غلبه ایده‌مز ، ولیدن ظهور ایدن کشف و کرامتلره هیچ اعتماد اولنماز ، انجق اعتماد اولنوب فائده ویرن استقامت ومتابعت سنتدر ! آنکچون (الاستقامة خير من الف كرامة) دینلمش وحدیث شریفده دخی « يا على كن طالب الاستقامة ولا تكن طالب الكرامة فان ربك يطلب منك الاستقامة ونفسك يطلب منك الكرامة » وارد اولمشدر .

اکر ولی بر باغه کیرسه ، اول باغك اشجارینك هر اوراقندن آکا (یا ولی الله) آوازی ظاهر اولور ، او ولی‌یه لازمدرکه اول آوازه التفات ایتمیوب ذل وافتقارینی آرتروب عجز وقصورینه اعتراف ایده ، بو مقامده رسول الله (صلى الله عليه سلم) کماله ایرشمشدر ، زیرا آنلره هر نه لطف الهی وفیض

ربانی اولدیسه ، انلرینه بنده‌لك ونیاز وتضرعلرینی زیاده ایدوب (افلا اكون عبداً شكوراً) بیوردیلر، بعضی اولیانك حق‌قتنده قصورلرینه نظر اولنمیوب عفو اولنملری نفی بشریت حالنده اول قصوری ایشله‌كلرندندر ! یوقسه ولیلرك قصوری سائر ناسك قصورلرندن بیوكدر ومؤاخذه‌لری دخی اشددر ، بنده‌یه لایق اولان بودركه برعملی ایشلمزدن اول اختیارین سلب ایده وایشله‌كدن صكره اختیارین اثبات ایده كه اختیارینی اثباتده چوق سعادت واردر ، زیرا بربنده اكر رضاءاللهه مخالف عمل ایشلسه اول عملی دخی كندی اختیارینه اسناد ایلسه اول عملی ایشله‌یكندن خجالت چكوب حق تعالی‌یه توبه ایدوب اندن استغفار ایدر ، اكر رضاء اللهه موافق عمل ایشلرسه « حق‌تعالینك توفیقیله بوعملی ایشله‌دم » دیوحق تعالی‌یه حمد وثنا ایلر ورضاءاللهه موافق عمل ایتمكه سعی ایلر « المجاز قنطرة‌الحقیقة » ده ذكر اولنان مجازدن مراد عبادات ظاهره‌در ؛ بناءً علیه سالك عبادات ظاهره‌یی ایشلیوب انلردن عبور ایتمدكجه حقیقته واصل اولمز .

تصحیح نیت غایت صعبدر ! بوجهتدنكه نیت وهبیاتدندر ! كسبیاتدن دكلدر، انكچون حسن بصری (رحمة‌الله‌علیه) ی بربیوك كیمسه‌نك نمازینی قیلمغه دعوت ایتدیلر ، نیتنی تصحیح ایده مدیكندن كیدوب قیلمدیلر ؛ اكر نیت كسبیه اولسه تصحیح ایدر ایدی وانلره نیتم یوقدر دیمز ایدی ؛ شیخ عبدالله تستریدن منقولدركه (النیة نونها نور ویاؤها یدالله علی عبده وهاؤها هدایة) سبحانه وتعالی « النیة روح الاعمال » ودخی بیوردیلركه خبرده وارد دركه « من استوی یوماه فهو مغبون ومن كان غده شرا من یومه فهوملعون ومن لم یكن فی الزیادة فهو نقصان فالموت خیرله » بوحدیث شریفده اعمال ظاهریه‌یه اشارت اولدیغی كبی اعمال باطنیه‌یه‌دخی اشارت واردر ، زیرا اعمال ظاهره‌ده ترقی البتده نهایت بولور ، اما اعمال باطنه‌كه توجه الی الله ومحبة‌الله ومعرفة‌اللهدر ، بونلرده اصلا نهایت اولمز ،

سالكه لازمدركه هر كون وهر آن وساعت الله تعالی‌یه توجه ومحبته ومعرفته سعی ایدوب ترقی ایده ، زیرا بونلرده نهایت اولمز! اكر بونلرده نهایت اولسه حدیث شریفده بویله بیورلمزایدی .

دخی بیوردیلركه اثرده وارداولان « الصلوة معراج المؤمن » حدیث شریفنده صلاة حقیقتك درجاتنه اشارت واردر ، ایمدی مصلی اولان كیمسه كركدركه تكبیر تحریمده اكبریت سبحانه وتعالی انك وجودینه استیعاب ایده ، تاكیم قلبنده خشوع وخضوع پیدا اوله ، اول خشوع وخضوع زیاده اوله‌رق آنی مقام حضوره ایرشدیره ، اول مقامده انی مستغرق ومستهلك ایده ، بوحالك كمالی رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم) ده بولندی ، زیرا خبرده وارددركه رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم) صلاته شروع ایتدكده مبارك صدر شریفلرندن انین وصدا پیدا اولوردیكه اصحاب كرام بعید محلدن ایشیدرلردی ، اول صدا كمال خشوع وخضوعدن نشئت ایدر ایدی ؛ خواجه حضرتلرندن سؤال ایتدیلركه صلاتده اولان خشوع وخضوع ندن حاصل اولور ، جواباً « لقمهٔ حلالی حضور ایله اكل ایتمدن وحضور ایله آبدست آلمدن وتكبیر وتحریمی حضور ایله كتورمدن حاصل اولور » بیور مشلردر.

خواجه حضرتلرینك كلمات حقایق آیاتندندر ، [الصوم لی وانا اجازی به] حدیث قدسیسنده ذكر اولنان (الصوم) ایله صوم حقیقته اشارت واردر ، صوم حقیقت ایسه صائم بطننی مفطراتدن امساك ایتدیكی كبی قلبنی ماسوانك دخول وتعلقندن امساك ایتمكدر ؛ اثرده وارددركه « اذا احب الله عبداً لم یضره الذنب » بونك تأویلی بودركه چنكه عبد محبوب برمعصیت ایشلسه ، اول معصیتك طریق اعتذارینی بیلوب درعقب اعتذار ایدر والله تعالی عذرینی قبول ایدوب اول معصیت آنی اللهدن محجوب ایدوب ضرر ویرمز دیمكدر ؛ یوقسه عبد محبوب اولان كیمسه‌نك ذنبی ذنبیت حكمندن چیقار دیمك دكلدر .

رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم) افندیمزدن وارد اولان « لی مع‌الله وقت لایسعنی فیه ملك مقرب ولانبی مرسل » حدیث شریفنه ایکی درلو معنی ویردیلر ، برمعنی بودرکه « بن الله تعالی‌یی بعض وقت اویله مشاهده ایدرمکه اولوقتده اصلا بنمله الله تعالینك بیننده ملك مقرب ونبی مرسل توسط ایده‌مز ، یعنی واسطه بینمزدن مرتفع اولور » برمعنی دخی بودرکه « بنم الله تعالی ایله بر وقتم واردرکه اولوقتده کی خالمه ملك مقرب ونبی مرسل توسع وتحمل ایده‌مز » اولکی معنی بعض سالکاره بعض وقتده واقع اولور ایسه‌ده ایکنجی معنی انجق رسول‌اللهه مخصوصدر . زیرا ایکنجی معنی رسول‌اللهك باطن نبوتی اولان ولایتندن عبارتدر ، اولمقام ایسه رسولی‌اللهه مخصوصدر ، اولمقامه نه‌ملك مقرب ونه‌ده نبی مرسل ایره بیلور ونه تحمل ایدر ، اول معنایه نظراً (الولایة افضل من‌النبوة) دنیلمشدر . ؛ بو معنایه دخی حدیث شریفده اشارت ممکندرکه الله تعالی بعض قولنه بعض وقتده جمال صفتیله تجلی ایدرده اول‌قول اولوقت اویله عظیم اولورکه عرشدن فرشه‌دك جمیع مکانلری طولدیرر ، اولوقت اول قوله نه‌ملك مقرب ونه نبی مرسل توسع ایدر .

نقل اولندیکه خواجه حضرتلری زیارت بیت اللهدن عودتده بغداده اوغرادیلر ، بغدادك علما ومشایخی عظیم جمعیت ایدوب خواجه حضرتلرینی اول جمعیته دعوت ایتدیلر ، اول جمیتده خواجه حضرتلری ودرویشانی وشیخ نورالدین واصحابی برصاف اولوب اوطوردیلر ، علما ومشایخ بغداد دخی جمله مراتبیله برصاف اولوب اوطوردیلر ، اول مجلسده خواجه حضرتلرینه برغیبت ظهور ایدوب مبارك باشلرینی جیب مراقبه‌یه چکدیلر ، بروقتدن صکره رأس شریفلرینی رفع ایدوب « بزه برغیبتکه عارض اولدی آنده اویله مشاهده ایتدككه شیخ بزرکوار خواجه محمد بابا سماسی (روح الله روحه) حاضر اولوب « اوغلم ! بو مجلسده برسؤال عظیم اولنسه کرکدر ؛ احواله واقف اوله‌سك ، تاکیم دهشت ایتمکسزین جواب ویره‌سك بیوردی »

دیدیلر ؛ بر زماندن صکره اهل مجلسدن بری سؤال ایتدیکه اهل‌اللهدن صادر اولان (مارأیت شیئا الا رأیت الله فیه ومارأیت شیئا الا رأیت‌الله معه وما رأیت شیئا الا رأیت‌الله بعده وما رأیت شیئا الا رأیت‌الله قبله) بو کلاملرك مابینلری نه کیفیت‌ایله توفیق وتوجیه اولنور ؟ اهل مجلس جمله‌سی شیخ نورالدیندن جوابه منتظر اولدیلر ، شیخ نورالدین دخی خواجه حضرتلرندن جواب التماس ایتدیلر ؛ خواجه حضرتلری تواضع ایدوب جوابی شیخ نورالدینه حواله‌ایتدیلر ؛ شیخ نورالدین دخی تکرار خواجه حضرتلرندن جواب التماس ایتدی ، بو منوال اوزره اوچکره بینلرنده بو تکلیف دوران ایتدکدن صکره خواجه حضرتلری جوابه تصدی‌ایدوب ایجاز واختصار اوزره « بو اختلاف اقوال اختلاف احواله مبنیدر » جواب باصوابنی ویردیلر ؛ بویولده ویردکلری جواب جامع معانیدن جمله اهل مجلس حصه‌مند وفیضیاب اولوب اظهار کلمهٔ تحسین ایدوب خواجه حضرتلرینك کمال عرفانه یقین حاصل ایتدیلر ؛ اندن صکره خواجه حضرتلرینك علو شانی علما وعرفا بیننده نمایان اولدی .

خواجه حضرتلرینه کبار علمادن بری سیر سلوکدن مقصد نه اولدیغنی صوردی ؛ خواجه حضرتلری جواب ویردیکه معرفت تفصیلیدر ؛ اول کیمسه ینه سؤال ایتدیکه معرفت تفصیلی ندر ؟ خواجه حضرتلری دخی « اول مؤمن به‌لرکه مخبر صادق انلردن اجمالا خبر ویرمشدر ؛ انلری دلیل برهانیدن مرتبهٔ کشفه ایرشدیرمکدر » جوابنی ویرمشدر .

علمادن دیکر برکیمسه خواجه حضرتلرینه سؤال ایتدیکه لطف ایله قهر حق تعالینك صفتلریدر ؛ وکمالاتك اعلا رتبه‌سیدر ؛ لکن بو ایکی صفتك بیننده فرق نه‌درکه هر کیم مظهر لطفدر ؛ محل اثباتدر وهر کیم مظهر قهردر محل نفیدر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلر که قهر ایچون ایکی جهت واردر .

برجهت ؛ الله تعالیدن ظهوری جهتیدر ، بو جهتدن قهر نفی اولماز وکیمسه دخی اصلا آکا معارضه ایده‌مز ، بو جهتدن اصلا شك یوقدرکه قهر صفت کمالدر .

ایکنجی جهت ؛ خلق اوزرینه وقوعی جهتیدرکه بو جهتدن قهر صفت نقصاندر ؛ نفی اولنور ، اکا معارضه دخی ایتمك لازمدر .

خواجه حضرتلرندن سؤال اولندیکه الله تعالی بعض سالکلرك حالنی اخذ ایدر ؛ اول وقتده اول سالك نه‌ایشلسون ؟ بیوردیلرکه اکراخذ اولنان حالدن بر بارمق باقی قالمش ایسه دیلمدرکه الله تعالی اول سالکدن تضرع ونیاز طلب ایدر ، کرکدرکه اول سالك تضرع ونیاز طلب ایده تا کیم اولکی حالنه ایریشه ، اکر اخذ اولنان حالدن برشی باقی قالمدی ایسه دیلمدرکه الله تعالی صبر ورضا طلب ایدر ، اول سالك راضی وصابراولوب عبودیتده اولمق کرکدر .

وینه سؤال اولندیکه درویشلر ماسوایی ترك ایدوب کندیلردن فانی اولدیلر . دنیا وآخرتده آنلرك حقدن غیری استکلری یوقدر ، نیچون (اللهم اغفرلی) دیرلر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیکه کندیلرینك پاکلکینی ایستمه‌لری آخرك پاکلکین ایستمکدر .

ینه سؤال ایتدیلرکه درویشان کرامت حقنده نه سویلرلر ؟ خواجه حضرتلری دخی « درویشان حقدن غیری هرنه وار ایسه انی توحیدایله نفی ایدرلر ، کرامت نه اولدیغنی بیلمزلر ، زیرا اصحاب کراماتك جمله‌سی محجوبلردر واهل عرفان کرامته نظردن بعیدلردر .

اهل اللهك خواطر قلوبه نه‌طریق ایله واقف اولدقلری خواجه حضرتلرندن صورلدقده « نور فراستله واقف اولورلر . اول نور فراستی حق تعالی اولیاسنه کرامت دیو ویرمش و [اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنورالله] حدیث شریفیله بوکا اشارت بیورلمشدر » جوابنی ویرمشلردر

خواجه حضرتلرندن کرامت طلب ایتدکلرنده بیوردیلرکه بزم کرامتمز ظاهردرکه بو دکلو کناهله روی زمینده کزرز !! وینه سؤال ایلدیلرکه مشایخدن بعضیلرینك (الصوفی غیر مخلوق) دیملرینك تأویلی ندر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه (صوفیلره بعض وقتده برحال عارض اولورکه اول حاله نظر ایله صوفی مخلوق دکلدر) دیمه‌در ، یوقسه او حالدن قطع نظر صوفینك مخلوق اولدیغنده شبهه یوقدر .

ینه سؤال ایتدیلرکه شیخ جنیدك (قطع القارؤن و وصل الصوفیون) قولنده قارئ وصوفی کیمدر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه قارئ اسمه مشغول اولال ، صوفی‌ده مسما ایله مشغول بولناندر .

صوفیونك (الفقیر لایحتاج الی الله) قوللرندن مرادلری ندر ؟ دیو واقع اولان سؤاله خواجه حضرتلری « صوفیلرك فقردن مرادلری فقر حقیقیدر ، فقر حقیقی اولان کیمسه تأدب ایدوب حق تعالی‌یه عرض احتیاج ایتمز ، صوفیه‌نك فقردن احتیاجی سلب ایتملری بوکا بناءً در ، یوقسه مخلوق بالذات خالقه محتاجدر . و (حسبی عن سؤالی علمه بحالی) قبیلندندر .

سؤال اولندیکه (اذاتم الفقر فهوالله) کلامنك تأویلی ندر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه « بو فقردن مراد فنای تامدر ، بو فنای تام سالکده حصولی عندنده الله تعالی انك قلبنده تجلی ایدر ، ایمدی اول فقر تجلی‌یه سبب اولدیغی ایچون بو کلام دینلدی .

(بیت)

چونکه نبودیکه بود جمله خدا بودبس
چون تونماندی که ماند جمله خدا ای کدا

(ترجمه)

اولمز ایسه‌ڭ چونکه سن جمله‌سین اولدڭ خدا
قالمدڭ ایدیسه سن قالدڭ خدا ای کدا

عرفا کلامی اولمق اوزره خواجه حضرتلری بیوردیلر (لاتصح معرفة

العارفين يتضرعون الى الله) بو كلام عارفلرك وارلقلرينه ووجود بشريته
عودت ورجعتلرينه دليلدر ، زيرا تضرع فرقت وحجابلق احوالندندر .

(بيت)

تا تو ز هستی خود ز بر بر نکردی * در نیستی مطلق مرغت به پر نکردی
این پرده نهادن درهم شکن که * هرگز در پرده ره نیابی تا پرده در نکردی

(ترجمه)

تا وارلغك بو اسين طاغتمه دقجه هر كز * يوقلق هوالرنده مرغك پر آچوب اوچمز
بو پرده نهادی خرقه ايله تا سراپا * خرقه اولمدقجه پردهٔ اسراره يول بولنماز

خواجه حضرتلری طرفندن روايت اولنور كه شيخ ابو سعيد (قدس الله
سره) دن سؤال ايتديلركه سنك جنازك اوكنده قنقی آيتی اوقويه لم ؟
آنلر بيورديلركه (جنازم اوكنده آيت اوقومق بيوك ايشدر ! لكن
بو بيتی اوقيك .

چيست ازين خوبتر در همه آفاق كار * دوست رسد نزد دوست يار بنزديك يار

خواجه حضرتلری دخی بيت مذكوری بنم جنازه مك اوكنده اوقومق
بيوك ايشدر ! لكن (برالای مفلسلر كلدك در احسانكه * شيئاً لله ايلرز
حسن روی تابانكه) مألنده اولان (مفلسانيم آمديم در كوی تو * شيئاً
لله از جمال روی تو) بيتی اوقويك ديو وصيت ايتمشلردر .

فصل خامس

خواجه حضرتلرينك كشف وكرامت وتصرفاتی بياننده‌در :
خواجه حضرتلرينك درويشانندن بری نقل ايدركه بر تاريخده قبچاق
جانبندن لشكر عدو كلوب بخارا شهرينی غارات ايتدی ونيجه كيمسه لری
هلاك ونيجه لرينی اسير ايدوب برادرم دخی جملهٔ اسرادن اولوب كتدی ،
پدرم برادرمك اسير اولمسيچون غايت محزون اولوب بكا امر ايتديكه

البت

البت قبچاق جانبنه كيدوب برادريكی اسيرلكدن قورتاره سك ، بن دخی
خواجه حضرتلرينه آنك مشورتی ايچون كيدوب بر مقدار هديه آلتون
كتوردم ، چونكه خواجه حضرتلريله استشاره ايتدم ، بكا بيورديلركه كيت
پدركك رضاسنده بولنكه سعادته نائل اوله سك ! صكره اول ويرديكم
هديه يی بكا ويروب بيورديلركه آل بو آلتونلری سكا سفرده لازم اولور !
بن دخی آلدم ، اثنای مفارقتمده اكر بر شدت واقع اولور ايسه بزه توجه
ايله ديو امر ايتمشلر ايدی ، انلرك همتلريله قبچاق جانبنه روان اولدم ، اول
اسيرلر وبرادرم اطلاق ايدلمش اولدقلرندن كنديلرينی خوارزمده بولدم ،
بن وبرادرم سائر اسرا ايله بر سفينه يه سوار اولوب بخارا جانبنه توجه ايتدك ،
بر مقدار بحرده مسافه قطع ايتدكدن صكره بر مخالف رع اسوب سفينه مزی
غرق ايده يازدی ، اولوقت اهل سفينه جمله سی فرياد وفغان ونذور وقربان
وتجديد ايمان ايدركن خواجه حضرتلرندن بر كيمسه نك استعانه سی سمعمه
واصل اولوب اولوقت خواجه حضرتلرينك بكا ايتديكی وصيتلری خاطريمه
كلدی ، بن دخی خواجه حضرتلرينه توجه ايتدم ، اولدمده كوردمكه
خواجه حضرتلری سفينه ده حاضر اولديلر ، كيدوب آنلره سلام ويردم .
سلاممی آليوب سر اولديلر ؛ اولوقت روزكار دخی ساكن اولدی وجمله
تلاطم بحر محو اولدقدن صكره بر موافق رع اسوب بزی سلامته ايرشديردی .
بخارايه كلديكمده خواجه حضرتلرينك زيارتی جمله يه تقديم ايدوب
حضور سعادتنه كيروب ديدار شريفيله مشرف اولدقده تبسم ايدوب
بيورديلركه سفينه ده بزه كلوب سلام ويردكده سلامكی آلدق ، لكن آلديغمی
ايشتمدك ! بو سری ستر ايله ديه بكا امر ايتديلر بن دخی وفاتلرندن
صكره يه دك ستر ايتدم .

خواجه حضرتلری بخارا قريه لرندن بر قريه يه تشريفلرنده شيخ خسرو نام
كيمسه نك منزلنه نزول ايتديلر ، شيخ خسرو اولكيجه قريه نك جميع علما
واشرافنی دعوت ايتدی ، اكل طعامدن صكره خواجه حضرتلری شيخ

خسروه بیوردیلرکه قپویه‌وار باق کیم وار ، شیخ خسرو کتدی ، کوردی‌که اوقریه‌دن یوسف نام کیمسه النده بر طباق ارمود قپوده طورر ، استیذاندن صکره ایچرو کیردی وکتوروب اول ارمودلری خواجه حضرتارینك اوکنه وضع ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی اول ارمود حقنده چوق تجسس وتفحص ایتدکدن صکره دیدیلرکه بو ارمودلری کیمدن آلدك ؟ یوسف دخی فلان کیمسه‌دن آلدم ، دیدکلرنده خواجه حضرتلری شیخ خسروه بو ارمودلری بر بیوك قابه بوشالتوب کتیرمسنی امر ایتدی ، اولدخی بر بیوك قابه بوشالدوب کتوردی ، خواجه حضرتلری مبارك الیله اول ارمودلرك آره‌سندن بر ارمود آلوب یوسفه ویردیلر وباقی ارمودلرك مجلسده اولنلره تقسیم ایلمسنی شیخ خسروه حواله ایتدیلر وبیوردیلرکه حصه سنی کیمسه یه‌سن ! صکره خواجه حضرتلری یوسفه نظر ایدوب دیدیلرکه بو ارمودلرك حقنده تجسس وتفحصمك سری ندر بیلورمیسك ؟ یوسف ایتدی سری بوکه بکا خبر ویردیلرکه قریه‌مزه بویله بر کشف وکرامت صاحبی کلدی بندخی مراد ایتدمکه زیارت سعادتکز ایله مشرف اولم وبوارمودلری فلان کیمسه‌دن اشترا ایتدمکه سزه هدیه ایدم ، لکن کستاخلق ایدوب سزی امتحان ایچون بر ارمودی نشانلیوب جمله‌سنك تحتنه قودم ودیدمکه کوره‌یم بوارمودلری جمله اره‌سندن بولوب بکا ویررمی ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اویله ایسه باق سکا ویردیکم ارمود اول نشانلدیغك ارمودمیدر ؟ یوسف ایتدیکه بلی اودر ، صکره خواجه حضرتلری یوسفه نصیحت ایدوب بیوردیلرکه الله تعالینك قوللرینی امتحان ایتمك لایق دکلدر ، ایمدك بز اول ارمودی بیلوب سکا ویرمساك بزدن بعید اولوردك وچوق ضرر کوروردك ! هر کیمسه‌که رسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) دیننده درویش وفقیر اوله ! آنی امتحانه حاجت یوقدر ، یوسف دخی اعتذار وجرمنی اعتراف ایده‌رك ایتدیکی کستاخلغه پشیمان اولوب توبه ایتدی ، اولوقت خواجه حضرتلرینه انتساب ایدوب درویشانندن اولدی .

بر درویش خواجه حضرتلرینه انتسابنك سببنی حکایه ایدوب دیدیکه بر وقت سمرقندده ساکن ایدم ، خواجه حضرتارینك کشف وکرامتلرینی استماع ایله آنلره محبت ایدوب اصلا صبرم قالمیوب قالقدم خواجه حضرتلرینك زیارت شریفلریچون بخارایه کتمکه نیت ایتدم ، مادرم دخی بکا درت التون خرجلق ویروب خرقه‌مك بر محلنه دیکدی ، قچنکله بخارایه کیدوب خواجه حضرتارینك صحبت شریفلرینه داخل اولدم ، صحبتلرنده بکا بر جذبه حاصل اولوب اصلا صبرم قالمدی ، درویشاندن برینه رجا ایتدمکه خواجه حضرتارینه نیاز ایتکه بنی بنده‌لکه قبول ایتسونلر ؛ آنلر دخی نیاز ایتدکده خواجه حضرتلری نیازلرینی قبول ایدوب بکا چوق التفات ایتدیلر وبیوردیلرکه سنی درویش ایدرز اما سندن آلتون آلورز ، بندخی دیدیمکه فقیرم آلتونم یوقدر سکاویرم ، آنلر دخی درویشانه توجه ایدوب بیوردیلرکه بونك خرقه‌سنده دیکیلی درت التونی واردر انکار ایدوب دیرکه فقیرم التونم یوقدر !

خواجه حضرتلرینك بوسره اطلاعنی مشاهده ایتدیکمده متحیر اولوب خرقه‌دن آلتونلری سوکوب اوکنه وضع ایتدم ! مجلسده بر صبی وار ایدی خواجه حضرتلری بر درویشه بیوردیلرکه آل بو آلتونلری شو صبی‌یه ویر ؛ اولدخی آلوب صبی‌یه ویردی ، صبی آلوب قبول ایتمدیکنی کوردیکمده غایت خجالت چکدم اول درویش ینه کتوروب آلتونلری بکا ویردی ؛ آندن صکره خواجه حضرتلر اول قریه‌دن قالقوب درویشان ایله آخر قریه‌یه کتدیلر ؛ بندخی آنلر ایله بیله کتدم ؟ اول قریه‌ده دخی عظیم جمعیت وصحبتلر اولدی ؛ درویشان ینه بنم ایچون خواجه حضرتلرینه نیاز ایتدیلر ؛ اومجلسده دخی بر صبی وار ایدی خواجه حضرتلری ینه بیوردیلر چیقار آلتونلری بو صبی‌یه ویر ؛ بندخی چیقاروب ویردم ؛ اوصبی دخی المدی ؛ بوندن بکا دها زیاده خجالت کلدی ؛ اولرتبه کیم از قالدیکه هلاك اولیدم ؛ درویشان ینه بنم ایچون نیاز ایتدیلر ؛ اول وقت

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه بخل جمله‌یه کوره غایت مذموم صفتدر؛ خصوصا طریق حقه سالك اولنه کوره اندن مذموم صفت یوقدر .

(بیت)

کمترین چیزی درین‌ده بود سر • درهم ودینار را اینجاجه قدر

(ترجمه)

پك حقیر شیدر بو یولده جان وسر • نیجه بولسون بونده قدرك سیم وزر

خواجه حضرتلری درویشانك نیازلرینی قبول ایدوب بنی بنده‌لکه قبول ایتدیلر ،

اول درویش تحدیث نعمت اولمق اوزره دیدیکه خواجه حضرتلرینك بنی اول مؤاخذه‌لر ایله مرادی قلبمدن حب دنیایی سلب واخراج ایچون تربیه ایدی ! الحمدلله او مؤاخذه‌دن صکره قلبمده حب دنیا محو اولدی وتوکل صفتنی خواجه حضرتلرینك همتلریله حق تعالی بکا احسان ایتدی .

مولانا محمد هروی جانب بغداددن خواجه حضرتلرینك زیارتیچون بخارایه کلوب خواجه حضرتلرینك صحبتلرینه داخل اوله‌رق جملهٔ درویشانندن اولدی ، برنیجه زماندن صکره خواجه حضرتلرندن همت طلب ایتدی ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه همتك وقتی وار ، بروقتدن صکره مولانا سائر درویشان ایله خواجه حضرتلرینك مجلس شریفلرنده ایکن خواجه حضرتلری مولانایه خطاباً بیوردیلرکه بکا یقین کل همتك وقتی کلدی مولانا دخی قالقوب خواجه حضرتلرینك یاننه واردی ، خواجه حضرتلری آنی اوکنه اجلاس ایتدیلر وبیوردیلرکه واقف اولکه نصیبکه نائل اوله‌سك ، صکره خواجه حضرتلری شهادت پارمغیله مولانانك دیزینه دوقندی ، اولوقت مولانایه برحیرت کلوب کندندن غائب اولدی ، صکره خواجه حضرتلری آنی حال اصلیسنه ارجاع ایتدی و بیوردیکه خبردار اولکه وقت فوت اولیور ، دیوب ینه پارمغنی مولانانك دیزینه دوقندردی ، ینه

مولانایه غیبت کلوب بیهوش اولدی ویره دوشدی ! خواجه حضرتلری آنی حال اصلیسنه ارجاع ایدوب بیوردیکه واقف اول فرصت آز قالدی ! اولوقت مولانا فغان ایدوب کریان اوله‌رق جامه‌سنی چاك چاك ایتدی ، اولوقت خواجه حضرتلری مولانایه بیوردیلرکه بووقت باغ زاغان وقتی دکلدر ! اول سوزدن مولانا غایت اضطرابه دوشدی ! صکره ینه خواجه حضرتلری مولانایی حال اصلیسنه ارجاع ایدوب حقیقته ایصال ایتدیلر .

مجلسده حاضر اولان درویشان مولانادن خواجه حضرتلرینك بو وقت (باغ زاغان) وقتی دکلدر ! بیورملرینك وجهنی سؤال ایتدکلرنده مولانا باغ زاغان هراتده برمحلك اسمیدر ، بردوست ایله برکون باغ زاغانده صحبت ایدرکن اول دوست بکا دیدیکه برکون اوله که سن برصاحب همتك صحبتنه داخل اوله‌سك ! اول کون حالك غایت خوش اولور ! بنی فراموش ایتمه ! اولوقتکه خواجه حضرتلری بنی اوحاله ایرشدیردی ! اول دوستك باغ زاغانده‌کی کلامی خاطریمه کلدی ! خواجه حضرتلری بو وقت باغ زاغان وقتی دکلدر دیمه‌لری اکا اشارت ایدی ، اول اضطرابم دخی خواجه حضرتلرینك خواطر قلبمه اطلاع ایتدیکندن ایدی ، بن بوقدر کشت کذار ایدوب ارباب کشف وکرامته مقارن اولدم ! لکن خواجه حضرتلری کبی اسرار قلوبه مطلع اولور کیمسه‌یه تصادف ایتمدم ! ظن ایدرمکه بو روزکارده خواجه حضرتلری کبی صاحب تصرف واهل کشف برکیمسه یوقدر .

خواجه علاءالدینه بردرویش قلبك صفت وکیفیتی نه اولدیغنی صوردقده خواجه علاءالدین معلومم دکلدر جوابنی ویرمش واول درویش قلبك صفت وکیفیتی بنم عندمده اوچ کونلك ماهه بکزر دیمش ایدی ! درویش مذکورك بوسوزی خواجه حضرتلرینه نقل اولندقده « درویش بو کلامی کندی حالنه نظر ایله سویلدی » بیورمشلردر .

خواجه علاءالدینی خواجه حضرتلرینك حضورینه کتوردیلر ؛ خواجه حضرتلری مبارك قدم شریفلرینی خواجه علاءالدینك قدمی اوزرینه وضع ایتدیلر ، اولوقت خواجه علاءالدینه برعجب حال کلدی ، بعده خواجه حضرتلری آنی حال اصلیسنه رد ایتدیلر وبیوردیلرکه ایمدی سکا ظاهر اولان کیفیتی وصف ایله ، خواجه علاءالدین دیدیکه عرشی وفرشی وجمیع خلایقی قلبمده مشاهده ایتدم ! خواجه حضرتلری دخی دیدیلرکه سنك قلبکده اولان کیفیت کوردیکك کبیدر ، ایمدی قلبك کیفیتی بویله اولدیغی تقدیرده نیجه انی وصف ممکندر ، زیرا قلبك عظمتی بیانه کلمز نته کیم حدیث قدسیده آکا اشارت اولەرق [ماوسعنی ارضی ولا سمائی بل وسعنی قلب عبدالمؤمن] وارد اولمشدر .

خواجه حضرتلری بیت اللهه کیدرکن خراسانه اوغرادیلر ، خواجه مؤیدك منزلنه نزول ایدوب آنده برقاچ کون مکث ایتدیلر ، وبرکون (کاربان سرای) نزهتکاهنی تفرجه کیتدیلر ، اول محلده خواجه حضرتلرینك حضور شریفلرینه بر درویش کلدی ، خواجه حضرتلری آکا التفات ایدوب بیوردیلرکه بونلر بزم احبابمزدندر ، لکن بزی بیلمزلر ، صکره خواجه حضرتلری اول درویشی آلوب منزلنه کتوردیلر ، صاحب منزل دخی خواجه حضرتلریچون طعام حاضرلیوب کتوردی ، خواجه حضرتلری صاحب منزله دیدیکه بوکون شهریکزده الله دوستلرندن برینی بولوب کتوردم ، اکر اذنیکز اولور ایسه طعامه کلسون ! خواجه مؤید دیدیکه پك کوزل کلسون خواجه حضرتلری درویشاندن بری واسطەسیله آنی طعامه کتوردی ، اکل طعامدن صکره خواجه مؤید اول درویش ایله احوال طریقت واسرار حقیقتدن چوق بحث ایتدیلر ، درویش خواجه حضرتلرینك صحبتنی غایت طلب ایدر ایدیسەده خواجه حضرتلری اصلا صحبته قارشمدیلر ، درویش خواجه حضرتلرندن کیتمکه استیذان ایدوب قالقوب مجلسدن قوش کبی اوچارق محلنه کتدی ، خواجه حضرتلری

آنی اوحالده کوروب تبسم ایتدیلر وبیوردیلرکه بو بر آسان ایشدر ؛ قچنکه یاتسو وقتی کلدی ینه اول درویش خواجه حضرتلرینك حضورینه کلدی ، خواجه حضرتلری اولوقت آکا دیدیکه اول ایتدیکك ایش نه ایدی ، حق تعالینك بندەلری عندنده او مثللو ایش معتبر دکلدر ! حق تعالی بعض بندەلرینه اول قدر اسرار اعطا ایتدیکه برینی خلقه اظهار ایتسه ، جمله پریشان اولور ، اول درویش دخی دیدیکه بن قرق بش سنەدر برّ وبحری کشت وکذار ایدرم ، اول دیدیککز بندەلری بولەمدم! اون کره بیت اللهی طواف وروضهٔ رسول اللهی زیارت ایتدم ، اول اسراردن برینه استشمام ایدەمدم ! خواجه حضرتلری دخی درویشه « اکر برلحظه بکا تسلیم اولور ایسەك کوررسك ، عالمده اویله کیمسه اولوب اولمدیغی اوکرەنوب اول سری شم ایتمش اولورسك » بیورمش اولدقلرندن اول درویش تسلیم اولوب خواجه حضرتلرینك یانینه واردیلر ، خواجه حضرتلری دخی آنی اوکونده دیزبدیز اجلاس ایتدیروب شهادت پرمقلرینی اولدرویشك دیزینه دوقندیردیلر ، درحال درویش کندیدن غائب اولوب یره دوشدی ونفسی دخی منقطع اولوب برساعت مقداری میت کبی یاتدی ! صکره ینه خواجه حضرتلری شهادت پرمقلرینی درویشك آلننه طوقندردی ، درویش کندینه کلوب قالقوب اوطوردی ، خواجه حضرتلرینه اعتذار ایدوب دیدیکه نادانلق ونابکارلق ایتدم وسزك کبی عالیقدرك حضورنده بی ادبلك ایله ناهموار سوز سویلدم ؛ کرم وعنایت ایدوب عفو ایدك وکستاخلغمزه باقمیوب بزی تربیه بیورك ، زیرا بن بوقدر وقتدرکه جست وجو ایدر وبوحالی آرار کزەرم ؛ شمدی همتکز برکاتیله ! کا واصل اولدم ! .. خواجه حضرتلری دیدیکه بو شیئه نائل اولمق ایچون خدمات مبرورەده بولنمق کرکدر ؛ درویش دیدیکه پك کوزل خدمتکزله بیت اللهه کیدەیم ؛ خواجه حضرتلری دیدیلرکه سن اون کره بیت اللهه کیتمدکمی ؟ درویش ایتدی سزکله کیتمکی حساب ایدرم ؛ انلری حساب ایتمم ؛ خواجه

حضرتلری دخی دیدیکه سکا خیرلی بوکه هراتده بزم نسبتمزه ملازمت ایدسك ! درویش دخی خواجه حضرتلرینك امربنه امتثالا هراته کتدی ؛ خواجه حضرتلری درویشان ایله بیت الله جانبنه روان اولدیلر .

کبار علمادن بری دیدیکه جوانلق ایامنده خواجه حضرتلرینه غایت محبت ایدردم ؛ آنلرك همتلریله بنده عجایب احوال ظهور ایتدی آنلر دخی بکا وصیت ایدرلر ایدیکه بنی خاطردن اخراج ایتمه ، دائم انلری خاطرمدن تصور ایدوب انلره رابطه ایدردم ، اولوقت پدرم بیت اللهه کتدی وبنی بیله کتوردی ، کیدرکن یولمز هراته اوغرادی ، هرات شهرینی تماشا ایدرکن خواجه حضرتلرینك رابطه‌لرندن بکا ذهول وغفلت کلوب بنده اولان احوال عجیبه زائل اولدی ، صکره اصفهانه واردقده انده بر عزیز شیخ وار ایدیکه جمله اهل اصفهان اندن همت ودعا طلب ایدرلر ایدی ، اندن قتی چوق کرامتلر ظهوره کلمشیدی ، پدرم بنی آلوب اول عزیزك حضورینه کتوردی ، بنم ایچون انلردن همت طلب ایتدی لکن بن خواجه حضرتلرندن غایت خوف ایتدیکمدن اصلا انك همتنی قبول ایتمدم ، اندن صکره کیدوب بیت اللهی زیارت ایتدك وعودتده خواجه حضرتلرینك زیارتلریله مشرف اولدقده خوفم دخی زیاده اولدیکه خواجه حضرتلرینك رابطه‌لرنده غفلت ایدوب اولعزیز ایله کورشدم ، خواجه حضرتلری آنلردن خوف ایتدیکمی کشف ایتدکده بیوردیلرکه خوف ایتمه قصوری بز عفو ایده‌رز ! سن بنم اوغلمسك ! بنم اوغللریمه کیمسه‌نك حدی نه قدرکه تصرف ایده ! صکره لطیفه طریقیله بیوردیلرکه هراته کیتدکده نیچون بنی فراموش ایتدك ؟

(مصراع)

فراموشی نه شرط دوستانست

(ترجمه)

محبتده ندر شرط نخستین ٭ فراموش ایتمکدر دوست دوستین

خواجه حضرتلرینك درویشانندن بری حکایت ایتدیکه بر وقت عراقه کیدرکن یولم (سمنام) شهرینه اوغرادی ، ایشتدمکه آنده قصر (معانی) دیرلر برعزیز خواجه حضرتلرینك محبلرندندر ، آنك زیارتنی مراد ایدرك درویشاندن بریله زیارتنه کتدم ، صحبت اثناسنده بر مناسبتله انك خواجه حضرتلرینه نسبتك سببنی سؤال ایتدم ! دیدیلرکه عنایت الهیه ایریشوب برکیجه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلرینی رؤیاده کوردمکه برکلستانده برقاچ اعزهٔ کرام ایله اوتورورلر ، اول اعزه‌نك میانده برعزیز نورانی اوتورر ؛ بن دخی تضرع ونیاز ایله صاحب سعادت حضرتلرینك حضور مقدسلرینه کیدوب دولت زیارتلرینه نائل اولدقدن صکره صحبت شریفه‌لریله مشرف اوله‌مدیغمی واول شرفدن محروم قالدیغمی ، متحسرانه برصورتله عرض ایتدیکمده ؛ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندمز حضرتلری « اکر استر ایسه‌ك صحبتمك فائده‌سنی بوله‌سك ؟ بوعزیزك صحبتنه داخل اول . انلره متابعت ایله » دیو امر ایتدیلر وخواجه حضرتلرینی اشارت ایدوب اسملرینی دخی ذکر ایلدیلر .

خواجه حضرتلرینك اسم شریفلرینی هر نه قدر ایشتمش ایسه‌مده وجه منورلرینی کورمامش ایدم ، قچنکه خوابدن بیدار اولدم ، اول رؤیاده کوردیکم عزیزك صورت وشکلنی وتاریخ رؤیت ومشاهده‌سنی برکتابك ظهرینه یازدم برقاچ سنه صکره برکون دکانده اوتوررکن بر نورانی عزیز کلوب دکانمه اوطوردی ، قچنکه دقتله مبارك وجهلرینه نظر ایتدم ، کوردمکه نور الهی وجهنده لمعان ایدر ، اولوقت رؤیاده اتباعله مأمور اولدیغم عزیز خاطریمه کلدی وبکا حیرت عارض اولدی ، برزماندن صکره کندومه کلدم وقالقوب خواجه حضرتلرینك مبارك اللرینی تقبیل ایتدم ، اولوقت آنلری خانمه دعوت ایتدم ، آنلر دخی لطف ایدوب اجابت ایتدیلر ، قالقوب اوکومده بن آرقه‌لرنده طوغری قپومه کلوب آچوب ایچری تشریف ایتدیلر وکندیمه مخصوص اولان کتبخانه‌نك بولندیغی حجره‌یه

قصد ایدوب کتدیلر ، قچنکه حجره‌یه کیردیلر ، کتاب دولابنی آچوب
کتاب اره‌سندن برکتاب آلوب بکا ویردیلر وبیوردیلرکه باق ایمدی
بو کتابك ظهرینه نه یازلمشدر ؛ قچنکه کتابی آلوب ظهرینه نظر ایتدم ،
کوردمکه رؤیاده کوردیکم عزیزك صورتی یازلمش ! بیوردیلرکه تاریخنه
دخی نظر ایلیه ، قچنکه تاریخنه نظر ایتدم ، کوردمکه رؤیایی کوردیکم
سنه‌دن خواجه حضرتلرینه ملاقی اولدیغم وقته‌قدر یدی سنه مرور ایتدی ،
وقتاکه خواجه حضرتلری طرفندن محیر عقول اولان بو کشف وکرامتی
مشاهده‌ایتدم ، بیهوش‌وحیران اولدم ، عقلمی جمع‌ایدوب کندیمه‌کلدیکمده
خواجه حضرتلرینك چوق التفات وکرملرینه مظهر اولدم ، اولوقت بکا
نسبت طریقلرینی اعطا ونی بنده‌لکه قبول ایتدیلر ، اولوقتدنبرو نسبت
شریفه‌لرینی حفظ ایدوب متابعتلرینه رعایت ایدرم .

خواجه حضرتلری بخاراده (کل آباد) محله‌سنده بردوستك خانه‌سنده
درویشان‌ایله اوتوررلر ایدی ؛ درویشاندن ملانجم‌الدینه خواجه حضرتلری
توجه ایدوب بیوردیلرکه مولانا سکا هر نه ایدرسم امتثال‌ایدوب ایشلرمیسك؟
مومی الیه دخی ایشلرم دیمسی اوزرینه خواجه حضرتلری بیوردیلرکه
اکر معصیت امر ایدرسم امتثال ایدرمیسك ؟ واکر سرقت ایت دیو امر
ایدرسم امتثال ایدرمیسك ؟ مولانا سرقته امتثال ایتم دیدی خواجه
حضرتلری نیچون سرقته امتثال ایتمزسك ؛ دیدیلر مولانا دیدیکه سرقت
حقوق عباده متعلقدر ؛ البت قیامتده مطالبه اولنور ؛ لکن معصیتلر حقوق
اللهدر ؛ الله تعالی عفو ایدر یاخود توبه ایله ساقط اولور ؛ خواجه
حضرتلری دخی مولانایه دیدیلرکه چونکه بو امریمزه امتثال ایتمزسك
صحبتمزدن کیت ؛ خواجه حضرتلرینك بو کلامندن مولانا غایت غصه‌یه
دوشوب مضطرب اولدی ؛ مجلسده حاضر اولنلر جمله شفاعت ایتدیلر ؛
خواجه حضرتلری دخی شفاعتلرینی قبول ایدوب مولانانك جرمنی عفو
ایتدیلر ودرعقب خواجه حضرتلری قالقوب دریشان ایله اولخانه‌دن

طشره چیقوب (دروازهٔ سمرقند) دیرلر بخاراده برقپووارایدی ؛ انك
سمتنه توجه ایدوب کتدیلر ؛ قچنکه یولده بر محله ایریشدیلر ؛ خواجه
حضرتلری درویشانه امر ایتدیلرکه بودیواری دلك وخانه‌نك فلان محلنده
برچوال قوماش واردر آلوب کتورك ؛ درویشان دخی دیواری دلوب
خانه‌دن اول چوالی چیقاروب کتوردیلر ؛ خواجه حضرتلری دخی
درویشان ایله اول چوالی کتوروب برکوشه‌ده اوطوردیلر ؛ برساعتدن
صکره برکلب صداسی کلدی ؛ اولوقت خواجه حضرتلری مولانایه امر
ایتدیلر فلان درویشی الوب کیدك ؛ اول خانه‌نك سمتنه باقك نه واردر ؛
مولانا دخی درویش ایله اولجانبه کتدیلر ؛ کوردیلرکه خرسزلر آخر
طرفدن دیواری دلوب خانه‌یه کیروب کوردیلرکه خانه‌نك دیواری دلینوب
اول متاعلری آلمشلر ؛ اولوقت بربرلرینه دیدیلرکه بزدن اول بو خانه‌یه
خرسزلرکلوب متاعلری آلدی ! حیفکیم برساعت اول کلوب الەمدق !
دیو تأسف چکدیلر . مولانا دخی کلوب کوردیکی کبی خواجه حضرتلرینه
خبر ویردی ، درویشان جمله بو کشف وکرامتدن متحیر اولدیلر ، صکره
خواجه حضرتلری درویشان ایله اول‌متاعلری آلوب اول دوستك‌خانه‌سنه
عودت ایدوب کلدیلر ، صباح اولدقده خواجه حضرتلری اول متاعلری
درویشانه یوکلدوب صاحبنه کوندردیلر ودرویشانه دیدیلرکه بو متاعك
صاحبنه دییکزکه درویشان خانه‌کز سمتندن کچرکن احواله مطلع اولوب
خرسزلردن بو متاعلری قورتاردیلر ، اولوقت خواجه حضرتلری مولانایه
دیدیلرکه مولانا اکر سن امریمزه امتثال ایدوب بو خدمتی ایشله‌سك‌ایدی ،
سکا چوق اسرار منکشف اولور ایدی ، لکن اول سعادته نصیبك یوق
ایمش ! مولانا دخی نادم وپشیمان اولوب نفسنه لوم وعتاب ایتدی .

خواجه حضرتلرینك درویشانندن بری دیدیکه برکون (نسف) ده
برکیمسه ایله نزاع ایتدم ، اول کیمسه بندن غایت اینجندی ، برخیلی ایامدن
صکره بخارایه کیدوب خواجه حضرتلرینی زیارت ایتدم ، بکا هیچ التفات

ایتمدیلر ، چوق تدبیر وعلاج ایتدم فائده‌ویرمدی وچوق کیمسه‌لره شفاعت ایتدیردم ؛ مفید اولمدی ، لکن چوق یالواردم ، بیوردیلرکه بن نسفه کیتسه‌م کرك ، ایجندیکك کیمسه‌یه اعتذار ایدوب خاطرینی خوش ایتمدکجه صحبتمزه سنی قومایز دیدی اندن صکره نسفه مأیوساً عودت ایدوب دائم خواجه حضرتلرینك تشریفلرینه منتظر ایدم ، برکون کوردمکه خواجه حضرتلری نسفی تشریف ایدوب خانه‌مه نزول ایتدیلر وهیچ اوطورمیوب اول نزاع ایتدیکم کیمسه‌نك خانه‌سنه کیتدیلر ووجه شریفلرینی اول کیمسه‌نك عتبه‌سنه وضع ایدوب اعتذار ایتدیلر وبیوردیلرکه اول کناهی بن ایتدم درویش ایتمدی عفو ایله ، چونکه اول کیمسه خواجه حضرتلرینی اول تضرع واعتذارده کوردی ، حالی متغیر وبیهوش اولدی ، صکره کندویه کلوب چوق کریه وزارلق ایتدی وبنم قصوریمی عفو ایتدکدن صکره کندی اعتذار ایتمکه باشلادی ، خواجه حضرتلرینك خاکپایلرینه یوز سوروب توبه وانابه ایدوب درویشانندن اولدی وخواجه حضرتلرینك حسن اخلاقنی ایشیدنلر خواجه حضرتلرینه محبت ایدوب سعادته ایردیلر .

خواجه حضرتلری برکیجه بخاراده درویشان ایله درویش عطانك سطوحی بیننده اوطوررلر ایدی ، اول بیتك جوارنده بر سرای وار ایدیکه آنده والئ بخارا اوطورر ایدی ، اول کیجه اول والی سراینده اتباعیله لعب وآهنك ایدرلردی ؛ خواجه حضرتلری بیوردیلرکه بولعب وآهنکی بزه ایشتمك جائز دکلدر ، قولاغمزه پنبه طیقامق کرکدر ، تا اول صدالری ایشتمیه‌لم ، خواجه حضرتلرینك مجرد بو کلام قدسیه‌لریله مجلس شریفنده اولنلرك جمله‌سی اول صدالری اصلا ایشتمدیلر ؛ چونکه صباح اولدی ، اول جوارده اولان جیرانلر درویشلری کوردکده دیدیلرکه کچن کیجه او هنکامه‌لردن نیجه راحت ایتدیکز ؛ درویشلر دخی دیدیلرکه خواجه حضرتلرینك کرامتلریله اصلا بر صوت وصدا ایشتمدك ! بو کرامتی والی‌یه سویلدکلرنده والی نادم اولوب استغفار

ایتدی ، بو خبر جمیع اهل بخارایه واصل اولدی ، جمله تعجب ایدوب خواجه حضرتلرینه اعتقاد و محبتلری زیاده اولوب چوق کیمسه‌لر دخی سعادته ایرشدیلر .

خواجه حضرتلری طوس شهرینی تشریف بیوروب انده برقاچ ایام مکث ایتدیلر ایدی ، اول اثناده برکون قالقوب درویشان وسائر احباب ایله شیخ (معشوق) طوسینك قبرینی زیارته کتدیلر ، چونکه قبره قریب اولدیلر ، دیدیلرکه (سلام علیك یا معشوق طوسی ! حالك نیجه‌در ؟ خوشمیسك ؟) قبردن دخی صدا کلدیکه و (علیك السلام حالم خوشدر ! غایت راحتم واردر !) بو جوابی قبردن خواجه حضرتلری ایله برلکده کیدنلرك جمله‌سی ایشتدیلر ، اول جماعتدن برلی خواجه حضرتلرینی انکار ایدردی ، اول کیمسه چونکه خواجه حضرتلرندن بو کرامتی مشاهده ایتدی ، غایت خجالت چکوب انکارندن توبه ایتدی ؛ خواجه حضرتلرینه معتقد اولوب محبلرندن اولدی .

خواجه حضرتلرینه درویشاندن بری برمقدار (الما) هدیه کتیردی ، خواجه حضرتلری دخی اول الملری مجلسده حاضر اولنلره تقسیم ایتدیلر وبیوردیلرکه بر ساعته‌دك کیمسه حصه‌سنی اکل ایتمسون ، زیرا بو الملر شمدی تسبیح ایدییورلر ، خواجه حضرتلری بو خبری ویردکده مجلسده اولنلر اول الملرك تسبیحلرینی ایشتدیلر !

(بیت)

همه‌ذرات درنطقند لکن ٭ تویی سمعی نمیداری شنودی

(ترجمه)

قمو ذرات نطق ایلر ولکن سنك ٭ سمعك یوق اول نطقی بیله‌سك

درویشاندن بری حکایه ایدوب دیرکه خواجه حضرتلرینك سعادت قبوللرینه نائل وشرف صحبتلرینه داخل اولدم ، آنلرك همت علیه‌لریله فقر وفاقه بکا آسان اولدی ، لکن طریق فقره کیرمزدن اول بنده

مدخر یوز آلتون مقداری آقچه وار ایدی ، اهل بیتم آنلری صاقلامشدی ، بر کون اهل بیتم آنلری بکا ویروب دیدیکه بو آلتونلر ایله بعض تجارت ایتسك پك خوش اولور . بن دخی سوزین طوتدم وآلتونلری آلوب بخارایه واروب اول آلتونلر ایله البسه آلدم ؛ واروب آنلری قرادة صاتوب تجارت ایتدم ، قچنکه آنلری بخارا قریه‌لرندن برقریه‌یه کتوردم ، کوردمکه خواجه حضرتلری اول قریه‌یی تشریف ایتمشلردی . اول اشیایی برمحله امانت براقوب خواجه حضرتلرینك زیارت شریفه‌لرینه کیتدم . قچنکه ملاقاتلری ایله مشرف اولدم ؛ بکا دیدیلرکه نه سبب ایچون بوقریه‌یه کلدك ؟ بن دخی دیدمکه بخارادن بر مقدار اثواب آلدم ؛ آنلری صاتمق ایچون کلدم ؛ بیوردیلرکه وار اثوابلری کتور ؛ بن دخی کتیروب اوکارینه وضع ایتدم ؛ اول وقت « سن اکر بندن دنیا طلب ایدرسك ؛ عنایت حقله شو طاغی سکا آلتون ایده‌یم ؛ لکن الله تعالی‌یی طلب ایدن کیمسه‌یه دنیایی ترك ایدوب فقری اختیار ایتمك کرکدر ! بز بوسنك ایتدیکك کاره اعتباره ایتمیوز ؛ زیرا فقرا طائفه‌سنك کارخانه‌لری دنیانك ماوراسنده‌در . آنلره اقتضا ایدن مصلحتی الله تعالی اسرکه‌مز ؛ آنلره ویرر آنك ایچون فقرا برشی ادخار ایتمز ، سندخی بوندن صکره بو کاری صقین ایشلمه !!! » بیورمش اولدقلرندن خواجه حضرتلرینك امرلرینه امتثالا جمیع اشیایی حق یولنه بذل ایتدم ؛ اندن صکره خواجه حضرتلرینك همتلری برکاتندن بکا هرنه درلو مصلحت اقتضا ایتدی ایسه ؛ حق تعالی آنی لطف وکرمیله ادا وقضا ایتدی ؛ بردخی معیشت خصوصنده محنت ومشقت چکمدم .

(بیت)

هیچ مانی وهیچ ماکم نی ٭ وز هیچ چیز ماغم نی

(ترجمه)

هیچ بز یوق دکاز هم هیچ بزکم دکاز ٭ هیچ برشیدن ایچون دل پرغم دکاز

مریداندن امیر حسین حکایت ایتدیکه خواجه حضرتلری برکیجه یارین فلان دوستمك زیارتنه کیتسم کرك ؛ انشاءالله اون بش کونه دك کلورم دیمش وصباح وقتنده قالقوب درویشان ایله‌یوله روان اولوب کتمش ایدی ؛ اول کون خواجه حضرتلرینك فراقنه صبرایده‌میوب غایت اشتیاقلری بکا غلبه ایتدی ؛ خانقاهده بنمله بر درویش قالمشدی ؛ اقشام کشف وقتنده اکا دیدمکه قورقرم خواجه حضرتلری آنلره اولان فرط اشتیاقمی وشفقت ایدوب کیرو عودت ایدرکلور ؛ اول کیجه‌نك صباحی کوردمکه خواجه حضرتلری عودت ایدوب کلدیلر وبکا برهیبتله نظر ایدوب بیوردیلرکه بن سکا دیدمیمکه اون بش کوندن صکره کلورم ؛ سن ایسه اوکومه برطاغدن سدچکوب اول طاغی بن نیجه‌چکوب کیدیم ؛ صکره‌وجه مبارکلرینی اول درویشه چویروب بیوردیلرکه امیر حسین سکا دیدمیمکه قورقرم خواجه حضرتلری یولدن عودت ایدر کلور ؛ اول دخی نعم سلطانم دیدی ؛ خواجه حضرتلری دخی دیدیکه اشته اول توجه واشتیاقلردرکه اوکومزه سد چکدی ! آنك اوزرینه خوجه حضرتلرینك جلالنی مشاهده ایتدیکمده قلبمه حشیت عظیمه طاری اولوب خاکپایلرینه دوشوب عفو طلب ایتدم ؛ انلر دخی بنده‌لرینه مرحمت و شفقت ایدوب عفو ایتدیلر وبیوردیلرکه اکر مقصودك بندن آیرلامق ایسه بنی سنکله ظن ایله ؛ زیرا بن سندن آیری دکلم ؛ شمدنکیرو صاقین بنی سندن آیرو ظن ایتمه !

(بیت)

باتوام هرجاکه هستی باتوام ٭ تانه پنداریکه تنها میروی

(ترجمه)

قنده ایسك بن سنکله آندیم ٭ سن صاقین ظن ایتمه تنها کیده‌سك

اولوقت بیوردیلرکه « حق یولنده محبت چوق ایش ایشلر ؛ بو محبت برصفت عظیمه‌درکه بو صفتله سلوك ایدوب انکله عمل ایتمك سالکه لازمدر ،

اصحاب کرام (رضوان الله علیهم اجمعین) دخی بو صفتله متصف ایدیلر . زیرا آنلر استمزلر ایدیکه بر لحظه رسول الله صلی الله علیه وسلمدن غائب اوله‌لر » خواجه حضرتلری بکا بو لطف ونصیحتی ایتدکدن صکره قالقوب اول دوستك زیارتنه کتدیلر .

ینه مومی الیه طرفندن حکایه اولنورکه بر کون خواجه حضرتلری بنی بر خدمت ایچون (قصر عارفان) دن بخارایه کوندردیلر وبیوردیلرکه بوکیجه بخاراده یاتوب صباح عودت ایله ؛ بن دخی درحال یوله روان اولوب کتدم واثنای طریقده کیدرکن نفسمله مناقشه ایدوب ناسزا کلمات سویلدم ودیدمکه ای کافر نفس بر کون اولورمیکه مسلمان اوله‌سکده بنده سنك شرکدن خلاص اولم ، بن نفسمه بو عتابی ایدرکن کوردمکه اوکومده بر نورانی کیمسه ظهور ایتدی وبکا خطاباً « سن بو یولده نه محنت ومشقت چکدك که نفسکه بو عتابی ایدرسك ؟ بو یولدن کذران ایدن مشایخ اویله محنت ومشقت چکدیلرکه آنلرك چکدکلرینك بر ذره‌سنی تحمله قدرتك یوقدر » دیه‌رك اول مشایخك اسملریله چکمش اولدقلری محن ومشاقی برر برر ذکر وتعریف ایتدی ، بن دخی اعتذار ایدوب تقصیراتمی اعتراف ایتدم ، اندن صکره اول کیمسه سفره‌سندن بر مقدار خمیر چیقاروب بکا ویردی ودیدیکه بو خمیری بخاراده طبخ ایله اکل ایت ، بن دخی اوخمیری آلوب سفره‌مه قویوب کیتدم ، قچنکه بخارایه داخل اولدم ، ذکر اولنان خمیری پشیرمك ایچون فرونجی‌یه ویردم ، فرونجی اوخمیری کوردکده تعجب ایدوب دیدیکه بویله خمیر هر کز کورمدم ، بونی سکا کیم ویردی ؟ وسن کیمسك بن دخی دیدمکه خواجه حضرتلرینك خادمیم ، اول فرونجی تعظیمله خمیری طبخ ایدوب بکا ویردی ؛ بن دخی آکا اول اتمکدن بر پارچه ویردم اندن صکره خواجه حضرتلرینك خدمتنی ادا ایدوب بخاراده (کل آباد) محله‌سنده مسجدده اخشام ویاتسو نمازلرینی قیلدقدن صکره قبله‌یه متوجهاً اوطوردم اولوقت نفسم (الما) ارزوسن ایتدی ؛ کوردمکه مسجدك پنجره‌سندن

برقاچ الما آتدیلر ! المالری آلوب اول اتمك ایله اکل ایدوب اول مسجدده نصف اللیله‌دك مکث ایتدم ؛ صکره قالقوب یوله روان اولدم وصباحه‌دك قصر عارفانه ایرشدم ؛ صباح نمازنده خواجه حضرتلرینك حضور سعادتلرینه کتدم ؛ بکا دیدیلرکه سکا یولده مصادف اولوب خمیر ویرن کیم ایدی ؟ بیلدکمی ؟ بن ایتدمکه بیله‌مدم ؛ آنلر دیدیکه خضر (علیه السلام) ایدی ؛ صکره الما قصه‌سندن خبر ویردیلر ودیدیلرکه ذهی سعادت اول فرونجی‌یه‌که اول خمیری پشوردی واندن یمك دخی نصیب اولدی ؛ اندن صکره عاقبت اول اتمکجی خواجه حضرتلرینك قبولیله مشرف اولدی .

درویشاندن بری روایت ایلرکه بنی بر کیمسه خواجه حضرتلرینه بر مصلحت ایچون ارسال ایتدی ، قچنکه (قصر عارفان) ده خواجه حضرتلرینك باغنه ایرشدم ، کوردمکه شیخ امیر حسین وشیخ محمد خرکوش ودها برقاچ درویش باغده اوطورورلر ، بندخی انلرك یانته واردم ، اولوقت قلبمه بر خوف طاری اولدی ، اعضامه لرزه دوشدی ، درحال خواجه حضرتلری خانهٔ سعادتلرندن طشره چیقوب اولدیغمز محله کلدی ، واروب خاکپایلرینه یوز سوروب اول کیمسه‌نك سلامنی تبلیغ ایتدم ، اولوقت بکا دیدیکه سنده بر خوف وار سببی ندر ؟ بن ایتدم بو محله کلدکده بکا خوف عارض اولدی لکن سببنی بیلمم ، خواجه حضرتلری « سببنی امیر حسیندن سؤال ایت » دیدکلرنده امیر حسین صباح وقتنده درویشان ایله خواجه حضرتلرینك خانهٔ سعادتلرینه کلورکن کوردککه خانهٔ سعادتدن بر کیمسه چیقوب قوش کبی بر هوا اوچه‌رق یانمزدن کلوب کچدی ، جمله‌مز آکا باقه قالدق ، مراد ایتدك که پشینه دوشوب کیده‌لم ، بز بو فکرده ایکن خواجه حضرتلری دخی خانهٔ سعادتلرندن طشره چیقوب یانمزه تشریف ایتدیلر وبیوردیلرکه بن خانمه کیدوب کلنجه‌یه قدر بو آراده صبر ومکث ایتدك ، خواجه حضرتلرینك بو کلامندن بزه خوف عظیم طاری اولدی واول خوف بزدن زائل اولمدن سن یانمزه کلدك دیدی . بعده

خواجه حضرتلری دیدیکه ایشته اول سنده کی خوف بونلره عکس ایتدی .

صکره خواجه حضرتلری اوقوش کبی اوجان کیمسه نك احوالنی تعریف قصدیله بیوردیلرکه « فلان کون نسفدن بخارایه کیدرکن کوردیمکه بر کیمسه اوچوب کیدر ، بندخی ایریشوب دیدمکه اصحاب عزتك صحبتنی نیچون ترك ایتدك ؟ ونه سببدن بودیارلره کلدك ؟ اول دخی تأسف ایدرك دیدیکه بن نهاوند دیارنده نم ؛ رجال الله بنی سودیلر وصحبتلرینه ادخال ایتدیلر ! برمدت انلر ایله همدم اولوب کزردم ! برکون انلر ایله اقصای معموره ده برشاهقهٔ جبلده اولورکن اولاد وعیال آرزوسی یادیمه کلدی ؛ انلردخی مقاملرینه منافی اولور ارزویی قلبمده کشف ایتدکلرندن بنی اول جبل شاهقه سنده ترك ایدوب کیتمك مرادنده اولدقلرینی آکلادم انلره نیاز ایتدمکه بنی بر"ویابانده قویوب کیتمیك ، باری بلاد معموره یه براقوب کیدك ، کوردمکه بنی بودیارلره اولاشدیروب کیتدیلر ، بندخی اولکیمسه یی آلوب خانمه کتوردم ، التی کوندر که خانه مده مسافر ایدی بوکون صباح وقتنده بندن استیذان ایدوب چیقوب کیدر ایکن بونلرا کا تصادف ایتدیلر ، انی کوردیلرکه قوش کبی پرواز ایدوب کیدر ، بونلر دخی میل ایتدیلرکه انك پشینه دوشوب کیده لر ، اول میلدن بونلرك قلوبنه تفرقه حاصل اولدی ، انك ایچون عجله ایله طشره چقدمکه بونلرك قلوبنده کی تفرقه یی دفع ایده یم ، بونلره دیدمکه برساعت بوراده مکث ایدك تا که بن کلم زیرا بونلر انك اردنجه کیتمك ارزوسنده ایدیلر ، لکن درویشه لازمدرکه پیرندن غیری کیمسه یه میل ایتمیه ، اعتقادینی دخی پیرندن اوزمیه ، اکر خضره ملاقی اولورسه دخی !! » اولوقت خواجه حضرتلری بونصیحتی ایتدکده مبارك جبهه لرندن اثر جلال ظاهر اولوب بیوردیلرکه هواده اوچمق آساندر ، مکس دخی هواده اوچر ؟ بویله کرامتلر حق تعالینك خاص قوللری یاننده معتبر دکلدر .

خواجه حضرتلرینك بردرویشی وار ایدی ، انك حالی بوایدیکه قنغی یره کیتسه قوش کبی اوچر ایدی ، برکون درویشان اول درویشی برمصلحت ایچون قصر عارفاندن بخارایه کوندردیلر ، اول درویش یولده اوچر کیدرکن خواجه حضرتلری انی اوحالده کوردکلرندن حجاب اولمسون ایچون اول حالی اندن سلب ایتدی وبیوردیکه حق تعالی بکا سالکلرك احوالندن تصرف اعطا ایتدی ، دیلرسم انلره الباس حال ایدر ودیلرسم حاللرینی سلب ایلرم ، مقتضای استعدادلری اوزره تربیه ایده رم ، زیرا مربی سالکه انفع اولانی ایشلر .

خواجه حضرتلرینه برکیمسه کلوب سلام ویردی ، خواجه حضرتلری سلامی آلدیلر ونه ایچون کلدیکنی صوردیلر ، اول کیمسه دخی دیدیکه روحانیتکی استرم ، خواجه حضرتلری دخی مجلسده اولان درویشانه ایتدیلر نه درسکز ویره یم می ؟ درویشان دیدیلر سلطانمزك لطف کرملرینه نهایت یوقدر سزاعلم سکز ، خواجه حضرتلری اول کیمسه یه برنظر ایتدی ، اول نظرده اکسیر خاصه لرندن اول کیمسه ده برعجیب حال ظاهر اولدیکه هر کیم انی کورسه عاشق دلداده سی اولوردی .

خواجه حضرتلرینك نجل نجیبی وفات ایتدکلرنده بیوردیلرکه عنایت حقله اوغلمك وفاتنده دخی رسول اللهه موافقت ایتدم . زیرا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندیمزك دخی اوغللری وفات ایتدیلر ، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمك اوزرلرندن جریان ایدن امورك جمله سی الله تعالینك اراد تیله بنم اوزرمدن جریان ایتدی وهر بر سنتکه رسول اللهدن بزه کلمشدر ، انکله عمل ایتدم ، وجمله سنك نتیجه سنی بولدم ، کندمده اثر وفائده سنی مشاهده ایتدم ؛ تا اولرتبه سنتله عملی التزام ایتدمکه حضرت رسول الله اصحابیله برسفرده برمنزله نزول ایتدیلر واصحاب کرامه بیوردیلرکه برتنور یاقونکه اتمك پیشوره لم ؟ چنکه اصحاب کرام تنوری یاقدیلر رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اصحاب کرامه بیوردیلرکه هر کس

برپارچه خمیر الوب تنوره وضع ایتسون! کندیلری مبارك اللرینه برپارچه خمیر آلوب تنوره وضع ایتدیلر ، تنورك قپوسنی قپادیلر ؛ برزماندن صکره تنوری آچوب کوردیلرکه اصحابك وضع ایتدکلری خمیرلر جمله پشدی رسول‌الله (صلی الله علیه وسلم)ك وضع بیوردقلری خمیره آتش تأثیر ایتمدی !

رسول اللهه اتباع ایچون بندخی برکون درویشان ایله برتنور یاقدق وهربریمز کندی الیمزله برپارچه خمیر الوب تنوره وضع ایتدك برزماندن صکره تنوری اچوب کوردککه درویشانك وضع ایتدیکی خمیرلر پیشدی بنم وضع ایتدیکم خمیره آتش تأثیر ایدوب پشمدی ! الحمدلله بونده دخی سنتله عمل ایتدم واول عملك اثرینی مشاهده ایتدم ونتیجه‌سنه واصل اولدم .

برکون خواجه حضرتلری درویشان ایله برقریه‌یه کیتدیلر ؛ اول قریه‌یه قریب محلده برمجذوبه ملاقی اولوب صحبت ایتدیلر ؛ اثنای صحبتده خواجه حضرتلرینه مجذوب بی ادبلك ایدوب ناسزا کلمات وناهموار شطحیات سویلدی حتی دیدیکه سنی وسنك خدامکی مسخره‌لغه آلورم ، بوسوزدن خواجه حضرتلری غایت ایغجنوب (قارین آغریسی) سکادیدیلر ودونوب کیرو کیتدیلر ، اولمجذوب دخی خواجه حضرتلریله برمقدار کیتدکدنصکره کیرو دونوب کیتمکه اذن ایستدی ! خواجه حضرتلری اکا اذن ویردیلر ! لکن مجذوب کیده‌مدی بردخی اذن طلب ایتدی ؟ ینه خواجه حضرتلری اذن ویردیلر ؟ ینه کیده‌مدی بوحال اوزره برقاچ کره اذن طلب ایتدی خواجه حضرتلری ده هرطلبده اکا اذن ویردی ایسه‌ده مجذوبك کیتمکه قدرتی اولمدی ، انجامنده خواجه حضرتلرینه اولمجذوب تضرع ونیاز ایله دیدیکه بنم کیتمکه قدرتم یوقدر لکن بردرویشکه امر ایت بنی یوکلنوب محلمه کتورسك ؟ خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه قنغی درویشی ایسترسك یوکلنوب سنی محلکه کتورسك ! اولمجذوب درویش امیر حسینی طلب ایتدی ! خواجه

حضرتلری امیر حسینه یوکلن بونی محلنه اولاشدر ! دیو امر ایدوب سرعتله یوله‌روان اولدیلر .

امیر حسین مجذوبی یوکلنوب ایکی خطوه کیتمدن بیهوش اولوب یره دوشوب تسلیم روح ایلدی ! مجذوب اول حالی کوروب فریاد ایدرك خواجه حضرتلرینه امیر حسینك حالنی خبر ویردی ! خواجه حضرتلری بیوردیلرکه پك خوش (ماشاءالله کان) ایمدی وار انی دفن ایله ، مجذوب ینه فریاد وفغان ایدوب دیدیکه سز بیورككه بن انی ایشلیه‌یم ! خواجه حضرتلری مجذوبه التفات ایتمدیلر ، تاکه مجذوبك اصلا چاره‌سی قالمدی ، اولوقت خواجه حضرتلرینه درویشلری شفاعت ایدوب مجذوبك کستاخلغنك عفوینی طلب وامیر حسینك اول قضادن تخلیصنی نیاز ایلدیلر ، اولوقت خواجه حضرتلری دیدیلر « بنی وخدامی مسخره‌لغه آلان کیمسه کرکدرکه بویله قضالری دفع ایده » مجذوب ینه تضرع ونیاز ایدرك خواجه حضرتلرینك خاکپایلرینه دوشدی ، درویشان دخی شفاعت ایدوب دیدیلرکه « افندم انك بی ادبلکی حدینی تجاوز ایتدی ، لکن بالاخره عجزینی بیلوب جرمنه اعتراف ایتدی ، سزلردخی لطف ایدوب عفو ایدك » خواجه حضرتلری درویشانك شفاعتلرینی قبول ایدوب مجذوبك جرمنی عفو ایتدیلر ، کیرو دونوب مبارك قدملرینی امیر حسینك صدرینه وضع ایتدکده درحال امیر حسینك روحی جسدینه عودت ایتدی وقالقوب اوطوردی ، اندنصکره خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « قچن امیر حسینك یانته کیتدم ، روحی دردنجی قات کوکه واصل اولمشیدی ، بندخی الله تعالینك اذنیله انی اول محلدن رد ایدوب جسدینه ادخال ایتدم » اولمجذوبه دخی عنایت ایدوب محلنه کیتمکه قدرت احسان ایتدیلر ، اولمجذوب محلنه یوریوب کتدی .

خواجه حضرتلری برکون بخاراده (دروازهٔ کل آباد) محله‌سنده درویشاندن برینك خانه‌سنده اوتوررکن دابه‌یه سوار اولمش برکیمسه

کلوب خانه‌نك قپوسنده طوردی ، خواجه حضرتلری دخی درون خانه‌دن بیوردیلر که یافلان قپویی آچوب ایچرو کل که طلب ایتدیکك نسبت بونده‌در ، چنکه اول کیمسه ایچرو کیردی خواجه حضرتلری اکا دیدیکه کوردکمی ؛ فلان محلدن دابه‌کی چویروب سنی بورایه کتوردم ، زیرا کوردم سنیکه حقیقت طلب ایچون ترمیذه کیدردك ! بندخی دیدمکه باق همتسزلکمه‌که بویردن برکیمسه کیدوب ترمیذه مرشد آرایه ؛ اول کیمسه دخی دیدیکه بیوردیغکز کبی اول محله ایرشدکده دابه‌م ایلری کیتمدی ؛ بوقدر سعی ایتدم ، ممکن اولمدیکه دابه‌یی اوجانبه سورم ! ناچار قالوب دابه‌نك لجامنی اوزرینه براقدم ودیدمکه بونده برسروار کوره‌یم دابه نه‌یره کیدر ، اولمحلدن دابه دونوب سرعتله بخارایه داخل اولوب کلوب بوقپوده طوردی ! مجلسده اولنلر جمله متحیر اولدیلر خواجه حضرتلری اول کیمسه‌یه تلقین طریقت ایدوب تحت تربیه‌لرینه الدیلر .

درویشاندن بری دیدیکه خواجه حضرتلری بخاراده برمجلسده مقام عشقده صحبت ایتدیلر ؛ اولمجلسده حاضر اولنلرك هر برینه برحال کلدیکی کبی بزه دخی برحال محبت حصوله کلدی ؛ اول حال ایله بخارادن قالقوب قصر عارفانه کیتدم ، انده برعورته تعلقم وارایدی ؛ اتفاق اولعورت ایله ملاقات ایتدم ؛ اولعورت دخی بکا کندینی تسلیم ایتدی ؛ چنکه اکا قریب اولدم ! کوردمکه فرجله ذکر بیننده بردست حائل اولدی ، دقت ایتدم کوردمکه خواجه حضرتلرینك دست مبارکلریدر ، اولوقت همان ایکی اللرمله کوزلریمی طوتوب اندن فرار ایتدم برقاچ کوندن صکره خواجه حضرتلرینك خاکپای دولتلرینی زیارت ایتدیکمده بکا بیوردیلرکه تاکه دستمی کوردکجه اول فعلدن کوزلریکی طوتوب فرار ایتمدك !!! اولوقت بکا عنایت ولطف ایدوب اول تعلق نفسانیتی بندن ازاله وقوت شهوانیتی دخی بالکلیه سلب ایتدیلر واول عنایتدن صکره اویله اولدمکه اصلا بنده شهوتدن اثر قالمدی .

خواجه حضرتلرینی برکون باغك برینه دعوت ایتدکلرنده اجابت ایدوب

درویشانی آله‌رق کیتدیلر ، اول مجلسده علما وفضلادن پك چوق کیمسه‌لر وار ایدی ، اول جمعیت عظماده خواجه حضرتلری چوق حقیقت صحبتی ایتدیلر ، صحبت تمام اولوب مجلس انجام بولدقده خواجه حضرتلری باغدن طشره بر نزهتکاه محلده بر درختك سایه‌سنده اوطوردیلر ، خواجه حضرتلری قالقوب طشره کیتدکدن صکره مولانا عارف دیرلر برکیمسه مجلسده قلان احبابله تصوفانه صحبت ایتدی ، لکن آنك صحبتنی استماع ایدنلره انقباض حاصل اولوب مجلسدن قالقدیلر ، صاحب دعوت دخی بعض طلبهٔ علوم ایله قالقوب باغدن طشره چیقدیلر ومراد ایتدیلرکه خواجه حضرتلرینك حضورینه کیده‌لر ، لکن آنلره برخوف عارض اولدیده خواجه حضرتلرینك حضورینه کیتمکه جسارت ایده‌مدیلر واول حالی خواجه علاءالدینه حکایت ایتدی ،

خواجه حضرتلرینك اول محلدن باغه تشریفلری وقت ظهر ایدی ، برمحلده سنت ظهره شروع ایتدیلر ، جمله ناس دخی واروب خواجه حضرتلریله سنت قیلدیلر ، صکره خواجه حضرتلری مولانا ابوبکری اوکونه کچوردیلر ، مولانا ابوبکرك تکبیر افتتاحه قدرتی قالمیوب چنکه خواجه حضرتلری آنی اول حالده کوردیلر ، کندیلر امامته کچدیلر ، آنلرده برهیبت ودهشت ظهور ایتدیکه اول هیبتدن جماعتك هربرنده برحال ظهور ایدوب بعضیلر کریه ایتدی وبعضیلر بیهوش اولوب وبعضیلریده چیقوب صحرایه دوشوب کیتدی ، مولانا ابوبکر جامه‌سین پاره پاره ایدوب کندوسنی یرلره اوردی ومرشدم بندن اینجندی دیو باشنه طپراقلر صاچدی ، خواجه حضرتلری چنکه نمازی تمام ایتدی ؛ کوردیکه یتمش قدر کیمسه‌دن برکیمسه‌دن بشقه کندیلری ایله نماز قیلمش یوق ! باغدن طشره چیقوب برتپه‌ده اوطوردیلر ، چنکه خواجه یوسف خواجه حضرتلرینی اول تپه‌ده اوطورر کوردی ؛ خوفی زیاده اولوب خواجه علاءالدینه دیدیکه نه تدبیر ایده‌لم ؟ تاکیم بوخلقك احوالنی اصلاح ایده‌لم!

خواجه علاءالدین قالقوب خواجه حضرتلرینك حضورلرینه کیتدی و خواجه حضرتلرندن خلقك احوالنك اصلاحنی نیاز ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه بونلرك اصلاحی بویله اولورکه خواجه یوسف مولانا عارفك یانته کیدوب آکا درکه بو پریشانلق هپ سنك کلامکی استماعدن حاصل اولدی کرکدرکه بونلرك احوالنی اصلاح ایدەسك ، خواجه علاءالدین دخی کلوب بوسوزی خواجه یوسفه سویلدی ! خواجه یوسف دخی کیدوب مولانا عارفی آرادی لکن بولەمدی ، صکره خواجه علاءالدین ینه خواجه حضرتلرینك حضورینه کیدوب ینه نیاز ایتدی ودیدیکه بوخلق سزك صحبتکز ایچون بو باغه کلدیلر ، مولانا عارف نادانلق ایدوب بی حاصل صحبتلر ایله آنلری پریشان ایتدی ، کرم ولطف ایدککه آنلرك اصلاحی سزك التفاتکزه موقوفدر .

خواجه حضرتلری لطف وعنایت ایدوب خواجه علاءالدینك نیازینی قبول ایتدیلر واول کیمسەلرك هر برولرینه برنظر ایله احوال پریشانیەلرینی اصلاح ایتدیلر ، لکن مولانا ابو بکره التفات ایتمدیلر ! تاکیم مولانا عارفی بولوب خواجه حضرتلرینك حضورینه کتوردیلر ، خواجه حضرتلری دخی مولانا عارفه عتاب ایدوب دیدیلرکه سنك مرادك صحبت عشقدن خلقی کندیکه جذب ایدی ، لکن بنم تنورم غایت کرم اولمق سبیله خمیرلرینی آکا یاپشدیروب افساد ایتدك ! ایمدی سکا واجبدرکه آنلرك احوالنی اصلاح ایدەسك ، لکن بن آنلرك احوالنی اصلاح ایتدم ، سن دخی مولانا ابو بکری اصلاح ایله ، زیرا صحبت عشقی آکا خطاباً سویلدك ، واویله عالم وفاضلی مهمل کلمات ایله کندوکه جذب ایتمك ایچون خراب ایتدك ! انك اولادی سنی راحت قورلرمی ؟ دیو خواجه حضرتلری بو عتاب آمیز کلماتی سویلدکده مبارك جبهەلرنده اثر جلال ظهورینی مولانا عارف مشاهده ایتدکده درونه وحشت عظیمه دوشوب خواجه حضرتلرینه تضرع ونیاز ایدرك ایتدیکی کستاخلقدن عفو طلب ایتدی

ودیدیکه بدکارلق ایتدم ، حدم اولمدیغی ایشده بولندم ، اندن توبه ایدوب پشیمان اولدم ، خواجه یوسف قالقوب آنك ایچون شفاعت ایتدی خواجه حضرتلری دخی خواجه یوسفك شفاعتنی قبول ایدوب مولانا عارفك جرمنی عفو ایتدیلر ومولانا ابو بکره التفات ایدوب آنده اولان پریشانلغی دخی ازاله ایدوب حالنی اصلاح ایتدیلر ؛ جملەسی اولوقت خواجه حضرتلرینك قوۀ تصرفیەسنی مشاهده ایدوب تسلیم اولدیلر واول مجلسده بولنانلرك جملەسی خواجه حضرتلرندن فیضیاب اولدیلر .

خواجه حضرتلری برکون مرکبه سوار اولوب کیدرکن یول اوزرنده اوطوران بردرویشك ایندکارینی خواجه حضرتلری کوردکده « سن قیام ایدر ایسەك ، بنم مرکبدن اینمکلکم اقتضا ایدر ! بنم ایسه اینمکەقدرتم یوقدر » بیورمشلر ! خواجه حضرتلرینك بوکلامندن درویشه برغضب طاری اولوب ناهموار کلمات سویلدی ، خواجه حضرتلری تبسم ایدوب اظهار بشاشت ایتدیلر وانده حاضر بولنانلر خواجه حضرتلرینك حلمنه تعجب ایتدیلر ، اندن صکره اول درویش برعظیم دردە مبتلا اولوب آز قالدیکه هلاك اوله ؛ آنك بی ادبلکنی بیلنلر دیدیلرکه : ای درویش ! سنك بو درده مبتلا اولمقلغك خواجه حضرتلرینه بی ادبلك ایتدیککدندر ، خواجه حضرتلرینك رضاسی تحصیل ایدلدکجه بودرد علاج قبول ایتمز !

خواجه حضرتلری برکون اول درویشك خانەسی سمتندن کچرکن اول درویشك خانەسندن برکیمسه چیقدی ، خواجه حضرتلری دخی درویشك حالندن آکا سؤال ایتدی . اول کیمسه دخی دیدیکه حالی غایت کوتیدر ، تشریفکزه منتظردر ، خواجه حضرتلری عنایت ایدوب آنك عیادەسنه کیدوب حالنی سؤال ایتدیلر ودیدیلرکه (الشافی هوالله) صاقین قورقمه ! قالقارسك خواجه حضرتلرینك مجرد بوکلامی ایله اول انده درویشه عافیت کلوب قالقدی وخواجه حضرتلرندن اعتذار ایدوب « افندم بی ادبلك ایتدم وخاطر شریفکزی اینجتدم ، کرم ولطف ایدوب جرممی عفو

ایدك » دیدی ! خواجه حضرتلری دخی دیدیلرکه خاطریمز اولوقت اینجندی اما ، شمدی خاطریمزده برغبار قالمدی ، اولوقت بیوردیلرکه مشایخك قلیجی عریاندر خلق کندیلرینی اول قلیجلره اوررلر ، یوقسه مشایخ اهل مرحمتدرلر کیمسه یه قلیج اورمزلر !

خواجه حضرتلری بیت اللهی زیارته کتدکده (منا) ایامنده حجاج قوربان کسدیلر ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه بزدخی قربان کسمك کرك اما بز قوربان ایتمز انجق اوغلمزی قوربان ایده رز ! اول وقتده خواجه حضرتلرینك خدمتنده اولان درویشلر اول کلامك صدوری ساعتنی قید ایتدیلر ، بخارایه کلدکلرنده کوردیلرکه خواجه حضرتلرینك مخدوملری وفات ایتمش ونه کونده ونه ساعتده وفات ایتدیکنی صوردقلرنده کلامك صدوری ساعتیله مخدوملرینك وفاتی ساعتی توافق ایتدیکی آکلاشلمشدر !!!

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اصدقای درویشاندن محمد زاهد ایله برکون صحراده تنها اوطوروب صحبت ایدرکن « کمال عبودیت حق یولنده جان فدا ایتمکدر ! » دیدیکمده محمدزاهد جان فدا ایتمه نك غایتی نه مرتبه ده اولدیغنی صوردی ، بنده جواباً (اکر درویشه حق ایچون « اول ! » دیسه لر اولور) دیمش ایدم ! جزئی برزمان صکره بنده ظهور ایدن برحال اوزرینه محمدزاهده (حق ایچون اول دیدم) اول دخی اولدمده اولدی ، بن دخی انی آرقه سی اوزرینه یاتیروب آیاقلرینی قبله یه چویردم ، بوحال اوزره قوشاقدن اویله وقتنه قدر قالدی ، اول کون غایت حرارتلی برکون ایدی ؛ بن حیرتمدن واردم بر درختك سایه سنده اوطوردم ، برزماندن صکره قالقوب یاننه کتدم ، کوردمکه یوزی متغیر اولوب سیاه اولدی ، آنی اول حالده کوردیکمده حیرتم دها زیاده اولدی ، اولوقت قلبمه الهام اولدیکه سویله که یامحمد دیریل ، بندخی اوچ کره دیریل دیدم ! کوردمکه اثر حیات بدننده ظاهر اولوب حرکته باشلادی ، حیات بدننه تمام حلول ایتدکده قالقوب اوطوردی .

بو قصه یی سید امیر کلال حضرتلرینه نقل ایتدم ، انلر دخی بیوردیلرکه اوغلم ! نیچون اولوقت آکا دیمدك یامحمد دیریل ، بن دخی بو کلمه قلبمه الهام اولدی وبو کلمه یی دیمدکجه دیرلدی دیدم .

خواجه حضرتلری بخاراده بر دوستك خانه سنده درویشان ایله اوطورورلر ایدی صاحب خانه ایسه سفره لوازمی ایچون اوچ درویش چارشویه کوندردی وهربری برمصلحت ایچون برجهته کیتدی ، اول اوچ درویشك هر بری کیتدیکی جهتده خواجه حضرتلرینی کوردیلر ؛ ومصلحتلرینی آلوب جمله سی ینه بریره جمع اولدیلر وجمله سی معا توجه ایدوب خانه یه کیدرکن درویش محمده ملاقی اولدیلر ؛ قصه یی اکا نقل ایتدیلر اول دیدیکه بنده خواجه حضرتلرینی فلان محلده کوردم کیدرلر ایدی ؛ اول درویشلر بونی ایشتدکلرنده خواجه حضرتلرینی عجب قنده بولورز دیو تحیرده ایکن خواجه حضرتلری آنلره بر درویش کوندردی ؛ وارباق انلر نه چوق اکلندیلر ، اول کیمسه بونلره ملاقی اولدقده قصه یی نقل ایتدیلر درویش دخی دیدیکه سز خانه دن کتدکدن صکره بن وصاحب خانه اصلا خواجه حضرتلرینك حضورندن مفارقت ایتمدك ؛ بنی سزه کوندردی وار باق درویشان حیرتده درلر تیز کاسونلر ، بز دخی عجله ایدوب خواجه حضرتلرینك حضورلرینه کتدکده بزه بیوردیلرکه نه چوق مکث ایتدیکز ؟ بزدخی ، قصه یی خواجه حضرتلرینه نقل ایتدك ! تبسم ایدوب بیوردیلرکه « حضرت عزیزان (قدس سره) بر رمضان اخشامی اون اوچ یره دعوت اولندیلر ! جمله سنه اجابت ایدوب برآنده جمله سنده افطار ایدوب طعام ایتدیلر » .

مولانا نجم الدین دیدیکه بن برکون خواجه حضرتلریله بخارا نواحیسنده برصحراده کیدرکن کوردك که صحراده یدی آهو کزردی ، خواجه حضرتلری بکا دیدیکه حق تعالینك بنده لری یاننه بوجانورلرکبی وحشی جانورلر کلور ؛ سندخی دیله که بوجانورلرسنك یاننه کلسونلر ، بندخی دیدمکه

بنم نه حدم وار كه سزك حضور كزده اويله كرامت ديله يم ، خواجه حضرتلرى ديديلركه سن همان انلره توجه ايله انلرسنك يانكه كلورلر ، بندخى انلرك جانبنه ايكى خطوه كيتدم ، كوردمكه اول آهولر سكردەرك يانمه كلوب طورديلر ، خواجه حضرتلرى دخى بيورديلركه هانكيسنى طوتارا يسەك طوت ، بندخى قنغيسنى طوتمق ديلدم ايسه اخرى بنى طوت ديو كلدى وآنى طوتايم ، ديدم برغيرى كلدى ! بن متحير اولوب انلردن برينى طوتەمدم ، اول وقت خواجه حضرتلرى برآهونك ظهرينه مبارك دستنى وضع ايدوب ديديكه سكا حاجت قالمدى بن طوتدم ؛ صكره اول آهولرى اول محلده قويوب كيتدك انلر بزم آرديمزدن باقه قالدى ،

خواجه حضرتلرينك درويشانندن برى ديديكه قصر عارفانده بر بوستان اكدم ، صولامه وقتى كلدى اما صولر كسلديكندن بوستانى صولايەمدم ؛ ياغمور دخى ياغمديغندن بوستان غايت صقلدى ؛ خواجه حضرتلرى دخى اول ايامده بوستانمه كلدى وبيورديكه بوستانك صولامه وقتى كلدى ؛ بندخى ديدمكه صولامه وقتى كلدى اما صولر كسلدى ، خواجه حضرتلرى بيورديلركه (فاطرالسموات والارض) حضرتلرى قادردركه سكا صو ويره ، سن همان صو يوللرينى آچ ، بن دخى عجله ايله صو يوللرينى آچدم واو كيجه صباح اولنجيه قدر صويه منتظر اولدم ؛ صباح وقتنده صو كلوب بستانى صولادم ؛ حتى برمقدار صوغان و صرمساق وار ايدى ! انلرى دخى صولادم ؛ صو دخى كسلدى ؛ فكر ايتدمكه عجب طاغلره ياغمورمى ياغدى ؟ واردم ايرمق طرفنه باقدمكه صو كلديمى ؟ اصلا صودن اثر يوق ، متحير اولدمكه عجب بو صو نرەدن كلدى ؟ صكره خواجه حضرتلرينك زيارتلرينه كتدم بكا بيورديلركه بوستانى صولادكمى ؟ اوت صولادم ديدم ؛ تكرار بيورديلركه صو كسلدى صكره نه ايشلدك ؟ ديدمكه ايرماغه كتدم كوردمكه اصلا ايرماقده صو يوق غايت تعجب ايتدمكه اول صو نه سمتدن كلدى ! خواجه حضرتلرى دخى بيورديلركه چون بو سرى كوردك خاموش اول .

خواجه حضرتلرى برعزيز ايله ايرماق كنارنده شيخ سيف الدين قبرينك مقابلەسنده اوطوررلر واولياءاللهك احوالندن بحث ايدرلر ايدى ؛ اثناى صحبتده شيخ سيف الدين ايله شيخ حسن بلغارينك مابيننده اولان قصهٔ كرامتى ذكر ايتديلر ؛ اول عزيز دخى ديديكه اولياءاللهك كچمش زمانده چوق تصرفلرى اولدى ! عجب بو زمانده دخى انلر كبى تصرف ايدن وارمى ؟ خواجه حضرتلرى بيورديلركه بو زمانده آدم واردركه بو ايرماغك صوينه يوقارى آق ديو اشارت ايلسه ؛ يوقارى آقار ؟ خواجه حضرتلرينك مبارك لسانلرندن بو كلام صادر اولور اولماز ! درحال ايرماغك صويى يوقارى آقمغه باشلادى . خواجه حضرتلرى بيورديلركه يا صو بن يوقارى آق ديمدم ، اولوقت اول كرامتى چوق كيمسه مشاهده ايتديلر واول كرامت سببيله خواجه حضرتلرينك تصرفنى چوق منكرلر اقرار ايدوب سعادته ايرديلر !

خواجه حضرتلرينك درويشانندن برى حكايت ايتديكه نسفده برسنه غايت قحط مطر اولدى . آز قالديكه زراعت جمله تلف اوله ، اهل نسف بنى بخارايه خواجه حضرتلرينه باران طلبيچون ارسال ايتديلر ، قچنكه خواجه حضرتلرينك حضورينه واصل اولدم ؛ بن سويلمدن اول ، انلر بكا ديديلركه اهل نسف ايولر وخوشلرميدر ؟ وسنى بكا باران طلبى ايچونمى ارسال ايتديلر ؟ ايمدى انلره بوكره بو باراندن كوندرەلم ؛ جزئى وقتدن صكره باران باشلادى واول باران هرساعت زياده اولوب بركون بركيجه ياغدى تا كيم ولايت نسف خواجه حضرتلرينك كرامتلريله جمله سيراب اولدى ، اول باراندن بركات فراوان حاصل اولدى .

خواجه حضرتلرى فصل شتاده بركون درويش حسينه امر ايتديلركه بوسنه چوق قيش اولسه كرك ؛ چوق اودون جمع ايله ؛ درويش حسين دخى امر ايتدكلرى اوزره چوق اودون جمع ايتدى ؛ صباحلين قار ياغمغه باشليوب تاقرق كونەدك ياغدى ؛ اول ايامده خواجه حضرتلرى شيخ شادى بى آلوب خوارزم جانبنه روان اولديلر ؛ يولده حرام نام

بر عظیم ایرماق وار ایدی ، انك كنارینه اولاشدیلر ؛ اولوقت خواجه حضرتلری شیخ شادی‌یه دیدیلر كه بو صویك اوزرندن یوریوب كچ ؛ شیخ شادی خوف ایدوب كچمدی ، خواجه حضرتلری ینه كچ دیو امر ایتدی ، شیخ شادی ینه خوف ایدوب كچمدی ؛ خواجه حضرتلری اولوقت اكا هیبتله برنظر ایتدیكه تحمل ایده‌میوب یره دوشدی ؛ بیهوش اولدی ؛ صكره كندینه كلوب قالقدی ؛ صو اوزرندن یورودی ، خواجه حضرتلری دخی انك اردنجه صو اوزرندن یورویه‌رك اول ایرماغ عظیمی كچدیلر ! ایرماغی كچدكدن صكره خواجه حضرتلری شیخ شادی‌یه بیوردیلر كه باق چیزمكه صو اصابت ایتدیمی ؟ اول دخی باقدی ؛ كوردیكه الله تعالینك قدرتیله چیزمه‌سنه ذره دكلو صو اصابت ایتمامشدر !!!

بر درویش حكایت ایتدیكه خواجه حضرتلری بركون بن فقیرك خانه‌سنی تشریف ایتدیلر ؛ تشریفلرندن غایت مسرور اولدم ؛ واردم بازاردن بریوك اون الدم . اول اونی خواجه حضرتلری كوردكده بیوردیلر كه بو اونی اهل وعیالنه اتمك وطعام ایدوب اكل ایدك وانك سرینه كیمسه‌یی مطلع ایتمه‌ین ؛ خواجه حضرتلری اولوقت خانه‌مده ایكی آی مسافر اولدیلر ونیجه درویشان دخی آنكله مسافر ایدیلر ، اهل وعیالم وسائر احبابم جمله اول اوندن اكل ایتدیلر ایدی ، حتی خواجه حضرتلری كیتدكدن صكره اول اوندن چوق زمان یدك ، اون ینه حالی اوزره باقی ایدی ، اصلا اكسیلمدی ! صكره خواجه حضرتلرینك نفس پاكلرندن غفلت ایتدمده او سری اهل وعیاله كشف ایتدم ، آنك اوزرینه اول اوندن بركت كسیلوب اون توكندی !!!

درویش محمد زاهد حكایت ایتدیكه اوائل طلبمده خواجه حضرتلری (قدس سره) ایله بركون صحراده كیدردك ، اول كون بهار ایامندن ایدی ، اول وقت نفسم قارپوز آرزوسن ایتدی ، خواجه حضرتلرندن برقارپوز نیاز ایتدم ، اول صحراده برچای آقاردی ، خواجه حضرتلری بكا دیدیكه محمد ! چای كنارینه كیت ، بن دخی چای كنارینه كیتدم ،

كوردمكه (بابا شیخ) قارپوزی درلر ، برجنس پاك وآبدار قارپوز وار ایدی ؛ اندن برقارپوز صو اوزرنده كلوب كناره یناشوب طوردی ؛ واروب آنی آلدم ؛ كوردمكه هنوز تازه بوستاندن كسیلمش كبی ایدی ؛ كتوروب خواجه حضرتلرینك حضورینه براقدم ؛ بیوردیلر كه كس ؛ ایمدی آنی اكل ایده‌لم ؛ بن دخی كسوب خواجه حضرتلریله آنی اكل ایتدم ، اول كرامت عظیمه‌یی اولوقت خواجه حضرتلرندن مشاهده ایتدكده كمال تصرف ولایتلرینه یقینم زیاده اولوب چوق فیضه نائل اولدم .

بر دانشمند فقیه صالح حكایت ایتدیكه مولانا سعدالدین كه مقتدای اهل نسف ایدی ، اول نقل ایتدیكه خواجه حضرتلری بركوز بوفقیره بیوردیلر كه بوكون سزك باغه كیده‌لم ، اول كون ایام شتادن ایدی ؛ بن دخی آنلری آلوب باغه كوردم ؛ اول باغ ایسه كوزومه اصلنده برخارستان كورونوردی ؛ خواجه حضرتلری بكا بیوردیلر كه باغكز بومیدر ؟ بن ایتدم بودر ؛ خواجه حضرتلرینك بوكلامندن بنده برحال عجیبه ظاهر اولدی ؛ خواجه حضرتلری بیوردیلر كه استرمیسك باغكی برطراوتلی سبزستان وكلستان ایده‌لم ؛ تا كه بزه یقینك زیاده اوله ؛ ایمدی باغكی نظر ایله ؛ بن دخی چنكه نظر ایتدم ؛ كوردم ؛ اول خارستان اولان باغ ، بررنكین كلستان وبرزمردین چمنستان اولدی ؛ اولوقت كوكلدن دیدمكه سبحان الله طرفة العینده حق تعالی بو باغه بوحسن بهجتی وبو لطافت نضارتی بخش وامان ایتمسی انجق خواجه حضرتلرینه مخصوص كرامتدر ! اولیای سائره‌ده بویله كرامت ممكن اولمز ! اول كرامت عجیبه‌یی مشاهده ایتدكده خواجه حضرتلرینك قوت تصرفلرینه وقدرت روحانیتلرینه یقینم زیاده اولوب محبتلرینه مستغرق اولدم ؛ اول سببدن چوق لطف وعنایتلرینه مظهر اولدم .

سید امیر كلال حضرتلرینك اوغلی امیر برهان الدین (قدست اسرارهما) حكایت ایتدیكه بركون بخاراده خواجه حضرتلری خانقاهمزه كلدیلر ؛

اثنای صحبتده حال انبساطلرینی حس ایدوب التماس طریقیله دیدمکه افندم مولانا عارفه زیاده اشتیاقم واردر آکا توجه ایدیکزکه نسفدن کلسون کوروشه‌لم ؛ خواجه حضرتلری دخی خانقاهك سطحنه چیقدیلر ؛ اوچ کره مولانا عارف دیو ندا ایتدیلر وبیوردیلرکه مولانا عارف چاغردیغمی ایشتدی عجله قالقدی کلیور ویارنکی کون مولانا عارف نسفدن بخارایه خانقاهنه کلدی ؛ بن دخی قصه‌یی اکا نقل ایتدم ؛ اول دخی دیدیکه دونکی کون فلان ساعتده اصحابمله مجلسده صحبت ایدرکن خواجه حضرتلرندن دعوت صدای سمعمه واصل اولدی بن دخی عجله ایله قالقوب کلدم ،

خواجه حضرتلری اسحق نام درویشك منزلنه کتدیلر درویشان دخی تنوره چوق اودون قویوب آتش ایتدیلر ؛ کیدوب مطبخده طعام تربیه‌سنه مشغول اولدیلر ؛ تنورك آتشی زیاده اولدیغندن علو تنوردن طشره چیقدی ؛ اول محلده خواجه حضرتلرندن غیری کیمسه یوق ایدی که تنورك آتشنی تسکین ایده ؛ اولوقت خواجه حضرتلری قالقوب مبارك اللرینی تنوره ادخال ایتدکده تنورك آتشی ساکن اولدی ! آندن صکره مبارك اللرینی تنوردن چیقاردیلر ! عنایت حق ایله نه لباسلری یاندی ونه مبارك اللرندن برتوکی اینجندی !!!

(بیت)

خلیل الله با آتش همی کفت • اکر مویی زمن باقیست می‌سوز

(ترجمه)

خلیل الله دیدی ای نار احراق • قالورسه برتویم ، آنی ده یاق

بردرویش دیدیکه بن صغیر السن ایدم ، (جنانیان) مملکتندن بخارایه کلدم وانده علما وفقرا مجلسلرینه ملازمت ایدردم ، اول اثناده زیارت بیت الله ایله مشرف اولدم واندنصکره ینه بخارایه کلدم ، اولوقت نفسم غایت طغیان وعصیانه میل ایتدی ، آز قالدیکه نفسم شقاوت سمتنه یوز

چویره ، بن بو ضلالتده ایکن بکا برجذبه کلوب بنی بی اختیار خواجه حضرتلرینك مجلسنه ایصال ایتدی ، اول مجلسده قتی چوق درویشان وار ایدی ، اولوقت خواجه حضرتلری بنی یاننه اوطورتدیلر واکسمه برسله اوردیلر ! اول سله‌دن حالم متغیر اولوب برنعره اوردم ! خواجه حضرتلری جلاللنوب بلند آواز ایله بکا خاموش اول دیو بیوردیلر وصکره دیدیلرکه « اکر سن صبر ایدوب اول نعره‌یی اورمامش اولسه‌ك برصحبت ایله تمام اولورایدی ، چونکه خاموش اولمدك ! کل ایمدی حالکی سکا کوستره‌یم » اول وقت بکا برنظر ایتدیلر واول نظر ایله حالمی کشف ایتدم ، کوردمکه کریز کبی وجودم نجاستله مملو اولمشدر ، هر طرفمدن نجاستلر آقوب یاتور ، اول وقت خواجه حضرتلری بکا بیوردیلرکه طوغری سویله کندوکی نیجه کوردك ؟ بن دخی دیدمکه والله افندم کندمی کاریز کبی نجاستله مملو کوردم واطرافمدن دخی نجاستلر آقوب یاتور اولوقت خواجه حضرتلری یوزلرینی درویشان طرفنه چویروب بیوردیلرکه اکر بو بزم صحبتمزه ایریشمسه دنیادن ایمانسز کیدرایدی ، خواجه حضرتلری اولوقت بکا انابت ویروب تلقین طریقت ایتدیلر ، اول ضلالت یولنده نجات بولوب طریق هدایته کیردم واول شقاوتدن خواجه حضرتلرینك همتلریله سعادته ایریشدم ،

غدیرت ، نام قریه‌ده شیخ شادینك منزلنده درویشان جمعیت ایدوب سودلی آش پیشوردیلر وقصعیه قویوب سفره‌یه قودیلر وجمله‌سی اوطوروب اکله شروع مراد ایتدیلر اما اول جماعتك قدرتی اولمدیکه اول آشدن برلقمه آلوب اکل ایده ! اول حالتدن متحیر اولدیلر ودیدیلرکه بونده برحکمت وار ، آشی قالدیروب ینه تجره‌یه قودیلر ، بر ساعتدن صکره خواجه حضرتلری اول منزلی تشریف ایتدیلر وبیوردیلرکه بن قصر عارفاندن چیقوب بوسمته کلورکن سز تجره‌یی اوچاغه قودیکز وبر مقدار مسافه یوریدم ، کوردمکه سز آشی پیشوروب قصعیه قودیکز وآنی یمك مراد

ایتدیکز ، بندخی اللریکزی واغزیکزی طوتدمکه بن کلمینجه اکل ایتمیه‌سکز ! خواجه حضرتلرینك کرامتی درویشان کوردکده مسرور اولوب قالقوب اول آشی قصعیه قویوب سفره‌یی دوشه‌دیلر وخواجه حضرتلریله جمله‌سی اوطوروب اول آشی ذوق وشوقله یدیلر ، اول مجلسده دخی خواجه حضرتلرندن چوق احوال عجیبه ظهوره کلدی ، درویشان اول کرامتلردن چوق فیضیاب اولدیلر .

خواجه حضرتلری جماعت درویشانله برکیمسه‌نك سطوح بیتنده اوطوررلر ایدی ، خواجه حضرتلری اول مجلسده غایت کرمیتلی صحبت ایتدیلر ، اثنای صحبتده درویشانه خطاب ایدوب دیدیلرکه سزمی بنی بولدیکز بنمی سزی بولدم ؟ درویشان ایتدیلر بز سنی بولدق ؛ خواجه حضرتلری چونکه سز بنی بولدیکز بوسطوحده دخی بنی بولیکز دیوب درویشانك نظرندن پنهان اولدیلر ! درویشان آنلری سطوحده پك چوق تجسس وتفحص ایتدیلرسه‌ده بولمدن عاجز اولدیلر وایتدکلری دعوادن فارغ اولوب دیدیلرکه بزسزی بولدق وسزلرك جاذبۀ لطف وعنایتی اولمسه کیمك شرف صحبتکزه استحقاقی واردر ؛ درویشان بوکونه اعتراف واعتذار ایتدکلری حالده خواجه حضرتلری آنلره کندیلرینی اظهار ایتدی ، کوردیلرکه خواجه حضرتلری همان اولا اوطوردقلری یرده اوطوررلر ؛ چن درویشان آنلری اویله مشاهده ایتدکده غایت خجالت چکوب حیرته دوشدیلر ، خواجه حضرتلرینك درویشانه بو معامله‌یی ایتمدن مرادی سروحدتی آنلره افاده ایدوب حقی بیلدیرمك ایدی .

بردرویش دیدیکه خواجه حضرتلریله برکون قصر عارفانده کندی باغلرنده ایدك ، خواجه حضرتلری کیدوب بردرخته ظهرینی ویروب طوردیلر برساعتدن صکره انلرده برهیبت ظاهر اولدیکه بن اول هیبتدن بیهوش اولوب یره دوشدم ، صکره کندیمه کلدم ، کوردمکه خواجه حضرتلری حوضك اطرافنی دور ایدرلر ، اندن صکره کیدوب بر الما

اغاجنی قوجاقلیوب طوردیلر ، برزماندن صکره کوردمکه جسم شریفلری اویله عظیم اولدیکه جمله باغی طولدردی ، قنغی جهته نظر ایتدمسه کوردمکه اول جهتلری دخی طولدردی ، اندن صکره ینه کوردمکه جسم شریفلری کوچلمکه باشلادی ، اولقدر کوچولدیکه جسم شریفلرندن اصلا اثر قالمدی ، آزمدت صکره جسم شریفلری ینه ظهور ایتمکه باشلادی ، تاکیم حالت اصلیه‌سنه رجوع ایتدیلر واول الما اغاجنی قوجاقلرنده طوتوب طوررلر ایدی ، بن بوحالدن تحیرده قالدم ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه حضرت عزیزانده بویله حاللر واقع اولوردی !

مولانا عارف دیدیکه قیش کونلرندن برکون خواجه حضرتلریله یولده کیدردك ، بن پابرهنه ایدم . نه پاپوش ونه چیزمه کیردم ، اول یولده بزی عظیم قار طوتدی ، اول قار بزه زحمت ویردی ، قلبمدن خواجه حضرتلرینه دیدمکه بونه حالدرکه کرفتار اولدق ، اولوقت خواجه حضرتلرنده بر عجب حال ظهور ایدوب هیبت نظریله جهت سمایه نظر ایتدیلر ، اولحظه‌ده قار کسلدی ! سما آچیلوب شمس ظهور ایتدی وهوا غایت خوش اولدی راحت ایله محلمزه کیتدك .

سید برهان الدین ، خواجه حضرتلرینه برمقدار سمك هدیه کتوردیلر خواجه حضرتلری باغلرنده ایدیلر ، اول بالقلری باغده پیشورمك مراد ایتدیلر ، اول کون اول بهار کونلرندن ایدی ، خواجه حضرتلری اول سمکلری طبخه مشغول اولدقده بر عظیم سحاب سمایی قاپلیوب یاغمور یاغمغه باشلادی ، اولوقت خواجه حضرتلری سید امیر برهان الدینه بیوردیکه « سویله بنم اولدیغم محله یاغمور یاغمسون » برهان الدین تضرع ایدوب دیدیلرکه افندم بنم نه حدم وارکه بوسوزی سویله‌یم ! خواجه حضرتلری تکرار بیوردیلرکه بنم سکا دیدیکم سوزی سویله ! برهان الدین دخی خواجه حضرتلرینك امرینه امتثالا سویلدی ، قدرت الهیه ایله خواجه

حضرتلرينك اولديغى محله اصلا ياغمور ياغمدى ، سائر طرفه اولقدر ياغديكه اول محلك اطرافنه ياغان ياغمورلرك سيلابى اول محلدن كلوب جريان ايتدى !!! اوحالى مشاهده ايدنلر متحير اولديلر ! بو كرامتدن چوق كيمسه فيضياب اولدى !!!

(بيت)

زهى سلطان بى همتا كه باجا كر كند سودا
اكر خواهد دهد كالا و كر خواهد براندازد

(ترجمه)

عجب سلطاندر اولمولى ايدرچا كرلره سودا
كيمنه بخش ايدركالا كيمك قورچاه زندانه

زيرا بوقدر كمال قرب قبولك وجوديله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) « ومارميت اذرميت ولكن الله رمى » خطابى وارد اولمش وبونده بيچاره اولان امتلرك احواللرى ، نيجه اوله جغى اعلام ايدلمشدر .

خواجه علاء الدين ديديكه خواجه حضرتلرينك قبوللريله مشرف اولديغم ايامده خواجه حضرتلرينك محبتلرى بنده اويله اثر ايتديكه قرار وآرامم قالمدى ، برلحظه انلرك صحبتلرندن مفارقته قدرتم اولمزايدى ؛ اول حالده بركون خواجه حضرتلرى بكا توجه ايدوب بيورديلركه سنمى بنى دوست ايتدك ؟ يخمى سنى دوست ايتدم ؟ بندخى ديدمكه سزسلطانمز بندهٔ فقيرينه التفات ايتمك كرك وبنده كز سزى دوست ايتمك كركدر ، خواجه حضرتلرى بيورديلركه برساعت ساكن اول تاكيم سكا معلوم اوله ، صكره كوردمكه خواجه حضرتلرينه بنده محبتدن اثر قالمدى اول وقت بيورديلركه كوردكمى دوستلق بندنميدر ياسندنميدر .

(بيت)

اكر ازجانب معشوق نباشد كششى * كوشش عاشق بيچاره بجانى نرسد

(ترجمه)

جانب معشوقدن اولمزسه محبت عاشقه * سعى عاشق عاشق محبوبه ايصال ايلمز

واكر محبوب حقيقى نقاب قبولى (يحبهم) وجهندن كشف ايتمدكجه كيمك زهره سى اولوركه قدمنى سراپردهٔ (يحبونهم) جانبنه وضع ايده .

خواجه حضرتلرينك درويشانندن بردرويش حكايت ايتديكه بركون خواجه حضرتلرينك داعيهٔ جذبهٔ صحبتلرى درونمده پيدا اولدى ، اوداعيه ايله طاشكند ولايتندن بخارايه متوجه اولدم ، اول وقت اهل بيتم برمقدار اقچه كتوروب بكا ويردى وديديكه بو اقچه لرى خواجه حضرتلرينه وير ؛ بن دخى نيچون كوندرديكندن تجسس وتفحص ايتدم خبر ويرمدى ؛ وقتاكه خواجه حضرتلرى صحبتيله مشرف اولدم ؛ اول اقچه لرى خواجه حضرتلرينك اوكلرينه وضع ايتدم ؛ خواجه حضرتلرى وقتاكه اول آقچه لرى كورديلر تبسم ايتديلر وبيورديلركه بو اقچه لردن ولد رايحه سى كلور ؛ اميددركه حق سبحانه وتعالى سكا ولد بخش ايده ! خواجه حضرتلرينك بركت وهمتلرندن حق سبحانه وتعالى بر ولد صالح احسان ايتدى .

شيخ زمان وقطب عزليتان (عبدالقدوس) قدس سره ديديكه وقتاكه خواجه حضرتلرينى قبرمنورلرينه وضع ايتدك ، كوردمكه وجه مباركلرى طرفندن (القبر روضة من رياض الجنة) حكمى اوزره جنتدن برروزن قبرشريفلرينه آچلدى ، اول روزندن ايكى حورى كلوب آنلره سلام ويرديلر ، بزلرى حق تعالى سزك ايچون خلق ايتدى وخلق ايتديكى وقتدن برى سزلره منتظرز ديديلر ! خواجه حضرتلرى آنلره ديديكه بن حق

تعالی حضرتلریله عهد ایتدمکه دیدار پیچونله مشرف اولدقجه وبکا منتسب اولنلره وبندن حق ایشیدوب عمل ایدنلره شفاعت ایتمدکجه هیچ برشیٔ وهیچ برکیمسه ایله مشغول اولمم !!!

بردانشمند حکایت ایتدیکه خواجه حضرتلری دار فنادن دار بقایه رحلت بیوردقلرنده بن کیش ولایتنده ایدم ، خواجه حضرتلرینک وفاتی خبری قچن بکا ایریشدی ، غایت مکسور خاطر اولدم ونفسمه دیدمکه بوندن صکره ینه مدرسه‌یه کیده‌رم ، اولکیجه خواجه حضرتلرینی رؤیاده کوردم بو آیت کریمه‌یی بکا اوقودیلر « افان مات اوقتل انقلبتم علی اعقابکم » قچن خوابدن بیدار اولدم ، خواجه حضرتلرینک بو آیت کریمه‌یی اوقومه‌لرندن بویله فهم ایتدمکه بحسب روحانیت جمله فقرا ودرویشانه امداد واعانت ایدرلر ، اولوقته قریب خواجه حضرتلرینی ینه رؤیاده کوردم ، بیوردیلرکه قال زید بن حارث (الدین واحد ودائم) بواشارتدن دخی فهم ایتدمکه بو کلام خواجه حضرتلرینک حقانیتلرینه دلیلدر ، وانلر حیات ومماتنده سالکلری کتاب وسنته واثر اصحابه شوق وتسلیك ایدوب حقه ارشاد ایدرلر ، رضی الله عنه .

(نظم)

خواجهٔ پیر بهاء الدین شاه نقشبند
همتندن مرده‌لر بولدی حیات جاودان
ریزه چین خان فیضی اولدی ارباب سلوك
ظاهر وباطن ایدر امداد خلقه بی کمان
زین ایدوب نور ولایتله کرامت کشورك
ایتدی اظهار کرامتله طریقك کلستان
خواجکانك سوق عرفانك ایدوب رونق نما
ویردی کالای کمالاته بهای حسن وآن

شرقله غربی احاطه ایتدی قطبانیتی
طولدی اسرار درونندن زمین و آسمان
طوغرولقده بیلمك استرسك طریق حضرتی
کوك یوزنده اولدی تمثال طریق کهکشان
عالم غیب وشهادتده تصرف ایلدی
اولدی فرمانبر طریقتده‌ا کاهب انس وجان
صانمه کز اولدی کراماتی اولنجه منقطع
فیض روحانیتی جاری جهانه هر زمان
ذرهٔ افتاده‌یم یارب (رفعت) ویر بکا
ایلیم خورشید روحانیتنه اقتران

تم الکتاب بعون الله ملك الوهاب

(حضرت پیر محمد بهاءالحق والدین افندیمز)

(حضرتلرینك شمائل شریفلری)

حضرت پیر دستکیر افندیمز اورته بویلی طقنازجه وقیر صقاللی یعنی بیاضی سیاهنه غالب ، وجه سعادتلری دکرمی ویکاقلری براز قیرمزی‌یه یقین وایکی قاشی آره‌سی آچیق ، بیقلری قرقق وکوزلری صاری شهدانه‌الا کوزکه کستانه قاره‌سی تعبیر اولنور . بو هیئت وبو شکل اوزره توجه اولنور §

اشبو بند مفید (بهائیه) نسخهٔ اصلیه‌سنك بر کنارنده کورلمش اولمغله تبرکاً بورایه نقل اولندی .

ای عزیز ! (قل الروح من امر ربی) تمام شرحدر ، لکن اهل معرفته ! زیراکه روح امر خدادن اولور ، امر خدا ارادت وقدرتدر ، (اذا اراد شیئاً ان یقول له کن فیکون) دن فهم اولور . بونندرکه مقاتل (رضی الله عنه) (من امر ربی من نور ربی) دیمکدر دیدی ، ابو بکر محطی (رحمه‌الله) ایدر ، روح عالم کن ده داخل دکلدر ، چونکه عالم کون ومکاندن اولمیه ، عالم مخلوقدن اولمز ، بلکه عالم خالقدن اولور ؛ زیرا چونکه امر مخلوقات واشیایی ظاهر ایلین اولیجق روح خود امر وریس مأمور اولمز ، بلکه فاعل اولور مفعول اولمز ، قاهر اولور مقهور اولمز ، ای عاشق ! حضرت موسی که حضرت حق ایله یوز اون درت بیك کلام سویلشدی ، اولوقتکه امت محمده اولان (یا احبابی ! من امة محمد ویامساکین امة محمد (علیه السلام) ویا فقراء امة محمد) خطاب مستطابی ایشتدی بو خطابك لذتندن بیهوش اولوب { وخر موسی صعقا } عالمنه دوشدی ، چونکه ینه کندینه کلدی ، دعا ایدوب (اللهم اجعلنی من امة محمد) دیدی ! کرچه سوز هر کشیله سویلنور اما ، سری دوستدن غیری‌یه سویلمزلر .

(بهاءالدين نقشبند حضرتلرينك تاريخ ارتحالى)

خواجهٔ اعظم بهاءالحق والدين نقشبند
آنكه مشهور ولايت شد كمال ملتش
مسكن ومأواى اوچون بود قصر عارفان
قصر عارفان زين سبب آمد حساب رحلتش

صاحب رشحاتك ضبطى

رفت شاه نقشبند آن خواجهٔ دنيا ودين
آنكه بودى شاه راه دين ودولت ملتش
مسكن ومأواى اوچون بود قصر عارفان
قصر عرفان زين سبب آمد حساب رحلتش

(ترجمه سى)

كيتدى شاه نقشبند اول خواجهٔ دنيا ودين
اولكه اولدى شاهراه دين ودولت مللى
اولدى چون مأوا ومنزل آكا قصر عارفان
بو سببدن (قصر عارفان) اولدى سال رحلتى

فى ٧٩١ سنه